

DOHODA O PRIDRUŽENÍ
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU
A EURÓPSKYM SPOLOČENSTVOM PRE ATÓMOVÚ ENERGIU
A ICH ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE
A UKRAJINOU NA STRANE DRUHEJ

PREAMBULA

BELGICKÉ KRÁĽOVSTVO,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKE KRÁĽOVSTVO,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NEMECKO,

ESTÓNSKA REPUBLIKA,

ÍRSKO,

HELÉNSKA REPUBLIKA,

ŠPANIELSKE KRÁĽOVSTVO,

FRANCÚZSKA REPUBLIKA,

CHORVÁTSKA REPUBLIKA,

TALIANSKA REPUBLIKA,

CYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITOVSKÁ REPUBLIKA,

LUXEMBURSKÉ VEĽKOVODSTVO,

MAĎARSKO,

MALTSKÁ REPUBLIKA,

HOLANDSKÉ KRÁĽOVSTVO,

RAKÚSKA REPUBLIKA,

POĽSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

SLOVINSKÁ REPUBLIKA,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FÍNSKA REPUBLIKA,

ŠVÉDSKE KRÁĽOVSTVO,

SPOJENÉ KRÁĽOVSTVO VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA,

zmluvné strany Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ďalej len „členské štáty“,

EURÓPSKA ÚNIA, ďalej len „Únia“ alebo „EÚ“,

a

EURÓPSKE SPOLOČENSTVO PRE ATÓMOVÚ ENERGIU, ďalej len „Euratom“,

na jednej strane a

UKRAJINA

na strane druhej,

ďalej spolu len „zmluvné strany“,

PRI ZOHLADNENÍ úzkych historických vzťahov a čoraz užších väzieb medzi zmluvnými stranami, ako aj pri zohľadnení ich želania posilniť a rozšíriť vzťahy ambicióznym a inovatívnym spôsobom;

ODDANÉ úzkemu a trvalému vzťahu založenému na spoločných hodnotách, ako je dodržiavanie demokratických zásad, princípov právneho štátu, dobrej správy vecí verejných, ľudských práv a základných slobôd vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám, nediskriminácii osôb patriacich k menšinám, ako aj na rešpektovaní rozmanitosti a ľudskej dôstojnosti a na dodržiavaní zásad slobodného trhového hospodárstva, čo podporí účasť Ukrajiny na európskych politikách;

UZNÁVAJÚC, že Ukrajina ako európska krajina má s členskými štátmi Európskej únie spoločné dejiny a hodnoty, ktoré je odhodlaná podporovať;

BERÚC NA VEDOMIE význam, ktorý Ukrajina pripisuje svojej európskej identite;

PRI ZOHLADNENÍ výraznej podpory, ktorú požíva európska orientácia Ukrajiny zo strany tamojšej verejnosti;

POTVRDZUJÚC, že Európska únia uznáva európske aspirácie Ukrajiny a víta jej európsku orientáciu, ako aj záväzok Ukrajiny pracovať na budovaní hlbokej a trvalo udržateľnej demokracie a trhového hospodárstva;

UZNÁVAJÚC, že spoločné hodnoty, ktoré sú základom Európskej únie, a to demokracia, dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu, predstavujú taktiež základné prvky tejto dohody;

UZNÁVAJÚC, že politické pridruženie a hospodárska integrácia Ukrajiny s Európskou úniou bude závisieť od pokroku, ktorý sa dosiahne vo vykonávaní tejto dohody, od výsledkov, ktoré Ukrajina bude dosahovať pri zabezpečovaní dodržiavania spoločných hodnôt, ako aj od pokroku dosiahnutého pri procese dosahovania konvergenzie s EÚ v politickej, hospodárskej a právnej oblasti;

ZAVIAZANÉ vykonať všetky zásady a ustanovenia Charty OSN, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), a najmä záverečného aktu Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975, záverečných dokumentov z konferencie v Madride v roku 1991 a vo Viedni v roku 1992, Parížskej charty pre novú Európu z roku 1990, Všeobecnej deklarácie ľudských práv Organizácie Spojených národov z roku 1948 a dohovoru Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd z roku 1950;

ŽELAJÚC SI posilniť medzinárodný mier a bezpečnosť a angažovať sa v účinnom multilateralizme a mierovom riešení sporov, a najmä na tento účel spolupracovať v rámci OSN, OBSE a Rady Európy;

ZAVIAZANÉ podporovať nezávislosť, suverenitu, územnú integritu a neporušiteľnosť hraníc;

ŽELAJÚC SI dosiahnuť čoraz väčšiu konvergenciu pozícií v rámci bilaterálnych, regionálnych a medzinárodných otázok spoločného záujmu, a to pri zohľadnení spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) Európskej únie, ako aj spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP);

ZAVIAZANÉ opätovne potvrdiť svoje medzinárodné záväzky v oblasti boja proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov a zaviazané na spoluprácu v oblasti odzbrojovania a kontroly zbrojenia;

ŽELAJÚC SI dosiahnuť pokrok v reformnom a aproximačnom procese na Ukrajine a tým prispieť k postupnej hospodárskej integrácii a prehĺbeniu politického pridruženia;

PRESVEDČENÉ, že Ukrajina musí realizovať politické, sociálno-ekonomické, právne a inštitucionálne reformy, ktoré sú potrebné na zabezpečenie účinného vykonávania tejto dohody, a zaviazané rozhodným spôsobom tieto reformy na Ukrajine podporiť;

ŽELAJÚC SI dosiahnuť hospodársku integráciu, a to okrem iného prostredníctvom prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA) ako neoddeliteľnej súčasť tejto dohody, v súlade s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z členstva zmluvných strán v Svetovej obchodnej organizácii (WTO), a prostredníctvom rozsiahlej aproximácie v regulačnej oblasti;

UZNÁVAJÚC, že takáto prehĺbená a komplexná zóna voľného obchodu v spojení so širokým procesom aproximácie právnych predpisov prispeje k prehĺbeniu hospodárskej integrácie s vnútorným trhom Európskej únie, ako to predpokladá táto dohoda;

ZAVIAZANÉ vytvoriť nové prostredie, ktoré napomáha hospodárskym vzťahom medzi nimi a najmä rozvoju obchodu a investícií, a ktoré tiež stimuluje hospodársku súťaž, čo sú kľúčové faktory pre hospodársku reštrukturalizáciu a modernizáciu;

ZAVIAZANÉ posilniť spoluprácu v oblasti energetiky, a to na základe záväzkov, ktoré na seba zmluvné strany prevzali v súvislosti s vykonávaním Zmluvy o energetickom spoločenstve;

ZAVIAZANÉ zvýšiť energetickú bezpečnosť, uľahčiť rozvoj náležitej infraštruktúry, zvýšiť integráciu trhu a posilniť aproximáciu v regulačnej oblasti smerom k hlavným prvkom *acquis* EÚ, podporiť energetickú efektívnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov energie, ako aj dosiahnuť vysokú úroveň jadrovej bezpečnosti a ochrany;

ZAVIAZANÉ posilniť dialóg, vychádzajúc zo základných zásad solidarity, vzájomnej dôvery, spoločnej zodpovednosti a partnerstva, a spoluprácu v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc, pri uplatnení komplexného prístupu, v rámci ktorého sa pozornosť venuje legálnej migrácii a spolupráci zameranej na riešenie problematiky nelegálneho prísťahovalectva, obchodovania s ľuďmi a zabezpečeniu efektívneho vykonávania dohody o readmisii;

UZNÁVAJÚC význam zavedenia bezvízového cestovania pre občanov Ukrajiny vo vhodnom čase, pod podmienkou, že budú splnené podmienky pre kvalitne riadenú a bezpečnú mobilitu;

ZAVIAZANÉ bojovať proti organizovanému zločinu a praniu špinavých peňazí, zamedzovať dodávkam nezákonných drog a obmedzovať dopyt po nich, ako aj zintenzívniť spoluprácu v oblasti boja proti terorizmu;

ZAVIAZANÉ posilniť spoluprácu v oblasti ochrany životného prostredia a dodržiavať zásady trvalo udržateľného rozvoja a ekologického hospodárstva;

ŽELAJÚC SI posilniť medziľudské kontakty;

ZAVIAZANÉ posilniť cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu;

ZAVIAZANÉ postupne aproximovať právne predpisy Ukrajiny s predpismi Únie, a to na základe pravidiel stanovených v tejto dohode, ako aj účinne tieto predpisy vykonávať;

PRI ZOHLADNENÍ TOHO, že táto dohoda neprejudikuje a ponecháva otvorený budúci rozvoj vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou;

POTVRDZUJÚC, že ustanovenia tejto dohody, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti časti III hlavy V Zmluvy o fungovaní Európskej únie, zaväzujú Spojené kráľovstvo a Írsko ako osobitné zmluvné strany, a nie ako súčasť Európskej únie, pokiaľ Európska únia so Spojeným kráľovstvom a/alebo Írskom spoločne neoznámia Ukrajine, že Spojené kráľovstvo alebo Írsko je viazané ako súčasť Európskej únie v súlade s Protokolom č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie. Ak Spojené kráľovstvo a/alebo Írsko prestanú byť viazané ako súčasť Európskej únie podľa článku 4a Protokolu č. 21, alebo podľa článku 10 Protokolu č. 36 o prechodných ustanoveniach, pripojeného k zmluvám, Európska únia spoločne so Spojeným kráľovstvom a/alebo Írskom bezodkladne informujú Ukrajinu o akejkoľvek zmene svojho postavenia, pričom v takom prípade ostávajú viazané ustanoveniami dohody vo vlastnom mene. To isté platí pre Dánsko v súlade s Protokolom č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k uvedeným zmluvám,

SA DOHODLI TAKTO:

ČLÁNOK 1

Ciele

1. Týmto sa zakladá pridruženie medzi Úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej.
2. Cieľmi pridruženia sú:
 - a) podporiť postupné zbližovanie zmluvných strán na základe spoločných hodnôt a úzkych a privilegovaných vzťahov, ako aj posilniť pridruženie Ukrajiny k politikám EÚ a jej účasť na programoch a práci agentúr;
 - b) vytvoriť náležitý rámec pre posilnený politický dialóg vo všetkých oblastiach spoločného záujmu;
 - c) podporiť, chrániť a posilňovať mier a stabilitu v regionálnom a medzinárodnom kontexte, a to v súlade so zásadami Charty OSN, záverečného aktu Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975 a cieľmi Parížskej charty pre novú Európu z roku 1990;

- d) vytvoriť podmienky pre posilnené hospodárske a obchodné vzťahy smerujúce k postupnej integrácii Ukrajiny do vnútorného trhu EÚ, a to aj prostredníctvom vytvorenia prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA) v zmysle ustanovení hlavy IV (Obchod a záležitosti súvisiace s obchodom) tejto dohody, ako aj podporiť úsilie Ukrajiny o završenie procesu transformácie a dobudovanie fungujúceho trhového hospodárstva, a to aj prostredníctvom postupnej aproximácie právnych predpisov Ukrajiny s právnymi predpismi Únie;
- e) posilniť spoluprácu v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti s cieľom upevnenia právneho štátu a rešpektovania ľudských práv a základných slobôd;
- f) vytvoriť podmienky pre čoraz užšiu spoluprácu v ostatných oblastiach spoločného záujmu.

HLAVA I

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

ČLÁNOK 2

Dodržiavanie demokratických zásad, ľudských práv a základných slobôd vymedzených v záverečnom akte Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975, Parížskej charte pre novú Európu z roku 1990 a v ostatných príslušných medzinárodných ľudsko-právnych nástrojoch, kam okrem iného patrí Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN a Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj dodržiavanie princípov právneho štátu, tvoria základ domácich a zahraničných politík zmluvných strán a predstavujú základné prvky tejto dohody. Podpora dodržiavania zásad suverenity, územnej celistvosti, neporušiteľnosti hraníc, nezávislosti, ako aj boj proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov taktiež predstavujú základné prvky tejto dohody.

ČLÁNOK 3

Zmluvné strany uznávajú, že ich vzťahy sú založené na zásadách slobodného trhového hospodárstva. Ústrednými prvkami posilňovania vzájomných vzťahov medzi zmluvnými stranami sú právny štát, dobrá správa vecí verejných, boj proti korupcii, boj proti rôznym formám nadnárodného organizovaného zločinu a terorizmu, ako aj podpora trvalo udržateľného rozvoja a účinného multilateralizmu.

HLAVA II

POLITICKÝ DIALÓG A REFORMY, POLITICKÉ PRIDRUŽENIE, SPOLUPRÁCA A KONVERGENCIA V OBLASTI ZAHRANIČNEJ A BEZPEČNOSTNEJ POLITIKY

ČLÁNOK 4

Ciele politického dialógu

1. Zmluvné strany ďalej rozvíjajú a posilňujú vzájomný politický dialóg vo všetkých oblastiach spoločného záujmu. Tým sa podporí postupná konvergencia v otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky, a to s cieľom postupného prehĺbenia zapojenia Ukrajiny do európskeho priestoru bezpečnosti.
2. Ciele politického dialógu sú tieto:
 - a) prehĺbenie politického pridruženia a vyššia konvergencia a účinnosť v oblasti politickej, ako aj v rámci bezpečnostnej politiky;
 - b) podpora medzinárodnej stability a bezpečnosti na základe účinného multilateralizmu;
 - c) posilnenie spolupráce a dialógu medzi zmluvnými stranami v oblasti medzinárodnej bezpečnosti a krízového riadenia, a to najmä v záujme riešenia celosvetových a regionálnych výziev a kľúčových hrozieb;
 - d) rozvoj politickej a na výsledky zameranej vzájomnej spolupráce v záujme dosiahnutia mieru, bezpečnosti a stability na európskom kontinente;

- e) posilnenie dodržiavania demokratických zásad, princípov právneho štátu a dobrej správy vecí verejných, ľudských práv a základných slobôd vrátane práv osôb patriacich k menšinám, nediskriminácie osôb patriacich k menšinám, rešpektovania rozmanitosti, ako aj podpory pri konsolidácii vnútroštátnych politických reforiem;
- f) rozvoj dialógu a prehĺbenie spolupráce medzi zmluvnými stranami v oblasti bezpečnosti a obrany;
- g) podpora zásady nezávislosti, suverenity, územnej celistvosti a neporušiteľnosti hraníc.

ČLÁNOK 5

Fóra na uskutočňovanie politického dialógu

1. Zmluvné strany vedú politický dialóg na pravidelných stretnutiach organizovaných na úrovni samitov.
2. Politický dialóg na ministerskej úrovni sa po vzájomnej dohode uskutoční na pôde Rady pre pridruženie uvedenej v článku 460 tejto dohody, ako aj prostredníctvom pravidelných stretnutí zástupcov zmluvných strán na úrovni ministrov zahraničných vecí.

3. Politický dialóg sa vedie aj pomocou:

- a) pravidelných stretnutí vysokých politických predstaviteľov, Politického a bezpečnostného výboru a na expertnej úrovni, a to aj o konkrétnych regiónoch a ďalších špecifických otázkach, zastupujúcich Európsku úniu na jednej strane a Ukrajinu na strane druhej;
- b) plného a včasného využitia všetkých diplomatických a vojenských spojení medzi stranami, vrátane náležitých kontaktov v tretích krajinách a v rámci OSN, OBSE a iných medzinárodných fór;
- c) pravidelných stretnutí na úrovni vysokých úradníkov a armádnych expertov zmluvných strán;
- d) akýchkoľvek iných prostriedkov vrátane stretnutí na expertnej úrovni, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu a konsolidácii tohto dialógu.

4. Ďalšie postupy a mechanizmy politického dialógu vrátane mimoriadnych konzultácií si zmluvné strany stanovujú vzájomnou dohodou.

5. Politický dialóg na parlamentnej úrovni sa uskutočňuje v rámci Parlamentného výboru pre pridruženie vytvoreného na základe článku 467 tejto dohody.

ČLÁNOK 6

Dialóg a spolupráca pri vnútroštátnych reformách

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby ich vnútorné politiky boli založené na zásadách, ktoré sú pre ne spoločné, a to najmä na zásade stability a účinnosti demokratických inštitúcií, princípoch právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, a to najmä v zmysle článku 14 tejto dohody.

ČLÁNOK 7

Zahraničná a bezpečnostná politika

1. Zmluvné strany zintenzívnia vzájomný dialóg a spoluprácu a podporujú postupnú konvergenciu v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky vrátane spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), pričom budú predovšetkým riešiť otázky predchádzania konfliktom a krízového riadenia, regionálnej stability, odzbrojenia, nešírenia zbraní, kontroly zbrojenia a vývozu zbraní; zároveň posilnia vzájomne výhodný dialóg v kozmickej oblasti. Spolupráca sa zakladá na spoločných hodnotách a na spoločnom záujme, pričom sa zameria na vyššiu konvergenciu politík a posilnenie ich účinnosti, a to pri podpore spoločného plánovania týchto politík. Zmluvné strany na tento účel využijú bilaterálne, medzinárodné a regionálne fóra.

2. Ukrajina, EÚ a členské štáty opätovne potvrdzujú svoju oddanosť zásadám dodržiavania nezávislosti, suverenity, územnej celistvosti a neporušiteľnosti hraníc v zmysle Charty OSN a záverečného aktu Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975, ako aj podpore týchto zásad v rámci bilaterálnych a multilaterálnych vzťahov.

3. Zmluvné strany budú včas a súdržne riešiť výzvy, ktoré sa objavia v súvislosti s týmito zásadami, a to na všetkých vhodných úrovniach politického dialógu stanovených v tejto dohode vrátane ministerskej úrovne.

ČLÁNOK 8

Medzinárodný trestný súd

Zmluvné strany spolupracujú pri podpore mieru a medzinárodnej spravodlivosti, a to aj prostredníctvom ratifikácie a vykonania Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu (ICC) z roku 1998 a s ním súvisiacich nástrojov.

ČLÁNOK 9

Regionálna stabilita

1. Zmluvné strany zintenzívnia spoločné úsilie zamerané na podporu stability, bezpečnosti a demokratického rozvoja v ich spoločnom susedstve, pričom predovšetkým spolupracujú v záujme mierového riešenia regionálnych konfliktov.
2. Toto úsilie sa riadi spoločnými zásadami zachovávanía medzinárodného mieru a bezpečnosti v zmysle Charty OSN, záverečného aktu Helsinskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe z roku 1975 a ďalších príslušných medzinárodných nástrojov.

ČLÁNOK 10

Predchádzanie konfliktom, krízové riadenie a vojensko-technická spolupráca

1. Zmluvné strany zintenzívnia praktickú spoluprácu v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia, a to najmä s cieľom intenzívnejšej účasti Ukrajiny na civilných a vojenských operáciách krízového riadenia uskutočňovaných pod vedením EÚ, ako aj na príslušných cvičeniach a vzdelávacích aktivitách vrátane tých, ktoré sa uskutočňujú v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP).
2. Spolupráca v tejto oblasti sa zakladá na modalitách a mechanizmoch dohodnutých medzi EÚ a Ukrajinou v súvislosti s konzultáciami a krízovým riadením.

3. Zmluvné strany preskúmajú možnosti vojensko-technickej spolupráce. Ukrajina a Európska obranná agentúra (EDA) nadviažu úzke styky v záujme diskusie o zlepšení vojenských spôsobilostí, vrátane technických otázok.

ČLÁNOK 11

Nešírenie zbraní hromadného ničenia

1. Zmluvné strany zastávajú názor, že šírenie zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov na štátnej aj neštátnej úrovni predstavuje jednu z najväčších hrozieb pre medzinárodnú stabilitu a bezpečnosť. Zmluvné strany sa preto zaväzujú spolupracovať a prispievať k boju proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov dôsledným plnením záväzkov, ktoré im vyplývajú z medzinárodných zmlúv a dohôd o odzbrojení a nešírení zbraní hromadného ničenia, ako aj z ďalších príslušných medzinárodných záväzkov, a ich vnútroštátnou implementáciou. Zmluvné strany sa dohodli, že toto ustanovenie predstavuje základný prvok tejto dohody.

2. Zmluvné strany sa ďalej dohodli, že budú spolupracovať a spoločne sa usilovať o zastavenie šírenia zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov, a to prostredníctvom:

- a) prijatia prípadných krokov na podpísanie, ratifikáciu alebo pristúpenie a úplné vykonanie všetkých ďalších príslušných medzinárodných nástrojov,

b) ďalšieho skvalitnenia vnútroštátneho kontrolného systému na kontrolu vývozu v záujme účinnej kontroly vývozu, ako aj tranzitu tovaru súvisiaceho so zbraňami hromadného ničenia vrátane kontrol konečného využitia technológií s dvojakým využitím, ako aj účinnými sankciami za porušenie kontrol vývozu.

3. Zmluvné strany sa zaväzujú nadviazať pravidelný politický dialóg, ktorý bude dopĺňať a upevňovať uvedené prvky.

ČLÁNOK 12

Odzbrojenie, kontrola zbrojenia, kontrola vývozu zbraní a boj proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami

Zmluvné strany ďalej rozvíjajú spoluprácu v oblasti odzbrojenia, a to aj prostredníctvom znižovania svojich zásob nepotrebných ručných a ľahkých zbraní, pričom riešia dosahy, ktoré má na obyvateľstvo a životné prostredie opustená a nevybuchnutá munícia v zmysle kapitoly 6 (Životné prostredie) hlavy V tejto dohody. Spolupráca v oblasti odzbrojenia zahŕňa aj kontrolu zbrojenia, kontrolu vývozu zbraní a boj proti nedovolenému obchodovaniu so zbraňami vrátane ručných a ľahkých zbraní. Zmluvné strany podporujú celosvetové dodržiavanie príslušných medzinárodných nástrojov a súlad s nimi, pričom cieľom je zabezpečiť ich efektívnosť, a to aj prostredníctvom vykonávania príslušných rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN.

ČLÁNOK 13

Boj proti terorizmu

Zmluvné strany sa dohodli, že budú na bilaterálnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni spolupracovať s cieľom predchádzať terorizmu a bojovať proti nemu, a to v súlade s medzinárodným právom, medzinárodnoprávnymi ľudsko-právnymi normami a právom utečencov a humanitárnym právom.

HLAVA III

SPRAVODLIVOSŤ, SLOBODA A BEZPEČNOSŤ

ČLÁNOK 14

Právny štát a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd

Zmluvné strany pri spolupráci v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti pripisujú osobitný význam upevňovaniu právneho štátu a posilňovaniu inštitúcií na všetkých úrovniach správy vo všeobecnosti a najmä v oblasti presadzovania práva a výkonu spravodlivosti. Spolupráca sa predovšetkým zameria na posilňovanie súdnictva, zvyšovanie jeho efektívnosti, zabezpečenie jeho nezávislosti a nestrannosti a na boj proti korupcii. Spolupráca v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti sa riadi pravidlom dodržiavania ľudských práv a základných slobôd.

ČLÁNOK 15

Ochrana osobných údajov

Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať v záujme zabezpečenia náležitej úrovne ochrany osobných údajov v súlade s najprísnejšími európskymi a medzinárodnými normami vrátane príslušných nástrojov Rady Európy. Spolupráca v oblasti ochrany osobných údajov môže okrem iného zahŕňať výmenu informácií a expertov.

ČLÁNOK 16

Spolupráca v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú význam spoločného riadenia migračných tokov medzi ich územiami a budú ďalej rozvíjať všestranný dialóg o všetkých otázkach týkajúcich sa migrácie vrátane nelegálnej migrácie, legálnej migrácie, nedovoleného prevádzachstva migrantov a obchodovania s ľuďmi, ako aj v ďalšom zaradovaní migračných otázok do národných stratégií hospodárskeho a sociálneho rozvoja oblastí, z ktorých migranti pochádzajú. Základom tohto dialógu sú základné zásady solidarity, vzájomnej dôvery, spoločnej zodpovednosti a partnerstva.
2. V súlade s platnými príslušnými právnymi predpismi Únie a platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi sa spolupráca predovšetkým zameria na:
 - a) riešenie hlavných príčin migrácie, a to pri aktívnom využívaní možností na spoluprácu v tejto oblasti s tretími krajinami a na medzinárodných fórach;
 - b) spoločné vytvorenie účinnej a preventívnej politiky zameranej na boj proti nelegálnej migrácii a proti nedovolenému prevádzachstvu a obchodovaniu s ľuďmi vrátane spôsobov boja proti zločineckým sieťam prevádzachčov a obchodníkov s ľuďmi a spôsobov ochrany a podpory obetí takéhoto obchodovania;
 - c) nadviazanie komplexného dialógu o azylových otázkach a najmä o otázkach súvisiacich s praktickým vykonávaním Ženevského dohovoru OSN z roku 1951 o postavení utečencov a protokolu o postavení utečencov z roku 1967, ako aj ostatných medzinárodných nástrojov, a zabezpečenie dodržiavania zásady nenavracania („non-refoulement“);

- d) pravidlá povolenia vstupu, ako aj na práva a status osôb, ktorým bol povolený vstup a na spravodlivé zaobchádzanie s cudzími štátnymi príslušníkmi a na integráciu cudzích štátnych príslušníkov s riadnym pobytom;
- e) ďalší rozvoj operatívnych opatrení v oblasti riadenia hraníc;
 - i) spolupráca v oblasti riadenia hraníc môže okrem iného zahŕňať vzdelávanie, výmenu najlepších postupov vrátane technických aspektov, výmenu informácií v súlade s príslušnými predpismi a prípadne aj výmenu styčných pracovníkov;
 - ii) úsilie zmluvných strán v tejto oblasti bude zamerané na dosiahnutie účinného vykonávania zásady integrovaného riadenia hraníc;
- f) zvýšenie bezpečnosti dokladov;
- g) rozvoj účinnej politiky návratu vrátane jej regionálnej dimenzie; a
- h) výmenu názorov na nelegálne zamestnávanie migrantov.

ČLÁNOK 17

Zaobchádzanie s pracovníkmi

1. S výhradou právnych predpisov, podmienok a postupov platných v členských štátoch a v EÚ pri zaobchádzaní s pracovníkmi, ktorí sú štátnymi príslušníkmi Ukrajiny a ktorí sú legálne zamestnaní na území niektorého členského štátu nesmie dochádzať k diskriminácii z dôvodu štátnej príslušnosti v porovnaní so štátnymi príslušníkmi tohto členského štátu v otázkach pracovných podmienok, odmeňovania alebo prepúšťania.
2. S výhradou jej platných právnych predpisov, podmienok a postupov, Ukrajina zaobchádza s pracovníkmi, ktorí sú štátnymi príslušníkmi niektorého členského štátu a ktorí sú na jej území legálne zamestnaní spôsobom uvedeným v odseku 1 tohto článku.

ČLÁNOK 18

Mobilita pracovníkov

1. So zreteľom na situáciu na trhu práce v členských štátoch a s výhradou právnych predpisov a dodržania pravidiel v oblasti mobility pracovníkov platných v členských štátoch a v EÚ:
 - a) doterajšie úľavy pri prístupe k zamestnaniu pre ukrajinských pracovníkov, ktoré členské štáty uplatňovali podľa dvojstranných dohôd, by sa mali zachovať a prípadne rozšíriť;
 - b) ostatné členské štáty preskúmajú možnosť uzatvoriť podobné dohody.

2. Rada pre pridruženie preskúma možnosť zavedenia ďalších priaznivejších úprav v ďalších oblastiach vrátane úľav pri prístupe k odbornému vzdelávaniu, a to v súlade s právnymi predpismi, podmienkami a postupmi platnými v členských štátoch a v EÚ a so zreteľom na situáciu na trhoch práce v členských štátoch a v EÚ.

ČLÁNOK 19

Pohyb osôb

1. Zmluvné strany zabezpečia úplné vykonanie:

- a) dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb z 18. júna 2007, (prostredníctvom Spoločného readmisného výboru zriadeného článkom 15 uvedenej dohody);
- b) dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o zjednodušení postupu pri vydávaní víz z 18. júna 2007, (prostredníctvom Spoločného výboru pre správu dohody zriadeného článkom 12 uvedenej dohody).

2. Zmluvné strany sa taktiež usilujú o posilnenie mobility občanov a dosiahnutie ďalšieho pokroku v rámci vízového dialógu.

3. Zmluvné strany prijímajú postupné kroky smerom k zavedeniu bezvízového styku vo vhodnom čase, ak budú splnené podmienky pre kvalitne riadenú a bezpečnú mobilitu stanovené v dvojfázovom akčnom pláne liberalizácie vízového režimu predloženého na samite EÚ – Ukrajina 22. novembra 2010.

ČLÁNOK 20

Pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu

Zmluvné strany spolupracujú v záujme predchádzania a boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Na tento účel posilnia bilaterálnu a medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti vrátane operatívnej spolupráce. Zmluvné strany zabezpečia vykonanie príslušných medzinárodných noriem, a to predovšetkým noriem prijatých Finančnou akčnou skupinou (FATF), ako aj noriem rovnocenných normám Únie.

ČLÁNOK 21

Spolupráca v oblasti boja proti nezákonným drogám a v oblasti prekurzorov a psychotropných látok

1. Zmluvné strany spolupracujú v otázkach súvisiacich s nezákonnými drogami na základe spoločne dohodnutých zásad v súlade s príslušnými medzinárodnými dohovormi a pri zohľadnení politickej deklarácie a osobitnej deklarácie o usmerňujúcich zásadách znižovania dopytu po drogách, ktoré boli schválené na 20. mimoriadnom zasadnutí mimoriadneho Valného zhromaždenia OSN venovanom drogám v júni 1998.

2. Táto spolupráca sa zameria na boj proti nezákonným drogám, na obmedzenie ponuky nezákonných drog, obchodu s nimi a dopytu po nich, na vyrovnanie sa so zdravotnými a sociálnymi následkami užívania drog. Zameriava sa aj na dosiahnutie účinnejšej prevencie zneužívania chemických prekursorov používaných na nedovolenú výrobu omamných a psychotropných látok.
3. Zmluvné strany uplatnia metódy spolupráce potrebné na dosiahnutie týchto cieľov, a to pri zabezpečení vyváženého a integrovaného prístupu k predmetným otázkam.

ČLÁNOK 22

Boj proti trestnej činnosti a korupcii

1. Zmluvné strany spolupracujú pri predchádzaní a boji proti trestnej činnosti a nezákonnej činnosti, organizovanej či neorganizovanej.
2. Táto spolupráca sa okrem iného zameria na:
 - a) prevádzáčstvo a obchod s ľuďmi, ako aj so strelnými zbraňami a nezákonnými drogami;
 - b) pašovanie tovaru;
 - c) hospodársku trestnú činnosť v oblasti daní;
 - d) korupciu v súkromnom aj verejnom sektore;

e) falšovanie dokladov;

f) počítačovú kriminalitu.

3. Zmluvné strany posilnia bilaterálnu, regionálnu a medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti vrátane spolupráce zahŕňajúcej Europol. Zmluvné strany okrem iného ďalej rozvíjajú vzájomnú spoluprácu, aj pokiaľ ide o:

a) výmenu najlepších postupov, ako aj vyšetrovacích techník a kriminalistického výskumu;

b) výmenu informácií v súlade s príslušnými pravidlami;

c) budovanie kapacít vrátane vzdelávania a prípadne výmenných pobytov pracovníkov;

d) otázky súvisiace s ochranou svedkov a obetí.

4. Zmluvné strany sa zaväzujú účinne vykonať Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu z roku 2000 a jeho tri protokoly, Dohovor OSN proti korupcii z roku 2003 a ostatné medzinárodné nástroje.

ČLÁNOK 23

Spolupráca v oblasti boja proti terorizmu

1. Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať v rámci prevencie a potláčania teroristických činov v súlade s medzinárodným právom, medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, právom upravujúcim problematiku utečencov a humanitárnym právom, ako aj v súlade s príslušnými právnymi predpismi a inými právnymi predpismi zmluvných strán. Zmluvné strany sa predovšetkým zaväzujú spolupracovať na základe úplného vykonania rezolúcie č. 1373 Bezpečnostnej rady OSN z roku 2001, Celosvetovej stratégie OSN v oblasti boja proti terorizmu z roku 2006 a ďalších príslušných nástrojov OSN, uplatniteľných medzinárodných dohovorov a nástrojov.

2. Spolupracujú najmä prostredníctvom výmeny:

- a) informácií o teroristických skupinách a sieťach, ktoré ich podporujú;
- b) skúseností a informácií o vývoji terorizmu a o prostriedkoch a spôsoboch boja proti nemu vrátane technických oblastí a vzdelávania, ako aj
- c) skúseností v oblasti predchádzania terorizmu.

Všetky výmeny informácií sa uskutočnia v súlade s medzinárodným a vnútroštátnym právom.

ČLÁNOK 24

Spolupráca v právnej oblasti

1. Zmluvné strany sa dohodli, že budú ďalej rozvíjať justičnú spoluprácu v občianskych a trestných veciach, a to pri plnom využití príslušných medzinárodných a bilaterálnych nástrojov a na základe zásady právnej istoty a práva na spravodlivý proces.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že ďalej uľahčia justičnú spoluprácu medzi EÚ a Ukrajinou v občianskych veciach na základe príslušných multilaterálnych právnych nástrojov, a to predovšetkým dohovorov Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v oblasti medzinárodnej právnej spolupráce a súdnych sporov, ako aj ochrany detí.
3. Pokiaľ ide o justičnú spoluprácu v trestných veciach, zmluvné strany sa usilujú o zlepšenie mechanizmov v súvislosti so vzájomnou právnou pomocou a vydávaním. To by prípadne zahŕňalo pristúpenie k príslušným medzinárodným nástrojom OSN a Rady Európy a ich vykonávanie, a to aj pokiaľ ide o Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu z roku 1998 uvedený v článku 8 tejto dohody, a taktiež aj užšiu spoluprácu s Eurojustom.

HLAVA IV

OBCHOD A ZÁLEŽITOSTI SÚVISIACE S OBCHODOM

KAPITOLA 1

NÁRODNÉ ZAOBCHÁDZANIE A PRÍSTUP NA TRH PRE TOVAR

ODDIEL 1

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 25

Cieľ

Zmluvné strany počas prechodného obdobia, ktoré môže trvať najviac 10 rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody¹, postupne v súlade s ustanoveniami tejto dohody a článkom XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode (ďalej len „dohoda GATT z roku 1994“) vytvoria zónu voľného obchodu.

¹ Pokiaľ sa v prílohách I a II tejto dohody neustanovuje inak.

ČLÁNOK 26

Rozsah a pôsobnosť

1. Ustanovenia tejto kapitoly sa vzťahujú na obchod s tovarom¹ s pôvodom na území zmluvných strán.
2. Na účely tejto kapitoly výraz „s pôvodom“ znamená tovar spĺňajúci pravidlá pôvodu stanovené v protokole I k tejto dohode (týkajúcom sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce).

¹ Pokiaľ sa v tejto dohode neustanovuje inak, rozumejú sa na účely tejto dohody pod výrazom „tovar“ výrobky v zmysle dohody GATT z roku 1994.

ODDIEL 2

ODSTRÁNENIE CIEL, POPLATKOV A INÝCH PLATIEB

ČLÁNOK 27

Vymedzenie ciel

Na účely tejto kapitoly výraz „clo“ zahŕňa akékoľvek clo alebo platbu akéhokoľvek druhu, ktoré sa ukladajú na dovoz či vývoz tovaru, alebo v súvislosti s týmto dovozom či vývozom, vrátane akejkoľvek formy prirážok a dodatočných zaťažení ukladaných na takýto dovoz či vývoz, alebo v súvislosti s nimi, s výnimkou:

- a) platieb, ktoré zodpovedajú vnútroštátnej dani uloženej v súlade s ustanoveniami článku 32 tejto dohody;
- b) ciel uložených v súlade s kapitolou 2 (Nápravné opatrenia v oblasti obchodu) hlavy IV tejto dohody;
- c) poplatkov alebo iných platieb uložených v súlade s článkom 33 tejto dohody.

ČLÁNOK 28

Zatriedovanie tovaru

V obchode medzi zmluvnými stranami sa tovar zatrieduje tak, ako sa stanovuje v príslušnej colnej nomenklatúre každej zmluvnej strany v súlade s harmonizovaným systémom Medzinárodného dohovoru o harmonizovanom systéme opisu a číselného označovania tovaru z roku 1983 (ďalej len „HS“) a jeho následných zmien.

ČLÁNOK 29

Odstránenie ciel na dovoz

1. Každá zmluvná strana zníži alebo odstráni clá na tovar s pôvodom v druhej zmluvnej strane v súlade so zoznamami uvedenými v prílohe I-A k tejto dohode (ďalej len „zoznamy“).

Bez toho, aby bol dotknutý prvý pododsek v prípade obnosených odevov a iných opotrebovaných textilných výrobkov spadajúcich do položky 6309 00 00 ukrajinského colného kódexu Ukrajina odstráni clá na dovoz v súlade s podmienkami uvedenými v prílohe I-B k tejto dohode.

2. Základnú sadzbu cla na každý tovar, na ktorú sa má postupne uplatňovať znižovanie podľa odseku 1 tohto článku, predstavuje sadzba cla stanovená v prílohe I k tejto dohode.

3. V prípade, že kedykoľvek po nadobudnutí platnosti tejto dohody niektorá zo zmluvných strán zníži svoju sadzbu cla uplatňovanú podľa doložky najvyšších výhod (ďalej len „DNV“), uplatní sa ako základná sadzba práve táto sadzba, ak je a pokiaľ je nižšia než colná sadzba vypočítaná v súlade so zoznamom tejto zmluvnej strany.

4. Po piatich rokoch od nadobudnutia platnosti tejto dohody zmluvné strany na žiadosť ktorejkoľvek z nich uskutočnia konzultácie s cieľom posúdiť otázku urýchlenia a rozšírenia rozsahu odstraňovania ciel na obchod medzi nimi. Rozhodnutie Výboru pre pridruženie, ktorý sa zišiel v zložení pre otázky obchodu, ako sa stanovuje v článku 465 tejto dohody (ďalej tiež ako „Výbor pre obchod“) o urýchlení tempa odstraňovania cla na určitý tovar, resp. o odstránení takéhoto cla, nahradí akúkoľvek sadzbu cla alebo kategóriu postupného znižovania cla stanovenú pre tento tovar v zozname príslušnej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 30

Zachovanie súčasného stavu

Žiadna zo zmluvných strán nesmie zvýšiť žiadne existujúce clo ani prijať žiadne nové clo na tovar s pôvodom na území druhej zmluvnej strany. To však žiadnej zmluvnej strane nebráni v tom, aby:

- a) zvýšila clo na úroveň stanovenú v jej zozname po jednostrannom znížení, alebo
- b) zachovala clo alebo clo zvýšila, ak to schválil orgán Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“) na urovnávanie sporov (ďalej len „OUS“).

ČLÁNOK 31

Clá na vývoz

1. Zmluvné strany nezavedú ani nezachovajú žiadne clá, prirážky ani iné opatrenia s rovnocenným účinkom ukladané na vývoz tovaru do druhej zmluvnej strany, resp. v súvislosti s vývozom tovaru do druhej zmluvnej strany.
2. Existujúce clá alebo opatrenia s rovnocenným účinkom, ktoré uplatňuje Ukrajina a ktoré sú uvedené v prílohe I-C k tejto dohode, sa postupne odstránia počas prechodného obdobia v súlade so zoznamom obsiahnutým v prílohe I-C k tejto dohode. V prípade aktualizácie ukrajinského colného kódexu zostanú záväzky obsiahnuté v zozname uvedenom v prílohe I-C k tejto dohode v platnosti na základe zhody v opise tovaru. Ukrajina smie zaviesť ochranné opatrenia v prípade vývozných ciel uvedených v prílohe I-D k tejto dohode. Platnosť týchto ochranných opatrení skončí uplynutím lehoty stanovenej pre príslušný tovar v prílohe I-D k tejto dohode.

ČLÁNOK 32

Vývozné subvencie a opatrenia s rovnocenným účinkom

1. Po nadobudnutí platnosti tejto dohody žiadna zmluvná strana nezachová, nezavedie ani opätovne nezavedie vývozné subvencie ani opatrenia s rovnocenným účinkom pre poľnohospodársky tovar, ktorý je určený na územie druhej zmluvnej strany.

2. Na účely tohto článku sa pojem „vývozné subvencie“ chápe v zmysle článku 1 písm. e) Dohody WTO o poľnohospodárstve obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „Dohoda o poľnohospodárstve“), vrátane akýchkoľvek zmien tohto článku uvedenej Dohody o poľnohospodárstve.

ČLÁNOK 33

Poplatky a iné platby

Každá zo zmluvných strán zabezpečí v súlade s článkom VIII dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúcimi poznámkami k tomuto článku, aby všetky poplatky a platby akéhokoľvek druhu iné ako clá či ďalšie opatrenia uvedené v článku 27 tejto dohody, ukladané na dovoz alebo vývoz tovaru, resp. v súvislosti s týmto dovozom či vývozom, boli obmedzené len na sumu približných nákladov na poskytnuté služby a aby nepredstavovali nepriamu ochranu domáceho tovaru alebo zdaňovanie dovozu alebo vývozu na fiškálne účely.

ODDIEL 3

NECOLNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 34

Národné zaobchádzanie

Každá zo zmluvných strán poskytne národné zaobchádzanie tovaru druhej zmluvnej strany v súlade s článkom III dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúcimi poznámkami k tomuto článku. Na tento účel sa článok III dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúce poznámky k tomuto článku začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej neoddeliteľnou súčasťou.

ČLÁNOK 35

Dovozné a vývozné obmedzenia

Žiadna zo zmluvných strán nesmie prijať či zachovať žiadne zákazy, obmedzenia alebo opatrenia s rovnocenným účinkom vzťahujúce sa na dovoz akéhokoľvek tovaru druhej zmluvnej strany, resp. na vývoz či predaj na vývoz akéhokoľvek tovaru určeného na územie druhej zmluvnej strany, pokiaľ nie je v tejto dohode ustanovené inak, resp. pokiaľ to nie je v súlade s článkom XI dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúcimi poznámkami k tomuto článku. Na tento účel sa článok XI dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúce poznámky k tomuto článku začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej neoddeliteľnou súčasťou.

ODDIEL 4

OSOBITNÉ USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA TOVARU

ČLÁNOK 36

Všeobecné výnimky

Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že ktorejkoľvek zmluvnej strane bráni v prijatí, resp. presadzovaní opatrení v súlade s článkami XX a XXI dohody GATT z roku 1994 a vysvetľujúcimi poznámkami k týmto článkom, ktoré sa začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej neoddeliteľnou súčasťou.

ODDIEL 5

ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA A KOORDINÁCIA S ĎALŠÍMI KRAJINAMI

ČLÁNOK 37

Osobitné ustanovenia o administratívnej spolupráci

1. Zmluvné strany sú presvedčené, že na vykonávanie a kontrolu preferenčného zaobchádzania poskytnutého na základe tejto kapitoly je nevyhnutná administratívna spolupráca a zdôrazňujú, že sú odhodlané bojovať proti nezrovnalostiam a podvodom v colnej oblasti, ktoré súvisia s dovozom, vývozom, tranzitom tovaru a jeho prepustením do akéhokoľvek colného režimu alebo postupu vrátane opatrení týkajúcich sa zákazu, obmedzenia a kontroly.
2. Ak niektorá zo zmluvných strán na základe objektívnej a zdokumentovanej informácie zaznamená, že jej druhá zmluvná strana neposkytla administratívnu spoluprácu a/alebo neuskutočnila overenie existencie nezrovnalostí alebo podvodu v rámci tejto kapitoly, môže v súlade s týmto článkom dočasne pozastaviť príslušné preferenčné zaobchádzanie s príslušným výrobkom či výrobkami.
3. Na účely tohto článku sa za neposkytnutie administratívnej spolupráce pri prešetrovaní colných nezrovnalostí alebo podvodov okrem iného považuje:
 - a) opakované nedodržanie povinnosti overiť status pôvodu príslušného výrobku alebo výrobkov;

- b) opakované odmietnutie alebo zbytočné prieskumy v súvislosti s následným overením dôkazu o pôvode a/alebo oznámením výsledkov tohto overenia;
- c) opakované odmietnutie alebo zbytočné prieskumy v súvislosti so získaním povolenia na vykonanie kontroly administratívnej spolupráce zameranej na overenie pravosti dokumentov alebo správnosti informácií, ktoré sú relevantné pre poskytnutie príslušného preferenčného zaobchádzania.

Na účely tohto článku sa môže konštatovať zistenie nezrovnalostí alebo podvodu okrem iného vtedy, ak bez uspokojivého vysvetlenia dôjde k rýchlemu nárastu dovozu tovaru nad zvyčajnú úroveň výrobnú a vývoznú kapacity druhej zmluvnej strany súvisiacemu s objektívnymi informáciami o nezrovnalostiach alebo podvode.

4. Dočasné pozastavenie sa uplatní za týchto podmienok:

- a) zmluvná strana, ktorá na základe objektívnej informácie zistila, že nebola poskytnutá administratívna spolupráca a/alebo že došlo k nezrovnalostiam alebo podvodu zo strany druhej zmluvnej strany, oznámi svoje zistenie spolu s objektívnymi informáciami bez zbytočného odkladu Výboru pre obchod a začne s ním, na základe všetkých relevantných informácií a objektívnych zistení, rokovania s cieľom dosiahnuť riešenie prijateľné pre obe zmluvné strany. Počas obdobia konzultácií preferenčné zaobchádzanie s príslušným výrobkom či výrobkami ďalej trvá;

- b) Ak zmluvné strany začali rokovania v rámci Výboru pre obchod uvedené v písmene a) a nedohodli sa na prijateľnom riešení do troch mesiacov od jeho prvého zasadnutia, dotknutá zmluvná strana môže dočasne pozastaviť preferenčné zaobchádzanie s príslušným výrobkom či výrobkami. Toto dočasné pozastavenie sa bez zbytočného odkladu oznámi Výboru pre obchod;
 - c) Dočasné pozastavenia podľa tohto článku sa vykonávajú len v rozsahu nevyhnutnom na ochranu finančných záujmov dotknutej zmluvnej strany. Žiadne dočasné pozastavenie nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Dočasné pozastavenie však môže byť obnovené. Dočasné pozastavenia sa Výboru pre obchod oznámia okamžite po ich prijatí. Budú predmetom pravidelných rokovaní v rámci Výboru pre obchod, a to najmä na účely ich zrušenia hneď ako prestanú existovať podmienky na ich uplatňovanie.
5. Zároveň s oznámením Výboru pre obchod podľa odseku 4 písm. a) tohto článku by dotknutá zmluvná strana mala prostredníctvom nástrojov na uverejňovanie úradných informácií uverejniť oznámenie určené dovozcom. V tomto oznámení by sa malo v súvislosti s príslušným výrobkom uviesť, že sa na základe objektívnych informácií zistilo, že nebola poskytnutá administratívna spolupráca a/alebo že došlo k nezrovnalostiam alebo podvodu.

ČLÁNOK 38

Riešenie administratívneho pochybenia

V prípade, že sa príslušné orgány v rámci riadneho uplatňovania preferenčného systému pri vývoze dopustia pochybenia, a to najmä pri uplatňovaní ustanovení protokolu tejto dohody týkajúceho sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce, a toto pochybenie má dôsledky, pokiaľ ide o dovozné clá, môže zmluvná strana, ktorá tieto dôsledky znáša, požiadať Výbor pre obchod, aby preskúmal možnosti prijatia všetkých vhodných opatrení na vyriešenie tejto situácie.

ČLÁNOK 39

Dohody s ďalšími krajinami

1. Táto dohoda nevylučuje zachovanie alebo vytvorenie colných únií, zón voľného obchodu alebo opatrení pre pohraničný styk, ak nie sú v rozpore s obchodnými opatreniami stanovenými v tejto dohode.

2. V rámci Výboru pre obchod sa budú medzi zmluvnými stranami uskutočňovať rokovania o dohodách o vytvorení colných únií, zón voľného obchodu alebo zavedení opatrení pre pohraničný styk a v prípade potreby aj o ostatných dôležitých otázkach týkajúcich sa obchodných politík zmluvných strán voči tretím krajinám. Tieto rokovania sa uskutočnia najmä v prípade pristúpenia tretej krajiny k Európskej únii, aby sa zabezpečilo zohľadnenie spoločných záujmov zmluvnej strany EÚ a Ukrajiny uvedených v tejto dohode.

KAPITOLA 2

NÁPRAVNÉ OPATRENIA V OBLASTI OBCHODU

ODDIEL 1

GLOBÁLNE OCHRANNÉ OPATRENIA

ČLÁNOK 40

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti stanovené v článku XIX dohody GATT z roku 1994 a v Dohode WTO o ochranných opatreniach obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „dohoda o ochranných opatreniach“). Zmluvná strana EÚ si zachováva svoje práva a povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 5 Dohody o poľnohospodárstve obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „dohoda o poľnohospodárstve“), a to s výnimkou obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami, na ktoré sa vzťahuje preferenčné zaobchádzanie podľa tejto dohody.
2. Preferenčné pravidlá pôvodu podľa kapitoly 1 (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar) hlavy IV tejto dohody sa na tento oddiel nevzťahujú.

ČLÁNOK 41

Transparentnosť

1. Zmluvná strana, ktorá začala prešetrovanie, to oznámi druhej zmluvnej strane prostredníctvom oficiálneho oznámenia, ak má táto druhá strana v danej veci zásadný hospodársky záujem.
2. Na účely tohto článku sa usudzuje, že zmluvná strana má zásadný hospodársky záujem, ak patrí medzi päť najväčších dodávateľov dovážaného výrobku počas ostatného trojročného obdobia, a to vychádzajúc z hľadiska absolútneho objemu alebo hodnoty.
3. Bez ohľadu na ustanovenia článku 40 tejto dohody a bez toho, aby bol dotknutý článok 3.2 dohody o ochranných opatreniach na žiadosť druhej zmluvnej strany zmluvná strana, ktorá začína prešetrovanie alebo má v úmysle prijať ochranné opatrenia, bezodkladne poskytne písomné oznámenie *ad hoc* všetkých relevantných informácií, ktoré viedli k začatiu prešetrovania a uplatneniu ochranných opatrení vrátane informácií o prípadných dočasných a konečných zisteniach prešetrovania, ako aj o možnostiach konzultácií s druhou zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 42

Uplatňovanie opatrení

1. Zmluvné strany sa usilujú uplatňovať ochranné opatrenia tak, aby čo najmenej ovplyvňovali bilaterálny obchod medzi nimi.
2. Na účely odseku 1 tohto článku ak sa zmluvná strana domnieva, že sú splnené právne požiadavky na prijatie konečných ochranných opatrení a má v úmysle tieto opatrenia uplatniť, oznámi to druhej zmluvnej strane a poskytne jej možnosť bilaterálnych konzultácií. Ak sa do 30 dní odo dňa tohto oznámenia nedosiahne žiadne uspokojivé riešenie, dovážajúca zmluvná strana môže prijať vhodné opatrenia na nápravu problému.

ČLÁNOK 43

Rozvojová krajina

V rozsahu, v akom Ukrajina spĺňa vymedzenie rozvojovej krajiny¹ na účely článku 9 dohody o ochranných opatreniach, nebudú sa na ňu, a to v rozsahu, v akom sú splnené podmienky stanovené v článku 9 uvedenej dohody, vzťahovať žiadne ochranné opatrenia uplatňované zmluvnou stranou EÚ.

¹ Na účely tohto článku sa pri určení krajiny za rozvojovú zohľadnia zoznamy, ktoré vydali také medzinárodné organizácie, ako je Svetová banka, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“), resp. Medzinárodný menový fond (ďalej len „MMF“) atď.

ODDIEL 2

OCHRANNÉ OPATRENIA V PRÍPADE OSOBNÝCH VOZIDIEL

ČLÁNOK 44

Ochranné opatrenia v prípade osobných vozidiel

1. Ukrajina smie uplatniť ochranné opatrenia vo forme vyššieho dovozného cla na osobné vozidlá s pôvodom¹ v zmluvnej strane EÚ spadajúce do položky 8703 (ďalej len „výrobok“), ako sa vymedzuje v článku 45 tejto dohody a v súlade s ustanoveniami tohto oddielu, ak je splnená každá z týchto podmienok:
 - a) ak sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody dováža tento výrobok na územie Ukrajiny v takých zvýšených množstvách, a to v absolútnom vyjadrení alebo relatívne k domácej výrobe, a za takých podmienok, že to spôsobuje vážnu ujmu domácemu priemyslu vyrábajúcemu podobný výrobok;

¹ V zmysle vymedzenia pravidiel pôvodu uvedených v protokole I k dohode týkajúcom sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce.

- b) ak úhrnný objem (v počte kusov)¹ dovozu predmetného výrobku v príslušnom roku presiahne hraničnú hodnotu stanovenú v zozname uvedenom v prílohe II k tejto dohode, a
- c) ak úhrnný objem dovozu výrobku na Ukrajinu (v počte kusov)² za ostatné dvanásťmesačné obdobie, ktoré sa neskončilo skôr ako v predposledný mesiac pred tým, ako Ukrajina vyzvala zmluvnú stranu EÚ na konzultácie v súlade s odsekom 5 tohto článku, presiahne hraničnú hodnotu stanovenú v zozname Ukrajiny uvedenom v prílohe II, pokiaľ ide o všetky nové registrácie³ osobných vozidiel na Ukrajine za rovnaké obdobie.

2. Clo podľa odseku 1 tohto článku nesmie presiahnuť najnižšiu z týchto sadzieb: platnú sadzbu uplatňovanú podľa doložky najvyšších výhod alebo sadzbu uplatňovanú podľa doložky najvyšších výhod v platnosti v deň bezprostredne predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody alebo colnú sadzbu stanovenú v zozname Ukrajiny uvedenom v prílohe II k tejto dohode. Toto clo sa môže uplatňovať len po zvyšok predmetného roka, ako sa stanovuje v prílohe II k tejto dohode.

¹ Preukázané podľa ukrajinskej štatistiky o dovoze osobných vozidiel s pôvodom v zmluvnej strane EÚ (v počte kusov) spadajúcich do položky 8703. Ukrajina tieto štatistiky podloží tak, že sprístupní sprievodné osvedčenia EUR.1 alebo vyhlásenia vydané postupom stanoveným v hlave V protokolu I k dohode týkajúcom sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce.

² Preukázané podľa ukrajinskej štatistiky o dovoze osobných vozidiel s pôvodom v zmluvnej strane EÚ (v počte kusov) spadajúcich do položky 8703. Ukrajina tieto štatistiky podloží tak, že sprístupní osvedčenia EUR.1 alebo vyhlásenia vydané postupom stanoveným v hlave V protokolu I k dohode týkajúcom sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce.

³ Oficiálne štatistiky o „prvotných registráciách“ všetkých osobných vozidiel na Ukrajine poskytnuté Štátnou automobilovou inšpekciou Ukrajiny.

3. Bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 2 tohto článku clá, ktoré Ukrajina uplatní podľa odseku 1 tohto článku, sa stanovía v súlade s jej zoznamom uvedeným v prílohe II k tejto dohode.

4. Akékoľvek dodávky predmetného výrobku, ktoré boli odoslané na základe zmluvy uzavretej predtým, ako bolo uložené dodatočné clo podľa odsekov 1 až 3 tohto článku, budú oslobodené od akéhokoľvek takéhoto dodatočného cla. Tieto dodávky sa však započítajú do objemu dovozu predmetného výrobku počas nasledujúceho roku, a to na účely naplnenia podmienok stanovených v odseku 1 tohto článku v tomto nasledujúcom roku.

5. Ukrajina bude uplatňovať všetky ochranné opatrenia transparentným spôsobom. Na tento účel Ukrajina čo najskôr zmluvnej strane EÚ písomne oznámi svoj úmysel uplatniť takéto opatrenie, pričom jej poskytne relevantné informácie vrátane údajov o objeme (v počte kusov) dovozu predmetného výrobku, celkovom objeme (v počte kusov) dovozu osobných vozidiel z akýchkoľvek zdrojov, ako aj o nových registráciách osobných vozidiel na Ukrajine v období uvedenom v odseku 1 tohto článku. Ukrajina vyzve zmluvnú stranu EÚ na konzultácie s cieľom prediskutovať tieto informácie v takom dostatočnom časovom predstihu pred prijatím takýchto opatrení, ako je z praktického hľadiska možné. Opatrenie sa nesmie prijať pre obdobie 30 dní po predložení výzvy na konzultácie.

6. Ukrajina môže uplatniť ochranné opatrenie len na základe prešetrovania uskutočneného jej príslušnými orgánmi v súlade s článkom 3 a článkom 4 ods. 2 písm. c) dohody o ochranných opatreniach; na tento účel sa článok 3 a článok 4 ods. 2 písm. c) dohody o ochranných opatreniach začleňujú *mutatis mutandis* do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou. Toto prešetrovanie musí dokázať, že sa v dôsledku zníženia alebo odstránenia cla podľa tejto dohody dováža tento výrobok na územie Ukrajiny v takých zvýšených množstvách, a to v absolútnom vyjadrení alebo relatívne k domácej výrobe, a za takých podmienok, že to spôsobuje vážnu ujmu domácejmu priemyslu vyrábajúcemu podobný výrobok.

7. Ukrajina bezodkladne oznámi zmluvnej strane EÚ písomne začatie prešetrovania podľa odseku 6 tohto článku.
8. Pri prešetrovaní Ukrajina dodrží požiadavky článku 4 ods. 2 písm. a) a b) dohody o ochranných opatreniach; na tento účel sa článok 4 ods. 2 písm. a) a b) dohody o ochranných opatreniach začleňujú *mutatis mutandis* do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.
9. Príslušné faktory v súvislosti so stanovením ujmy v zmysle článku 4 ods. 2 písm. a) dohody o ochranných opatreniach sa budú posudzovať minimálne počas troch po sebe idúcich dvanásťmesačných období, t. j. minimálne tri roky celkom.
10. V rámci vyšetrovania sa tiež posúdia všetky známe faktory, okrem zvýšenia preferenčných dovozov podľa tejto dohody, ktoré môžu súčasne spôsobovať ujmu domácemu priemyslu. Zvýšený dovoz výrobku s pôvodom v zmluvnej strane EÚ sa nebude považovať za dôsledok zníženia alebo odstránenia cla, ak sa v porovnateľnom rozsahu zvýšil aj dovoz rovnakého výrobku z iných zdrojov.
11. Ukrajina bude zmluvnú stranu EÚ a všetky ďalšie zainteresované osoby písomne informovať o zisteniach a zdôvodnených záveroch prešetrovania, pričom tak urobí v dostatočnom časovom predstihu pred konzultáciami podľa odseku 5 tohto článku, a to s cieľom preskúmania informácií, ktoré vyplynuli z prešetrovania, a v záujme výmeny názorov o navrhovaných opatreniach počas konzultácií.

12. Ukrajina je povinná zabezpečiť, aby štatistiky o osobných vozidlách používané ako dôkazy na účely takýchto opatrení boli spoľahlivé, náležité a včas verejne dostupné. Ukrajina bude bezodkladne poskytovať mesačné štatistiky o objeme (v počte kusov) dovozu výrobku, o celkovom dovoze (v počte kusov) osobných vozidiel z akýchkoľvek zdrojov a o nových registráciách osobných vozidiel na Ukrajine.

13. Bez ohľadu na ustanovenia odseku 1 tohto článku počas prechodného obdobia sa ustanovenia odseku 1 písm. a) a odsekov 6 až 11 tohto článku neuplatňujú.

14. Ukrajina neuplatní ochranné opatrenie podľa tohto oddielu počas prvého roku. Ukrajina neuplatní ani nezachová žiadne ochranné opatrenie podľa tohto oddielu ani nebude pokračovať v žiadnom prešetrovaní na takýto účel po pätnástom roku.

15. Vykonávanie a fungovanie tohto článku môže prediskutovať a preskúmať Výbor pre obchod.

ČLÁNOK 45

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto oddielu a prílohy II k tejto dohode sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „výrobok“ sú iba osobné vozidlá s pôvodom v zmluvnej strane EÚ spadajúce do položky 8703 v súlade s pravidlami pôvodu stanovenými v protokole I k tejto dohode týkajúcom sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce;
2. „vážna ujma“ je ujma v zmysle článku 4 ods. 1 písm. a) dohody o ochranných opatreniach. Na tento účel sa článok 4 ods. 1 písm. a) začleňuje *mutatis mutandis* do tejto dohody a stáva sa jej súčasťou;
3. „podobný výrobok“ je výrobok, ktorý je rovnaký, t. j. z každého hľadiska podobný posudzovanému výrobku; resp. ak takýto výrobok neexistuje, iný výrobok, ktorý síce nie je podobný z každého hľadiska, avšak ktorý má charakteristiky veľmi pripomínajúce posudzovaný výrobok;
4. „prechodné obdobie“ je obdobie v trvaní 10 rokov, ktoré začína plynúť nadobudnutím platnosti tejto dohody. Toto prechodné obdobie sa predĺži o tri ďalšie roky, ak pred koncom desiateho roka Ukrajina predloží Výboru pre obchod zdôvodnenú žiadosť v zmysle článku 465 tejto dohody a Výbor pre obchod ju prerokuje;

5. „prvý rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť dňom nadobudnutia platnosti tejto dohody;
6. „druhý rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť prvým výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
7. „tretí rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť druhým výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
8. „štvrtý rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť tretím výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
9. „piaty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť štvrtým výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
10. „šiesty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť piatym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
11. „siedmy rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť šiestym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
12. „ôsmy rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť siedmym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
13. „deviaty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť ôsmym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;

14. „desiaty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť deviatym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
15. „jedenásty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť desiatym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
16. „dvanásty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť jedenástym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
17. „trinásty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť dvanástym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
18. „štrnásty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť trinástym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody;
19. „pätnásty rok“ je obdobie v trvaní 12 mesiacov, ktoré začína plynúť štrnástym výročím nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ODDIEL 3
Zákaz kumulácie

ČLÁNOK 45 A

Zákaz kumulácie

Žiadna zmluvná strana nesmie uplatňovať v súvislosti s tým istým výrobkom súčasne:

- a) ochranné opatrenie podľa oddielu 2 (Ochranné opatrenia v prípade osobných vozidiel) tejto kapitoly, a
- b) opatrenie podľa článku XIX dohody GATT z roku 1994 a dohody o ochranných opatreniach.

ODDIEL 4

ANTIDUMPINGOVÉ A VYROVNÁVACIE OPATRENIA

ČLÁNOK 46

Všeobecné ustanovenia

1. Zmluvné strany potvrdzujú svoje práva a povinnosti stanovené v článku VI dohody GATT z roku 1994, v Dohode o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „antidumpingová dohoda“) a v Dohode o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „dohoda o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach“).
2. Preferenčné pravidlá pôvodu podľa kapitoly 1 (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar) hlavy IV tejto dohody sa na tento oddiel nevzťahujú.

ČLÁNOK 47

Transparentnosť

1. Zmluvné strany súhlasia, že antidumpingové a vyrovnávacie opatrenia by sa mali používať v plnom súlade s príslušnými požiadavkami antidumpingovej dohody a dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach a že by sa mali zakladať na spravodlivom a transparentnom systéme.
2. Po tom, čo príslušné orgány zmluvných strán prijmú riadne zdokumentovanú antidumpingovú sťažnosť v súvislosti s dovozom z druhej zmluvnej strany, a najneskôr 15 dní pred začatím prešetrovania, zašlú druhej zmluvnej strane písomné oznámenie o tomto prijatí.
3. Bez toho, aby bol dotknutý článok 6.5 antidumpingovej dohody a článok 12.4 dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach zmluvné strany okamžite po zavedení prípadných dočasných opatrení a pred tým, ako sa urobí konečné stanovenie, zabezpečia úplné a zmysluplné zverejnenie všetkých základných skutočností a úvah, na základe ktorých bolo prijaté rozhodnutie o uplatnení opatrení. Uvedené skutočnosti a úvahy sa zverejnia písomne a zainteresovaným stranám sa poskytne dostatok času na vyjadrenie. Po konečnom zverejnení sa zainteresovaným stranám poskytne najmenej 10 dní na vyjadrenie.
4. Za predpokladu, že tým nedôjde k zdržaniu prešetrovania a v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi zmluvnej strany o prešetrovacích konaniach, sa každej zainteresovanej strane počas antidumpingových a antisubvenčných prešetrovaní poskytne možnosť vypočutia, aby mohla vyjadriť svoje stanoviská.

ČLÁNOK 48

Zohľadnenie verejného záujmu

Zmluvná strana nemôže uplatniť antidumpingové a vyrovnávacie opatrenia, ak sa dá na základe informácií prístupných v čase prešetrovania jasne dospieť k záveru, že uplatnenie týchto opatrení nie je vo verejnom záujme. Stanovenie verejného záujmu sa bude zakladať na zvážení všetkých rôznych záujmov zobraňovaných ako celok vrátane záujmov domáceho priemyslu, používateľov, spotrebiteľov a dovozcov, a to v rozsahu, v akom prešetrojúcim orgánom poskytnú príslušné informácie.

ČLÁNOK 49

Pravidlo nižšieho cla

Ak sa niektorá zmluvná strana rozhodne uložiť dočasné či konečné antidumpingové alebo vyrovnávacie clo, suma takéhoto cla nepresiahne rozpätie dumpingu alebo napadnuteľných subvencií, avšak suma takéhoto cla by mala byť nižšia než uvedené rozpätie, ak by nižšie clo bolo dostatočné na účely odstránenia ujmy spôsobenej domácemu priemyslu.

ČLÁNOK 50

Uplatnenie opatrení a preskúmanie

1. Zmluvné strany môžu uplatniť dočasné antidumpingové alebo vyrovnávacie opatrenia, len ak predbežné určovanie ukázalo, že existuje dumping alebo subvencia, ktoré spôsobujú ujmu domácemu priemyslu.
2. Zmluvné strany sú povinné pred uplatnením konečného antidumpingového alebo vyrovnávacieho cla preskúmať možnosti uplatnenia konštruktívnych nápravných opatrení, pričom sa náležite zväžia osobitné okolnosti každého jednotlivého prípadu. Bez toho, aby tým boli dotknuté príslušné ustanovenia právnych predpisov zmluvných strán, zmluvné strany by mali uprednostniť cenové záväzky, a to v rozsahu, v akom dostali vhodné ponuky od vývozcov a v akom sa prijatie týchto ponúk nepovažuje za nepraktické.
3. Zmluvná strana po prijatí riadne zdôvodnenej žiadosti vývozcu o preskúmanie platného a ňou uplatňovaného antidumpingového alebo vyrovnávacieho opatrenia túto žiadosť objektívne a urýchlene preskúma a dovozcovi čo najskôr oznámi výsledky, ku ktorým preskúmanie viedlo.

ODDIEL 5 KONZULTÁCIE

ČLÁNOK 50A

Konzultácie

1. Zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane na jej žiadosť príležitosť konzultovať konkrétne otázky, ktoré môžu vyplynúť z uplatňovania nápravných opatrení v oblasti obchodu. Medzi tieto otázky patria najmä, avšak nie výlučne, otázky týkajúce sa metodiky výpočtu rozpätia dumpingu vrátane rôznych úprav, ako aj otázky súvisiace s použitím štatistík, vývojom dovozu, určením ujmy a uplatnením pravidla nižšieho cla.
2. Konzultácie sa uskutočnia čo najskôr, zvyčajne do 21 dní od žiadosti.
3. Konzultácie podľa tohto oddielu sa uskutočnia bez toho, aby nimi boli dotknuté články 41 a 47 tejto dohody a v súlade s uvedenými článkami.

ODDIEL 6

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

ČLÁNOK 51

Dialóg o nápravných opatreniach v oblasti obchodu

1. Zmluvné strany sa dohodli, že na expertnej úrovni nadviažu dialóg o nápravných opatreniach v oblasti obchodu, čo bude fórum na spoluprácu v otázkach nápravných opatrení v oblasti obchodu.
2. Cieľom tohto dialógu o nápravných opatreniach v oblasti obchodu bude:
 - a) zlepšiť vedomosti zmluvných strán, pokiaľ ide o právne predpisy, politiky a prax vo sfére nápravných opatrení v oblasti obchodu druhej zmluvnej strany, ako aj ich pochopenie;
 - b) skúmať vykonávanie tejto kapitoly;
 - c) zlepšiť spoluprácu medzi orgánmi zmluvných strán zodpovednými za záležitosti týkajúce sa nápravných opatrení v oblasti obchodu;
 - d) diskutovať o medzinárodnom vývoji v oblasti opatrení na ochranu obchodu;
 - e) spolupracovať v akejkoľvek inej otázke, ktorá sa týka nápravných opatrení v oblasti obchodu.

3. Stretnutia na účely dialógu o nápravných opatreniach v oblasti obchodu sa budú uskutočňovať *ad hoc*, na požiadanie ktorejkoľvek zo zmluvných strán. Program každého takéhoto stretnutia sa spoločne dojedná vopred.

ODDIEL 7

UROVNÁVANIE SPOROV

ČLÁNOK 52

Urovnávanie sporov

Hlava IV kapitola 14 (urovnávanie sporov) tejto dohody sa neuplatňuje na oddiely 1, 4, 5, 6 a 7 tejto kapitoly.

KAPITOLA 3

TECHNICKÉ PREKÁŽKY OBCHODU

ČLÁNOK 53

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. Táto kapitola sa vzťahuje na prípravu, prijímanie a uplatňovanie technických predpisov, noriem a postupov posudzovania zhody v zmysle Dohody o technických prekážkach obchodu obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „dohoda o technických prekážkach obchodu“), ktoré môžu mať vplyv na obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami.
2. Bez ohľadu na ustanovenia odseku 1 tohto článku táto kapitola sa nevzťahuje na sanitárne a fytosanitárne opatrenia vymedzené v prílohe A Dohody o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO (ďalej len „dohoda o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach“), ani na nákupné špecifikácie vypracované verejnými orgánmi v súvislosti s ich vlastnými výrobnými, resp. spotrebnými požiadavkami.
3. Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú vymedzenia pojmov obsiahnuté v prílohe I k dohode o technických prekážkach obchodu.

ČLÁNOK 54

Potvrdenie dohody o technických prekážkach obchodu

Zmluvné strany potvrdzujú svoje existujúce práva a povinnosti voči sebe navzájom, ktoré im vyplývajú z dohody o technických prekážkach obchodu, ktorá sa týmto začleňuje do tejto dohody a stáva sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 55

Technická spolupráca

1. Zmluvné strany posilnia svoju spoluprácu v oblasti technických predpisov, noriem, metrológie, dohľadu nad trhom, akreditácie a postupov posudzovania zhody, a to s cieľom zlepšiť vzájomné pochopenie ich systémov a uľahčiť prístup na ich príslušné trhy. Na tento účel môžu začať dialóg o regulačných otázkach na horizontálnej, ako aj na odvetvovej úrovni.
2. Zmluvné strany sa v rámci spolupráce budú usilovať stanoviť, rozvíjať a podporovať iniciatívy zamerané na uľahčenie obchodu, a to okrem iného na:
 - a) posilňovanie regulačnej spolupráce prostredníctvom výmeny informácií, skúseností a údajov a prostredníctvom vedeckej a technickej spolupráce, a to s cieľom zlepšiť kvalitu technických predpisov, noriem, skúšobníctva, dohľadu nad trhom, certifikácie a akreditácie a efektívne využívať regulačné zdroje;

- b) podporu a povzbudzovanie spolupráce medzi ich verejnými alebo súkromnými organizáciami zodpovednými za metrológiu, normalizáciu, skúšobníctvo, dohľad nad trhom, certifikáciu a akreditáciu;
- c) napomáhanie rozvoja infraštruktúry kvality v oblasti normalizácie, metrológie, akreditácie a posudzovanie zhody a systém dohľadu nad trhom na Ukrajine;
- d) podporu účasti Ukrajiny na práci súvisiacich európskych organizácií;
- e) hľadanie riešení prekážok obchodu, ktoré sa môžu vyskytnúť;
- f) koordináciu svojich pozícií v medzinárodných obchodných a regulačných organizáciách, ako je WTO a Európska hospodárska komisia OSN (EHK OSN).

ČLÁNOK 56

Aproximácia v oblasti technických predpisov, noriem a posudzovania zhody

1. Ukrajina prijme potrebné opatrenia, aby postupne dosiahla súlad s technickými predpismi EÚ a s jej normalizáciou, metrológiou, akreditáciou, postupmi posudzovania zhody a systémom dohľadu nad trhom, pričom sa zaväzuje riadiť sa zásadami a postupmi stanovenými v príslušných rozhodnutiach a nariadeniach EÚ¹.
2. Ukrajina v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v prílohe III k tejto dohode:
 - i) začlení príslušné *acquis* EÚ do svojho právneho poriadku;
 - ii) uskutoční administratívne a inštitucionálne reformy, ktoré sú potrebné na vykonanie tejto dohody a dohody o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov (ďalej len „dohoda o posudzovaní zhody“) uvedenej v článku 57 tejto dohody; a
 - iii) zavedie účinný a transparentný administratívny systém potrebný na vykonanie tejto kapitoly.

¹ Predovšetkým v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES z 9. júla 2008 o spoločnom rámci na uvádzanie výrobkov na trh a o zrušení rozhodnutia 93/465/EHS, a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93.

3. Časový harmonogram v prílohe III k tejto dohode si dohodnú a budú sa ním riadiť zmluvné strany.
4. Po nadobudnutí platnosti tejto dohody bude Ukrajina raz ročne podávať zmluvnej strane EÚ správy o opatreniach prijatých v súlade s týmto článkom. V prípade, že opatrenia uvedené v prílohe III k tejto dohode nebudú vykonané v príslušnom čase, Ukrajina poskytne nový časový harmonogram vykonania predmetných opatrení.
5. Ukrajina nezmení ani nedoplní svoje horizontálne a odvetvové právne predpisy uvedené v prílohe III k tejto dohode, okrem prípadov, keď tak urobí s cieľom ich postupného zosúladenia so zodpovedajúcim *acquis* EÚ a s cieľom zachovať takéto zosúladenie.
6. Ukrajina oznámi zmluvnej strane EÚ všetky takéto zmeny svojich právnych predpisov.
7. Ukrajina zabezpečí plnú účasť svojich príslušných vnútroštátnych orgánov v rámci európskych a medzinárodných organizácií pre normalizáciu, legálnu a základnú metrológiu, posudzovanie zhody vrátane akreditácie, a to v súlade s ich pôsobnosťou a členským statusom, ktorý je im k dispozícii.
8. Ukrajina postupne transponuje korpus európskych noriem do vnútroštátnych noriem, a to aj harmonizovaných európskych noriem, ktorých dobrovoľné používanie poskytuje prezumpciu súladu s právnymi predpismi uvedenými v prílohe III k tejto dohode. Súbežne s touto transpozíciou Ukrajina odstráni existujúce vnútroštátne normy, ktoré sú s uvedenými normami v rozpore, pričom prestane uplatňovať aj medzištátne normy (GOST/TOCT) vytvorené pred rokom 1992. Ukrajina okrem toho bude postupne plniť ďalšie podmienky členstva, v súlade s požiadavkami plného členstva v európskych organizáciách pre normalizáciu.

ČLÁNOK 57

Dohoda o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov

1. Zmluvné strany súhlasia, že k tejto dohode ako protokol pripoja dohodu o posudzovaní zhody zahŕňajúcu jedno alebo viac odvetví uvedených v prílohe III k tejto dohode, keď dosiahnu zhodu v tom, že príslušné ukrajinské odvetvové a horizontálne právne predpisy, inštitúcie a normy boli plne zosúladené s právnymi predpismi, inštitúciami a normami EÚ.
2. V dohode o posudzovaní zhody sa stanoví, že ňou upravený obchod s tovarom medzi zmluvnými stranami sa uskutočňuje za rovnakých podmienok ako obchod s takýmto tovarom medzi členskými štátmi Európskej únie.
3. Po tom, ako zmluvná strana EÚ uskutoční preverenie a dosiahne sa zhoda o stave zosúladenia príslušných ukrajinských právnych predpisov, noriem a infraštruktúry, sa v súlade s postupom na zmenu tejto dohody a na základe dohody zmluvných strán pripojí dohoda o posudzovaní zhody zahŕňajúca tie odvetvia uvedené prílohe III k tejto dohode, ktoré sa považujú za zosúladené, ako protokol k tejto dohode. Úmyslom je, aby pôsobnosť dohody o posudzovaní zhody bola v súlade s uvedeným postupom napokon rozšírená tak, aby zahŕňala všetky odvetvia uvedené v prílohe III k tejto dohode.
4. Zmluvné strany sa zaväzujú, že keď bude dohoda o posudzovaní zhody zahŕňať všetky odvetvia uvedené v predmetnom zozname, rozšíria po vzájomnej dohode a v súlade s postupom na zmenu tejto dohody jej pôsobnosť aj na ďalšie priemyselné odvetvia.
5. Kým nie je výrobok zahrnutý do dohody o posudzovaní zhody, vzťahujú sa naň platné právne predpisy zmluvných strán, a to pri zohľadnení dohody o technických prekážkach obchodu.

ČLÁNOK 58

Značenie a označovanie

1. Zmluvné strany bez toho, aby tým boli dotknuté články 56 a 57 tejto dohody, v súvislosti s technickými predpismi týkajúcimi sa požiadaviek na označovanie a značenie opätovne potvrdzujú zásady článku 2.2 dohody o technických prekážkach obchodu, v zmysle ktorých sa tieto požiadavky nesmú pripravovať, prijímať alebo uplatňovať s cieľom či účinkom vytvoriť zbytočné prekážky medzinárodnému obchodu. Na tento účel tieto požiadavky na označovanie a značenie nesmú obmedzovať obchod viac, ako je nevyhnutné na splnenie legitímneho cieľa, a to pri zohľadnení rizík vyplývajúcich z prípadného nesplnenia týchto požiadaviek.
2. Zmluvné strany sa v súvislosti s povinným značením a označovaním predovšetkým dohodli, že:
 - a) sa budú usilovať minimalizovať svoje požiadavky na značenie a označovanie, okrem prípadov, keď ide o nutnosť v súvislosti s prijatím *acquis* EÚ v tejto oblasti a prípadov značenia a označovania v záujme ochrany zdravia, bezpečnosti, životného prostredia, resp. na iné primerané účely verejných politík;
 - b) zmluvná strana môže špecifikovať formu označovania a značenia, avšak nesmie vyžadovať schválenie, registráciu alebo certifikáciu označení; a
 - c) zmluvné strany si ponechávajú právo vyžadovať, aby informácie na označeniach alebo značkách boli v špecifikovanom jazyku.

KAPITOLA 4

SANITÁRNE A FYTOSANITÁRNE OPATRENIA

ČLÁNOK 59

Cieľ

1. Cieľom tejto kapitoly je uľahčiť obchod medzi zmluvnými stranami s komoditami, na ktoré sa vzťahujú sanitárne a fytosanitárne opatrenia, pri zabezpečení ochrany života a zdravia ľudí, zvierat a rastlín, a to prostredníctvom:
 - a) zabezpečenia plnej transparentnosti, pokiaľ ide o sanitárne a fytosanitárne opatrenia uplatniteľné na obchod;
 - b) aproximácie ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ;
 - c) uznávania statusu zmluvných strán v súvislosti so zdravotným stavom zvierat a rastlín a uplatňovaním zásady regionalizácie;
 - d) vytvorením mechanizmu na uznávanie rovnocennosti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení zachovávaných zmluvnou stranou;
 - e) ďalšieho uplatňovania zásad dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach;

- f) vytvorenia mechanizmov a postupov na uľahčenie obchodu, a
 - g) zlepšenia komunikácie a spolupráce medzi zmluvnými stranami v súvislosti so sanitárnymi a fytosanitárnymi opatreniami.
2. Cieľom tejto kapitoly je aj dosiahnutie spoločného porozumenia medzi zmluvnými stranami v otázkach noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

ČLÁNOK 60

Multilaterálne povinnosti

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje práva a povinnosti, ktoré im vyplývajú z dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.

ČLÁNOK 61

Rozsah pôsobnosti

Táto kapitola sa uplatňuje na všetky sanitárne a fytosanitárne opatrenia ktorejkoľvek zmluvnej strany, ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami, vrátane opatrení uvedených v prílohe IV k tejto dohode.

ČLÁNOK 62

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „sanitárne a fytosanitárne opatrenia“ sú opatrenia vymedzené v odseku 1 prílohy A dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola;
2. „zvieratá“ sú suchozemské a vodné živočíchy zodpovedajúcim spôsobom vymedzené v *Kódexe zdravia suchozemských zvierat* alebo *Kódexe zdravia vodných živočíchov* Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (ďalej len „OIE“);
3. „živočíšne produkty“ sú produkty živočíšneho pôvodu vrátane produktov vodných živočíchov vymedzené v *Kódexe zdravia suchozemských zvierat* alebo *Kódexe zdravia vodných živočíchov* OIE;
4. „živočíšne vedľajšie produkty určené pre ľudskú spotrebu“ sú živočíšne produkty uvedené v prílohe IV-A, časti 2 (II) tejto dohody;
5. „rastliny“ sú živé rastliny a ich presne určené živé časti, vrátane osiva;
 - a) ovocie, v botanickom zmysle, okrem ovocia uchovávaného hlbokým zmrazovaním;
 - b) zelenina, okrem zeleniny uchováanej hlbokým zmrazovaním;
 - c) hľuzy, bulvy, cibulky, pakorene;

- d) rezané kvety;
- e) konáre s lístím;
- f) rezané stromy so zachovaným lístím;
- g) kultúry s rastlinným tkanivom;
- h) listy, olistenie;
- i) živý peľ, a
- j) očka, odrezky, štepy;

6. „rastlinné produkty“ sú produkty rastlinného pôvodu, nespracované alebo po jednoduchom spracovaní, pokiaľ to nie sú rastliny uvedené v prílohe IV-A, časti 3 tejto dohody;

7. „osivo“ sú semená v botanickom zmysle, určené na výsadbu;

8. „škodcovia (škodlivé organizmy)“ sú všetky druhy, kmene alebo biotypy rastlinných, živočíšnych alebo patogénnych činiteľov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty;

9. „chránené zóny“ sú v prípade zmluvnej strany EÚ zóny v zmysle článku 2 ods. 1 písm. h) smernice Rady 2000/29/ES z 8. mája 2000 o ochranných opatreniach proti zavlečeniu organizmov škodlivých pre rastliny alebo rastlinné produkty do Spoločenstva a proti ich rozšíreniu v rámci Spoločenstva (ďalej len „smernica 2000/29/ES“);

10. „ochorenie zvierat“ je klinické alebo patologické prejavenie infekcie u zvierat;
11. „ochorenie vodných živočíchov“ je klinicky sa prejavujúca alebo asymptomatická infekcia s jedným alebo viacerými pôvodcami v tele vodných živočíchov uvedená v *Kódexe zdravia vodných živočíchov* OIE;
12. „infekcia u zvierat“ je situácia, keď sú zvieratá nositeľmi infekčného činiteľa s prítomnosťou alebo bez prítomnosti klinického alebo patologického prejavu infekcie;
13. „normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat“ sú normy na ochranu zvierat vypracované a uplatňované zmluvnými stranami, prípadne v súlade s normami OIE, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto dohody;
14. „primeraná úroveň sanitárnej a fytosanitárnej ochrany“ je primeraná úroveň sanitárnej a fytosanitárnej ochrany vymedzená v odseku 5 prílohy A dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach;
15. „región“ znamená, pokiaľ ide o zdravie zvierat, zóny alebo regióny vymedzené v *Kódexe zdravia suchozemských zvierat* OIE, a pokiaľ ide o vodné živočíchy, vymedzené v *Medzinárodnom kódexe zdravia vodných živočíchov* OIE, s tým, že pokiaľ ide o územie zmluvnej strany EÚ, je potrebné zohľadniť jej špecifickosť, uznávajúc EÚ ako celok;
16. „územie bez výskytu škodcov“ je územie, kde sa nevyskytuje špecifický škodca, čo je preukázané vedeckými dôkazmi, a kde sa prípadne tento stav oficiálne udržiava;

17. „regionalizácia“ je koncepcia regionalizácie opísaná v článku 6 dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach;
18. „zásielka“ je určité množstvo živočíšnych produktov rovnakého druhu, na ktoré sa vzťahuje rovnaké osvedčenie alebo doklad, prepravované rovnakým spôsobom prepravy, zasielané jedným odosielateľom a s pôvodom v rovnakej vyvážajúcej krajine alebo časti takejto krajiny. Zásielka môže pozostávať z jednej alebo viacerých častí zásielky;
19. „zásielka rastlín alebo rastlinných produktov“ je určité množstvo rastlín, rastlinných produktov a/alebo iných predmetov, ktoré sa prepravuje z jednej krajiny do druhej a na ktoré sa vzťahuje rovnaké fytosanitárne osvedčenie (zásielka môže pozostávať z jednej alebo viacerých častí zásielky);
20. „časť zásielky“ je určitý počet kusov jednej komodity rozoznateľnej podľa rovnorodosti jej zloženia a pôvodu, ktorý tvorí časť zásielky;
21. „rovnocennosť na účely obchodu“ (ďalej len „rovnocennosť“) je stav, keď dovážajúca zmluvná strana akceptuje sanitárne a fytosanitárne opatrenia vyvážajúcej zmluvnej strany ako rovnocenné, aj keď sú iné ako jej opatrenia, ak vyvážajúca zmluvná strana objektívne preukáže dovážajúcej zmluvnej strane, že jej opatrenia dosahujú príslušnú úroveň sanitárnych a fytosanitárnych opatrení dovážajúcej zmluvnej strany;
22. „odvetvie“ je výrobná a obchodná štruktúra pre výrobok alebo kategóriu výrobkov v zmluvnej strane;
23. „pododvetvie“ je presne vymedzená a kontrolovaná časť odvetvia;

24. „komodity“ sú zvieratá alebo rastliny, resp. ich kategórie, alebo špecifické produkty a iné predmety, ktoré sa prepravujú na obchodné alebo iné účely, a to vrátane tých, ktoré sú uvedené v odsekoch 2 až 7 tohto článku;
25. „osobitné dovozné povolenie“ je formálny predchádzajúci súhlas príslušných orgánov dovážajúcej zmluvnej strany udelený individuálnemu dovozcovi ako podmienka pre dovoz jednej alebo viacerých zásielok komodity z vyvážajúcej zmluvnej strany, a to v rámci rozsahu pôsobnosti tejto dohody;
26. „pracovné dni“ sú dni v týždni s výnimkou sobôt, nedeľ a dní pracovného pokoja v niektorej zo zmluvných strán;
27. „kontrola“ je preskúmanie akéhokoľvek aspektu krmív, potravín, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat s cieľom overiť, či je tento aspekt v súlade s právnymi požiadavkami stanovenými v pravidlách upravujúcich oblasť krmív, potravín, zdravia zvierat a dobrých životných podmienok zvierat;
28. „fytosanitárna kontrola“ je oficiálne vizuálne preskúmanie rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov podliehajúcich regulácii na účely zistenia, či sa v nich vyskytujú škodcovia a či sú v súlade s fytosanitárnymi predpismi;
29. „overenie“ je kontrola na základe preskúmania, ako aj posúdenia objektívnych dôkazov, či boli splnené špecifikované požiadavky.

ČLÁNOK 63

Príslušné orgány

Zmluvné strany si navzájom poskytnú informácie o štruktúre, organizácii a deľbe právomocí svojich príslušných orgánov na prvom zasadnutí Riadiaceho podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky (ďalej len „podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky“) uvedeného v článku 74 tejto dohody. Zmluvné strany sa navzájom budú informovať o akejkoľvek zmene v súvislosti s týmito príslušnými orgánmi vrátane kontaktných miest.

ČLÁNOK 64

Aproximácia regulačného rámca

1. Ukrajina uskutoční aproximáciu svojich právnych predpisov v sanitárnej a fytosanitárnej oblasti, ako aj v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, s právnymi predpismi EÚ, ako sa stanovuje v prílohe V k tejto dohode.
2. Zmluvné strany spolupracujú v rámci aproximácie právnych predpisov a budovania kapacít.
3. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky pravidelne monitoruje implementáciu aproximačného procesu stanoveného v prílohe V k tejto dohode v záujme poskytnutia potrebných odporúčaní týkajúcich sa aproximačných opatrení.

4. Ukrajina najneskôr do troch mesiacov po nadobudnutí platnosti tejto dohody predloží podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky komplexnú stratégiu vykonávania tejto kapitoly, ktorá bude rozdelená podľa prioritných oblastí, ktoré súvisia s opatreniami vymedzenými v prílohe IV-A, prílohe IV-B a prílohe IV-C k tejto dohode, na uľahčenie obchodu s jednou špecifickou komoditou či skupinou komodít. Táto stratégia bude slúžiť ako referenčný dokument na účely vykonávania tejto kapitoly a pripojí sa k prílohe V k tejto dohode¹.

ČLÁNOK 65

Uznávanie statusu v súvislosti so zdravotným stavom zvierat a so škodcami, ako aj regionálnych podmienok na účely obchodu

A. Uznávanie statusu v súvislosti s ochorením zvierat, infekciou u zvierat alebo v súvislosti so škodcami

1. Pokiaľ ide o ochorenia zvierat a infekcie u zvierat (vrátane zoonóz), uplatňuje sa toto:

a) dovážajúca zmluvná strana uzná na účely obchodu status, ktorý vyvážajúca zmluvná strana pre svoje územie alebo regióny určila v súlade s prílohou VII časťou A tejto dohody, pokiaľ ide o ochorenia zvierat uvedené v prílohe VI-A k tejto dohode;

¹ Pokiaľ ide o geneticky modifikované organizmy (ďalej len „GMO“), komplexná stratégia bude obsahovať časové harmonogramy na účely aproximácie ukrajinských právnych predpisov o GMO k právnym predpisom EÚ v tejto oblasti uvedeným v prílohe XXIX kapitoly 6 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca).

- b) ak sa zmluvná strana domnieva, že má mať špeciálny status pre svoje územie alebo región, pokiaľ ide o špecifické ochorenie zvierat, ktoré nie je uvedené v prílohe VI-A k tejto dohode, môže požiadať o uznanie tohto statusu v súlade s kritériami stanovenými v prílohe VII časti C tejto dohody. Dovážajúca zmluvná strana môže žiadať v súvislosti s dovozom živých zvierat a živočíšnych produktov záruky, ktoré sú primerané dohodnutému statusu zmluvných strán;
- c) status území alebo regiónov, resp. odvetví alebo pododvetví zmluvných strán, v súvislosti s prevalenciou a výskytom ochorenia zvierat, ktoré nie je uvedené v prílohe VI-A k tejto dohode, prípadne v súvislosti s infekciami u zvierat a/alebo súvisiacimi rizikami, ktorý udelila OIE, sa uznáva zmluvnými stranami ako základ pre obchod medzi nimi. Dovážajúca zmluvná strana môže žiadať v súvislosti s dovozom živých zvierat a živočíšnych produktov záruky, ktoré sú primerané vymedzenému statusu zmluvných strán, a to prípadne v súlade s odporúčaniami OIE;
- d) bez toho, aby tým boli dotknuté články 67, 69 a 73 tejto dohody, ak dovážajúca zmluvná strana nevznesie explicitnú námietku a nepožiada o podkladové či doplňujúce informácie alebo o konzultácie a/alebo overenie, každá zmluvná strana je povinná bezodkladne prijať legislatívne a administratívne opatrenia potrebné na umožnenie obchodovania na základe písmen a), b) a c) tohto odseku.

2. Pokiaľ ide o škodcov, uplatňuje sa toto:

- a) zmluvné strany uznajú na účely obchodu status, ktorý majú v súvislosti so škodcami uvedenými v prílohe VI-B k tejto dohode;

b) bez toho, aby tým boli dotknuté články 67, 69 a 73 tejto dohody, ak dovážajúca zmluvná strana nevznesie explicitnú námietku a nepožiada o podkladové či doplňujúce informácie alebo o konzultácie a/alebo overenie, každá zmluvná strana je povinná bezodkladne prijať legislatívne a administratívne opatrenia potrebné na umožnenie obchodovania na základe písmena a) tohto odseku.

B. Uznávanie regionalizácie/zónovania, území bez výskytu škodcov a chránených zón

3. Zmluvné strany uznávajú koncepciu regionalizácie a území bez výskytu škodcov špecifikované v príslušných dokumentoch Organizácie OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), Medzinárodnom dohovore o ochrane rastlín z roku 1997 a v medzinárodných normách FAO pre fytozónové opatrenia, ako aj koncepciu chránených zón podľa smernice 2000/29/ES, pričom sa dohodli na ich uplatňovaní v rámci obchodu medzi nimi.

4. Zmluvné strany sa dohodli, že regionalizačné rozhodnutia pri ochoreniach zvierat a rýb uvedených v prílohe VI-A a v prípade škodcov uvedených v prílohe VI-B k tejto dohode sa budú prijímať v súlade s ustanoveniami prílohy VII časti A a B tejto dohody.

5. a) Pokiaľ ide o ochorenia zvierat a v súlade s článkom 67 tejto dohody vyvážajúca zmluvná strana žiadajúca o uznanie svojho regionalizačného rozhodnutia zo strany dovážajúcej zmluvnej strany oznámi svoje opatrenia, pričom spolu s nimi poskytne plné vysvetlenia a podkladové údaje, na základe ktorých došlo k stanoveniam a prijatiu rozhodnutí. Bez toho, aby tým bol dotknutý článok 68 tejto dohody a pokiaľ dovážajúca zmluvná strana nevznesie explicitnú námietku a nepožiada o podkladové či doplňujúce informácie alebo o konzultácie a/alebo overenie do 15 pracovných dní po doručení oznámenia, takto oznámené regionalizačné rozhodnutie sa považuje za akceptované;
- b) konzultácie uvedené v písmene a) tohto odseku sa uskutočnia v súlade s článkom 68 ods. 3 tejto dohody. Dovážajúca zmluvná strana posúdi doplňujúce informácie do 15 pracovných dní od doručenia doplňujúcich informácií. Overenie uvedené v písmene a) sa uskutoční v súlade s článkom 71 tejto dohody a do 25 pracovných dní po doručení žiadosti o jeho uskutočnenie.
6. a) Pokiaľ ide o škodcov, každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa pri obchode s rastlinami, rastlinnými produktmi a inými predmetmi zohľadnil status v súvislosti so škodcami, ktorý je na určitom území uznanom druhou zmluvnou stranou za chránenú zónu alebo územie bez výskytu škodcov. Zmluvná strana usilujúca sa o to, aby určité jej územie bez výskytu škodcov uznala druhá zmluvná strana, oznámi svoje opatrenia a na požiadanie poskytne plné vysvetlenie a podporné údaje, na základe ktorých sa toto územie vytvorilo a zachováva sa, a to v zmysle opatrení, ktoré zmluvné strany považujú za vhodné vrátane príslušných medzinárodných noriem FAO pre fytozsanitárne opatrenia. Bez toho, aby tým bol dotknutý článok 73 tejto dohody a pokiaľ dovážajúca zmluvná strana nevznesie explicitnú námietku a nepožiada o podkladové či doplňujúce informácie alebo o konzultácie a/alebo overenie do troch mesiacov po doručení oznámenia, takto oznámené regionalizačné rozhodnutie týkajúce sa oznámenia o území bez výskytu škodcov sa považuje za akceptované;

- b) konzultácie uvedené v písmene a) sa uskutočnia v súlade s článkom 68 ods. 3 tejto dohody. Dovážajúca zmluvná strana posúdi doplňujúce informácie do troch mesiacov od ich doručenia. Overenie uvedené v písmene a) sa uskutoční v súlade s článkom 71 tejto dohody a do 12 mesiacov po doručení žiadosti o jeho uskutočnenie, pri zohľadnení biologických vlastností predmetného škodcu a plodiny.

7. Po ukončení postupov uvedených v odsekoch 4, 5 a 6 tohto článku a bez toho, aby tým bol dotknutý článok 73 tejto dohody, každá zmluvná strana prijme bezodkladne legislatívne a administratívne opatrenia potrebné na umožnenie obchodovania na uvedenom základe.

C. Členenie na územné jednotky

Zmluvné strany sa zaväzujú pokračovať v diskusiách s cieľom implementácie zásady členenia na územné jednotky uvedenej v prílohe XIV k tejto dohode.

ČLÁNOK 66

Stanovenie rovnocennosti

1. Rovnocennosť môže byť uznaná v súvislosti s:

- a) jednotlivým opatrením, alebo
- b) skupinou opatrení, alebo

c) systémom uplatňovaným na určité odvetvie, pododvetvie, komoditu či skupinu komodít.

2. Pri stanovovaní rovnocennosti sa zmluvné strany riadia procesom uvedeným v odseku 3 tohto článku. Súčasťou tohto procesu je objektívne preukázanie rovnocennosti zo strany vyvážajúcej zmluvnej strany a objektívne posúdenie tohto preukázania zo strany dovážajúcej zmluvnej strany. Jeho súčasťou môže byť aj kontrola a overenie.

3. Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany v súvislosti s uznaním rovnocennosti podľa odseku 1 tohto článku zmluvné strany bezodkladne a najneskôr do troch mesiacov od doručenia takejto žiadosti dovážajúcej zmluvnej strane začnú konzultácie, ktorých obsahom sú aj kroky stanovené v prílohe IX k tejto dohode. V prípade viacerých žiadostí vyvážajúcej zmluvnej strany sa však zmluvné strany na žiadosť dovážajúcej zmluvnej strany dohodnú v rámci podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky uvedeného v článku 74 tejto dohody na časovom harmonograme, v ktorom začnú a uskutočnia proces uvedený v tomto odseku.

4. V prípade úspešného zavŕšenia aproximácie právnych predpisov v dôsledku monitorovania uvedeného v článku 64 ods. 3 tejto dohody sa toto zavŕšenie bude považovať za žiadosť Ukrajiny o začatie procesu uznania rovnocennosti príslušných opatrení, ako sa stanovuje v odseku 3 tohto článku.

5. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodli inak, dovážajúca zmluvná strana ukončí stanovovanie rovnocennosti podľa odseku 3 tohto článku do 360 dní od doručenia žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany spolu s dokumentáciou preukazujúcou rovnocennosť, a to s výnimkou sezónnych plodín, v prípade ktorých je opodstatnené posunúť posúdenie na čas, keď je možné uskutočniť overenie počas vhodného obdobia rastu plodiny.

6. Dovážajúca zmluvná strana stanoví predmetnú rovnocennosť v súvislosti s rastlinami, rastlinnými produktmi a inými predmetmi v súlade s prípadnými príslušnými medzinárodnými normami pre fytosanitárne opatrenia.
7. Dovážajúca zmluvná strana môže zrušiť alebo pozastaviť rovnocennosť na základe akejkoľvek zmeny alebo doplnenia opatrení ovplyvňujúcich rovnocennosť niektorou zo zmluvných strán, ak sa dodržia tieto postupy:
- a) v súlade s článkom 67 ods. 2 tejto dohody vyvážajúca zmluvná strana informuje dovážajúcu zmluvnú stranu o všetkých návrhoch na zmenu jej opatrení, v prípade ktorých bola uznaná rovnocennosť, ako aj o pravdepodobnom dosahu navrhovaných opatrení na túto uznanú rovnocennosť. Do 30 pracovných dní od doručenia tejto informácie dovážajúca zmluvná strana informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu, či rovnocennosť bude naďalej uznaná aj na základe navrhovaných opatrení;
 - b) v súlade s článkom 67 ods. 2 tejto dohody dovážajúca zmluvná strana informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o všetkých návrhoch na zmenu jej opatrení, na ktorých bolo založené uznanie rovnocennosti, ako aj o pravdepodobnom dosahu navrhovaných opatrení na túto uznanú rovnocennosť. Ak dovážajúca zmluvná strana nebude ďalej uznávať rovnocennosť, zmluvné strany sa môžu dohodnúť na podmienkach opätovného začatia procesu uvedeného v odseku 3 tohto článku na základe navrhovaných opatrení.

8. Uznatie, pozastavenie alebo odňatie rovnocennosti spočíva plne na dovážajúcej zmluvnej strane, ktorá koná v súlade so svojim administratívnym a legislatívnym rámcom. Táto zmluvná strana poskytne vyvážajúcej zmluvnej strane úplné písomne vysvetlenie a podkladové údaje, na základe ktorých došlo k stanoveniam a prijatiu rozhodnutí, na ktoré sa vzťahuje tento článok. V prípade neuznania, pozastavenia alebo odňatia rovnocennosti dovážajúca zmluvná strana oznámi vyvážajúcej zmluvnej strane požiadavky, ktorými podmieňuje obnovenie procesu uvedeného v odseku 3.

9. Bez toho, aby tým bol dotknutý článok 73 tejto dohody, dovážajúca zmluvná strana nemôže odňať alebo pozastaviť rovnocennosť pred tým, ako navrhované nové opatrenia zmluvnej strany, ktorá ich navrhuje, nadobudnú účinnosť.

10. V prípade, že dovážajúca zmluvná strana formálne uzná rovnocennosť na základe procesu stanoveného v prílohe IX k tejto dohode, podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky v súlade s postupom stanoveným v článku 74 ods. 2 tejto dohody vyhlási rovnocennosť v rámci obchodu medzi zmluvnými stranami. V tomto rozhodnutí sa taktiež prípadne stanoví zníženie rozsahu fyzických kontrol na hraniciach, zjednodušená forma osvedčení a postupy na predbežné zaradenie prevádzok do zoznamov.

Status v súvislosti s rovnocennosťou sa uvedie v prílohe IX k tejto dohode.

11. V prípade, že sú právne predpisy aproximované, stanovovanie rovnocennosti sa uskutočňuje na základe tejto aproximácie.

ČLÁNOK 67

Transparentnosť a výmena informácií

1. Bez toho, aby tým bol dotknutý článok 68 tejto dohody, zmluvné strany budú spolupracovať v záujme zlepšenia vzájomného pochopenia svojich oficiálnych kontrolných štruktúr a mechanizmov príslušných na uplatňovanie sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, ako aj ich práce. To možno okrem iného dosiahnuť prostredníctvom správ o medzinárodných auditoch v prípadoch, keď sa zverejňujú, pričom zmluvné strany si môžu prípadne vymieňať informácie o výsledkoch týchto auditov alebo ďalšie informácie.
2. V rámci aproximácie právnych predpisov podľa článku 64 či stanovovania rovnocennosti podľa článku 66 tejto dohody sa zmluvné strany budú navzájom informovať o zmenách právnych predpisov a iných procesných zmenách prijatých v príslušných oblastiach.
3. V tejto súvislosti bude zmluvná strana EÚ v dostatočnom časovom predstihu informovať Ukrajinu o zmenách právnych predpisov zmluvnej strany EÚ, aby jej umožnila zmeniť zodpovedajúcim spôsobom ukrajinské právne predpisy.

Mala by sa dosiahnuť spolupráca na takej úrovni, ktorá je potrebná na uľahčenie poskytovania legislatívnych dokumentov na žiadosť niektorej zo zmluvných strán.

Na tento účel si zmluvné strany navzájom oznámia svoje kontaktné miesta. Zmluvné strany si navyše oznámia akékoľvek zmeny týkajúce sa týchto kontaktných miest.

ČLÁNOK 68

Oznamovanie, konzultácie a uľahčenie komunikácie

1. Každá zmluvná strana do dvoch pracovných dní oznámi písomne druhej zmluvnej strane každé vážne alebo podstatné riziko ohrozenia verejného zdravia, zdravia zvierat alebo rastlín, ako aj všetky mimoriadne udalosti a nebezpečné situácie v oblasti kontroly potravín, ak existuje jednoznačne identifikované riziko vážnych dosahov na zdravie v spojitosti s konzumáciou živočíšnych alebo rastlinných produktov, a to najmä:
 - a) všetky opatrenia ovplyvňujúce regionalizačné rozhodnutia uvedené v článku 65 tejto dohody;
 - b) výskyt alebo šírenie sa ochorení zvierat uvedených v prílohe VI-A alebo regulovaných škodcov uvedených v prílohe VI-B k tejto dohode;
 - c) dôležité epidemiologické zistenia alebo dôležité s nimi súvisiace riziká, pokiaľ ide o ochorenia zvierat a škodcov neuvedených v prílohe VI-A či prílohe VI-B k tejto dohode, resp. pokiaľ ide o nové ochorenia zvierat či nových škodcov, a
 - d) všetky ďalšie opatrenia idúce nad rámec základných požiadaviek uplatniteľných na ich príslušné opatrenia prijaté zmluvnými stranami na kontrolu alebo eradikáciu ochorenia zvierat alebo škodcov, resp. na ochranu verejného zdravia alebo zdravia rastlín, ako aj akékoľvek zmeny v profylaktickej politike vrátane vakcinačnej politiky.

2.
 - a) Oznámenia sa zasielajú písomne na kontaktné miesta uvedené v článku 67 ods. 3 tejto dohody.
 - b) Písomným oznámením je oznámenie poštou, faxom alebo e-mailom. Oznámenia sa zasielajú len medzi kontaktnými miestami uvedenými v článku 67 ods. 3 tejto dohody.
3. V prípade, že má zmluvná strana závažné obavy týkajúce sa ohrozenia verejného zdravia, zdravia zvierat alebo rastlín, uskutočnia sa na jej požiadanie čo najskôr konzultácie o tejto situácii, a to najneskôr do 15 pracovných dní. V takýchto situáciách sa každá zo zmluvných strán usiluje poskytnúť všetky informácie, ktoré sú potrebné na predídenie narušeniu obchodu, ako aj dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie zlučiteľné s ochranou verejného zdravia, zdravia zvierat alebo rastlín.
4. Na žiadosť zmluvnej strany sa konzultácie o oblasti dobrých životných podmienok zvierat uskutočnia čo najskôr, a to najneskôr do 20 pracovných dní od oznámenia. V takýchto situáciách sa každá zo zmluvných strán usiluje poskytnúť všetky požadované informácie.
5. Na žiadosť zmluvnej strany sa konzultácie podľa odsekov 3 a 4 tohto článku uskutočnia prostredníctvom videokonferencie alebo audiokonferencie. Zmluvná strana, ktorá o konzultácie požiadala, zabezpečí vypracovanie zápisnice z konzultácií, ktorú musia zmluvné strany oficiálne schváliť. Na účely tohto schválenia sa uplatňuje článok 67 ods. 3 tejto dohody.
6. Spoločne uplatňovaný systém včasného varovania a mechanizmus skorého upozornenia v prípade veterinárnych alebo fytozsanitárnych mimoriadnych udalostí začne fungovať v neskoršej fáze, po tom, ako Ukrajina implementuje potrebné právne predpisy v tejto oblasti a vytvorí podmienky pre riadne fungovanie takéhoto mechanizmu na mieste.

ČLÁNOK 69

Podmienky obchodu

1. Všeobecné dovozné podmienky

- a) Zmluvné strany sa v prípade všetkých komodít, na ktoré sa vzťahujú príloha IV-A a príloha IV-C(2) k tejto dohode, zaväzujú uplatňovať všeobecné dovozné podmienky. Bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia prijaté v súlade s článkom 65 tejto dohody, sú dovozné podmienky dovážajúcej zmluvnej strany uplatniteľné na celé územie vyvážajúcej zmluvnej strany. Od nadobudnutia platnosti tejto dohody a v súlade s článkom 67 tejto dohody dovážajúca zmluvná strana informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o svojich sanitárnych a fytosanitárnych dovozných požiadavkách vzťahujúcich sa na komodity uvedené v prílohe IV-A a prílohe IV-C(2) k tejto dohode. Súčasťou tejto informácie budú prípadné vzory oficiálnych osvedčení, vyhlásení alebo obchodných dokumentov predpísaných dovážajúcou zmluvnou stranou.
- b)
 - i) Pri oznamovaní zmien alebo navrhovaných zmien podmienok uvedených v odseku 1 tohto článku zmluvné strany musia dodržať ustanovenia dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach a následné rozhodnutia týkajúce sa oznamovania opatrení. Bez toho, aby bol dotknutý článok 73 tejto dohody, dovážajúca zmluvná strana pri určovaní dátumu nadobudnutia účinnosti zmenených podmienok uvedených v odseku 1 písm. a) zohľadní čas prepravy medzi zmluvnými stranami.

- ii) Ak dovážajúca zmluvná strana nesplní tieto požiadavky na oznamovanie, je povinná ďalej akceptovať osvedčenia a atestácie, zaručujúce predchádzajúce uplatniteľné podmienky do 30 dní po nadobudnutí účinnosti zmenených dovozných podmienok.

2. Dovozné podmienky po uznaní rovnocennosti

- a) Do 90 dní od prijatia rozhodnutia o uznaní rovnocennosti zmluvné strany prijímú potrebné legislatívne a administratívne opatrenia na vykonanie uznania rovnocennosti, aby na tomto základe umožnili obchod s komoditami uvedenými v prílohe IV-A a prílohe IV-C(2) k tejto dohode, a to v odvetviach a prípadne pododvetviach, v prípade ktorých dovážajúca zmluvná strana uznáva všetky sanitárne a fytosanitárne opatrenia vyvážajúcej zmluvnej strany ako rovnocenné. V prípade týchto komodít vzor oficiálneho osvedčenia alebo oficiálneho dokladu požadovaného dovážajúcou zmluvnou stranou môže byť v tejto etape nahradený osvedčením vypracovaným v súlade s prílohou XII.B k tejto dohode.
- b) V prípade komodít v odvetviach prípadne pododvetviach, pri ktorých sa uznáva jedno či viacero, ale nie všetky opatrenia ako rovnocenné, bude obchod pokračovať na základe súladu s podmienkami uvedenými v odseku 1 písm. a). Na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany sa bude uplatňovať odsek 5 tohto článku.

3. Od nadobudnutia platnosti tejto dohody nebude v prípade komodít uvedených v prílohe IV-A a prílohe IV-C(2) k tejto dohode potrebné dovozné povolenie.

Prípadné nadobudnutie platnosti tejto dohody pred 31. decembrom 2013 nebude mať žiadne účinky na pomoc poskytovanú v rámci komplexného programu budovania inštitúcií.

4. V prípade podmienok ovplyvňujúcich obchod s komoditami uvedenými v odseku 1 písm. a) začnú zmluvné strany na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany konzultácie v rámci podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky v súlade s článkom 74 tejto dohody, aby sa dohodli na alternatívnych alebo dodatočných dovozných podmienkach dovážajúcej zmluvnej strany. Tieto alternatívne alebo dodatočné podmienky môžu byť prípadne založené na opatreniach vyvážajúcej zmluvnej strany uznaných dovážajúcou zmluvnou stranou za rovnocenné. Ak sa dosiahne dohoda, dovážajúca zmluvná strana prijme do 90 dní od rozhodnutia podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky potrebné legislatívne a/alebo administratívne opatrenia, aby na tomto základe umožnila dovoz.

5. Zoznam prevádzok, podmiennečné schválenie

a) V prípade dovozu živočíšnych produktov uvedených v prílohe IV-A, časti 2 tejto dohody dovážajúca zmluvná strana na žiadosť vyvážajúcej zmluvnej strany sprevádzanú príslušnými sanitárnymi zárukami dočasne schváli prevádzky uvedené v prílohe VIII(2.1) k tejto dohode, ktoré sa nachádzajú na území vyvážajúcej zmluvnej strany, a to bez uskutočnenia predchádzajúcej kontroly jednotlivých prevádzok. Toto schválenie sa musí uskutočniť v súlade s podmienkami a ustanoveniami obsiahnutými v prílohe VIII k tejto dohode. Pokiaľ sa nevyžadujú ďalšie informácie, dovážajúca zmluvná strana prijme nevyhnutné legislatívne a/alebo administratívne opatrenia, aby na tomto základe umožnila dovoz do 30 pracovných dní po doručení žiadosti vyvážajúcej zmluvnej strany sprevádzanej príslušnými zárukami.

Pôvodný zoznam zariadení sa schváli v súlade s postupom ustanoveným v prílohe VIII k tejto dohode.

b) V prípade dovozu živočíšnych produktov uvedených v odseku 2 písm. a) poskytnie vyvážajúca zmluvná strana dovážajúcej zmluvnej strane svoj zoznam prevádzok, ktoré splňajú požiadavky dovážajúcej zmluvnej strany.

6. Na žiadosť jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana poskytne potrebné vysvetlenia a podkladové údaje, na základe ktorých došlo k stanoveniam a prijatiu rozhodnutí, na ktoré sa vzťahuje tento článok.

ČLÁNOK 70

Osvedčovací postupy

1. Zmluvné strany sa dohodli na zásadách stanovených v prílohe XII k tejto dohode na účely osvedčovacích postupov a na účely vydávania osvedčení a oficiálnych dokladov.
2. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky uvedený v článku 74 tejto dohody sa môže dohodnúť na pravidlách postupu v prípade osvedčovania, odnímania osvedčení a alebo nahradenia osvedčení elektronickou cestou.
3. Zmluvné strany sa v rámci aproximovaných právnych predpisov v zmysle článku 64 tejto dohody prípadne dohodnú na spoločných vzoroch osvedčení.

ČLÁNOK 71

Overenia

1. Aby sa zachovala dôvera v účinné vykonávanie ustanovení tejto kapitoly, má každá zmluvná strana právo:
 - a) overiť v súlade s usmerneniami uvedenými v prílohe X k tejto dohode celý kontrolný program orgánov druhej zmluvnej strany prípadne iné opatrenia alebo ich časti. Náklady na takéto overenie znáša zmluvná strana, ktorá ho vykonáva;
 - b) počnúc dátumom, ktorý určia zmluvné strany, dostávať na základe svojej žiadosti od druhej zmluvnej strany informácie o všetkých celkových kontrolných programoch druhej zmluvnej strany, resp. o ich častiach, ako aj správy o výsledkoch kontrol uskutočnených podľa tohto programu;
 - c) v prípade laboratórnych testov v súvislosti s komoditami prílohy IV-A a prílohy IV-C(2) k tejto dohode sa na požiadanie, v prípade potreby, zúčastniť na porovnávacom testovacom programe pravidelne organizovanom na účely špecifických testov, ktoré organizuje referenčné laboratórium druhej zmluvnej strany. Náklady na túto účasť znáša zúčastňujúca sa zmluvná strana.
2. Zmluvné strany môžu poskytnúť výsledky overení uvedených v odseku 1 písm. a) tohto článku tretím stranám a taktiež ich môžu verejne sprístupniť, ak je to povinné podľa ustanovení platných pre zmluvné strany. Pri tomto poskytnutí a/alebo sprístupnení výsledkov sa musia dodržať prípadné ustanovenia platné pre zmluvné strany v oblasti ochrany dôverných údajov.

3. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky uvedený v článku 74 tejto dohody môže prílohu X k tejto dohode zmeniť prostredníctvom rozhodnutia, a to pri zohľadnení príslušnej práce medzinárodných organizácií.

4. Výsledky overenia môžu prispieť k opatreniam zmluvných strán alebo niektorej zo zmluvných strán uvedených v článkoch 64, 66, a 72 tejto dohody.

ČLÁNOK 72

Dovozné kontroly a poplatky za kontrolu

1. Zmluvné strany sa dohodli, že pri dovozných kontrolách uskutočňovaných dovážajúcou zmluvnou stranou pri dovoze zásielok z vyvážajúcej zmluvnej strany musia byť dodržané zásady uvedené v prílohe XI, časti A tejto dohody. Výsledky týchto kontrol môžu prispieť k procesu overenia uvedenému v článku 71 tejto dohody.

2. Frekvencia fyzických dovozných kontrol uplatňovaných každou zmluvnou stranou sa stanovuje v prílohe XI časti B tejto dohody. Zmluvná strana môže túto frekvenciu zmeniť v rámci svojich právomocí a v súlade so svojimi vnútornými právnymi predpismi, a to na základe pokroku dosiahnutého v súlade s článkami 64, 66 a 69 tejto dohody, resp. na základe overení, konzultácií alebo iných opatrení stanovených v tejto dohode. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky uvedený v článku 74 tejto dohody prostredníctvom rozhodnutia príslušným spôsobom zmení prílohu XI časť B tejto dohody.

3. Poplatky za kontrolu môžu zahŕňať len náklady, ktoré príslušnému orgánu vznikli v súvislosti s uskutočnením dovozných kontrol. Tieto poplatky sa budú vypočítavať na rovnakom základe ako poplatky ukladané v prípade podobných domácich výrobkov.

4. Dovážajúca zmluvná strana na požiadanie informuje vyvážajúcu zmluvnú stranu o všetkých zmenách vrátane dôvodov na tieto zmeny, pokiaľ ide o opatrenia ovplyvňujúce dovozné kontroly a poplatky za kontrolu, ako aj o všetkých podstatných zmenách v rámci administratívnej realizácie týchto kontrol.

5. Počnúc dátumom, ktorý určí podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky uvedený v článku 74 tejto dohody, sa zmluvné strany môžu dohodnúť na podmienkach vzájomného schválenia svojich kontrol podľa článku 71 ods. 1 písm. b), a to s cieľom upraviť či prípadne recipročne znížiť frekvenciu fyzických dovozných kontrol v prípade komodít uvedených v článku 69 ods. 2 tejto dohody.

Od tohto dátumu si môžu zmluvné strany navzájom schvaľovať svoje kontroly uskutočňované v prípade niektorých komodít a následne znižovať alebo nahradzovať dovozné kontroly pri týchto komoditách.

6. Podmienky tohto schvaľovania úpravy dovozných kontrol sa zahrnú do prílohy XI k tejto dohode, a to postupom stanoveným v článku 74 ods. 6 tejto dohody.

ČLÁNOK 73

Ochranné opatrenia

1. V prípade, že dovážajúca zmluvná strana na svojom území prijme opatrenia na kontrolu akejkoľvek príčiny, ktoré by mohli predstavovať závažné nebezpečenstvo alebo riziko pre zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín, musí vyvážajúca zmluvná strana, pričom nie je dotknutý odsek 2 tohto článku, prijať rovnocenné opatrenia, aby zabránila prenosu tohto nebezpečenstva alebo rizika na územie dovážajúcej zmluvnej strany.
2. Na základe závažných dôvodov ochrany verejného zdravia a zdravia zvierat alebo rastlín môže dovážajúca zmluvná strana prijať dočasné opatrenia potrebné na ochranu verejného zdravia a zdravia zvierat alebo rastlín. Pokiaľ ide o zásielky, ktoré sú v tranzite medzi zmluvnými stranami, dovážajúca zmluvná strana zváži najvhodnejšie a najprimeranejšie riešenie, aby sa zabránilo zbytočnému narušeniu obchodu.
3. Zmluvná strana, ktorá prijíma opatrenia podľa odseku 2 tohto článku, bude druhú zmluvnú stranu o tejto skutočnosti informovať do jedného pracovného dňa po prijatí týchto opatrení. Na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán a v súlade s článkom 68 ods. 3 tejto dohody zmluvné strany uskutočnia konzultácie o situácii do 15 pracovných dní po oznámení. Zmluvné strany náležite zohľadnia všetky informácie, ktoré boli v rámci týchto konzultácií poskytnuté a budú sa usilovať predísť zbytočnému narušeniu obchodu, a to pri zohľadnení prípadných výsledkov konzultácií stanovených v článku 68 ods. 3 tejto dohody.

ČLÁNOK 74

Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky

1. Týmto sa zriaďuje podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky. Tento podvýbor sa zíše do troch mesiacov od nadobudnutia platnosti tejto dohody a na požiadanie niektorej zo zmluvných strán, najmenej však aspoň raz ročne. Ak sa zmluvné strany dohodnú, môže sa zasadnutie tohto podvýboru uskutočniť prostredníctvom videokonferencie alebo audiokonferencie. Medzi zasadnutiami môže tento podvýbor riešiť otázky prostredníctvom korešpondencie.
2. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky má tieto funkcie:
 - a) monitoruje vykonávanie tejto kapitoly a posudzuje všetky záležitosti, ktoré sa jej týkajú, a preskúmava všetky záležitosti, ktoré môžu vyplývať v súvislosti s jej vykonávaním;
 - b) preskúmava prílohy k tejto dohode, a to najmä so zreteľom na pokrok dosiahnutý v rámci konzultácií a postupov stanovených v tejto kapitole;
 - c) so zreteľom na preskúmanie stanovené v písmene b) tohto odseku, resp. ako sa inak stanovuje v tejto kapitole, upravuje prostredníctvom rozhodnutia prílohy IV až XIV k tejto dohode, a
 - d) so zreteľom na preskúmanie stanovené v písmene b) tohto odseku predkladá stanoviská a odporúčania ďalším orgánom vymedzeným v inštitucionálnych, všeobecných a záverečných ustanoveniach tejto dohody.

3. Zmluvné strany sa dohodli, že vytvoria technické pracovné skupiny, ktoré budú prípadne zložené zo zástupcov zmluvných strán na úrovni expertov a ktorých úlohou bude identifikovať a riešiť technické a vedecké otázky vyplývajúce z uplatňovania tejto kapitoly. Ak budú potrebné ďalšie odborné znalosti, zmluvné strany môžu vytvoriť skupiny *ad hoc* vrátane vedeckých skupín. Členstvo v takýchto skupinách *ad hoc* nie je obmedzené len na zástupcov zmluvných strán.
4. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky bude pravidelne podávať správy Výboru pre obchod zriadenému podľa článku 465 tejto dohody o svojej činnosti a rozhodnutiach, ktoré prijal v rámci svojej pôsobnosti.
5. Podvýbor pre sanitárne a fytosanitárne otázky na svojom prvom zasadnutí prijme svoje pracovné postupy.
6. Všetky rozhodnutia, odporúčania, správy alebo iné opatrenia podvýboru pre sanitárne a fytosanitárne otázky alebo inej skupiny zriadenej týmto podvýborom, týkajúce dovozných povolení, výmeny informácií, transparentnosti, uznávania regionalizácie, rovnocenných a alternatívnych opatrení a akýchkoľvek iných otázok uvedených v odsekoch 2 a 3, sa prijímajú na základe konsenzu zmluvných strán.

KAPITOLA 5

UĽAHČENIA V RÁMCI COLNEJ OBLASTI A OBCHODU

ČLÁNOK 75

Ciele

Zmluvné strany uznávajú význam, ktorý majú otázky uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu v kontexte rozvíjajúceho sa bilaterálneho obchodného prostredia. Zmluvné strany sa dohodli na posilnení spolupráce v tejto oblasti s cieľom zabezpečiť, aby príslušné právne predpisy a postupy, ako aj administratívne kapacity príslušných správnych orgánov, zo zásady plnili cieľ účinnej kontroly a podpory uľahčenia zákonného obchodu.

Zmluvné strany uznávajú mimoriadnu dôležitosť, ktorú je potrebné pripísať legitímnym cieľom verejnej politiky vrátane uľahčenia obchodu, ochrany bezpečnosti, predchádzania podvodom a vyváženému prístupu k týmto cieľom.

ČLÁNOK 76

Právne predpisy a postupy

1. Zmluvné strany súhlasia s tým, že ich právne predpisy v oblasti obchodu a colnej oblasti musia byť zo zásady stabilné, komplexné a že tieto ustanovenia a postupy musia byť primerané, transparentné, predvídateľné, nediskriminačné, nestranné a uplatňované jednotne a účinne, pričom musia okrem iného:
 - a) chrániť a uľahčovať zákonný obchod prostredníctvom účinného presadzovania a dodržiavania požiadaviek stanovených v právnych predpisoch;
 - b) predchádzať zbytočnému alebo diskriminačnému zaťažovaniu hospodárskych subjektov a podvodom, ako aj poskytovať ďalšie uľahčenia pre hospodárske subjekty, ktoré dosahujú vysoký súlad s predpismi;
 - c) uplatňovať jednotný administratívny doklad na účely colných vyhlásení;
 - d) viesť k väčšej efektívnosti, transparentnosti a zjednodušeniu colných postupov a praxe na hraniciach;
 - e) uplatňovať moderné colné metódy vrátane hodnotenia rizika, kontroly po preclení a metódy auditu spoločností, a to v záujme zjednodušenia a uľahčenia vstupu a prepustenia tovaru;
 - f) mať za cieľ zníženie nákladov a vyššiu predvídateľnosť pre hospodárske subjekty vrátane malých a stredných podnikov;

- g) zabezpečiť, a to bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatňovanie objektívnych kritérií hodnotenia rizika, nediskriminačné uplatňovanie požiadaviek a postupov platných pre dovoz, vývoz a na tovar v tranzite;
- h) uplatňovať medzinárodné nástroje platné v colnej a obchodnej oblasti vrátane nástrojov Svetovej colnej organizácie (ďalej len „WCO“) (Systém noriem na zabezpečenie a uľahčenie globálneho obchodu z roku 2005, Istanbulský dohovor o prepustení tovaru do režimu dočasného použitia z roku 1990, dohovor o harmonizovanom systéme opisu a číselného označovania tovaru) z roku 1983, WTO (napr. v oblasti určovania hodnoty), OSN (Dohovor TIR z roku 1975, dohovor o zosúladiení hraničných kontrol tovaru z roku 1982), ako aj usmernení EK, ako sú napr. plány pre colnú oblasť;
- i) prijať potrebné opatrenia na zohľadnenie a vykonanie ustanovení Medzinárodného dohovoru o zjednodušení a harmonizácii colných postupov z roku 1973 (revidovaný Kjótsky dohovor);
- j) stanoviť rozvinutý systém záväzných pravidiel, pokiaľ ide o colné zatried'ovanie a pravidlá pôvodu. Zmluvné strany zabezpečia, aby rozhodnutie mohlo byť odvolané alebo zrušené len po oznámení dotknutému operátorovi a bez retroaktívneho účinku, ibaže by bolo vydané na základe nesprávnych alebo neúplných informácií;
- k) zaviesť a uplatniť zjednodušené postupy pre autorizovaných obchodníkov na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií;
- l) stanoviť pravidlá, ktoré zabezpečia, aby všetky sankcie uložené za menej závažné porušenia colných predpisov alebo procedurálnych požiadaviek boli primerané a nediskriminačné a aby ich uplatňovanie neviedlo k zbytočným prieťahom;

- m) uplatňovať transparentné, nediskriminačné a primerané pravidlá v súvislosti s udeľovaním licencií pre colných deklarantov.

2. V záujme zlepšenia pracovných metód a zabezpečenia, aby sa v súvislosti s colnými úkonmi dodržiavali zásady nediskriminácie, transparentnosti, efektívnosti, integrity a zodpovednosti, sa zmluvné strany zaväzujú, že:

- a) prijmú ďalšie kroky na zníženie množstva, zjednodušenie a šandardizáciu údajov a dokumentácie vyžadovanej colnými a inými orgánmi;
- b) tam, kde je to možné, zjednodušia požiadavky a formality spojené s prepúšťaním a vybavovaním tovaru v záujme ich urýchlenia;
- c) zabezpečia účinné, promptné, nediskriminačné postupy, ktoré zaručujú právo na odvolanie sa proti administratívnym opatreniam, výrokom a rozhodnutiam, ktoré prijímajú colné a iné orgány a ktoré majú vplyv na tovar podliehajúci colnému konaniu. Tieto odvolacie postupy musia byť ľahko dostupné, a to aj pre malé a stredné podniky, a prípadné poplatky musia byť primerané a úmerné nákladom na ne. Zmluvné strany taktiež zabezpečia, aby v prípadoch, keď bolo podané odvolanie voči určitému rozhodnutiu, bol tovar normálne prepustený do obehu, pričom platenie cla môže byť pozastavené, a to pri uplatnení tých zabezpečovacích opatrení, ktoré môžu byť považované za nevyhnutné. V prípade potreby by to malo byť podmienené poskytnutím záruky, ako je kaucia alebo záloha;
- d) zabezpečia, aby sa dodržiavali najvyššie normy integrity, a to najmä na hraniciach, a to prostredníctvom uplatňovania opatrení zohľadňujúcich zásady príslušných medzinárodných dohôd a nástrojov v tejto oblasti, a to najmä revidovanú deklaráciu WCO z Arushi z roku 2003 a plán EK pre etiku v colnej oblasti z roku 2007.

3. Zmluvné strany sa zaväzujú, že odstránia:

- a) akékoľvek požiadavky povinného využívania služieb nezávislých colných deklarantov;
- b) akékoľvek požiadavky povinného uskutočňovania kontrol pred odoslaním tovaru alebo destinačných kontrol.

4. Ustanovenia o tranzite

- a) Na účely tejto dohody sa uplatňujú pravidlá a vymedzenia pojmov týkajúce sa tranzitu stanovené v nástrojoch WTO (článok V dohody GATT z roku 1994 a súvisiace nástroje vrátane všetkých ozrejmiení alebo vylepšení, ktoré vyplynuli z dauhaského kola rokovaní o uľahčení obchodu). Tieto ustanovenia sa uplatňujú aj v prípade, že tranzit tovaru sa začne alebo končí na území niektorej zo zmluvných strán (vnútorný tranzit).
- b) Zmluvné strany budú pokračovať v postupnom budovaní vzájomnej prepojenosti svojich systémov colného tranzitu v záujme budúcej účasti Ukrajiny na spoločnom tranzitnom systéme ustanovenom dohovorom z 20. mája 1987 o spoločnom tranzitnom režime;
- c) Zmluvné strany zabezpečujú spoluprácu a koordináciu všetkých príslušných orgánov a agentúr na svojom území s cieľom uľahčiť režim tranzitu a podporiť cezhraničnú spoluprácu. Zmluvné strany okrem toho podporia spoluprácu a koordináciu medzi orgánmi a súkromným sektorom v súvislosti s tranzitom.

ČLÁNOK 77

Vzťahy s podnikateľskou komunitou

Zmluvné strany sa dohodli, že:

- a) zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy a postupy boli transparentné a verejne dostupné, a to v čo najväčšej miere v elektronickej podobe, spolu s ich odôvodnením. Mal by byť zavedený konzultačný mechanizmus a medzi uverejnením a nadobudnutím účinnosti nových alebo zmenených ustanovení by mal uplynúť dostatočne dlhý čas;
- b) sú potrebné včasné a pravidelné konzultácie so zástupcami zo sféry obchodu o návrhoch právnych predpisov a postupoch týkajúcich sa cieľ a obchodu. Na tento účel každá zmluvná strana zavedie vhodné a pravidelné konzultačné mechanizmy zahŕňajúce orgány aj podnikateľskú komunitu;
- c) zverejnia relevantné oznámenia administratívnej povahy vrátane požiadaviek orgánov a postupov pre vstup tovaru, pracovnej doby a prevádzkových postupov colných úradov v prístavoch a na hraničných priechodoch, ako aj kontaktné miesta, kde možno adresovať žiadosti o informácie;
- d) posilnia spoluprácu medzi hospodárskymi subjektmi a príslušnými orgánmi prostredníctvom využívania nesvojvoľných a verejne dostupných postupov, ako sú memorandá o porozumení založené na memorandách uverejnených WCO,

- e) zabezpečia, aby ich príslušné colné a súvisiace požiadavky a postupy naďalej spĺňali legitímne potreby obchodnej komunity, riadili sa najlepšími postupmi a pokiaľ možno čo najmenej obmedzovali obchod.

ČLÁNOK 78

Poplatky a platby

Zmluvné strany zakážu správne poplatky, ktoré majú rovnocenný účinok ako dovozné či vývozné clá a platby.

Pokiaľ ide o všetky poplatky a platby akéhokoľvek charakteru ukladané colnými orgánmi zmluvných strán vrátane poplatkov a platieb za úkony, ktoré v mene týchto orgánov vykonávajú iné subjekty, resp. v súvislosti s dovozom alebo vývozom a bez toho, aby boli dotknuté príslušné články v kapitole 1 (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar) hlavy IV tejto dohody zmluvné strany sa dohodli, že:

- a) poplatky a platby sa môžu uložiť iba za služby mimo pracovnej doby a na iných miestach ako je uvedené v colných predpisoch, o poskytnutie ktorých požiadal deklarant v súvislosti s príslušným dovozom alebo vývozom, resp. za akúkoľvek formalitu požadovanú na uskutočnenie takéhoto dovozu alebo vývozu;
- b) poplatky a platby nepresiahnu náklady na poskytovanú službu;

- c) poplatky a platby sa nebudú vypočítavať na základe *ad valorem*;
- d) uverejnia sa informácie o poplatkoch a platbách. Tieto informácie budú zahŕňať informácie o dôvodoch poplatku alebo platby za poskytnutú službu, zodpovednom orgáne, poplatkoch a platbách, ktoré sa uplatnia, ako aj o tom, ako a kedy sa má platba uskutočniť.

Informácie o poplatkoch a platbách sa uverejňujú prostredníctvom oficiálne určeného média, a ak je to uskutočniteľné a možné, aj na oficiálnej webovej stránke.

- e) nové alebo zmenené poplatky a platby sa neuložia, kým sa neuverejnia a nesprístupnia na účely jednoduchého prístupu informácie o nich.

ČLÁNOK 79

Colné hodnotenie

1. Colné hodnotenie tovaru v rámci obchodu medzi zmluvnými stranami sa spravuje Dohodou o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z roku 1994 obsiahnutej v prílohe 1A dohody o WTO, a to vrátane akýchkoľvek jej neskorších zmien. Jej ustanovenia sa týmto začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou. Nepoužijú sa minimálne colné hodnoty.
2. Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom dosiahnuť spoločný prístup k otázkam týkajúcim sa colného hodnotenia.

ČLÁNOK 80

Spolupráca v colnej oblasti

Zmluvné strany posilnia spoluprácu, aby sa zabezpečilo, že sa dosiahnu ciele uvedené v tejto kapitole, pričom dosiahnu primeranú rovnováhu medzi zjednodušením a uľahčením a účinnou kontrolou a bezpečnosťou. Na tento účel zmluvné strany prípadne využijú plány EK pre colnú oblasť ako nástroje referenčného porovnávania.

Zmluvné strany v záujme zabezpečenia dodržiavania ustanovení tejto kapitoly okrem iného:

- a) si vymenia informácie týkajúce sa colných právnych predpisov a postupov;
- b) rozvinú spoločné iniciatívy v súvislosti s postupmi pri dovoze, vývoze a tranzite, ako aj s cieľom zabezpečiť, aby sa podnikateľskej komunite poskytovali účinné služby.
- c) budú spolupracovať v oblasti automatizácie colných a iných obchodných postupov;
- d) si prípadne vymenia relevantné informácie a údaje, a to pri dodržaní ochrany dôverného charakteru citlivých údajov a osobných údajov;

- e) si prípadne vymenia informácie a/alebo začnú konzultácie s cieľom podľa možnosti zabezpečiť, tam, kde je to možné, spoločné stanoviská v medzinárodných štruktúrach pôsobiacich v colnej oblasti, ako je napríklad WTO, WCO, OSN, Konferencia OSN o obchode a rozvoji a Európska hospodárska komisia OSN;
- f) budú spolupracovať v oblasti plánovania a poskytovania technickej pomoci, a to predovšetkým v záujme uľahčenia reformného procesu v colnej oblasti a oblasti obchodu a v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody;
- g) si budú vymieňať najlepšie postupy v oblasti colných operácií, najmä pokiaľ ide o presadzovanie práv duševného vlastníctva, a to osobitne v súvislosti s falšovaným tovarom;
- h) budú podporovať spoluprácu medzi všetkými orgánmi hraničnými orgánmi, a to na vnútroštátnej aj cezhraničnej úrovni, v záujme uľahčenia prekračovania hraníc a posilnenia kontroly, a to pri zohľadnení spoločných hraničných kontrol, ak je to uskutočniteľné a možné;
- i) v relevantných a vhodných prípadoch vzájomne uznajú autorizovaných obchodníkov a colné kontroly. O rozsahu tejto spolupráce, jej implementácii a praktických mechanizmoch rozhodne podvýbor pre clá ustanovený v článku 83 tejto dohody.

ČLÁNOK 81

Vzájomná administratívna pomoc v colných záležitostiach

Bez ohľadu na ustanovenia článku 80 tejto dohody si orgány zmluvných strán budú navzájom poskytovať administratívnu pomoc v colných záležitostiach, a to v súlade s ustanoveniami protokolu II k tejto dohode o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach.

ČLÁNOK 82

Technická pomoc a budovanie kapacít

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme poskytnutia technickej pomoci a budovania kapacít na účely implementácie reforiem v oblasti uľahčenia obchodu a v colnej oblasti.

ČLÁNOK 83

Podvýbor pre clá

Týmto sa zriaďuje Podvýbor pre clá. Správy o svojej činnosti predkladá Výboru pre pridruženie, ktorý sa zišiel v zložení podľa článku 465 ods. 4 tejto dohody. Medzi funkcie Podvýboru pre clá patria pravidelné konzultácie a monitorovanie v súvislosti s vykonávaním a spravovaním tejto kapitoly, a to vrátane otázok colnej spolupráce, cezhraničnej spolupráce a riadenia, technickej pomoci, pravidiel pôvodu, uľahčenia obchodu, ako aj vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach.

Podvýbor pre clá okrem iného:

- a) dohliada na riadne fungovanie tejto kapitoly a protokolov I a II k tejto dohode;
- b) rozhoduje o opatreniach a praktických mechanizmoch na implementáciu tejto kapitoly a protokolov I a II k tejto dohode, ako aj o výmene informácií a údajov, vzájomnom uznávaní colných kontrol a programov obchodného partnerstva a o vzájomne dohodnutých výhodách;
- c) je fórom na výmenu názorov a akýchkoľvek otázkach spoločného záujmu, ako aj o budúcich opatreniach a zdrojoch na tieto opatrenia;
- d) vydáva v prípade potreby odporúčania; a
- e) schvaľuje svoj rokovací poriadok.

ČLÁNOK 84

Aproximácia právnych predpisov upravujúcich colnú oblasť

Postupná aproximácia s právnymi predpismi EÚ v colnej oblasti stanoveným v normách EÚ a medzinárodných normách sa uskutoční v súlade s prílohou XV k tejto dohode.

KAPITOLA 6

USADZOVANIE SA, OBCHOD SO SLUŽBAMI A ELEKTRONICKÝ OBCHOD

ODDIEL 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 85

Cieľ, rozsah a pôsobnosť

1. Zmluvné strany, opätovne potvrdzujúc práva a záväzky, ktoré im vyplývajú z dohody o WTO, týmto stanovujú mechanizmy nevyhnutné na postupnú recipročnú liberalizáciu usadzovania sa a obchodu so službami a na spoluprácu v oblasti elektronického obchodu.
2. Verejné obstarávanie je predmetom úpravy kapitoly 8 (Verejné obstarávanie) hlavy IV tejto dohody a žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že ukladá akékoľvek povinnosti, pokiaľ ide o verejné obstarávanie.
3. Dotácie sú predmetom úpravy kapitoly 10 (Hospodárska súťaž) hlavy IV tejto dohody a ustanovenia tejto hlavy sa na dotácie poskytované zmluvnými stranami nevzťahujú.

4. Každá zmluvná strana si ponecháva právo regulovať a zavádzať nové predpisy na splnenie legitímnych cieľov vnútroštátnej politiky pokiaľ sú zlučiteľné s touto kapitolou.

5. Táto kapitola sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh práce niektorej zo zmluvných strán, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom, bydliskom alebo zamestnaním na trvalom základe.

Bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia o pohybe osôb obsiahnuté v hlave III (Spravodlivosť, sloboda a bezpečnosť) tejto dohody, žiadne z ustanovení tejto kapitoly nebráni zmluvnej strane, aby uplatňovala opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na jej územie alebo ich dočasného pobytu na tomto území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu integrity fyzických osôb a zaistenia ich usporiadaného pohybu cez jej hranice, a to pod podmienkou, že takéto opatrenia neuplatňujú takým spôsobom, že sa tým odstraňujú alebo obmedzujú výhody, ktoré ktorejkoľvek zmluvnej strane vyplývajú v rámci podmienok tejto kapitoly¹.

¹ Skutočnosť, že sa v prípade fyzických osôb z určitých krajín vyžaduje vízum, zatiaľ čo v prípade fyzických osôb z iných krajín nie, sa nebude považovať za odstránenie alebo obmedzenie výhod vyplývajúcich z tejto dohody.

ČLÁNOK 86

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „opatrenie“ je akékoľvek opatrenie zmluvnej strany, či už vo forme zákona, iného právneho predpisu, pravidla, postupu, rozhodnutia, správneho opatrenia alebo v akejkoľvek inej forme;
2. „opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnou stranou“ sú opatrenia prijaté:
 - a) ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami a orgánmi, a
 - b) mimovládnyimi orgánmi pri výkone právomocí delegovaných ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami alebo orgánmi;
3. „fyzická osoba zmluvnej strany“ je štátny príslušník niektorého z členských štátov Európskej únie alebo štátny príslušník Ukrajiny podľa ich príslušných právnych predpisov;
4. „právnická osoba“ je akýkoľvek právny subjekt riadne ustanovený alebo inak organizovaný podľa platných zákonov na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve vrátane akejkoľvek korporácie, trustu, partnerstva, spoločného podniku, individuálneho vlastníctva alebo združenia;

5. „právnická osoba zmluvnej strany EÚ“ alebo „právnická osoba Ukrajiny“ je:

právnická osoba založená v súlade s právnymi predpismi členského štátu Európskej únie alebo Ukrajiny a ktorá má sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikania na území, na ktorom sa uplatňuje Zmluva o fungovaní Európskej únie, resp. na území Ukrajiny;

Ak však má právnická osoba na území, na ktorom sa uplatňuje Zmluva o fungovaní Európskej únie, resp. na území Ukrajiny, iba sídlo alebo ústredie, bude považovaná za právnickú osobu zmluvnej strany EÚ, resp. za právnickú osobu Ukrajiny, len ak jej pôsobenie vykazuje skutočné a nepretržité prepojenie s hospodárstvom zmluvnej strany EÚ alebo Ukrajiny;

6. Bez ohľadu na predchádzajúci odsek lodné prepravné spoločnosti, ktoré sú usadené mimo zmluvnej strany EÚ, resp. Ukrajiny a ktoré riadia štátni príslušníci niektorého z členských štátov Európskej únie, resp. Ukrajiny, takisto môžu využívať ustanovenia tejto dohody, ak sú ich plavidlá registrované v tomto členskom štáte Európskej únie, resp. na Ukrajine v súlade s ich príslušnými právnymi predpismi a ak sa plavia pod vlajkou členského štátu Európskej únie, resp. Ukrajiny;

7. „dcérska spoločnosť“ právnickej osoby zmluvnej strany je právnická osoba, ktorá je fakticky riadená inou právnickou osobou tejto zmluvnej strany¹.

¹ Právnická osoba je riadená inou právnickou osobou, ak má táto iná právnická osoba právomoc vymenovať väčšinu jej riaditeľov alebo inak zákonným spôsobom riadiť jej činnosť.

8. „pobočka“ právnickej osoby je prevádzka podniku, ktorá nemá právnu subjektivitu a ktorá:
- a) pôsobí trvalým dojmom, napríklad ako vedľajšie pracovisko materskej spoločnosti;
 - b) má svoje vedenie, a
 - c) je materiálne vybavená na uzatváranie obchodov s tretími stranami tak, aby tieto strany, hoci vedia, že v prípade potreby existuje právne prepojenie s materskou spoločnosťou, ktorej sídlo je v zahraničí, nemuseli priamo rokovať s touto materskou spoločnosťou, ale môžu vybaviť obchodné záležitosti v mieste podnikania, ktoré predstavuje vedľajšie pracovisko;
9. „usadenie sa“ je:
- a) pokiaľ ide o právnické osoby zmluvnej strany EÚ alebo Ukrajiny, právo začať hospodársku činnosť a pokračovať v nej prostredníctvom založenia, ako aj nadobudnutia právnickej osoby a/alebo zriadenia pobočky, resp. zastúpenia na Ukrajine alebo v zmluvnej strane EÚ;
 - b) pokiaľ ide o fyzické osoby, právo fyzických osôb zmluvnej strany EÚ alebo Ukrajiny začať hospodársku činnosť a pokračovať v nej ako samostatne zárobkovo činná osoba a založiť podniky, najmä spoločnosti, ktoré účinne riadia;
10. „investor“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá chce vykonávať alebo vykonáva hospodársku činnosť prostredníctvom zriadenia podniku;

11. „hospodárska činnosť“ zahŕňa výrobnú a obchodnú činnosť, ako aj výkon povolania a činnosť remeselníkov, pričom nezahŕňa činnosť uskutočňovanú pri výkone vládnej moci;
12. „pôsobenie“ je vykonávanie hospodárskej činnosti;
13. „služby“ sú akékoľvek služby v ktoromkoľvek odvetví okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci;
14. „služby a iné činnosti uskutočňované pri výkone vládnej moci“ sú služby alebo činnosti, ktoré nie sú poskytované na komerčnom základe ani v rámci hospodárskej súťaže s jedným alebo viacerými hospodárskymi subjektmi;
15. „cezhraničné poskytovanie služieb“ je poskytovanie služieb:
 - a) z územia zmluvnej strany na územie druhej zmluvnej strany ;
 - b) na území zmluvnej strany spotrebiteľovi služby druhej zmluvnej strany;
16. „poskytovateľ služby“ zmluvnej strany je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá chce, a to aj prostredníctvom usadenia sa, poskytovať službu alebo ju poskytuje;

17. „kľúčoví pracovníci“ sú fyzické osoby, ktoré sú zamestnané v inej právnickej osobe jednej zmluvnej strany, než je nezisková organizácia, a ktoré sú zodpovedné za zriadenie alebo riadnu kontrolu, správu a prevádzku usadeného subjektu.

Pojem „kľúčoví pracovníci“ zahŕňa obchodné návštevy zodpovedné za zriadenie podniku a osoby preložené v rámci spoločnosti;

- a) „obchodné návštevy“ sú fyzické osoby pracujúce na vyšších pozíciách, ktoré sú zodpovedné za zriadenie usadeného subjektu. Nie sú v priamom kontakte so všeobecnou verejnosťou a nedostávajú odmenu zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane;
- b) „osoby preložené v rámci spoločnosti“ sú fyzické osoby, ktoré boli zamestnané v právnickej osobe zmluvnej strany alebo v nej boli spoločníkmi (iným spôsobom než ako majoritní akcionári) aspoň počas jedného roka a ktoré sú dočasne preložené do usadeného subjektu na území druhej zmluvnej strany. Príslušná fyzická osoba musí patriť do jednej z týchto kategórií:

- i) Manažéri:

osoby pracujúce na vyšších pozíciách v právnickej osobe, ktorých hlavnou náplňou činnosti je riadenie usadeného subjektu, pričom dostávajú pokyny od správnej rady alebo akcionárov podniku alebo od in rovnocenných osôb a sú pod ich všeobecným dohľadom vrátane osôb, ktoré:

- riadia podnik alebo jeho oddelenie alebo sekciu;

- vykonávajú dohľad nad prácou a kontrolujú prácu ostatných kontrolných, odborných alebo vedúcich zamestnancov;
- majú právomoc osobne prijať a prepustiť zamestnancov alebo právomoc odporučiť ich prijatie alebo prepustenie, resp. prijať iné opatrenie v personálnej oblasti.

ii) Špecialisti:

Osoby pracujúce v právnickej osobe, ktoré majú špeciálne vedomosti nevyhnutné na účely výroby, výskumných zariadení, postupov alebo riadenia podniku. Pri posudzovaní týchto vedomostí budú zohľadňované nielen vedomosti špecifické pre daný usadený subjekt, ale aj to, či má daná osoba dostatočne vysoký stupeň kvalifikácie na určitý druh práce alebo činnosti vyžadujúcej špecifické odborné vedomosti vrátane príslušnosti k akreditovanej profesii;

18. „stážisti s vysokoškolským vzdelaním“ sú fyzické osoby zmluvnej strany zamestnané v právnickej osobe tejto zmluvnej strany aspoň jeden rok, ktoré majú vysokoškolský titul a sú dočasne preložené do subjektu usadeného na území druhej zmluvnej strany, a to na účely profesijného rastu alebo odbornej prípravy v obchodných technikách alebo metódach¹;

¹ Od prijímajúceho usadeného subjektu sa môže vyžadovať predloženie programu odbornej prípravy na celý pobyt na účely predbežného schválenia, v rámci ktorého sa potvrdí, že cieľom pobytu je odborná príprava. Príslušné orgány môžu požadovať, aby odborná príprava súvisela s oblasťou, v ktorej bol získaný vysokoškolský titul.

19. „predajcovia služieb pre podniky“ sú fyzické osoby, ktoré sú zástupcami poskytovateľa služieb jednej zmluvnej strany a uchádzajú sa o vstup na územie druhej zmluvnej strany a dočasný pobyt na ňom na účely rokovania o predaji služieb alebo uzavretia dohôd o predaji služieb pre tohto poskytovateľa služieb. Nepredávajú priamo všeobecnej verejnosti a nedostávajú odmenu zo zdroja so sídlom v hostiteľskej zmluvnej strane;

20. „poskytovatelia zmluvných služieb“ sú fyzické osoby, ktoré sú zamestnané v právnickej osobe jednej zmluvnej strany, ktorá nemá na území druhej zmluvnej strany žiadny usadený subjekt a ktorá uzavrela v dobrej viere zmluvu¹ na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom z druhej zmluvnej strany, na splnenie ktorej sa vyžaduje dočasná prítomnosť zamestnancov tejto právnickej osoby na území tejto druhej zmluvnej strany;

21. „nezávislí odborníci“ sú fyzické osoby zapojené do poskytnutia služby a registrované ako samostatne zárobkovo činné osoby na území zmluvnej strany, ktoré nemajú na území druhej zmluvnej strany žiadny usadený subjekt a ktoré uzavreli v dobrej viere zmluvu² na poskytnutie služieb s konečným spotrebiteľom z druhej zmluvnej strany, na splnenie ktorej sa vyžaduje ich dočasná prítomnosť na území tejto druhej zmluvnej strany.

¹ Zmluva na poskytnutie služieb musí byť v súlade so zákonmi, predpismi a právnymi požiadavkami zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

² Zmluva na poskytnutie služieb musí byť v súlade so zákonmi, predpismi a právnymi požiadavkami zmluvnej strany, v ktorej sa má plniť.

ODDIEL 2

USADENIE SA

ČLÁNOK 87

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na opatrenia prijaté alebo zachovávané zmluvnými stranami, ktoré majú vplyv na usadzovanie sa¹, pokiaľ ide o všetky hospodárske činnosti, s výnimkou:

- a) ťažby, výroby a spracovania² jadrového materiálu;
- b) výroby zbraní, munície a vojenského materiálu alebo obchodu s nimi;
- c) audiovizuálnych služieb;
- d) vnútroštátnej námornej kabotáže³ a

¹ Táto kapitola sa nevzťahuje na ochranu investícií, a to s výnimkou zaobchádzania na základe článku 88 (Národné zaobchádzanie) vrátane postupu urovnávania sporov medzi investormi a štátom.

² V záujme väčšej právnej istoty treba uviesť, že pojem „spracovanie jadrových materiálov“ sa vzťahuje na všetky činnosti zahrnuté pod Medzinárodnú štandardnú odvetvovú klasifikáciu ekonomických činností UN ISIC REV 3.1, kód 2330.

³ Bez toho, aby tým bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno považovať za kabotáž na základe príslušných vnútroštátnych právnych predpisov, platí, že vnútroštátna kabotáž v zmysle tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu pasažierov, resp. prepravu tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Ukrajine, resp. v členskom štáte Európskej únie, a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Ukrajine, resp. v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane ich kontinentálnych šelfov v zmysle Dohovoru OSN o morskom práve, ako aj na dopravu, resp. prepravu, ktorá sa začína a končí v rovnakom prístave, resp. na rovnakom mieste nachádzajúcom sa na Ukrajine, resp. v členskom štáte Európskej únie.

- e) vnútroštátnych a medzinárodných služieb leteckej dopravy¹, či už pravidelných alebo nepravidelných, a služieb, ktoré sa priamo vzťahujú na uplatňovanie dopravných práv, iných ako:
- i) služieb súvisiacich s opravou a údržbou lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;
 - ii) predaja služieb leteckej dopravy a obchodovania s nimi;
 - iii) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému (CRS);
 - iv) služieb pozemnej obsluhy;
 - v) prevádzkovania letísk.

¹ Podmienky vzájomného prístupu na trh leteckej dopravy sú upravené v dohode o vytvorení spoločného leteckého priestoru medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi a Ukrajinou.
EU/UA/sk 123

ČLÁNOK 88

Národné zaobchádzanie a doložka najvyšších výhod

1. S výnimkou prípadov uvedených vo výhradách v prílohe XVI-D Ukrajina pri nadobudnutí platnosti tejto dohody poskytne:

- i) pokiaľ ide o usadzovanie sa dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení právnických osôb zmluvnej strany EÚ na Ukrajine zaobchádzanie, ktoré nebude menej výhodné ako zaobchádzanie s jej vlastnými právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami alebo s právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami z tretích krajín, podľa toho, čo bude výhodnejšie;
- ii) pokiaľ ide o pôsobenie dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení právnických osôb zmluvnej strany EÚ na Ukrajine po ich usadení zaobchádzanie, ktoré nebude menej výhodné ako zaobchádzanie s jej vlastnými právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami, resp. s právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami akýchkoľvek právnických osôb z tretích krajín, podľa toho, čo bude výhodnejšie¹.

2. S výnimkou prípadov uvedených vo výhradách v prílohe XVI-A k tejto dohode zmluvná strana EÚ pri nadobudnutí platnosti tejto dohody poskytne:

- i) pokiaľ ide o usadzovanie sa dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení právnických osôb Ukrajiny zaobchádzanie, ktoré nebude menej výhodné ako zaobchádzanie s jej vlastnými právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami alebo s právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami z tretích krajín, podľa toho, čo bude výhodnejšie;

¹ Táto povinnosť sa nevzťahuje na ustanovenia o ochrane investícií vrátane ustanovení o postupoch urovnávania sporov medzi investormi a štátom, ktoré sa nachádzajú v iných dohodách a na ktoré sa táto kapitola nevzťahuje.

ii) pokiaľ ide o pôsobenie dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení právnických osôb Ukrajiny v zmluvnej strane EÚ po ich usadení zaobchádzanie, ktoré nebude menej výhodné ako zaobchádzanie s jej vlastnými právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami, resp. s právnickými osobami, pobočkami a zastúpeniami akýchkoľvek právnických osôb z tretích krajín, podľa toho, čo bude výhodnejšie¹.

3. S výnimkou prípadov uvedených vo výhradách v prílohe XVI-A a prílohe XVI-D k tejto dohode zmluvné strany neprijmú žiadne nové predpisy ani opatrenia, ktorými by sa zaviedla diskriminácia v porovnaní s ich vlastnými právnickými osobami, pokiaľ ide o usadenie sa právnických osôb druhej zmluvnej strany na ich území alebo pokiaľ ide o ich pôsobenie po tom, ako sa tam usadili.

ČLÁNOK 89

Preskúmanie

1. Zmluvné strany s cieľom postupnej liberalizácie podmienok usadzovania budú pravidelne preskúmať právny rámec usadzovania², ako aj situáciu v tejto oblasti, a to v súlade so svojimi záväzkami, ktoré im vyplývajú z medzinárodných dohôd.

2. V súvislosti s preskúmaním uvedeným v odseku 1 tohto článku zmluvné strany posúdia akékoľvek prekážky usadzovaniu, ktoré sa vyskytli, a začnú rokovať o ich vyriešení s cieľom prehĺbiť ustanovenia tejto kapitoly, a to aj vo vzťahu k ustanoveniam o ochrane investícií a ustanoveniam o postupoch urovnávania sporov.

¹ Táto povinnosť sa nevzťahuje na ustanovenia o ochrane investícií vrátane ustanovení o postupoch urovnávania sporov medzi investormi a štátom, ktoré sa nachádzajú v iných dohodách a na ktoré sa táto kapitola nevzťahuje.

² Uvedené sa vzťahuje na túto kapitolu a prílohu XVI-A a prílohu XVI-D.

ČLÁNOK 90

Iné dohody

Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že obmedzuje právo investorov zmluvných strán využívať akékoľvek ešte priaznivejšie zaobchádzanie poskytnuté na základe akejkoľvek existujúcej alebo budúcej medzinárodnej dohody týkajúcej sa investícií, na ktorých sa členský štát Európskej únie alebo Ukrajina bude zúčastňovať ako zmluvná strana.

ČLÁNOK 91

Štandardy zaobchádzania s pobočkami a zastúpeniami

1. Ustanovenia článku 88 tejto dohody nebránia tomu, aby zmluvná strana uplatňovala osobitné pravidlá pre usadenie sa a pôsobenie na svojom území v prípade pobočiek a zastúpení právnických osôb druhej zmluvnej strany nezaložených na jej území podľa jej právnych predpisov, ak tak koná z dôvodov právnych alebo technických rozdielov medzi takýmito pobočkami a zastúpeniami a tými pobočkami a zastúpeniami spoločností, ktoré boli založené na jej území podľa jej právnych predpisov, alebo, pokiaľ ide o finančné služby, ak tak koná z dôvodov obozretnosti.
2. Rozdiel v zaobchádzaní nepresiahne rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné v dôsledku týchto právnych alebo technických rozdielov, alebo, pokiaľ ide o finančné služby, z dôvodu obozretnosti.

ODDIEL 3

CEZHRANIČNÉ POSKYTOVANIE SLUŽIEB

ČLÁNOK 92

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na opatrenia zmluvných strán, ktoré majú vplyv na cezhraničné poskytovanie služieb vo všetkých odvetviach okrem:

- a) audiovizuálnych služieb¹;
- b) vnútroštátnej námornej kabotáže²; a

¹ Vylúčením audiovizuálnych služieb z rozsahu pôsobnosti tejto kapitoly nie je dotknutá spolupráca v oblasti audiovizuálnych služieb podľa hlavy V tejto dohody o hospodárskej a odvetvovej spolupráci.

² Bez toho, aby tým bol dotknutý rozsah činností, ktoré možno považovať za kabotáž na základe príslušných vnútroštátnych právnych predpisov, platí, že vnútroštátna námorná kabotáž v zmysle tejto kapitoly sa vzťahuje na dopravu pasažierov, resp. prepravu tovaru medzi prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Ukrajine, resp. v členskom štáte Európskej únie, a iným prístavom alebo miestom nachádzajúcim sa na Ukrajine, resp. v tom istom členskom štáte Európskej únie vrátane ich kontinentálnych šelfov v zmysle Dohovoru OSN o morskom práve, ako aj na dopravu, resp. prepravu, ktorá sa začína a končí v rovnakom prístave, resp. na rovnakom mieste nachádzajúcom sa na Ukrajine, resp. v členskom štáte Európskej únie.

- c) vnútroštátnych a medzinárodných služieb leteckej dopravy¹, či už pravidelných alebo nepravidelných, a služieb, ktoré sa priamo vzťahujú na uplatňovanie dopravných práv, iných ako:
- i) služieb súvisiacich s opravou a údržbou lietadiel, počas ktorých je lietadlo mimo prevádzky;
 - ii) predaja služieb leteckej dopravy a obchodovania s nimi;
 - iii) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému (CRS);
 - iv) služieb pozemnej obsluhy;
 - v) prevádzkovania letísk.

ČLÁNOK 93

Prístup na trh

1. Pokiaľ ide o prístup na trh prostredníctvom cezhraničného poskytovania služieb, každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie stanovené v špecifických záväzkoch obsiahnutých v prílohe XVI-B a prílohe XVI-E k tejto dohode.

¹ Podmienky vzájomného prístupu na trh leteckej dopravy sú upravené v dohode o vytvorení spoločného leteckého priestoru medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi a Ukrajinou.
EU/UA/sk 128

2. V prípade odvetví, pre ktoré sa prijali záväzky súvisiace s prístupom na trh, sa opatrenia, ktoré zmluvná strana nesmie prijať ani zachovávať na základe členenia na regionálne jednotky ani na celoštátnom základe, pokiaľ nie je v prílohe XVI-B a prílohe XVI-E k tejto dohode uvedené inak, vymedzujú takto:

- a) obmedzenia týkajúce sa počtu poskytovateľov služieb vo forme číselných kvót, monopolov, výhradných poskytovateľov služieb alebo požiadaviek na preverenie existencie hospodárskych potrieb;
- b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií v oblasti služieb alebo celkovej hodnoty aktív vo forme číselných kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb,
- c) obmedzenia celkového počtu operácií v oblasti služieb alebo celkového množstva produkcie v oblasti služieb vyjadrené stanovenými číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadavky na preverenie existencie hospodárskych potrieb.

ČLÁNOK 94

Národné zaobchádzanie

1. V odvetviach, v prípade ktorých boli poskytnuté záväzky uvedené v prílohe XVI-B a prílohe XVI-E k tejto dohode a s výhradou akýchkoľvek podmienok a obmedzení tam stanovených, každá zmluvná strana poskytne službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany, pokiaľ ide o akékoľvek opatrenia s vplyvom na cezhraničné poskytovanie služieb, zaobchádzanie nie menej priaznivé, než je zaobchádzanie poskytnuté svojim vlastným podobným službám a poskytovateľom služieb.

2. Zmluvná strana môže splniť požiadavku odseku 1 tohto článku poskytnutím buď formálne rovnakého zaobchádzania alebo formálne odlišného zaobchádzania službám a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany v porovnaní s tým, ktoré poskytuje svojim vlastným podobným službám a poskytovateľom služieb.
3. Formálne rovnaké alebo formálne odlišné zaobchádzanie sa považuje za menej priaznivé, ak upravuje podmienky hospodárskej súťaže v prospech služieb alebo poskytovateľov služieb jednej zmluvnej strany v porovnaní s podobnými službami alebo poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany.
4. Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku nemožno vykladať tak, že od ktorejkoľvek zmluvnej strany požadujú, aby kompenzovala imanentné konkurenčné nevýhody, ktoré existujú v dôsledku toho, že príslušné služby alebo poskytovatelia služieb majú zahraničný charakter.

ČLÁNOK 95

Zoznamy záväzkov

1. Odvetvia, ktoré zmluvné strany v súlade s touto kapitolou liberalizovali, a obmedzenia v súvislosti s prístupom na trh a národným zaobchádzaním formulované ako výhrady uplatniteľné na služby a poskytovateľov služieb druhej zmluvnej strany v týchto odvetviach sa uvádzajú v zoznamoch záväzkov, ktoré sú súčasťou prílohy XVI-B a XVI-E k tejto dohode.

2. Bez toho, aby tým boli dotknuté práva a povinnosti, ktoré zmluvným stranám vyplývajú či môžu vyplývať z Dohovoru Rady Európy o cezhraničnej televízii z roku 1989 a Európskeho dohovoru o filmovej koprodukcii z roku 1992, zoznamy záväzkov obsiahnuté v prílohách XVI-B a XVI-E k tejto dohode nezahŕňajú záväzky v oblasti audiovizuálnych služieb.

ČLÁNOK 96

Preskúmanie

S cieľom postupnej liberalizácie cezhraničného poskytovania služieb medzi zmluvnými stranami bude Výbor pre obchod pravidelne preskúmať zoznamy záväzkov uvedené v článku 95 tejto dohody. Pri tomto preskúmaní sa zohľadní pokrok dosiahnutý pri transpozícii, vykonávaní a presadzovaní *acquis* EÚ uvedeného v prílohe XVII k tejto dohode, ako aj vplyv dosiahnutého pokroku na odstraňovanie zvyšných prekážok cezhraničného poskytovania služieb medzi zmluvnými stranami.

ODDIEL 4

DOČASNÁ PRÍTOMNOSŤ FYZICKÝCH OSÔB NA OBCHODNÉ ÚČELY

ČLÁNOK 97

Rozsah pôsobnosti

Tento oddiel sa vzťahuje na opatrenia zmluvných strán, ktoré upravujú vstup na ich územie a dočasný pobyt¹ na tomto ich území, pokiaľ ide o kategórie fyzických osôb poskytujúcich služby v zmysle článku 86 ods. 17 až 21 tejto dohody.

¹ Všetky ostatné požiadavky vyplývajúce z právnych predpisov zmluvných strán upravujúcich vstup, pobyt, pracovnú činnosť a opatrenia sociálneho zabezpečenia, sa uplatňujú naďalej, a to aj pokiaľ ide o právne predpisy upravujúce dĺžku pobytu, minimálne mzdy a kolektívne mzdové dohody. Záväzky týkajúce sa pohybu osôb sa neuplatňujú v prípadoch, keď zámerom alebo účinkom tohto pohybu je zasiahnuť alebo inak ovplyvniť výsledok akéhokoľvek sporu alebo rokovania medzi zamestnancami a vedením.

ČLÁNOK 98

Kľúčoví pracovníci

1. Právnická osoba zmluvnej strany EÚ alebo právnická osoba Ukrajiny je oprávnená zamestnať alebo prostredníctvom svojich dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení usadených na území Ukrajiny alebo zmluvnej strany EÚ prijať do zamestnania v súlade s právnymi predpismi platnými v krajine usadenia zamestnancov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov Európskej únie alebo štátnymi príslušníkmi Ukrajiny, ak sú títo zamestnanci kľúčovými pracovníkmi podľa definície uvedenej v článku 86 tejto dohody a ak sú zamestnaní výlučne v právnických osobách, dcérskych spoločnostiach, pobočkách a zastúpeniach. Platnosť povolení na pobyt a pracovných povolení týchto zamestnancov sa obmedzí len na obdobie trvania uvedeného zamestnania. Vstup a dočasný pobyt takýchto zamestnancov je povolený na obdobie najviac troch rokov.
2. Vstup a dočasná prítomnosť ukrajinských štátnych príslušníkov na území zmluvnej strany EÚ alebo štátnych príslušníkov zmluvnej strany EÚ na území Ukrajiny sa povoľuje, ak ide o štátnych príslušníkov, ktorí sú zástupcami právnických osôb a zároveň sú obchodnými návštevami v zmysle článku 86 ods. 17 písm. a) tejto dohody. Bez ohľadu na ustanovenia odseku 1 tohto článku vstup a dočasný pobyt obchodných návštev je povolený na obdobie najviac 90 dní v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období.

ČLÁNOK 99

Stážisti s vysokoškolským vzdelaním

Právnická osoba zmluvnej strany EÚ alebo právnická osoba Ukrajiny je oprávnená zamestnať alebo prostredníctvom svojich dcérskych spoločností, pobočiek a zastúpení usadených na území Ukrajiny alebo zmluvnej strany EÚ prijať do zamestnania v súlade s právnymi predpismi platnými v krajine usadenia stážistov s vysokoškolským vzdelaním, ktorí sú štátnymi príslušníkmi členských štátov Európskej únie alebo štátnymi príslušníkmi Ukrajiny, ak sú zamestnaní výlučne v právnických osobách, dcérskych spoločnostiach, pobočkách a zastúpeniach. Vstup a dočasný pobyt stážistov s vysokoškolským vzdelaním je povolený na obdobie najviac jedného roka.

ČLÁNOK 100

Predajcovia služieb pre podniky

Každá zmluvná strana povolí dočasný vstup a pobyt predajcov služieb pre podniky na obdobie najviac 90 dní v ktoromkoľvek dvanásťmesačnom období.

ČLÁNOK 101

Poskytovatelia zmluvných služieb

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky vyplývajúce zo Všeobecnej dohody o obchode so službami z roku 1994 (ďalej len „dohoda GATS“), pokiaľ ide o dočasný vstup a pobyt poskytovateľov zmluvných služieb.
2. Každá zo zmluvných strán v prípade nižšie uvedených odvetví umožní poskytovateľom zmluvných služieb druhej zmluvnej strany dodávať zmluvné služby na svoje územie, a to za podmienok stanovených v odseku 3 tohto článku a v prílohách XVI-C a XVI-F k tejto dohode o výhradách v prípade poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov:
 - a) právne služby;
 - b) služby účtovníctva a účtovnej evidencie;
 - c) služby daňového poradenstva;
 - d) architektonické služby, služby urbanistického plánovania a krajinnej architektúry;
 - e) inžinierske služby a pridružené inžinierske služby;
 - f) služby výpočtovej techniky a s nimi súvisiace služby;

- g) služby výskumu a vývoja;
- h) reklama;
- i) poradenské služby v oblasti riadenia;
- j) služby súvisiace s poradenstvom v oblasti riadenia;
- k) služby technického testovania a analýzy;
- l) súvisiace vedecké a technické konzultačné služby;
- m) údržba a oprava zariadení v kontexte zmlúv o poskytovaní služieb po predaji alebo po prenájme;
- n) prekladateľské služby.
- o) práce pri prieskume staveniska;
- p) environmentálne služby;
- q) služby cestovných kancelárií a cestovných agentúr;
- r) služby v oblasti zábavy.

3. Na záväzky prijaté zmluvnými stranami sa vzťahujú tieto podmienky:
- a) fyzické osoby musia poskytovať službu dočasne ako zamestnanci právnickej osoby, ktorá získala zmluvu na poskytovanie služieb na obdobie nepresahujúce dvanásť mesiacov;
 - b) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany by mali ponúkať tieto služby ako zamestnanci právnickej osoby poskytujúcej tieto služby aspoň jeden rok bezprostredne predchádzajúci dátumu predloženia žiadosti o vstup na územie druhej strany. Okrem toho fyzické osoby musia mať v deň predloženia žiadosti o vstup na územie druhej zmluvnej strany aspoň trojročnú odbornú prax¹ v sektore činnosti, ktorá je predmetom zmluvy;
 - c) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia mať:
 - i) vysokoškolský titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni² a
 - ii) odbornú kvalifikáciu na vykonávanie činnosti, ak sa to vyžaduje podľa právnych predpisov alebo požiadaviek zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje;
 - d) fyzická osoba nebude platená za poskytovanie služieb na území druhej zmluvnej strany, a to s výnimkou odmeny platenej právnickou osobou, ktorá fyzickú osobu zamestnáva;

¹ Získanú po dosiahnutí plnoletosti.

² Ak titul alebo kvalifikácia neboli získané na území zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje, táto zmluvná strana môže posúdiť, či sú rovnocenné v porovnaní s vysokoškolským titulom požadovaným na jej území.

- e) vstup a dočasný pobyt fyzických osôb na území príslušnej zmluvnej strany je obmedzený na kumulatívne obdobie najviac šiestich mesiacov alebo, v prípade Luxemburska, 25 týždňov, v akomkoľvek dvanásťmesačnom období alebo počas trvania zmluvy, podľa toho, čo je kratšie;
- f) prístup udelený na základe ustanovení tohto článku sa týka iba poskytnutia služby, ktorá je predmetom zmluvy a neudeľuje právo používať názov profesie zavedený v zmluvnej strane, kde sa služba poskytuje;
- g) počet osôb, na ktoré sa vzťahuje zmluva o poskytovaní služieb, nesmie byť vyšší, ako je potrebné na splnenie zmluvy, čo prípadne stanovujú právne predpisy a požiadavky zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje;
- h) ďalšie diskriminačné obmedzenia vrátane obmedzenia počtu fyzických osôb vo forme požiadaviek na preverenie existencie hospodárskych potrieb, ktoré sú bližšie uvedené v prílohách XVI-C a XVI-F k tejto dohode o výhradách v prípade poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov.

ČLÁNOK 102

Nezávislí odborníci

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky vyplývajúce z dohody GATS, pokiaľ ide o vstup a dočasný pobyt nezávislých odborníkov.

2. V prípade nižšie uvedených odvetví zmluvné strany umožnia nezávislým odborníkom druhej zmluvnej strany dodávať služby na svoje územie, a to za podmienok stanovených v odseku 3 tohto článku a v prílohách XVI-C a XVI-F k tejto dohode o výhradách v prípade poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov:

- a) právne služby;
- b) architektonické služby, služby urbanistického plánovania a krajinnej architektúry;
- c) inžinierske služby a pridružené inžinierske služby;
- d) služby výpočtovej techniky a s nimi súvisiace služby;
- e) poradenské služby v oblasti riadenia a služby súvisiace s poradenstvom v oblasti riadenia;
- f) prekladateľské služby.

3. Na záväzky prijaté zmluvnými stranami sa vzťahujú tieto podmienky:

- a) fyzické osoby musia poskytovať službu dočasne ako samostatne zárobkovo činné osoby usadené na území druhej zmluvnej strany a musia mať zmluvu na poskytovanie služieb na obdobie nepresahujúce dvanásť mesiacov;

- b) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia mať v deň predloženia žiadosti o vstup na toto územie aspoň šesťročnú odbornú prax v sektore činnosti, ktorá je predmetom zmluvy;
- c) fyzické osoby vstupujúce na územie druhej zmluvnej strany musia mať:
 - i) vysokoškolský titul alebo kvalifikáciu preukazujúcu vedomosti na rovnocennej úrovni¹,
a
 - ii) odbornú kvalifikáciu, ktorá sa vyžaduje na vykonávanie určitej činnosti podľa právnych predpisov alebo iných právnych požiadaviek zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje;
- d) vstup a dočasný pobyt fyzických osôb na území príslušnej zmluvnej strany je obmedzený na kumulatívne obdobie najviac šiestich mesiacov alebo, v prípade Luxemburska, 25 týždňov, v akomkoľvek dvanásťmesačnom období alebo počas trvania zmluvy, podľa toho, čo je kratšie;
- e) prístup udelený na základe ustanovení tohto článku sa týka iba poskytnutia služby, ktorá je predmetom zmluvy, pričom neudeluje právo používať názov profesie zavedený v zmluvnej strane, kde sa služba poskytuje;
- f) ďalšie diskriminačné obmedzenia vrátane obmedzenia počtu fyzických osôb vo forme požiadaviek na preverenie existencie hospodárskych potrieb, ktoré sú bližšie uvedené v prílohách XVI-C a XVI-F k tejto dohode o výhradách v prípade poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov.

¹ Ak titul alebo kvalifikácia neboli získané na území zmluvnej strany, kde sa služba poskytuje, táto zmluvná strana môže posúdiť, či sú rovnocenné s vysokoškolským titulom požadovaným na jej území.

ODDIEL 5

REGULAČNÝ RÁMEC

PODODDIEL 1

VNÚTROŠTÁTNE PRÁVNE PREDPISY

ČLÁNOK 103

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. Ďalej uvedené pravidlá sa uplatňujú na opatrenia zmluvných strán týkajúce sa udeľovania licencií, ktoré majú vplyv na:
 - a) cezhraničné poskytovanie služieb;
 - b) usadzovanie sa právnických a fyzických osôb na územiach zmluvných strán v zmysle článku 86 tejto dohody, alebo
 - c) dočasný pobyt na územiach zmluvných strán, pokiaľ ide o kategórie fyzických osôb v zmysle článku 86 ods. 17 až 21 tejto dohody.

2. Pokiaľ ide o cezhraničné poskytovanie služieb, tieto pravidlá sa budú uplatňovať len na tie odvetvia, v prípade ktorých zmluvná strana prijala špecifické záväzky, a to v rozsahu, v akom platia tieto špecifické záväzky. Pokiaľ ide o usadzovanie sa, tieto pravidlá sa nebudú uplatňovať na odvetvia, v prípade ktorých boli podľa prílohy XVI-A a prílohy XVI-D k tejto dohode uvedené výhrady. Pokiaľ ide o dočasný pobyt fyzických osôb, tieto pravidlá sa nebudú uplatňovať na odvetvia, v prípade ktorých boli podľa prílohy XVI-C a prílohy XVI-F k tejto dohode uvedené výhrady.
3. Tieto pravidlá sa nebudú uplatňovať na opatrenia v rozsahu, v akom predstavujú obmedzenia, na ktoré sa vzťahujú plány podľa článkov 88, 93 a 94 tejto dohody.
4. Na účely tohto oddielu sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
- a) „udeľovanie licencií“ je postup, v rámci ktorého je poskytovateľ služieb alebo investor v praxi povinný vykonať kroky, aby od príslušného orgánu získal rozhodnutie, ktorým sa povoľuje poskytovanie určitej služby, a to aj prostredníctvom usadenia sa, resp. rozhodnutie povoľujúce začatie inej hospodárskej činnosti, ako je poskytovanie služieb, ako aj rozhodnutie o zmene či obnovení takýchto povolení;
 - b) „príslušný orgán“ je akákoľvek ústredná, regionálna alebo miestna vláda alebo orgán, resp. mimovládny orgán vykonávajúci právomoci delegovaných naň ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi vládami alebo orgánmi, ktorá či ktorý prijíma rozhodnutie o udelení licencie;
 - c) „licenčné postupy“ sú postupy uplatňované pri udeľovaní licencií.

ČLÁNOK 104

Podmienky udeľovania licencií

1. Udeľovanie licencií sa musí zakladať na kritériách, ktoré príslušným orgánom bránia v svojvoľnom uplatňovaní ich právomocí.
2. Kritériá uvedené v odseku 1 tohto článku musia byť:
 - a) primerané legitímnemu cieľu verejnej politiky;
 - b) jasné a jednoznačné;
 - c) objektívne;
 - d) vopred stanovené;
 - e) vopred zverejnené;
 - f) transparentné a prístupné.
3. Licencia musí byť udelená hneď, ako sa na základe príslušného preskúmania zistí, že podmienky na jej udelenie boli splnené.
4. Na ustanovenia tejto kapitoly sa uplatňuje článok 286 tejto dohody.

5. V prípade, že počet licencií, ktoré sú k dispozícii na príslušnú činnosť, je obmedzený z dôvodu nedostatku dostupných prírodných zdrojov alebo technickej kapacity, zmluvné strany uplatnia u potenciálnych kandidátov také výberové konanie, ktoré poskytne v plnom rozsahu záruky nestrannosti a transparentnosti, zahŕňajúc najmä primerané zverejnenie začatia konania, jeho priebehu a ukončenia.

6. S výhradou ustanovení tohto článku zmluvné strany môžu pri stanovovaní pravidiel výberových konaní zohľadniť legitímne ciele verejnej politiky vrátane faktorov verejného zdravia, bezpečnosti, ochrany životného prostredia a zachovania kultúrneho dedičstva.

ČLÁNOK 105

Licenčné postupy

1. Licenčné postupy a formálne náležitosti pri udeľovaní licencií budú jasné, vopred zverejnené a poskytnú žiadateľom záruku, že sa ich žiadosť bude posudzovať objektívne a nestranne.

2. Licenčné postupy a formálne náležitosti pri udeľovaní licencií budú podľa možnosti čo najjednoduchšie a nesmú neopodstatnene komplikovať alebo odkladať poskytovanie služby. Akékoľvek poplatky za licencie¹, povinnosť úhrady ktorých môže žiadateľom v dôsledku ich žiadosti vzniknúť, musia byť primerané a úmerné nákladom na príslušný licenčný postup.

¹ Medzi poplatky za licencie nepatria poplatky za využívanie prírodných zdrojov, poplatky za aukciu, verejnú súťaž alebo za iné nediskriminačné spôsoby udeľovania koncesíí, ani povinné príspevky na poskytovanie univerzálnej služby.

3. Licenčné postupy a formálne náležitosti pri udeľovaní licencií poskytnú žiadateľom záruku, že ich žiadosť bude vybavená v primeranej lehote, ktorá bude vopred zverejnená. Lehota začne plynúť až okamihom doručenia všetkých dokumentov príslušným orgánom. V prípade, že je to odôvodnené komplexnosťou predmetnej otázky, môže príslušný orgán túto lehotu primerane predĺžiť. Predĺženie lehoty, ako aj jej trvanie, musí byť zdôvodnené, pričom sa žiadateľovi tieto skutočnosti oznámia pred uplynutím pôvodnej lehoty.
4. Ak je žiadosť neúplná, musí byť žiadateľ bez zbytočného odkladu informovaný o potrebe predložiť dodatočné dokumenty. V takomto prípade môžu príslušné orgány pozastaviť plynutie lehoty podľa odseku 3 tohto článku až do momentu, keď im budú doručené všetky dokumenty.
5. V prípade zamietnutia žiadosti o licenciu by mal byť o tejto skutočnosti žiadateľ informovaný bez zbytočného odkladu. Žiadateľovi by v zásade mali byť na požiadanie poskytnuté informácie o dôvodoch zamietnutia žiadosti, ako aj o lehote na odvolanie voči tomuto zamietnutiu.

PODODDIEL 2

VŠEOBECNE PLATNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 106

Vzájomné uznávanie

1. Žiadne ustanovenie tejto kapitoly nebráni zmluvnej strane vyžadovať, aby fyzické osoby mali potrebnú kvalifikáciu a/alebo odbornú prax stanovenú pre odvetvie príslušnej činnosti na území, na ktorom sa služba poskytuje.
2. Zmluvné strany budú nabádať príslušné profesijné združenia na svojich územiach, aby vypracovali odporúčania o vzájomnom uznávaní a poskytli ich Výboru pre obchod na účely úplného alebo čiastočného plnenia kritérií zo strany investorov a poskytovateľov služieb, ktoré zmluvné strany uplatňujú, pokiaľ ide o udeľovanie povolení, licencií, pôsobenie a osvedčovanie investorov a poskytovateľov služieb, a to najmä odborných služieb.
3. Po prijatí odporúčania uvedeného v odseku 2 tohto článku ho Výbor pre obchod v primeranom čase preskúma s cieľom stanoviť, či je v súlade s touto dohodou.

4. Ak sa v súlade s postupom uvedeným v odseku 3 tohto článku dospelo k záveru, že odporúčanie podľa odseku 2 tohto článku je v súlade s touto dohodou a že medzi príslušnými regulačnými rámcami zmluvných strán existuje dostatočná miera súladu, zmluvné strany s cieľom vykonať dané odporúčanie prerokujú prostredníctvom svojich príslušných orgánov dohodu o vzájomnom uznávaní požiadaviek, kvalifikácie, licencií a iných predpisov.
5. Akákoľvek takáto dohoda musí byť v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody o WTO, a najmä článku VII dohody GATS.

ČLÁNOK 107

Transparentnosť a zverejnenie dôverných informácií

1. Každá zo zmluvných strán bude bezodkladne reagovať na všetky žiadosti druhej zmluvnej strany o konkrétne informácie o akýchkoľvek jej všeobecne záväzných opatreniach alebo medzinárodných dohodách, ktoré sa týkajú tejto dohody alebo na ňu majú vplyv. Každá zo zmluvných strán takisto zriadi jedno alebo viacero informačných miest, ktoré na požiadanie poskytujú konkrétne informácie o všetkých takýchto otázkach investorom a poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany. Zmluvné strany si vymenia informácie o svojich informačných miestach do troch mesiacov po nadobudnutí platnosti tejto dohody. Informačné miesta nemusia byť depozitármi zákonov a iných právnych predpisov.
2. Žiadne z ustanovení tejto dohody od zmluvnej strany nevyžaduje, aby poskytla dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bolo prekážkou presadzovania práva, iným spôsobom by bolo v protiklade s verejným záujmom, alebo by poškodilo legitímne komerčné záujmy určitých verejných alebo súkromných podnikov.

PODODDIEL 3

POČÍTAČOVÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 108

Dojednanie o počítačových službách

1. V rozsahu, v akom sa obchod s počítačovými službami liberalizuje v súlade s oddielmi 2, 3 a 4 tejto kapitoly a pri zohľadnení skutočnosti, že počítačové a súvisiace služby umožňujú poskytovanie iných služieb elektronicky aj inak, budú zmluvné strany rozlišovať medzi podpornou službou a obsahovou alebo základnou službou, ktorá sa poskytuje elektronicky takým spôsobom, že obsahová alebo základná služba sa nebude klasifikovať ako počítačová a súvisiaca služba vymedzené v odseku 2 tohto článku.

2. Počítačové a súvisiace služby sú služby vymedzené v CPC 84 – kóde Organizácie spojených národov, ktorý sa používa na opis počítačových a súvisiacich služieb, pričom zahŕňajú základné služby a funkcie alebo kombinácie základných služieb, a to bez ohľadu na to, či sa poskytujú prostredníctvom siete vrátane internetu.

Základné sú všetky služby, ktoré poskytujú:

- a) poradenstvo, stratégiu, analýzu, plánovanie, špecifikáciu, dizajn, vývoj, inštaláciu, vykonávanie, integráciu, testovanie, ladenie, aktualizáciu, podporu, technickú pomoc alebo správu počítačov alebo počítačových systémov, alebo súvisiace s nimi, alebo

- b) počítačové programy definované ako súbor inštrukcií nevyhnutných na to, aby počítače fungovali a komunikovali (práca na nich a ich samotné fungovanie) a poradenstvo, stratégiu, analýzu, plánovanie, špecifikáciu, dizajn, vývoj, inštaláciu, vykonávanie, integráciu, testovanie, ladenie, aktualizáciu, adaptáciu, údržbu, podporu, technickú pomoc, správu alebo používanie počítačov alebo počítačových systémov, alebo
- c) spracovanie údajov, uchovávanie údajov, hosting údajov alebo databázové služby, alebo
- d) údržbu a opravárenské služby pre kancelárske stroje a zariadenia vrátane počítačov, alebo
- e) služby odbornej prípravy pre zamestnancov klientov týkajúcej sa počítačových programov, počítačov alebo počítačových systémov, inde nezaraďené.

PODODDIEL 4

POŠTOVÉ A DORUČOVATELSKÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 109

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. V tomto pododdieli sú stanovené zásady regulačného rámca pre všetky poštové a doručovateľské služby liberalizované v súlade s oddielmi 2, 3 a 4 tejto kapitoly.
2. Na účely tohto pododdielu a oddielov 2, 3 a 4 tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - a) „licencia“ je povolenie udelené individuálnemu poskytovateľovi regulačným orgánom, ktoré sa vyžaduje pred začatím určitej činnosti alebo poskytovaním určitej služby;
 - b) „univerzálna služba“ je trvalé poskytovanie poštovej služby špecifikovanej kvality na celom území zmluvnej strany za ceny prijateľné pre všetkých používateľov.

ČLÁNOK 110

Zabránenie postupom narúšajúcim hospodársku súťaž v poštovom a doručovateľskom sektore

Zavedú sa alebo zachovávajú primerané opatrenia s cieľom zabrániť poskytovateľom schopným samostatne alebo spoločne s inými značne ovplyvniť (pokiaľ ide o cenu a ponuku) podmienky účasti na príslušnom trhu poštových a doručovateľských služieb v dôsledku využitia svojho postavenia na trhu, aby uplatňovali postupy narúšajúce hospodársku súťaž, resp. aby v nich pokračovali.

ČLÁNOK 111

Univerzálna služba

Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinností univerzálnej služby, ktorý chce zachovať. Tieto povinnosti sa nebudú vopred považovať za protisúťažné ako také, a to pod podmienkou, že budú spravované transparentným, nediskriminačným a z hľadiska hospodárskej súťaže neutrálnym spôsobom a že nebudú väčšou záťažou, než je potrebné, pokiaľ ide o druh univerzálnej služby vymedzený zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 112

Licencie

1. Tri roky po nadobudnutí platnosti tejto dohody sa získanie licencie môže vyžadovať iba v súvislosti so službami, ktoré patria do rozsahu univerzálnej služby.
2. Ak sa vyžaduje licencia, sú verejne dostupné:
 - a) všetky licenčné kritériá a obdobie zvyčajne potrebné na prijatie rozhodnutia o žiadosti o licenciu, a
 - b) licenčné podmienky.
3. Dôvody zamietnutia žiadosti o licenciu sa žiadateľovi poskytnú na požiadanie, pričom každá zo zmluvných strán zavedie odvolacie konanie na nezávislom orgáne. Toto odvolacie konanie bude transparentné, nediskriminačné a založené na objektívnych kritériách.

ČLÁNOK 113

Nezávislosť regulačných orgánov

Regulačný orgán bude právne oddelený od akéhokoľvek poskytovateľa poštových a doručovateľských služieb a ani sa mu nebude zodpovedať. Rozhodnutia regulačného orgánu a postupy, ktoré používa, musia byť nezávislé, pokiaľ ide o všetkých účastníkov trhu.

ČLÁNOK 114

Aproximácia regulačného rámca

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť aproximácie existujúcich ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi Európskej únie. Ukrajina vyvinie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa jej existujúce a budúce právne predpisy postupne stali zlučiteľnými s *acquis* EÚ.
2. Táto aproximácia sa začne dňom podpísania tejto dohody a postupne sa rozšíri na všetky zložky *acquis* EÚ, uvedené v prílohe XVII k tejto dohode.

PODODDIEL 5

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKÁCIE

ČLÁNOK 115

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. V tomto pododdieli sú stanovené zásady regulačného rámca pre všetky služby elektronickej komunikácie liberalizované v súlade s oddielmi 2, 3 a 4 tejto kapitoly, a to s výnimkou vysielania.
2. Na účely tohto pododdielu a oddielov 2, 3 a 4 tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - a) „služby elektronickej komunikácie“ sú všetky služby pozostávajúce z prenosu a prijímania elektromagnetických signálov zvyčajne poskytované odplatne, a to s výnimkou vysielania; tento pojem nezahŕňa hospodársku činnosť, ktorá spočíva v poskytovaní obsahu, na ktorého prenos sú potrebné telekomunikácie. Vysielanie sa vymedzuje ako neprerušovaný tok prenosu potrebný na šírenie signálov rozhlasového a televízneho vysielania širokej verejnosti, pričom sem nepatria pomocné prepojenia medzi prevádzkovateľmi;
 - b) „verejná komunikačná sieť“ je elektronická komunikačná sieť, ktoré sa úplne alebo čiastočne využíva na poskytovanie verejne dostupných služieb elektronickej komunikácie;

- c) „elektronická komunikačná sieť“ sú prenosové systémy a prípadne aj zariadenia na prepájanie alebo smerovanie a iné prostriedky, ktoré umožňujú prenos signálov po drôte, rádiovými, optickými alebo inými elektromagnetickými prostriedkami, vrátane družicových sietí, pevných (s prepínaním okruhov a paketov vrátane internetu) a mobilných pozemných sietí, elektrických káblových systémov v rozsahu, v akom sa používajú na prenos signálov, siete používané pre rozhlasové a televízne vysielanie a siete káblovej televízie, a to bez ohľadu na typ prenášanej informácie;
- d) „regulačný orgán“ v elektronickom telekomunikačnom odvetví je orgán poverený alebo orgány poverené reguláciou elektronickej komunikácie uvedenej v tejto kapitole;
- e) poskytovateľ služieb sa považuje za poskytovateľa, ktorý má „značnú trhovú silu“, ak je samostatne alebo spolu s inými v pozícii rovnocennej dominantnému postaveniu, teda v pozícii hospodárskej sily, ktorá mu umožňuje konať vo významnom rozsahu nezávisle od konkurentov, zákazníkov a konečných spotrebiteľov;
- f) „prepojenie“ je fyzické a/alebo logické spojenie medzi verejnými telekomunikačnými sieťami využívanými tým istým poskytovateľom služieb alebo iným poskytovateľom služieb, ktorým sa používateľom jedného poskytovateľa umožní komunikácia s používateľmi toho istého alebo iného poskytovateľa alebo prístup k službám poskytovaným iným poskytovateľom. Služby môžu byť poskytované zainteresovanými stranami alebo inými stranami, ktoré majú prístup k sieti. Prepojenie je špecifickým druhom prístupu zavedeným medzi prevádzkovateľmi verejnej siete;

- g) „univerzálna služba“ je súbor služieb špecifikovanej kvality, ktorý je dostupný pre všetkých používateľov na území zmluvnej strany bez ohľadu na ich geografickú polohu a za prijateľnú cenu; o rozsahu a vykonávaní univerzálnej služby rozhodne každá zmluvná strana;
- h) „prístup“ je sprístupnenie prostriedkov a/alebo služieb ďalším poskytovateľom služieb, a to za stanovených podmienok a na výlučnom alebo nevýlučnom základe a na účely poskytovania služieb elektronickej komunikácie. Okrem iného zahŕňa prístup k prvkom siete a pridruženým prostriedkom, čo môže zahŕňať pripojenie zariadenia pevnými alebo inými prostriedkami (zahŕňa najmä prístup k účastníckemu vedeniu a zariadeniam a službám potrebným na poskytovanie služieb cez účastnícke vedenie), prístup k fyzickej infraštruktúre vrátane budov, káblovodov a stožiarov; prístup k príslušným softvérovým systémom vrátane systémov podpory prevádzky; prístup k prevodu čísel alebo systémom ponúkajúcim rovnocennú funkciu; prístup k pevným a mobilným sieťam, najmä k službám roamingu; prístup k systémom podmieneného prístupu pre služby digitálnej televízie; prístup k službám virtuálnej siete;
- i) „koncový používateľ“ je používateľ, ktorý neposkytuje verejnú komunikačnú sieť alebo verejne dostupné služby elektronickej komunikácie;
- j) „účastnícke vedenie“ znamená fyzický okruh spájajúci koncové body siete v prevádzke odberateľa s hlavným distribučným rámcom alebo príslušným zariadením v pevnej verejnej elektronickej komunikačnej sieti.

ČLÁNOK 116

Regulačný orgán

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby regulačné orgány v oblasti služieb elektronickej komunikácie boli právne odlišné a aby fungovali nezávisle od akéhokoľvek poskytovateľa služieb elektronickej komunikácie. Ak niektorá zo zmluvných strán má kontrolu nad poskytovateľom služieb v oblasti verejných komunikačných sietí alebo služieb, zabezpečí účinné štrukturálne oddelenie regulačnej funkcie od činností spojených s vlastníctvom alebo kontrolou.
2. Zmluvné strany zabezpečia, aby regulačný orgán mal dostatočné právomoci na reguláciu sektora. Úlohy, ktoré má vykonávať regulačný orgán, sa zverejnia v ľahko dostupnej a jasnej forme, najmä ak sú tieto úlohy pridelené viac než jednému orgánu.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby rozhodnutia regulačného orgánu a postupy, ktoré používa, boli nezávislé, pokiaľ ide o všetkých účastníkov trhu, a aby boli transparentné.

4. Regulačný orgán musí mať právomoc uskutočniť analýzu orientačného zoznamu relevantných trhov s výrobkami a službami, ktoré sú zahrnuté do príloh¹ k tejto dohode. V prípade, že je regulačný orgán povinný podľa článku 118 tejto dohody stanoviť, či je potrebné uložiť, zachovať, zmeniť alebo zrušiť určité povinnosti, urobí tak na základe analýzy, či na relevantných trhoch dochádza ku skutočnej hospodárskej súťaži.
5. Ak regulačný orgán dospeje k záveru, že na relevantnom trhu nedochádza ku skutočnej hospodárskej súťaži, zistí a označí poskytovateľov služieb so značnou trhovou silou na ňom a podľa potreby uloží, zachová alebo zmení konkrétne regulačné povinnosti uvedené v článku 118 tejto dohody. Ak regulačný orgán dospeje k záveru, že na relevantnom trhu dochádza ku skutočnej hospodárskej súťaži, neuloží ani nezachová žiadne regulačné povinnosti uvedené v článku 118 tejto dohody.
6. Zmluvné strany zabezpečia, aby mal poskytovateľ služieb, na ktorého má rozhodnutie regulačného orgánu vplyv, právo odvolať sa proti tomuto rozhodnutiu na odvolací orgán, ktorý je nezávislý od strán, zúčastnených na rozhodnutí. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa riadne zohľadnila skutková podstata predmetného prípadu. Do rozhodnutia o akomkoľvek odvolaní zostáva v platnosti rozhodnutie regulačného orgánu, pokiaľ odvolací orgán nerozhodne inak. Ak odvolací orgán nemá charakter súdneho orgánu, dôvody jeho rozhodnutia sa uvedú vždy písomne a jeho rozhodnutia takisto podliehajú preskúmaniu zo strany nestranného a nezávislého súdneho orgánu. Rozhodnutia prijaté odvolacími orgánmi sa musia účinne presadzovať.

¹ V prípade zmluvnej strany EÚ ide o orientačný zoznam relevantných trhov s výrobkami a službami, ktorý sa uvádza v samostatnej prílohe XIX. Tento zoznam relevantných trhov obsiahnutý v prílohe XIX EÚ pravidelne reviduje. Všetky povinnosti prevzaté na základe tejto kapitoly budú musieť zohľadniť tieto pravidelné revízie. V prípade Ukrajiny ide o orientačný zoznam trhov s výrobkami a službami, ktorý sa uvádza v samostatnej prílohe XX. Zoznam relevantných trhov obsiahnutý v prílohe XX Ukrajina pravidelne reviduje v rámci procesu aproximácie k *acquis* v zmysle článku 124. Všetky povinnosti prevzaté na základe tejto kapitoly budú musieť zohľadniť tieto pravidelné revízie.

7. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, že regulačné orgány majú v úmysle prijať opatrenia, ktoré súvisia s ktorýmkoľvek z ustanovení tohto pododdielu a ktoré majú značný dosah na príslušný trh, tieto orgány umožnili zainteresovaným stranám predložiť k navrhovaným opatreniam v primeranej lehote pripomienky. Regulačné orgány uverejnia svoje konzultačné postupy. Výsledky konzultačných postupov sa verejne sprístupnia, pokiaľ nejde o dôverné informácie.

8. Zmluvné strany zabezpečia, aby poskytovatelia elektronických komunikačných sietí alebo služieb poskytovali všetky informácie, vrátane finančných informácií, potrebné pre vnútroštátne regulačné orgány na zabezpečenie zhody s ustanoveniami tohto pododdielu alebo s rozhodnutiami prijatými podľa tohto pododdielu. Títo poskytovatelia služieb musia uvedené informácie poskytnúť na požiadanie a bez zbytočného odkladu, a to v lehote a s takou úrovňou podrobností, aké vyžaduje regulačný orgán. Informácie požadované regulačným orgánom musia byť primerané plneniu danej úlohy. Regulačný orgán uvedie dôvody, ktoré jeho žiadosť o informácie oprávňujú.

ČLÁNOK 117

Povolenie na poskytovanie služieb elektronickej komunikácie

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby poskytovanie služieb bolo v čo najväčšej možnej miere povolené hneď po samotnom oznámení a/alebo registrácii.
2. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa licencia mohla požadovať len na riešenie otázok súvisiacich s pridelovaním čísiel a frekvencií. Podmienky takýchto licencií budú verejne dostupné.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, že sa vyžaduje licencia:
 - a) všetky licenčné kritériá a primerané obdobie zvyčajne potrebné na prijatie rozhodnutia o žiadosti o licenciu boli sprístupnené verejnosti;
 - b) dôvody zamietnutia licencie sa žiadateľovi poskytnú na požiadanie v písomnej forme;
 - c) žiadateľ o licenciu mal možnosť v prípade bezdôvodného zamietnutia tejto žiadosti podať opravný prostriedok na odvolací orgán;

- d) licenčné poplatky¹ požadované zmluvnou stranou za udelenie licencie nepresiahli administratívne náklady, ktoré zvyčajne vzniknú v rámci riadenia, kontroly a presadzovania uplatniteľných licencií. Požiadavky tohto písmena sa nevzťahujú na licenčné poplatky za využívanie rádiového frekvenčného spektra a číslovacích zdrojov.

ČLÁNOK 118

Prístup a prepojenie

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby každý poskytovateľ s povolením na poskytovanie služieb elektronickej komunikácie mal právo a povinnosť dojednať prepojenie s ostatnými poskytovateľmi verejne dostupných sietí a služieb elektronickej komunikácie. Prepojenie by sa malo v zásade dohodnúť na základe obchodného rokovania medzi príslušnými právnickými osobami.
2. Zmluvné strany zabezpečia, aby poskytovatelia, ktorí v rámci rokovaní o dohodách o prepojení získajú informácie od iného poskytovateľa, mohli tieto informácie využiť výlučne len na účely, na ktoré boli poskytnuté, a boli povinní po celý čas rešpektovať dôverný charakter poskytnutých alebo uchovávaných informácií.

¹ Medzi poplatky za licencie nepatria poplatky za aukciu, verejnú súťaž alebo za iné nediskriminačné spôsoby udeľovania koncesií, ani povinné príspevky na poskytovanie univerzálnej služby.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, že sa v súlade s článkom 116 tejto dohody zistí, že na relevantnom trhu vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohách k tejto dohode, nedochádza ku skutočnej hospodárskej súťaži, mal regulačný orgán právomoc uložiť poskytovateľovi, ktorý bol označený za poskytovateľa so značnou trhovou silou, jednu alebo viacero z týchto povinností v súvislosti s prepojením a/alebo prístupom:

- a) povinnosť nediskriminácie s cieľom zabezpečiť, aby operátor uplatňoval rovnocenné podmienky za rovnocenných okolností voči ostatným poskytovateľom poskytujúcim rovnocenné služby a aby poskytoval služby a informácie ostatným za rovnakých podmienok a v rovnakej kvalite, ako ich poskytuje v prípade svojich vlastných služieb alebo v prípade svojich dcérskych spoločností a partnerov;
- b) povinnosť ukladajúcu vertikálne integrovanej spoločnosti, aby sprístupnila svoje veľkoobchodné ceny a svoje vnútropodnikové ceny, ak platí požiadavka nediskriminácie alebo ak je potrebné zabrániť nenáležitým krížovým subvenciám. Regulačný orgán môže špecifikovať formát a metodiku používaného účtovníctva;
- c) povinnosti týkajúce sa splnenia primeraných žiadostí o prístup a používanie špecifických prvkov siete a pridružených prostriedkov vrátane uvoľneného prístupu k účastníckemu vedeniu, okrem iného v situáciách, keď regulačný orgán usúdi, že odmietnutie prístupu alebo neprimerané podmienky s podobným vplyvom by brzdili nástup trvalo udržateľného konkurenčne orientovaného trhu na maloobchodnej úrovni, resp. by neboli v záujme koncových používateľov;

- d) povinnosť poskytnúť osobitné služby za veľkoobchodných podmienok na účely ich ďalšieho predaja tretími subjektmi; povinnosť udeliť otvorený prístup k technickým rozhraniam, protokolom alebo iným kľúčovým technológiám, ktoré sú nevyhnutné pre interoperabilitu služieb alebo služby virtuálnej siete; povinnosť umožniť spoločné umiestnenie alebo iné formy spoločného využívania vrátane spoločného využívania budov, káblovodov a stožiarov; povinnosť poskytnúť špecifikované služby potrebné na zabezpečenie interoperability koncových služieb pre používateľov vrátane prostriedkov pre služby inteligentných sietí; povinnosť poskytnúť prístup k systémom operačnej podpory alebo podobným softvérovým systémom potrebným na zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže pri poskytovaní služieb; povinnosť prepojiť siete alebo prostriedky siete.

Regulačné orgány môžu k povinnostiam zahrnutým v písm. c) a d) tohto odseku pridať podmienky týkajúce sa spravodlivosti, primeranosti a včasnosti;

- e) povinnosti týkajúce sa návratnosti nákladov a kontroly cien, vrátane povinností týkajúcich sa nákladovej orientácie cien a povinností týkajúcich sa systémov účtovania nákladov, za poskytovanie špecifických typov prepojenia a/alebo prístupu v situáciách, keď analýza trhu ukazuje, že neexistencia skutočnej hospodárskej súťaže znamená, že príslušný operátor by mohol držať ceny na neprimerane vysokej úrovni alebo by mohol uplatňovať cenový tlak, a to na škodu koncových používateľov.

Regulačné orgány zohľadnia investície uskutočnené operátorom a umožnia mu primeranú mieru návratnosti vloženého kapitálu, pričom zohľadnia aj súvisiace riziká;

- f) povinnosť uverejniť konkrétne povinnosti, ktoré poskytovateľovi uložil regulačný orgán zisťujúci konkrétne výrobky/služby a geografické trhy. Aktuálne informácie, ak nemajú dôverný charakter a hlavne ak neobsahujú obchodné tajomstvo, sa verejne sprístupnia spôsobom, ktorý zaručuje jednoduchý prístup k informáciám pre všetky zainteresované strany;
 - g) povinnosť transparentnosti ukladajúcu operátorom uverejnenie určitých konkrétnych informácií, pričom najmä v prípadoch, keď operátor má povinnosť nediskriminácie, môže regulačný orgán od daného operátora požadovať uverejnenie referenčnej ponuky, ktorá je dostatočne neviazaná na to, aby zabezpečila, že sa od poskytovateľov služieb nebude vyžadovať platenie za prostriedky, ktoré nie sú potrebné na poskytovanie požadovanej služby, s uvedením opisu príslušných ponúk, rozdelených podľa jednotlivých položiek, podľa trhových potrieb, ako aj súvisiacich podmienok vrátane cien.
4. Zmluvné strany zabezpečia, aby poskytovateľ služby, ktorý žiada o prepojenie s poskytovateľom označeným za poskytovateľa so značnou trhovou silou, mal možnosť kedykoľvek alebo po uplynutí primeraného obdobia, ktoré je verejne známe, sa obrátiť na nezávislý vnútroštátny orgán, ktorý môže byť regulačným orgánom v zmysle článku 115 ods. 2 písm. d) tejto dohody, aby vyriešil spory v súvislosti s podmienkami, pokiaľ ide o prepojenie a/alebo prístup.

ČLÁNOK 119

Obmedzené zdroje

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa všetky postupy pri prideľovaní a využívaní obmedzených zdrojov vrátane frekvencií, čísel a práv prístupu realizovali objektívnym, primeraným, transparentným a nediskriminačným spôsobom a včas. Aktuálna situácia, pokiaľ ide o pridelené frekvenčné pásma, je verejne dostupná, ale podrobná identifikácia frekvencií pridelených na osobitné vládne účely sa nevyžaduje.
2. Zmluvné strany zabezpečia účinné riadenie rádiových frekvencií určených na telekomunikačné služby na svojom území s cieľom zabezpečiť účinné a efektívne využívanie frekvenčného spektra. V prípade, že dopyt po určitých frekvenciách presahuje možnosti, postupuje sa pri prideľovaní týchto frekvencií podľa primeraných a transparentných postupov s cieľom zabezpečiť ich optimálne využitie a uľahčiť rozvoj hospodárskej súťaže.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby bol regulačný orgán poverený prideľovaním národných číslovacích zdrojov, ako aj správou národných číslovacích plánov.
4. Ak verejné alebo miestne orgány majú kontrolu nad poskytovateľmi služieb prevádzkujúcimi verejné komunikačné siete a/alebo poskytujúcimi v tejto oblasti služby, musí sa zabezpečiť účinné štrukturálne oddelenie funkcie, ktorá nesie zodpovednosť za udeľovanie práv prístupu, od činností spojených s vlastníctvom alebo kontrolou.

ČLÁNOK 120

Univerzálna služba

1. Každá zmluvná strana má právo vymedziť druh povinností univerzálnej služby, ktorý chce zachovať.
2. Takéto povinnosti sa nebudú pokladať za protisúťažné ako také, pod podmienkou, že budú spravované transparentným, objektívnym a nediskriminačným spôsobom. Spravovanie takýchto povinností je neutrálne aj z hľadiska hospodárskej súťaže a nezaťažuje viac než je potrebné, pokiaľ ide o druh univerzálnej služby vymedzený zmluvnou stranou.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby boli všetci poskytovatelia oprávnení na zabezpečenie univerzálnej služby, pričom žiadny z poskytovateľov by z tejto možnosti nemal byť vylúčený vopred. Poskytovateľ sa určí na základe efektívneho, transparentného, objektívneho a nediskriminačného mechanizmu. Ak to bude potrebné, zmluvné strany posúdia, či poskytovanie univerzálnej služby predstavuje nespravodlivú záťaž pre organizáciu či organizácie, ktoré boli určené na poskytovanie univerzálnej služby. Ak to bude odôvodnené na základe takéhoto výpočtu a vzhľadom na výhodu na trhu, ak nejaká vznikne, pre organizáciu, ktorá ponúka univerzálnu službu, regulačné orgány určia, či je potrebný mechanizmus na kompenzáciu príslušného poskytovateľa či príslušných poskytovateľov, resp. na spoločné znášanie čistých nákladov na povinnosti univerzálnej služby.

4. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby:

- a) mali všetci používatelia k dispozícii zoznamy všetkých účastníkov¹, či už v tlačenej alebo elektronickej podobe, príp. obidvoch, a aby tieto boli pravidelne aktualizované, najmenej raz ročne;
- b) organizácie, ktoré poskytujú služby uvedené v písm. a), uplatňovali pri zaobchádzaní s informáciami, ktoré im poskytli iné organizácie, zásadu nediskriminácie.

ČLÁNOK 121

Cezhraničné poskytovanie služieb elektronickej komunikácie

Zmluvné strany neprijmú ani nezachovávajú žiadne opatrenia, ktoré by obmedzovali cezhraničné poskytovanie služieb elektronickej komunikácie.

ČLÁNOK 122

Dôvernosť informácií

Každá zmluvná strana zabezpečí dôvernosť elektronickej komunikácie a súvisiacich prevádzkových údajov prostredníctvom verejnej elektronickej komunikačnej siete a verejne dostupných služieb elektronickej komunikácie, pričom neobmedzí obchod so službami.

¹ V súlade s platnými pravidlami o spracúvaní osobných údajov a ochrane súkromia v odvetví elektronických komunikácií.

ČLÁNOK 123

Spory medzi poskytovateľmi služieb

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade vzniku sporu medzi poskytovateľmi služieb alebo sietí elektronickej komunikácie súvisiacich s právami a povinnosťami uvedenými v tejto kapitole, príslušný regulačný orgán na žiadosť ktoréhokoľvek poskytovateľa vydal záväzné rozhodnutie so zámerom vyriešiť spor čo najskôr a v každom prípade najneskôr do štyroch mesiacov.
2. Rozhodnutie regulačného orgánu sa sprístupní verejnosti, a to pri zohľadnení požiadaviek ochrany obchodného tajomstva. Dotknutým stranám sa v plnom rozsahu poskytnú dôvody, na ktorých sa predmetné rozhodnutie zakladá.
3. Ak sa takýto spor týka cezhraničného poskytovania služieb, príslušné regulačné orgány budú koordinovať svoje úsilie s cieľom dosiahnuť vyriešenie sporu.

ČLÁNOK 124

Aproximácia regulačného rámca

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť aproximácie existujúcich ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi Európskej únie. Ukrajina vyvinie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa jej existujúce a budúce právne predpisy postupne stali zlučiteľnými s *acquis* EÚ.
2. Táto aproximácia sa začne dňom podpísania tejto dohody a postupne sa rozšíri na všetky zložky *acquis* EÚ, uvedené v prílohe XVII k tejto dohode.

PODODDIEL 6

FINANČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 125

Rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

1. V tomto pododdieli sú stanovené zásady regulačného rámca pre všetky finančné služby liberalizované v súlade s oddielmi 2, 3 a 4 tejto kapitoly.
2. Na účely tohto pododdielu a oddielov 2, 3 a 4 tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - a) „finančné služby“ sú akékoľvek služby finančnej povahy ponúkané poskytovateľom finančných služieb zmluvnej strany. Medzi finančné služby patria tieto činnosti:
 - i) Poisťovacie služby a služby súvisiace s poistením
 1. priame poistenie (vrátane spolupoistenia):
 - a) životné poistenie;
 - b) neživotné poistenie;
 2. zaistenie a opätovné postúpenie (retrocesia);

3. sprostredkovanie poistenia, ako napríklad maklérstvo a sprostredkovateľské služby, a
4. pomocné služby súvisiace s poistením, ako napríklad poradenské služby, poistno-matematické služby, posúdenie rizika a služby spojené s likvidáciou poistných nárokov.

ii) Bankové služby a iné finančné služby (okrem poistenia):

1. príjem vkladov a iných splatných finančných prostriedkov od verejnosti;
2. pôžičky všetkých typov vrátane spotrebného úveru, hypotekárneho úveru, faktoringu a financovania obchodných transakcií;
3. finančný lízing;
4. všetky služby týkajúce sa platieb a peňažných prevodov vrátane debetných a kreditných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek;
5. záruky a prísľuby;
6. obchodovanie na vlastný účet alebo na účet zákazníkov, buď na burze, OTC trhu alebo iným spôsobom, a to s:
 - a) nástrojmi peňažného trhu (vrátane šekov, zmeniek, vkladových listov);
 - b) devízami;

- c) derivátmi vrátane futurít a opcií;
 - d) kurzovými a úrokovými nástrojmi vrátane produktov ako sú swapy a dohody o budúcej úrokovej sadzbe;
 - e) prevoditeľnými cennými papiermi;
 - f) s inými prevoditeľnými nástrojmi a finančnými aktívami vrátane zlata a striebra v prútoch alebo tehlách;
- 7. účasť na emisiách všetkých druhov cenných papierov vrátane upisovania a investovania v úlohe prostredníka (či už verejne alebo súkromne) a poskytovanie služieb súvisiacich s takýmito emisiami;
 - 8. činnosti peňažného maklérstva;
 - 9. správa aktív, predovšetkým správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy správy kolektívneho investovania, správa penzijných fondov, správcovské, depozitné a poručnícke služby;
 - 10. zúčtovanie a klíringové služby v oblasti finančných aktív zahŕňajúce cenné papiere, deriváty a ostatné prevoditeľné cenné papiere;
 - 11. poskytovanie a prenos finančných informácií a spracovanie finančných údajov a súvisiaci softvér;

12. poradenské, sprostredkovateľské a iné doplnkové finančné služby ku všetkým činnostiam uvedeným v bodoch 1 až 11, vrátane úverových referencií a analýz, investičného a portfóliového prieskumu a poradenstva, poradenstva pri akvizíciách a v otázkach reštrukturalizácie a stratégie podnikov;

b) „poskytovateľ finančných služieb“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba zmluvnej strany, ktorá sa uchádza o poskytovanie finančných služieb alebo ich poskytuje. Pojem „poskytovateľ finančných služieb“ nezahŕňa verejnoprávny subjekt;

c) „verejnoprávny subjekt“ je:

1. vláda, centrálna banka alebo menový úrad zmluvnej strany alebo akýkoľvek subjekt vo vlastníctve alebo pod kontrolou zmluvnej strany, ktorý v zásade vykonáva vládne funkcie alebo činnosti na vládne účely, nie však subjekt zaoberajúci sa najmä poskytovaním finančných služieb za komerčných podmienok, alebo
2. súkromný subjekt, ktorý vykonáva funkcie zvyčajne vykonávané centrálnou bankou alebo menovým úradom, ak tieto funkcie vykonáva;

d) „nová finančná služba“ je služba finančnej povahy vrátane služieb súvisiacich s existujúcimi alebo novými produktmi alebo so spôsobom dodávky produktu, ktorú neposkytuje žiaden poskytovateľ finančných služieb na území zmluvnej strany, avšak ktorá sa poskytuje na území druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 126

Výnimka z dôvodov obozretnosti

1. Každá zmluvná strana môže prijať alebo zachovať opatrenia z dôvodov obozretnosti vrátane:
 - a) ochrany investorov, vkladateľov, poistencov alebo osôb, voči ktorým má poskytovateľ finančných služieb povinnosti fiduciára;
 - b) zabezpečenia integrity a stability finančného systému zmluvnej strany.
2. Tieto opatrenia nesmú zaťažovať viac, než je potrebné na dosiahnutie ich cieľa, a nesmú diskriminovať poskytovateľov finančných služieb druhej zmluvnej strany v porovnaní s vlastnými poskytovateľmi finančných služieb.
3. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že vyžaduje, aby zmluvná strana zverejňovala informácie týkajúce sa záležitostí a účtov jednotlivých spotrebiteľov alebo akékoľvek dôverné informácie alebo informácie o majetku, s ktorými disponujú verejnoprávne subjekty.
4. Bez toho, aby boli dotknuté iné spôsoby obozretnej regulácie cezhraničného obchodu s finančnými službami, zmluvná strana môže požadovať registráciu poskytovateľov cezhraničných finančných služieb druhej zmluvnej strany, ako aj finančných nástrojov.

ČLÁNOK 127

Účinná a transparentná regulácia

1. Každá zmluvná strana vynaloží maximálne úsilie, aby všetkým zainteresovaným osobám vopred poskytla akékoľvek všeobecné platné opatrenie, ktoré navrhuje prijať, aby týmto osobám poskytla príležitosť vyjadriť sa k danému opatreniu. Takéto opatrenie sa poskytne:

- a) prostredníctvom úradného uverejnenia, alebo
- b) v inej písomnej alebo elektronickej forme.

2. Každá zmluvná strana sprístupní všetkým zainteresovaným osobám svoje požiadavky na skompletizovanie žiadostí týkajúcich sa poskytovania služieb.

Na požiadanie žiadateľa mu zmluvná strana poskytne informácie o stave jeho žiadosti. Ak príslušná zmluvná strana bude požadovať od žiadateľa ďalšie informácie, oznámi mu to bez zbytočného odkladu.

Každá zmluvná strana vyvinie maximálne úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa na jej území zaviedli a uplatňovali medzinárodne dohodnuté normy regulácie a dohľadu v odvetví finančných služieb a v oblasti boja proti daňovým únikom alebo vyhýbaniu sa plateniu daní. Medzi takéto medzinárodne dohodnuté normy patria okrem iného Základné zásady pre efektívny bankový dohľad Bazilejského výboru pre bankový dohľad, Základné zásady a metodika poisťovníctva prijaté Medzinárodným združením orgánov dohľadu nad poistením, Ciele a zásady regulácie cenných papierov Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere, Dohoda o výmene informácií o daňových záležitostiach OECD, Vyhlásenie o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely zoskupenia G20 a Štyridsať odporúčaní o praní špinavých peňazí a Deväť osobitných odporúčaní o financovaní terorizmu Finančnej akčnej skupiny.

Zmluvné strany takisto berú na vedomie aj desať hlavných zásad pre výmenu informácií, ktoré boli vyhlásené na stretnutí ministrov financií členských štátov zoskupenia G7, a prijímú všetky kroky, ktoré sú potrebné, aby sa pokúsili uplatniť ich na ich vzájomné bilaterálne kontakty.

ČLÁNOK 128

Nové finančné služby

Každá zmluvná strana povolí poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany usadeným na jej území poskytovanie akýchkoľvek nových finančných služieb, ktoré sú podobného druhu ako služby, ktoré by táto zmluvná strana umožnila poskytovať za podobných okolností podľa svojho vnútroštátneho práva svojim vlastným poskytovateľom finančných služieb. Zmluvná strana môže určiť právnu formu, prostredníctvom ktorej sa môže služba poskytovať a môže požadovať povolenie na poskytovanie tejto finančnej služby. Ak sa takéto povolenie požaduje, rozhodnutie sa prijme v primeranej lehote, a toto povolenie sa môže zamietnuť len z dôvodov uvedených v článku 126 tejto dohody.

ČLÁNOK 129

Spracúvanie údajov

1. Každá zmluvná strana povolí poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany prenos informácií v elektronickej alebo inej podobe na svoje územie alebo mimo neho, pokiaľ ide o spracovanie údajov, v prípade, že sa takéto spracovanie vyžaduje v bežnej podnikateľskej činnosti poskytovateľa finančných služieb.
2. Každá zmluvná strana prijme primerané ochranné opatrenia na účely ochrany súkromia a základných práv, ako aj slobody jednotlivcov, a to najmä v súvislosti s prenosom osobných údajov.

ČLÁNOK 130

Osobitné výnimky

1. Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že bráni zmluvnej strane vrátane jej verejnoprávnym subjektom v tom, aby na svojom území výlučne vykonávala činnosti alebo poskytovala služby tvoriace súčasť plánu dôchodkového zabezpečenia alebo právneho systému sociálneho zabezpečenia, a to s výnimkou prípadov, keď tieto činnosti môžu v zmysle jej vnútroštátnych právnych predpisov vykonávať poskytovatelia finančných služieb hospodársky súťažiaci s verejnoprávnymi subjektmi, resp. so súkromnými inštitúciami.
2. Žiadne z ustanovení tejto dohody sa nevzťahuje na činnosti vykonávané centrálnou bankou alebo menovým úradom, alebo akýmkoľvek iným verejnoprávnym subjektom, v rámci realizácie menovej politiky, resp. politiky výmenného kurzu.
3. Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že bráni zmluvnej strane vrátane jej verejnoprávnym subjektom v tom, aby na svojom území výlučne vykonávala činnosti alebo poskytovala služby na svoj účet, so svojou zárukou alebo s využitím svojich finančných zdrojov, resp. na účet, so zárukou alebo s využitím finančných zdrojov svojich verejnoprávnym subjektom.

ČLÁNOK 131

Samoregulačné orgány

Ak zmluvná strana vyžaduje členstvo alebo účasť v niektorom samoregulačnom orgáne, na burze alebo trhu cenných papierov či futurít, v zúčtovacej agentúre alebo v akejkoľvek inej organizácii či v združení, prípadne prístup k nim, na to, aby poskytovatelia finančných služieb druhej zmluvnej strany mohli poskytovať finančné služby na rovnocennom základe ako jej vlastní poskytovatelia finančných služieb, alebo keď táto strana poskytuje takým subjektom priamo alebo nepriamo privilégiá alebo výhody pri poskytovaní finančných služieb, zabezpečí dodržiavanie povinností podľa článkov 88 a 94 tejto dohody.

ČLÁNOK 132

Platobné a zúčtovacie systémy

Podľa podmienok, na základe ktorých sa poskytuje národné zaobchádzanie, poskytne každá zmluvná strana poskytovateľom finančných služieb druhej zmluvnej strany usadeným na jej území prístup k platobným a zúčtovacím systémom prevádzkovaným verejnoprávnymi subjektmi a k oficiálnym finančným a reťančným nástrojom, ktoré sú dostupné pri normálnom spôsobe bežného obchodovania. Cieľom tohto článku nie je umožniť prístup k nástrojom zmluvnej strany súvisiacim úlohou veriteľa poslednej inštancie.

ČLÁNOK 133

Aproximácia regulačného rámca

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť aproximácie existujúcich ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi Európskej únie. Ukrajina vyvinie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa jej existujúce a budúce právne predpisy postupne stali zlučiteľnými s *acquis* EÚ.
2. Táto aproximácia sa začne dňom podpísania tejto dohody a postupne sa rozšíri na všetky zložky *acquis* EÚ, uvedené v prílohe XVII k tejto dohode.

PODODDIEL 7

DOPRAVNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 134

Rozsah pôsobnosti

V tomto pododdiele sú stanovené zásady liberalizácie dopravných služieb v súlade s oddielmi 2, 3 a 4 tejto kapitoly.

ČLÁNOK 135

Medzinárodná námorná doprava

1. Táto dohoda sa vzťahuje na medzinárodnú námornú dopravu medzi prístavmi Ukrajiny a členských štátov Európskej únie a medzi prístavmi členských štátov Európskej únie. Takisto sa vzťahuje na obchody medzi prístavmi Ukrajiny a tretích krajín a medzi prístavmi členských štátov Európskej únie a tretích krajín.
2. Táto dohoda sa nevzťahuje na vnútroštátnu námornú dopravu medzi prístavmi Ukrajiny alebo medzi prístavmi jednotlivých členských štátov Európskej únie. Bez ohľadu na predchádzajúcu vetu presun takého vybavenia, ako sú napr. prázdne kontajnery, ktoré sa neprevážajú ako spoplatnený náklad medzi prístavmi Ukrajiny alebo medzi prístavmi jednotlivých členských štátov Európskej únie, sa považuje za súčasť medzinárodnej námornej dopravy.

3. Na účely tohto pododdielu a oddielov 2, 3 a 4 tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- a) „medzinárodná námorná doprava“ zahŕňa dopravné operácie „od dverí k dverám“, ktoré predstavujú dopravu tovaru s jednotným prepravným dokladom, pri ktorej sa využíva viac ako jeden druh dopravy a ktorej časť prebieha po mori, a na tento účel zahŕňa priame uzatváranie zmlúv s poskytovateľmi iných druhov dopravy;
- b) „služby manipulácie s námorným nákladom“ sú činnosti vykonávané dokárskymi spoločnosťami vrátane prevádzkovateľov terminálu, nezahŕňajú však priame činnosti dokárov, ak je táto pracovná sila organizovaná mimo dokárskych spoločností alebo prevádzkovateľov terminálu. Medzi zahrnuté činnosti patrí organizácia a dohľad, pokiaľ ide o:
 - i) nakladanie/vykládanie nákladu na loď a z lode;
 - ii) zväzovanie/rozväzovanie nákladu;
 - iii) prijatie/dodávku a úschovu nákladu pred nakládkou alebo po vykládke;
- c) „služby colného vybavovania“ (prípadne „služby colných deklarantov“) sú činnosti spočívajúce vo vykonaní, v mene inej strany, colných formalít týkajúcich sa dovozu, vývozu alebo priamej dopravy nákladov, či už je táto služba hlavnou činnosťou poskytovateľa služieb alebo obvyklým doplnkom jeho hlavnej činnosti;

- d) „služby kontajnerových staníc a dep“ sú činnosti spočívajúce v skladovaní kontajnerov v prístavoch alebo vo vnútrozemí, s cieľom ich plnenia/vyprázdňovania, opravy alebo ich prípravy na nakládku;
- e) „služby námorných agentúr“ sú činnosti spočívajúce v zastupovaní, v rámci stanovenej geografickej oblasti, obchodných záujmov jednej alebo viacerých spoločností linkovej lodnej dopravy alebo lodných prepravných spoločností, a to na tieto účely:
 - i) marketing a predaj námornej dopravy a súvisiacich služieb, od cenovej ponuky až po fakturáciu, vystavenie nákladných listov v mene spoločností, nákup alebo ďalší predaj nevyhnutných súvisiacich služieb, príprava dokumentácie a poskytovanie obchodných informácií;
 - ii) vystupovanie v mene spoločností, organizácia pristavenia lodi alebo prevzatie nákladu, ak je to požadované;
- f) „špeditárske služby“ sú činnosti spočívajúce v organizácii a monitorovaní nakládky, v mene odosielateľa, prostredníctvom zabezpečenia dopravných a s dopravou spojených služieb, príprava dokumentácie a poskytovanie obchodných informácií;
- g) „prípojné služby“ sú prechádzajúca alebo nadväzná preprava medzinárodného nákladu po mori, najmä nákladu uloženého v kontajneroch, medzi prístavmi niektorej zo zmluvných strán.

4. Každá zmluvná strana poskytne lodiam, ktoré sa plavia pod vlajkou druhej zmluvnej strany alebo sú prevádzkované poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany, nemenej priaznivé zaobchádzanie než je zaobchádzanie, ktoré poskytuje svojim vlastným lodiam, resp. než ktoré poskytuje lodiam ktorejkoľvek tretej krajiny, podľa toho, ktoré z týchto podmienok sú lepšie, pokiaľ ide, okrem iného, o vstup do prístavov, využívanie infraštruktúry, služieb a pomocných námorných služieb¹ v prístavoch, ako aj o s tým súvisiace poplatky a platby, colné zariadenia a pridelenie prístavísk a infraštruktúry na nakládku a vykládku.

5. Zmluvné strany budú účinne uplatňovať zásadu neobmedzeného prístupu na medzinárodné námorné trhy a medzinárodné obchodné trasy na komerčnom a nediskriminačnom základe.

6. Zmluvné strany sa v rámci uplatnenia zásad uvedených v odsekoch 4 a 5 tohto článku zaväzujú, že keď táto dohoda nadobudne platnosť:

- a) nezavedú v budúcich dohodách s tretími krajinami systémy delenia nákladu týkajúce sa služieb námornej dopravy vrátane obchodu s pevným a tekutým nákladom a pravidelnej námornej dopravy, a v prípade, že existujú v predchádzajúcich dohodách, takéto systémy delenia nákladu zrušia, a
- b) zrušia všetky administratívne, technické alebo iné opatrenia, ktoré by mohli predstavovať nepriame obmedzenie a mať diskriminačné účinky na štátnych príslušníkov alebo spoločnosti druhej zmluvnej strany pri poskytovaní služieb v medzinárodnej námornej doprave, resp. takéto opatrenia nezavedú.

¹ Medzi pomocné námorné služby patria služby manipulácie s námorným nákladom, skladové a skladovacie služby, služby colného vybavovania, služby kontajnerových staníc a dep, služby námorných agentúr, (námorné) špeditérské služby, prenájom lodí s posádkou, údržba a oprava lodí, služby tlačenia a vlečenia, ako aj podporné služby pre námornú dopravu.

7. Každá zmluvná strana povolí poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany usadenie sa na jej území, a to za podmienok usadenia sa a vyvíjania činností, ktoré nebudú menej priaznivé, než poskytuje svojim vlastným poskytovateľom služieb, resp. než poskytuje takýmto subjektom ktorejkoľvek tretej krajiny, podľa toho, ktoré z tých podmienok sú lepšie. V súlade s ustanoveniami oddielu 2 tejto kapitoly poskytne každá zo zmluvných strán, pokiaľ ide o činnosť usadených subjektov, poskytovateľom služieb druhej zmluvnej strany v súlade so svojimi zákonmi a inými právnymi predpismi možnosť vyvíjať okrem iných, avšak nielen, tieto hospodárske činnosti:

- a) uverejňovanie, marketing a predaj námornej dopravy a súvisiacich služieb, od cenovej ponuky až po fakturáciu, a to na vlastný účet alebo v mene iných poskytovateľov služieb medzinárodnej námornej dopravy, a prostredníctvom priameho kontaktu so zákazníkmi;
- b) poskytovanie obchodných informácií všetkými prostriedkami, vrátane počítačových informačných systémov a elektronickej výmeny dát (s výhradou nediskriminačných obmedzení v oblasti telekomunikácií);
- c) príprava podkladov pre prepravné, colné alebo iné doklady týkajúce sa pôvodu a povahy prepravovaného nákladu;
- d) organizácia pristavenia lodi alebo prevzatie nákladu, a to na vlastný účet alebo v mene iných poskytovateľov služieb medzinárodnej námornej dopravy;
- e) uzatváranie obchodných dojednaní s ktoroukoľvek miestne usadenou prepravnou spoločnosťou vrátane kapitálovej účasti v spoločnosti a zamestnávania pracovných síl prijatých na mieste alebo zo zahraničia v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody;

f) nákup, využívanie (a to na vlastný účet alebo na účet zákazníkov) a ďalší predaj svojim zákazníkom všetkých služieb v oblasti dopravy, a to akýmikoľvek spôsobmi vrátane vnútrozemskej vodnej, cestnej a železničnej dopravy, ako aj pomocných služieb súvisiacich so všetkými spôsobmi dopravy, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie integrovaných služieb v oblasti dopravy;

g) vlastniť prostriedky potrebné na hospodársku činnosť.

8. Každá zmluvná strana sprístupní poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany za primeraných a nediskriminačných podmienok tieto služby v prístave: pilotáž, pomoc s remorkérmi a vlečnými loďami, predzásobovanie, tankovanie a zásobenie vodou, odstránenie odpadu a zaťažujúceho odpadu, služby kapitána prístavu, navigačná pomoc, prístavné operatívne služby, ktoré sú z hľadiska fungovania lode nevyhnutné, vrátane spojov a zásobovania vodou a elektrinou, zariadenia na núdzové opravy, kotvisko, prístavisko a súvisiace služby.

9. Každá zmluvná strana umožní poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany poskytovať služby medzinárodnej námornej dopravy z časti prebiehajúce po mori na vnútrozemských vodných cestách druhej zmluvnej strany.

10. Každá zmluvná strana umožní poskytovateľom služieb medzinárodnej námornej dopravy druhej zmluvnej strany využívať na nediskriminačnom základe a za podmienok dohodnutých medzi zainteresovanými spoločnosťami prípojné služby medzi prístavmi Ukrajiny alebo medzi prístavmi jednotlivých členských štátov Európskej únie, ktoré sa poskytujú poskytovateľom týchto služieb, ktorí sú v nej registrovaní.

11. Touto dohodou nie je dotknuté uplatňovanie dohôd v námornej oblasti uzatvorených medzi Ukrajinou a členskými štátmi Európskej únie, ktoré upravujú otázky nepatriace do rozsahu pôsobnosti tejto dohody. Ak sú ustanovenia tejto dohody menej priaznivé, pokiaľ ide o niektoré otázky, než platné dohody medzi jednotlivými členskými štátmi Európskej únie a Ukrajinou, uplatnia sa priaznivejšie ustanovenia týchto dohôd, a to bez toho, aby tým boli dotknuté povinnosti zmluvnej strany EÚ a pri zohľadnení Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Ustanovenia tejto dohody nahrádzajú tie ustanovenia predchádzajúcich bilaterálnych dohôd uzatvorených medzi členskými štátmi Európskej únie a Ukrajinou, ak ich ustanovenia nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody s výnimkou prípadu uvedeného v predchádzajúcej vete, resp. ak sú ustanovenia tejto dohody obsahovo totožné s ustanoveniami predchádzajúcich dohôd. Ustanovenia predchádzajúcich bilaterálnych dohôd, ktoré upravujú otázky nepatriace do rozsahu pôsobnosti tejto dohody, sa uplatňujú aj naďalej.

ČLÁNOK 136

Cestná, železničná a vnútrozemská vodná doprava

1. S cieľom zabezpečiť taký koordinovaný rozvoj a takú postupnú liberalizáciu dopravy medzi zmluvnými stranami, ktoré budú prispôbené obchodným potrebám oboch strán, sa podmienky prístupu na trhy cestnej, železničnej a vnútrozemskej vodnej dopravy druhej zmluvnej strany budú riešiť prípadnými budúcimi osobitnými dohodami o cestnej, železničnej a vnútrozemskej vodnej doprave.
2. Zmluvné strany v čase pred uzatvorením dohôd uvedených v odseku 1 tohto článku neurobia nič, v dôsledku čoho by sa podmienky vzájomného prístupu na trh stali viac obmedzujúcimi v porovnaní so situáciou existujúcou v deň pred nadobudnutím platnosti tejto dohody.

3. Ustanovenia predchádzajúcich bilaterálnych dohôd, ktoré upravujú otázky nepatriace do rozsahu pôsobnosti prípadných budúcich dohôd uvedených v odseku 1 tohto článku, sa budú uplatňovať aj naďalej.

ČLÁNOK 137

Letecká doprava

1. S cieľom zabezpečiť taký koordinovaný rozvoj a takú postupnú liberalizáciu dopravy medzi zmluvnými stranami, ktoré budú prispôbené obchodným potrebám oboch strán, by sa podmienky prístupu na trh leteckej dopravy druhej strany mali riešiť v súlade s Dohodou o vytvorení spoločného leteckého priestoru medzi EÚ a Ukrajinou (ďalej len „CAA“).
2. Pred uzatvorením CAA zmluvné strany neprijmú žiadne opatrenia ani neurobia žiadne kroky, ktoré by boli v porovnaní so situáciou existujúcou pred nadobudnutím platnosti tejto dohody viac obmedzujúce alebo diskriminačné.

ČLÁNOK 138

Aproximácia regulačného rámca

Ukrajina prispôsobí svoje právne predpisy vrátane administratívnych, technických a iných pravidiel právnym predpisom zmluvnej strany EÚ pre oblasť medzinárodnej námornej dopravy, a to v miere, v akej si to vyžaduje dosiahnutie cieľa liberalizácie, vzájomný prístup na trhy zmluvných strán a pohyb cestujúcich a tovaru. Táto aproximácia sa začne dňom podpísania tejto dohody a postupne sa rozšíri na všetky zložky *acquis* EÚ, uvedené v prílohe XVII k tejto dohode.

ODDIEL 6

ELEKTRONICKÝ OBCHOD

ČLÁNOK 139

Cieľ a zásady

1. Zmluvné strany uznávajú, že elektronický obchod zvyšuje obchodné príležitosti v mnohých odvetviach, a dohodli sa na podpore rozvoja elektronického obchodu medzi sebou, a to najmä prostredníctvom spolupráce v záležitostiach vznikajúcich v súvislosti s elektronickým obchodom podľa ustanovení tejto kapitoly.
2. Zmluvné strany sa dohodli, že rozvoj elektronického obchodu musí byť plne zlučiteľný s najprísnejšími medzinárodnými normami v oblasti ochrany údajov s cieľom zabezpečiť dôveru používateľov elektronického obchodu.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že elektronické dodávky sa pokladajú za poskytovanie služieb v zmysle oddielu 3 (Cezhraničné poskytovanie služieb) tejto kapitoly, ktoré nemôžu podliehať clám.

ČLÁNOK 140

Regulačné aspekty elektronického obchodu

1. Zmluvné strany vedú dialóg o regulačných otázkach vznikajúcich v súvislosti s elektronickým obchodom, v rámci ktorého sa budú okrem iného riešiť tieto záležitosti:
 - a) uznávanie certifikátov elektronických podpisov vydávaných verejnosti a uľahčenie cezhraničných certifikačných služieb;
 - b) zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb, pokiaľ ide o prenos alebo uchovávanie informácií;
 - c) zaobchádzanie s nevyžiadanou elektronickou komerčnou komunikáciou;
 - d) ochrana spotrebiteľov v oblasti elektronického obchodu;
 - e) akákoľvek iná záležitosť relevantná z hľadiska rozvoja elektronického obchodu.
2. Táto spolupráca môže byť vo forme výmeny informácií o príslušných právnych predpisoch zmluvných strán, ktoré sa týkajú týchto otázok, ako aj o vykonávaní týchto právnych predpisov.

ODDIEL 7

VÝNIMKY

ČLÁNOK 141

Všeobecné výnimky

1 Bez toho, aby tým boli dotknuté všeobecné výnimky stanovené v článku 472 tejto dohody, na ustanovenia tejto kapitoly a príloh XVI-A, XVI-B, XVI-C, XVI-D, XVI-E, XVI-F a XVII k tejto dohode sa vzťahujú výnimky obsiahnuté v tomto článku.

2. S výhradou požiadavky, že takéto opatrenia sa nesmú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi krajinami v situáciách vyznačujúcich sa rovnakými okolnosťami, a ani spôsobom, ktorý by bol skrytým obmedzovaním usadzovania sa alebo cezhraničného poskytovania služieb, žiadne z ustanovení tejto kapitoly nemožno vykladať tak, že by bránilo ktorejkoľvek zmluvnej strane prijať alebo presadzovať opatrenia, ktoré:

- a) sú nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti alebo morálky alebo na zachovanie verejného poriadku;
- b) sú nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;
- c) sa týkajú ochrany neobnoviteľných prírodných zdrojov, ak sa takéto opatrenia uplatňujú spoločne s obmedzeniami domácich investorov alebo domácej spotreby alebo domáceho poskytovania služieb;

- d) sú nevyhnutné na ochranu národných pamiatok s umeleckou, historickou alebo archeologickou hodnotou;
- e) sú nevyhnutné na zabezpečenie súladu so zákonmi alebo inými právnymi predpismi, ktoré nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto kapitoly vrátane ustanovení týkajúcich sa:
 - i) predchádzania falošným a podvodným praktikám alebo riešenia dôsledkov neplnenia záväzkov zo zmlúv;
 - ii) ochrany súkromia jednotlivcov, pokiaľ ide o spracovanie a šírenie osobných údajov, a ochrany dôverných záznamov a účtov jednotlivých osôb;
 - iii) bezpečnosti;

- f) sú v rozpore s článkom 88 ods. 1 a článkom 94 tejto dohody, pričom platí podmienka, že rozdiel v zaobchádzaní musí mať za cieľ zabezpečiť účinné alebo nestranné uloženie alebo výber priamych daní v súvislosti s hospodárskou činnosťou, investormi alebo poskytovateľmi služieb druhej zmluvnej strany¹.

3. Ustanovenia tejto kapitoly a príloh XVI-A, XVI-B, XVI-C, XVI-D, XVI-E, XVI-F a XVII k tejto dohode sa nevzťahujú na systémy sociálneho zabezpečenia zmluvných strán resp. na činnosti na území príslušnej zmluvnej strany, ktoré sú, a to čo len príležitostne, spojené s výkonom úradnej moci.

¹ K opatreniam zameraným na zabezpečenie nestranného alebo účinného uloženia alebo výberu priamych daní patria opatrenia prijaté zmluvnou stranou v rámci jej daňového systému, ktoré:

- i) sa vzťahujú na investorov a poskytovateľov služieb, ktorí nie sú rezidentmi, na základe skutočnosti, že daňová povinnosť nerezidentov je určená vzhľadom na zdaniteľné položky, ktoré sú čerpané alebo umiestnené na území zmluvnej strany, alebo
- ii) sa vzťahujú na nerezidentov na účely zabezpečenia uloženia alebo výberu daní na území zmluvnej strany, alebo
- iii) sa vzťahujú na nerezidentov alebo rezidentov na účely zamedzenia vyhýbaniu sa plateniu daní alebo zamedzenia daňových únikov vrátane opatrení na zabezpečenie súladu s ustanoveniami dohody, alebo
- iv) sa vzťahujú na spotrebiteľov služieb poskytovaných na území alebo z územia druhej zmluvnej strany na účely zabezpečenia uloženia daní odvodených zo zdrojov na území zmluvnej strany takým spotrebiteľom alebo ich výberu od takých spotrebiteľov, alebo
- v) rozlišujú investorov a poskytovateľov služieb podliehajúcich dani z položiek zdaniteľných v celosvetovom meradle od iných investorov a poskytovateľov služieb vzhľadom na rozdielny charakter ich daňového základu, alebo
- vi) určujú, pridelujú alebo rozdeľujú príjem, zisk, výnos, stratu, odpočet alebo kredit osôb alebo pobočiek, ktoré sú rezidentmi, alebo medzi prepojenými osobami alebo pobočkami tej istej osoby na účely zabezpečenia daňového základu zmluvnej strany.

Daňové termíny alebo pojmy uvedené v písmene f) tohto ustanovenia a v tejto poznámke pod čiarou sú stanovené podľa daňových vymedzení a pojmov alebo rovnocenných či podobných vymedzení a pojmov stanovených vnútroštátnym právom zmluvnej strany prijímajúcej dané opatrenie.

ČLÁNOK 142

Daňové opatrenia

Doložka najvyšších výhod udelená v súlade s ustanoveniami tejto kapitoly sa neuplatňuje na daňové zaobchádzanie, ktoré zmluvné strany poskytujú alebo budú poskytovať na základe dohôd medzi zmluvnými stranami o zamedzení dvojitého zdanenia.

ČLÁNOK 143

Výnimky z dôvodu bezpečnosti

1. Žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno vykladať tak, že:
 - a) niektorej zo zmluvných strán ukladá povinnosť poskytnúť akúkoľvek informáciu, ktorej zverejnenie je podľa tejto zmluvnej strany v rozpore s jej základnými bezpečnostnými záujmami, alebo
 - b) ktorejkoľvek zmluvnej strane bráni v prijatí opatrení, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov:
 - i) v spojitosti s výrobou zbraní, munície a vojenského materiálu alebo s obchodom s nimi;
 - ii) v súvislosti s hospodárskymi činnosťami vykonávanými priamo alebo nepriamo na účely zásobovania vojenských síl;

- iii) v súvislosti so štiepnymi a termonukleárnymi materiálmi alebo materiálmi, ktoré slúžia na ich výrobu, alebo
 - iv) v prípade vojny alebo inej krízy medzinárodných vzťahov, alebo
- c) ktorejkoľvek zmluvnej strane bráni v prijatí opatrení na splnenie povinností, ktoré na seba prevzala v záujme udržania medzinárodného mieru a bezpečnosti.

KAPITOLA 7

BEŽNÉ PLATBY A POHYB KAPITÁLU

ČLÁNOK 144

Bežné platby

Zmluvné strany sa zaväzujú, že nezavedú žiadne obmedzenia pre akékoľvek platby a prevody medzi sebou na bežnom účte vo voľne zameniteľnej mene v súlade s ustanoveniami článku VIII Dohody o Medzinárodnom menovom fonde, resp. že ich umožnia.

ČLÁNOK 145

Pohyb kapitálu

1. Pokiaľ ide o transakcie na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie, odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody zmluvné strany zabezpečia voľný pohyb kapitálu súvisiaceho s priamymi investíciami¹ v súlade s právnymi predpismi hostiteľskej krajiny, kapitálu súvisiaceho s investíciami v súlade s ustanoveniami kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod) hlavy IV tejto dohody, ako aj likvidáciu alebo repatriáciu týchto investovaných kapitálov a všetkých ziskov, ktoré tieto investované kapitály priniesli.
2. Pokiaľ ide o iné transakcie na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie, od nadobudnutia platnosti tejto dohody a bez toho, aby tým boli dotknuté ostatné ustanovenia tejto dohody, zmluvné strany zabezpečia:
 - a) voľný pohyb kapitálu súvisiaceho s úvermi spojenými s obchodnými transakciami alebo s poskytovaním služieb, na ktorých sa zúčastňuje osoba s riadnym pobytom na území jednej zo zmluvných strán alebo spoločnosť so sídlom na území jednej zo zmluvných strán;
 - b) voľný pohyb kapitálu súvisiaceho s portfóliovými investíciami, finančnými pôžičkami a úvermi investorov druhej zmluvnej strany.

¹ Vrátane nadobúdania nehnuteľného majetku v súvislosti s priamymi investíciami.
EU/UA/sk 197

3. Ukrajina sa zaväzuje, že ukončí liberalizáciu transakcií na kapitálovom a finančnom účte platobnej bilancie, ktorá bude rovnocenná liberalizácii zmluvnej strany EÚ, a to pred zavedením režimu vnútorného trhu v oblasti finančných služieb podľa článku 4 ods. 3 prílohy XVII k tejto dohode. Nevyhnutným predpokladom na to, aby Výbor pre obchod prijal rozhodnutie o zavedení režimu vnútorného trhu, pokiaľ ide o finančné služby, je kladné hodnotenie ukrajinských právnych predpisov v oblasti pohybu kapitálu, ako aj ich uplatňovania a pokračujúceho presadzovania, ktoré sa uskutoční v súlade so zásadami uvedenými v článku 4 ods. 3 prílohy XVII k tejto dohode.

4. Bez toho, aby tým boli dotknuté ďalšie ustanovenia tejto dohody, zmluvné strany nezavedú žiadne nové obmedzenia pohybu kapitálu a bežných platieb medzi osobami s riadnym pobytom a spoločnosťami so sídlom v zmluvnej strane EÚ a na Ukrajine, ani nesprísnia platné opatrenia.

ČLÁNOK 146

Ochranné opatrenia

Bez toho, aby tým boli dotknuté ďalšie ustanovenia tejto dohody, ak za výnimočných okolností spôsobujú platby alebo pohyb kapitálu medzi zmluvnými stranami vážne ťažkosti pri uplatňovaní politiky výmenného kurzu alebo menovej politiky¹ v jednom alebo viacerých členských štátoch Európskej únie alebo na Ukrajine, alebo ak hrozí, že ich spôsobia, môže príslušná zmluvná strana prijať ochranné opatrenia v oblasti pohybu kapitálu medzi zmluvnou stranou EÚ a Ukrajinou, ak sú takéto opatrenia nevyhnutne potrebné, a to na obdobie, ktoré nepresiahne šesť mesiacov. Zmluvná strana, ktorá prijme ochranné opatrenie, o tom bezodkladne informuje druhú zmluvnú stranu a čo najskôr predloží harmonogram jeho zrušenia.

¹ Vráťane vážnych ťažkostí s platobnou bilanciou.

ČLÁNOK 147

Ustanovenia o uľahčení a ďalšej liberalizácii

1. V záujme podpory cieľov tejto dohody zmluvné strany uskutočnia vzájomné konzultácie s cieľom uľahčiť pohyb kapitálu medzi nimi.
2. Počas prvých štyroch rokov po nadobudnutí platnosti tejto dohody zmluvné strany prijímú opatrenia, ktoré im umožnia vytvoriť podmienky potrebné na ďalšie postupné uplatňovanie pravidiel zmluvnej strany EÚ o voľnom pohybe kapitálu.
3. Do konca piateho roku po nadobudnutí platnosti tejto dohody Výbor pre obchod preskúma opatrenia, ktoré boli prijaté, a stanoví modalitty pre ďalšiu liberalizáciu.

KAPITOLA 8

VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

ČLÁNOK 148

Ciele

Zmluvné strany uznávajú, že transparentné, nediskriminačné, konkurenčné a otvorené zadávanie verejných zákaziek prispieva k trvalo udržateľnému hospodárskemu rozvoju, a kladú si za cieľ účinné, recipročné a postupné otvorenie ich trhov s verejnými zákazkami.

Táto kapitola predpokladá vzájomný prístup na trhy verejného obstarávania na základe zásady národného zaobchádzania na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v prípade verejných zákaziek a koncesií v tradičnom odvetví, ako aj v odvetví verejných služieb. Stanovuje sa v nej postupná aproximácia právnych predpisov Ukrajiny v oblasti verejného obstarávania s *acquis* EÚ v oblasti verejného obstarávania, ktorú budú sprevádzať inštitucionálne reformy a vytvorenie efektívneho systému verejného obstarávania založeného na zásadách, ktorými sa verejné obstarávanie riadi v zmluvnej strane EÚ, a na podmienkach stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby (ďalej len „smernica 2004/18/ES“) a smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (ďalej len „smernica 2004/17/ES“).

Rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na verejné zákazky na práce, dodávky a služby, ako aj na zákazky na práce, dodávky a služby v odvetví verejných služieb a na koncesie na práce a služby.
2. Táto kapitola sa vzťahuje na každého, kto je verejným obstarávateľom v zmysle *acquis* EÚ upravujúcim oblasť verejného obstarávania. Vzťahuje sa aj na verejnoprávne subjekty a verejné podniky v oblasti verejných služieb, ako sú štátne podniky vykonávajúce príslušné činnosti a súkromné podniky, ktoré v oblasti verejných služieb pôsobia na základe osobitných alebo výlučných práv.
3. Táto kapitola sa vzťahuje na zákazky, ktoré presahujú prahové hodnoty určené v prílohe XXI-P.

Výpočet odhadovanej hodnoty verejnej zákazky sa zakladá na celkovej splatnej sume bez dane z pridanej hodnoty. Ukrajina pri uplatnení týchto prahov predmetné hodnoty vypočíta a konvertuje na svoju národnú menu, pričom použije výmenný kurz svojej národnej banky.

Tieto prahové hodnoty sa budú pravidelne revidovať každé dva roky počnúc prvým párnym rokom po nadobudnutí platnosti dohody, a to na základe priemernej dennej hodnoty eura vyjadrenej v zvláštnych právach čerpania (SDR) za obdobie 24 mesiacov, ktoré sa končí v posledný augustový deň, ktorý predchádza revízii, s účinnosťou od 1. januára. Hodnota takto revidovaných prahov sa prípadne zaokrúhli smerom nadol na najbližších tisíc eur. Rozhodnutie o revízii prahov prijme Výbor pre obchod na základe postupu vymedzeného v hlave VII (Inštitucionálne, všeobecné a záverečné ustanovenia) tejto dohody.

ČLÁNOK 150

Inštitucionálny základ

1. Zmluvné strany zavedú alebo zachovajú vhodný inštitucionálny rámec a mechanizmy, ktoré sú potrebné na riadne fungovanie systému verejného obstarávania a uplatňovanie príslušných zásad.
2. Ukrajina v rámci inštitucionálnej reformy vytvorí predovšetkým:
 - a) ústredný orgán výkonnej moci, ktorý bude zodpovedný za hospodársku politiku a ktorý bude mať za úlohu zaručiť súdržnú politiku vo všetkých oblastiach súvisiacich s verejným obstarávaním. Úlohou tohto orgánu bude uľahčiť a koordinovať vykonávanie tejto kapitoly a usmerňovať proces aproximácie právnych predpisov;
 - b) neustranný a nezávislý orgán, ktorý bude mať za úlohu preskúmať rozhodnutia prijaté verejnými obstarávateľmi pri zadávaní zákaziek. Pojem „nezávislý“ v tomto kontexte znamená, že tento orgán bude verejným orgánom, ktorý bude oddelený od všetkých verejných obstarávateľov a hospodárskych subjektov. Bude existovať možnosť súdneho preskúmania rozhodnutí tohto orgánu.
3. Zmluvné strany zabezpečia, aby rozhodnutia orgánov zodpovedných za preskúmavanie sťažností boli účinným spôsobom presadzované.

ČLÁNOK 151

Základné normy upravujúce zadávanie zákaziek

1. Najneskôr šesť mesiacov od nadobudnutia platnosti tejto dohody zmluvné strany budú dodržiavať súbor základných noriem upravujúcich zadávanie všetkých zákaziek v súlade s odsekmi 2 až 15 tohto článku. Tieto základné normy sú priamo odvodené od pravidiel a zásad verejného obstarávania upraveného v *acquis* EÚ pre oblasť verejného obstarávania, kam patria aj zásady nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, transparentnosti a primeranosti.

Uverejňovanie

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa všetky pripravované verejné obstarávania uverejňovali vo vhodnom médiu a spôsobom, ktorý je dostatočný na to, aby sa:

- a) umožnilo, aby bol trh otvorený hospodárskej súťaži, a
- b) všetkým zainteresovaným hospodárskym subjektom umožnilo získať primeraný prístup k informáciám o pripravovanom verejnom obstarávaní pred zadaním zákazky, ako aj vyjadriť záujem o získanie zákazky.

3. Uverejnenie by malo byť primerané hospodárskemu významu zákazky pre hospodárske subjekty.

4. Uverejniť sa musia prinajmenšom základné podrobnosti o zákazke, ktorá sa má zadať, o kvalitatívnych kritériách výberu, metóde verejného obstarávania, kritériách na vyhodnotenie ponuky a všetky ďalšie informácie, ktoré hospodárske subjekty odôvodnene potrebujú, aby sa mohli rozhodnúť, či prejavia záujem o získanie zákazky.

Zadávanie zákaziek

5. Všetky zákazky sa zadávajú prostredníctvom transparentných a nestranných postupov zadávania, ktoré bránia korupčným praktikám. Nestrannosť sa zabezpečí najmä prostredníctvom nediskriminačného opisu predmetu zákazky, rovnakého prístupu ku všetkým hospodárskym subjektom, primeranými lehotami a transparentným a objektívnym prístupom.

6. Pri opise charakteristiky požadovaných prác, dodávok alebo služieb verejní obstarávatelia použijú všeobecné opisy plnení a funkcií a medzinárodné, európske a vnútroštátne normy.

7. Opis požadovaných charakteristík prác, dodávok alebo služieb by sa nemal odvolávať na konkrétnu značku alebo zdroj alebo na určitý postup, ani na ochranné známky, patenty, druhy alebo určitý pôvod či výrobu, ibaže by to bolo odôvodnené vzhľadom na predmet zákazky a sprevádzané poznámkou „alebo ekvivalent“. Uprednostní sa použitie všeobecného opisu plnení alebo funkcií.

8. Verejní obstarávatelia nezavedú žiadne podmienky, ktoré by viedli k priamej či nepriamej diskriminácii hospodárskych subjektov druhej zmluvnej strany, ako napr. požiadavku, že hospodárske subjekty, ktoré majú záujem o zákazku, musia byť usadené v rovnakej krajine, v rovnakom regióne alebo na rovnakom území ako verejný obstarávateľ.

Bez ohľadu na uvedené v prípadoch, keď je to odôvodnené osobitnými okolnosťami zákazky, môže sa od úspešného záujemcu požadovať, aby vytvoril určitú podnikateľskú infraštruktúru na mieste plnenia.

9. Lehoty na vyjadrenie záujmu a na predloženie ponúk musia byť dostatočne dlhé, aby mohli hospodárske subjekty z druhej zmluvnej strany zmysluplne posúdiť verejné obstarávanie a pripraviť svoje ponuky.

10. Všetci účastníci musia mať možnosť vopred spoznať príslušné pravidlá, kritériá výberu a kritériá na vyhodnotenie ponúk. Tieto pravidlá sa musia vzťahovať na všetkých účastníkov rovnako.

11. Verejní obstarávatelia môžu vyzvať na predloženie ponuky obmedzený počet záujemcov, ak:

- a) sa tak stane transparentným a nediskriminačným spôsobom, a
- b) výber je založený len na takých objektívnych faktoroch, ako sú skúsenosti záujemcov v príslušnom odvetví, veľkosť a infraštruktúra ich podnikov, resp. ich technické a profesijné schopnosti.

Keď sa na predloženie ponuky vyzýva obmedzený počet záujemcov, mala by sa zohľadniť potreba zabezpečenia riadnej hospodárskej súťaže.

12. Verejní obstarávatelia môžu využívať rokovacie konanie len vo výnimočných, presne vymedzených prípadoch, keď jeho využitie nemá za následok skutočné narušenie hospodárskej súťaže.

13. Verejní obstarávatelia môžu využívať kvalifikačné systémy len pod podmienkou, že zoznam kvalifikovaných hospodárskych subjektov sa zostaví na základe dostatočne zverejneného, transparentného a otvoreného konania. Zákazky, na ktoré sa takéto systémy uplatnia, sa takisto musia zadávať na nediskriminačnom základe.

14. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa zákazky zadávali transparentným spôsobom tomu záujemcovi, ktorý predložil ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku alebo ponuku s najnižšou cenou, a to na základe súťažných kritérií a procedurálnych pravidiel, ktoré boli vytvorené a oznámené vopred. Konečné rozhodnutia sa oznámia všetkým záujemcom bez zbytočného odkladu. Neúspešnému záujemcovi sa na požiadanie poskytnú dostatočne podrobne uvedené dôvody, ktoré umožňujú preskúmanie rozhodnutia.

Súdna ochrana

15. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky osoby, ktoré majú alebo mali záujem na získaní určitej zákazky a ktorí boli poškodení, resp. v prípade ktorých je riziko poškodenia v dôsledku údajného porušenia, mali právo na účinnú a nestrannú súdnu ochranu voči akémukoľvek rozhodnutiu verejného obstarávateľa, ktoré súvisí so zadaním zákazky. Rozhodnutia prijaté v priebehu tohto preskúmania, ako aj pri jeho ukončení, sa sprístupnia verejnosti spôsobom, ktorý je dostatočný na informovanie všetkých zainteresovaných hospodárskych subjektov.

ČLÁNOK 152

Plánovanie aproximácie právnych predpisov

1. Ukrajina pre začatím procesu aproximácie právnych predpisov predloží Výboru pre obchod komplexný plán vykonávania tejto kapitoly s časovými harmonogramami a cieľmi, súčasťou ktorého by mali byť všetky reformy v rámci aproximácie právnych predpisov a budovania inštitucionálnych kapacít. Tento plán bude v súlade s fázami a harmonogramami stanovenými v prílohe XXI-A k tejto dohode.
2. Plán bude upravovať všetky aspekty reformy a všeobecný právny rámec vykonávania činností verejného obstarávania, a to najmä pokiaľ ide o aproximáciu právnych predpisov v oblasti verejných zákaziek, zákaziek v odvetví verejných služieb, prác, koncesií a postupov preskúmania, posilnenie administratívnych kapacít na všetkých úrovniach vrátane orgánov zodpovedných za preskúmanie a mechanizmov presadzovania.
3. Na základe kladného stanoviska Výboru pre obchod sa tento plán bude považovať za referenčný dokument na účely vykonávania tejto kapitoly. Európska únia vyvinie maximálne úsilie s cieľom pomôcť Ukrajine vo vykonávaní tohto plánu.

ČLÁNOK 153

Aproximácia právnych predpisov

1. Ukrajina vyvinie úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa jej existujúce a budúce právne predpisy v oblasti verejného obstarávania postupne stali zlučiteľnými s *acquis* EÚ v tejto oblasti.
2. Aproximácia právnych predpisov sa uskutoční v postupných fázach, ako sa stanovuje v prílohe XXI-A, prílohách XXI-B až XXI-E a v prílohách XXI-G, XXI-H a XXI-J k tejto dohode. V prílohách XXI-F a XXI-I k tejto dohode sa uvádzajú fakultatívne prvky, ktoré nie je potrebné transponovať, pričom v prílohách XXI-K až N k tejto dohode sa uvádzajú prvky *acquis* EÚ, ktoré zostávajú mimo rozsahu aproximácie právnych predpisov. V rámci tohto procesu sa riadnym spôsobom zohľadní príslušná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie a vykonávacie opatrenia prijaté Európskou komisiou, a v prípade potreby aj akékoľvek zmeny *acquis* EÚ, ktoré medzičasom nastanú. Vykonávanie každej fázy vyhodnotí Výbor pre obchod; na základe pozitívneho výsledku tohto vyhodnotenia sa vykonávanie spojí s recipročným poskytnutím prístupu na trhy v zmysle prílohy XXI-A k tejto dohode. Európska komisia Ukrajine bez zbytočného odkladu oznámi akékoľvek zmeny *acquis* EÚ. Takisto jej poskytne vhodné poradenstvo a technickú pomoc na účely vykonania príslušných zmien.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že Výbor pre obchod pristúpi k vyhodnoteniu ďalšej fázy, až keď budú realizované opatrenia prijaté na účely vykonania prebiehajúcej fázy a keď budú tieto opatrenia schválené v súlade s modalitami podľa odseku 2 tohto článku.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby tie aspekty a oblasti verejného obstarávania, na ktoré sa tento článok nevzťahuje, boli v súlade so zásadami transparentnosti, nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania v zmysle článku 151 tejto dohody.

ČLÁNOK 154

Prístup na trh

1. Zmluvné strany sa dohodli, že účinné a recipročné otvorenie ich trhov sa má dosiahnuť postupne a súbežne. Rozsah vzájomne poskytnutého prístupu na trhy sa v priebehu procesu aproximácie právnych predpisov spojí s pokrokom dosiahnutým v rámci tohto procesu v zmysle prílohy XXI-A k tejto dohode.

2. Rozhodnutie o pristúpení k ďalšej fáze otvárania trhov sa prijme na základe vyhodnotenia kvality prijatých právnych predpisov, ako aj ich praktického uplatňovania. Toto vyhodnotenie bude pravidelne uskutočňovať Výbor pre obchod.

3. V prípade, že zmluvná strana v súlade s prílohou XXI-A k tejto dohode otvorí svoj trh verejného obstarávania pre druhú zmluvnú stranu, zmluvná strana EÚ poskytne prístup k postupom zadávania zákaziek pre ukrajinské spoločnosti, a to bez ohľadu na to, či sú usadené v zmluvnej strane EÚ, a za podmienok stanovených pravidlami EÚ v oblasti verejného obstarávania a pri zaobchádzaní, ktoré nebude menej priaznivé, ako je zaobchádzanie poskytované spoločnostiam zmluvnej strany EÚ; Ukrajina poskytne prístup k postupom zadávania zákaziek pre spoločnosti zmluvnej strany EÚ, a to bez ohľadu na to, či sú usadené na Ukrajine, a za podmienok stanovených vnútroštátnymi pravidlami v oblasti verejného obstarávania a pri zaobchádzaní, ktoré nebude menej priaznivé, ako je zaobchádzanie poskytované ukrajinským spoločnostiam.

4. Po vykonaní poslednej fázy procesu aproximácie právnych predpisov zmluvné strany preskúmajú možnosť navzájom si poskytnúť prístup na trhy, aj pokiaľ ide o verejné obstarávanie pod prahovými hodnotami uvedenými v článku 149 ods. 3 tejto dohody.
5. Fínsko si vyhradzuje pozíciu, pokiaľ ide o Alandy.

ČLÁNOK 155

Informácie

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetci verejní obstarávatelia a všetky hospodárske subjekty mali kvalitné informácie o postupoch verejného obstarávania, a to aj prostredníctvom uverejnenia všetkých príslušných právnych predpisov a administratívnych rozhodnutí.
2. Zmluvné strany zabezpečia účinné šírenie informácií o príležitostiach na zapojenie sa do obstarávania.

ČLÁNOK 156

Spolupráca

1. Zmluvné strany posilnia vzájomnú spoluprácu prostredníctvom výmeny skúseností a informácií o ich najlepších postupoch a regulačných rámcoch.
2. Zmluvná strana EÚ uľahčí vykonávanie tejto kapitoly, a to aj prostredníctvom prípadnej technickej pomoci. V súlade s ustanoveniami o finančnej spolupráci v hlave VI (Finančná spolupráca a ustanovenia o boji proti podvodom) tejto dohody sa prostredníctvom príslušných mechanizmov a nástrojov EÚ na financovanie prijímú osobitné rozhodnutia o finančnej pomoci.
3. Orientačný zoznam oblastí spolupráce je obsiahnutý v prílohe XXI-O k tejto dohode.

KAPITOLA 9

DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO

ODDIEL 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 157

Ciele

Ciele tejto kapitoly sú:

- a) uľahčovať výrobu a obchodné zhodnocovanie inovatívnych a tvorivých produktov v zmluvných stranách, a
- b) dosiahnuť primeranú a účinnú úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 158

Povaha a rozsah povinností

1. Zmluvné strany zabezpečia primerané a účinné vykonávanie medzinárodných zmlúv týkajúcich sa duševného vlastníctva, ktorých sú zmluvnými stranami, vrátane Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva obsiahnutej v prílohe IC k dohode o WTO (ďalej len „dohoda TRIPS“). Ustanovenia tejto kapitoly dopĺňajú a ďalej spresňujú vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán, ktoré im vyplývajú z dohody TRIPS a ostatných medzinárodných zmlúv v oblasti duševného vlastníctva.
2. Na účely tejto dohody pojem práva duševného vlastníctva zahŕňa autorské práva, vrátane autorských práv k počítačovým programom a k databázam, práva súvisiace s autorským právom, práva súvisiace s patentmi vrátane patentov na biotechnologické vynálezy, práva súvisiace s ochrannými známkami a obchodnými menami v rozsahu, v akom sú tieto predmety ochrany chránené výhradnými majetkovými právami v rámci príslušného domáceho právneho poriadku, dizajny, topografie polovodičových výrobkov, zemepisné označenia, vrátane označení pôvodu, označení zdroja, odrôd rastlín, ochrany nezverejnených informácií a ochrany pred nekalou súťažou v zmysle článku 10*bis* Parížskeho dohovoru na ochranu priemyselného vlastníctva (ďalej len „Parížsky dohovor“).

ČLÁNOK 159

Transfer technológií

1. Zmluvné strany sa dohodli na výmene názorov a informácií o svojich vnútroštátnych a medzinárodných postupoch a politikách, ktoré majú vplyv na transfer technológií. Vzťahuje sa to najmä na opatrenia na podporu toku informácií, obchodných partnerstiev, udeľovania licencií a zadávania zákaziek subdodávateľom na dobrovoľnom základe. Osobitná pozornosť sa bude venovať podmienkam potrebným na vytvorenie primeraného podporného prostredia na transfer technológií v hostiteľských krajinách, a to okrem iného aj takým otázkam, ako je príslušný právny rámec a rozvoj ľudského kapitálu.
2. Zmluvné strany zabezpečia ochranu oprávnených záujmov nositeľov práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 160

Vyčerpanie práv

Zmluvné strany si môžu stanoviť svoj vlastný režim vyčerpania práv duševného vlastníctva v súlade s ustanoveniami dohody TRIPS.

ODDIEL 2

NORMY TÝKAJÚCE SA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

PODODDIEL 1

AUTORSKÉ PRÁVO A PRÁVA SÚVISIACE S AUTORSKÝM PRÁVOM

ČLÁNOK 161

Poskytovaná ochrana

Zmluvné strany budú dodržiavať:

- a) články 1 až 22 Medzinárodného dohovoru o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových organizácií (Rím, 1961) (ďalej len „Rímsky dohovor“);
- b) články 1 až 18 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (z roku 1866, naposledy zmenený v roku 1979) (ďalej len „Bernský dohovor“);
- c) články 1 až 14 Zmluvy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o autorskom práve (Ženeva, 1996) (ďalej len „WCT“), a
- d) články 1 až 23 Zmluvy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o výkonoch a zvukových záznamoch (Ženeva, 1996) (ďalej len „WPPT“).

ČLÁNOK 162

Trvanie autorských práv

1. Práva autora literárneho alebo umeleckého diela v zmysle článku 2 Bernského dohovoru trvajú počas života autora a 70 rokov po jeho smrti, bez ohľadu na to, kedy bolo dielo oprávnené sprístupnené verejnosti.
2. Pri spoluautorskom diele sa lehota podľa odseku 1 počíta od smrti toho autora, ktorý žil najdlhšie.
3. Pri anonymných alebo pseudonymných dielach trvá ochrana 70 rokov po tom, čo bolo dielo oprávnené sprístupnené verejnosti. Ak však autorom prijatý pseudonym, nevzbudzuje pochybnosti o jeho totožnosti alebo ak autor prezradí svoju totožnosť počas obdobia uvedeného v prvej vete, riadi sa lehota ochrany podľa odseku 1.
4. Ak je dielo vydané vo zväzkoch, po častiach, číslach, vydaniach alebo kapitolách a lehota ochrany plynie od momentu oprávneného sprístupnenia verejnosti, lehota ochrany plynie pre každú takúto časť samostatne.
5. Pri dielach, ktorých lehota ochrany sa nepočíta od smrti autora alebo autorov a ktoré počas 70 rokov od ich vytvorenia neboli oprávnené sprístupnené verejnosti, sa ochrana skončí.

ČLÁNOK 163

Trvanie ochrany filmových alebo audiovizuálnych diel

1. Hlavný režisér filmového alebo audiovizuálneho diela sa považuje za jeho autora alebo jedného z autorov. Zmluvné strany môžu určiť aj ďalších spoluautorov.
2. Lehota ochrany filmového diela alebo audiovizuálneho diela uplynie najskôr 70 rokov po smrti posledného z najdlhšie žijúcich členov skupiny špecifikovaných osôb, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú tieto osoby pokladané za spoluautorov. Do tejto skupiny by mali prinajmenšom patriť hlavný režisér, autor scenára, autor dialógov, skladateľ hudby osobitne vytvorenej na použitie vo filmovom alebo audiovizuálnom diele.

ČLÁNOK 164

Trvanie práv súvisiacich s autorským právom

1. Práva výkonných umelcov uplynú najskôr 50 rokov po dni výkonu. Ak je však zvukový záznam počas tohto obdobia oprávnene zverejnený alebo oprávnene uvedený na verejnosti, uplynú práva 50 rokov odo dňa prvého takéhoto zverejnenia alebo prvého takéhoto uvedenia na verejnosti, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr.

2. Práva výrobcov zvukových záznamov uplynú najskôr 50 rokov po vyhotovení záznamu. Ak je však zvukový záznam počas tohto obdobia oprávnené zverejnený, uplynú práva 50 rokov odo dňa prvého takéhoto zverejnenia. Ak však počas obdobia uvedeného v prvej vete nedošlo k žiadnemu oprávnenému zverejneniu a ak počas neho bol zvukový záznam oprávnené uvedený na verejnosti, uplynú práva 50 rokov odo dňa prvého takéhoto uvedenia na verejnosti.
3. Práva výrobcov prvého záznamu filmu uplynú najskôr 50 rokov po vyhotovení záznamu. Ak je však film počas tohto obdobia oprávnené zverejnený alebo oprávnené uvedený na verejnosti, uplynú práva najskôr 50 rokov po dni prvého takéhoto zverejnenia alebo prvého takéhoto uvedenia na verejnosti, podľa toho, ktorá z týchto skutočností nastane skôr. Pojem „film“ označuje filmové alebo audiovizuálne dielo alebo pohyblivé obrazy, či sú už sprevádzané zvukom alebo nie.
4. Práva vysielacích organizácii uplynú najskôr 50 rokov po prvom vysielaní, či už sa vysielanie uskutočňuje po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu.

ČLÁNOK 165

Ochrana predtým nezverejnených diel

Každá osoba, ktorá po uplynutí autorskoprávnej ochrany po prvýkrát oprávnené vydá alebo oprávnené uvedie na verejnosti doposiaľ nezverejnené dielo, požíva ochranu na úrovni majetkových autorských práv. Lehota ochrany takýchto práv je 25 rokov odo dňa, keď bolo dielo po prvýkrát vydané alebo oprávnené uvedené na verejnosti.

ČLÁNOK 166

Kritické a vedecké vydania

Zmluvné strany môžu chrániť kritické a vedecké vydania diel, ktoré sa stali z hľadiska autorského práva voľnými. Maximálna lehota ochrany takýchto diel je 30 rokov odo dňa, keď došlo po prvýkrát k oprávnenému vydaniu.

ČLÁNOK 167

Ochrana fotografií

Fotografie, ktoré sú pôvodné v tom zmysle, že sú výsledkom autorovej vlastnej tvorivej duševnej činnosti, sú chránené podľa článku 162 tejto dohody. Zmluvné strany môžu upraviť ochranu iných fotografií.

ČLÁNOK 168

Spolupráca v oblasti kolektívnej správy práv

Zmluvné strany uznávajú potrebu nadviazania zmluvných vzťahov medzi ich organizáciami kolektívnej správy s cieľom vzájomne zabezpečiť ľahší prístup a poskytovanie obsahu medzi územiami zmluvných strán, ako aj zabezpečiť vzájomné prevody honorárov za použitie diel a ďalších predmetov ochrany zmluvných strán. Zmluvné strany uznávajú, že je potrebné, aby ich príslušné organizácie kolektívnej správy dosiahli vysoký stupeň racionalizácie a transparentnosti, pokiaľ ide o plnenie ich úloh.

ČLÁNOK 169

Právo vyhotoviť záznam

1. Na účely tohto článku je vyhotovením záznamu zachytenie zvukov a obrazov, resp. ich vyjadrení, na hmotný podklad, z ktorého ich možno pomocou zariadenia vnímať, rozmnožovať alebo prenášať.
2. Zmluvné strany poskytnú výkonným umelcom výhradné právo povoliť alebo zakázať vyhotovovanie záznamov ich umeleckých výkonov.
3. Zmluvné strany poskytnú vysielacím organizáciám výhradné právo povoliť alebo zakázať vyhotovovanie záznamov ich vysielania, či už sa vysielanie uskutočňuje po drôte alebo bezdrôtovo, pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu.
4. Organizácia pre káblové šírenie nemá právo podľa odseku 2, pokiaľ iba prenáša po kábli vysielanie iných vysielacích organizácií.

ČLÁNOK 170

Vysielanie a verejný prenos

1. Na účely tohto článku sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - a) „vysielanie“ je prenos zvukov alebo obrazov a zvukov, resp. ich vyjadrení, bezdrôtovými prostriedkami na účely ich príjmu verejnosťou, ako aj takýto prenos cez satelit, a prenos kódovaných signálov, ak prostriedky na odkódovanie poskytuje verejnosti vysielajúca organizácia, resp. ak sa poskytujú s jej súhlasom;
 - b) „verejný prenos“ je prenos zvukov výkonu alebo zvukov či vyjadrení zvukov zaznamenaných na zvukovom zázname verejnosti akýmkoľvek inými prostriedkami ako vysielaním. Na účely odseku 3 „verejný prenos“ zahŕňa aj verejne počuteľnú reprodukciu zvukov či vyjadrení zvukov zaznamenaných na zvukovom zázname.
2. Zmluvné strany poskytnú výkonným umelcom výhradné právo povoliť alebo zakázať bezdrôtové vysielanie a verejný prenos ich výkonov, s výnimkou prípadu, keď výkon je sám už výkonom vysielaným alebo keď sa uskutočňuje zo záznamu.

3. Zmluvné strany poskytnú výkonným umelcom a výrobcam zvukových záznamov právo na jednu primeranú odmenu za použitie zvukových záznamov vydaných na komerčné účely alebo ich rozmnoženín v bezdrôtovom vysielaní alebo v akomkoľvek verejnom prenose, pričom zabezpečia, aby si túto odmenu rozdelili medzi sebou príslušní výkonní umelci a výrobcovia zvukových záznamov. Zmluvné strany môžu, ak nie je dohoda medzi výkonnými umelcami a výrobcami zvukových záznamov, ustanoviť podmienky, za ktorých sa táto odmena delí medzi uvedené dve kategórie nositeľov práv.

4. Zmluvné strany poskytnú vysielacím organizáciám výhradné právo povoliť alebo zakázať bezdrôtový prenos ich vysielania, ako aj verejný prenos ich televízneho vysielania, ak sa tento verejný prenos uskutočňuje na miestach prístupných verejnosti za vstupné.

ČLÁNOK 171

Právo na rozširovanie

1. Zmluvné strany poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám výhradné právo povoliť alebo zakázať akúkoľvek formu ich verejného rozširovania predajom alebo iným spôsobom.

2. Zmluvné strany zabezpečia výhradné právo sprístupňovať predmety ochrany uvedené v písmenách a) až d) tohto odseku, ako aj ich rozmnoženiny verejnosti predajom alebo iným spôsobom pre:

a) výkonných umelcov, pokiaľ ide o záznamy ich výkonov;

- b) výrobcov zvukových záznamov, pokiaľ ide o ich zvukové záznamy;
- c) výrobcov prvých záznamov filmov, pokiaľ ide o originál a rozmnoženiny ich filmov;
- d) vysielacie organizácie, pokiaľ ide o záznamy ich vysielaní podľa článku 169 ods. 3 tejto dohody.

ČLÁNOK 172

Obmedzenia práv

1. Zmluvné strany môžu zaviesť obmedzenia práv uvedených v článkoch 169, 170 a 171 tejto dohody, pokiaľ ide o:
 - a) súkromné použitie;
 - b) použitie krátkych výňatkov v súvislosti so spravodajstvom o aktuálnych udalostiach;
 - c) dočasný záznam vyhotovený vysielacou organizáciou vlastnými prostriedkami a pre jej vlastné vysielanie;
 - d) použitie výhradne na účely vyučovania alebo vedeckého výskumu.

2. Bez ohľadu na ustanovenie odseku 1 môžu zmluvné strany stanoviť, pokiaľ ide o ochranu výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov, vysielacích organizácií a výrobcov prvých záznamov filmov, obmedzenia takého istého druhu, aké sú ustanovené v súvislosti s ochranou autorského práva pri literárnych a umeleckých dielach. Povinné licencie však môžu byť stanovené len v rozsahu zlučiteľnom s Rímskym dohovorom.

3. Obmedzenia stanovené v odsekoch 1 a 2 tohto článku sa uplatnia len v určitých osobitných prípadoch, ktoré nesmú byť v rozpore s bežným použitím predmetu ochrany a ktoré nesmú neodôvodnene zasahovať do oprávnených záujmov nositeľa práv.

ČLÁNOK 173

Právo na vyhotovenie rozmnoženiny

Zmluvné strany stanovujú výhradné právo povoliť alebo zakázať priame alebo nepriame, časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti pre:

- a) autorov, pokiaľ ide o ich diela;
- b) výkonných umelcov, pokiaľ ide o záznamy ich výkonov;
- c) výrobcov zvukových záznamov, pokiaľ ide o ich zvukové záznamy;

- d) výrobcov prvých záznamov filmov, pokiaľ ide o originál a rozmnoženiny ich filmov;
- e) vysielacie organizácie, pokiaľ ide o záznamy ich vysielaní, či už ide o vysielania prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, ako aj pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu.

ČLÁNOK 174

Právo na verejný prenos diel a právo na sprístupňovanie verejnosti ostatných predmetov ochrany

1. Zmluvné strany poskytnú autorom výhradné právo povoliť alebo zakázať akýkoľvek verejný prenos ich diel, či po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami vrátane sprístupňovania ich diel verejnosti takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom.
2. Zmluvné strany stanovia výhradné právo povoliť alebo zakázať sprístupňovanie verejnosti po drôte alebo bezdrôtovými prostriedkami takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom, a to pre:
 - a) výkonných umelcov, pokiaľ ide o záznamy ich výkonov;
 - b) výrobcov zvukových záznamov, pokiaľ ide o ich zvukové záznamy;

- c) výrobcov prvých záznamov filmov, pokiaľ ide o originál a rozmnoženiny ich filmov;
 - d) vysielacie organizácie, pokiaľ ide o záznamy ich vysielaní, či už ide o vysielania prenášané po drôte alebo bezdrôtovo, ako aj pomocou kábla alebo prostredníctvom satelitu.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že práva uvedené v odseku 1 a 2 žiadnym aktom verejného prenosu alebo sprístupnenia verejnosti v zmysle tohto článku nezanikajú.

ČLÁNOK 175

Výnimky a obmedzenia

1. Zmluvné strany stanovia, že dočasné vyhotovenie rozmnoženiny v zmysle článku 173 tejto dohody, ktoré je prechodné alebo náhodné a je neoddeliteľnou a podstatnou súčasťou technologického postupu, a ktorého jediným účelom je umožniť:

- a) prenos v sieti medzi tretími osobami sprostredkovateľom, alebo
- b) oprávnené použitie

diela alebo iného predmetu ochrany, a ktoré nemá žiadny samostatný ekonomický význam, je vyňaté z práva na vyhotovenie rozmnoženiny podľa článku 173.

2. V prípade, že zmluvné strany stanovia výnimku z práva na vyhotovenie rozmnoženiny podľa článku 173, resp. jeho obmedzenie, môžu takisto stanoviť výnimku z práva na rozširovanie v zmysle článku 171 ods. 1 tejto dohody, resp. jeho obmedzenie, a to v rozsahu, v akom je to odôvodnené na účely povoleného vyhotovenia rozmnoženiny.

3. Zmluvné strany môžu stanoviť obmedzenia práv stanovených v článkoch 173 a 174 tejto dohody a výnimky z týchto práv len v určitých osobitných prípadoch, ktoré nesmú byť v rozpore s bežným použitím diela alebo iného predmetu ochrany a ktoré nesmú neodôvodnene zasahovať do oprávnených záujmov nositeľa práv.

ČLÁNOK 176

Ochrana technologických opatrení

1. Zmluvné strany poskytnú primeranú právnu ochranu proti obchádzaniu akýchkoľvek účinných technologických opatrení, ktoré príslušná osoba uskutočňuje vediac, alebo za odôvodneného predpokladu, že si je vedomá toho, že sleduje daný cieľ.

2. Zmluvné strany poskytnú primeranú právnu ochranu proti výrobe, dovozu, rozširovaniu, predaju, nájmu, propagovaniu predaja alebo nájmu, alebo vlastneniu na komerčné účely zariadení, výrobkov alebo súčiastok alebo poskytovaniu služieb, ktoré:

a) sa ponúkajú, propagujú alebo predávajú na účely obchádzania, alebo

- b) z komerčného hľadiska majú okrem obchádzania iba obmedzený účel alebo použitie, alebo
- c) sú prvotne navrhnuté, vyrobené, prispôsobené alebo prevádzkované na taký účel, aby umožnili alebo uľahčili obchádzanie akýchkoľvek účinných technologických opatrení.

3. Na účely tohto oddielu sú „technologickými opatreniami“ akékoľvek technológie, zariadenia alebo súčiastky, ktoré sú pri bežnom spôsobe svojho použitia navrhnuté na to, aby predchádzali konaniu alebo obmedzovali konanie vo vzťahu k dielam alebo iným predmetom ochrany, ktoré nie je povolené nositeľom akýchkoľvek autorských práv alebo akýchkoľvek iných práv súvisiacich s autorským právom stanovených v právnych predpisoch zmluvných strán. Technologické opatrenia sa pokladajú za účinné, keď je použitie chráneného diela alebo iného predmetu ochrany pod kontrolou nositeľov práv prostredníctvom uplatnenia kontroly prístupu alebo ochranného procesu, ako je šifrovanie, kódovanie alebo iná úprava diela alebo iného predmetu ochrany, alebo mechanizmu kontroly kopírovania, ktorý má ochranný cieľ.

4. V prípade, že zmluvné strany stanovili obmedzenia práv stanovených v článkoch 172 a 175 tejto dohody a výnimky z týchto práv, takisto môžu zabezpečiť, aby nositelia práv sprístupnili oprávneným osobám, v prospech ktorých bola stanovená určitá výnimka alebo obmedzenie, prostriedky umožňujúce využívanie danej výnimky alebo obmedzenia, a to v rozsahu, v akom je to nevyhnutné na využívanie danej výnimky alebo obmedzenia, tam, kde má oprávnená osoba zákonný prístup k predmetnému chránenému dielu alebo predmetu ochrany.

5. Ustanovenia článku 175 ods. 1 a 2 tejto dohody sa nevzťahujú na diela alebo iné predmety ochrany sprístupnené verejnosti za dohodnutých zmluvných podmienok takým spôsobom, že verejnosť k nim môže mať prístup z miesta a v čase individuálne zvolenom.

ČLÁNOK 177

Ochrana informácií na správu práv

1. Zmluvné strany zabezpečia primeranú právnu ochranu proti akejkoľvek osobe, ktorá vykonáva vedome bez oprávnenia niektorú z týchto činností:

- a) odstránenie alebo zmenu akýchkoľvek elektronických informácií na správu práv;
- b) distribúciu, dovoz na účel distribúcie, vysielanie, verejný prenos alebo sprístupňovanie verejnosti diel alebo iných predmetov ochrany, ktoré sú chránené podľa tejto dohody a z ktorých boli bez oprávnenia odstránené, resp. na ktorých boli zmenené elektronické informácie na správu práv;

ak táto osoba vie alebo má dostatočné dôvody vedieť, že takým konaním napomáha, umožňuje, uľahčuje alebo zatajuje porušovanie akéhokoľvek autorského práva alebo akýchkoľvek iných práv súvisiacich s autorským právom, ako je stanovené v právnych predpisoch príslušnej zmluvnej strany.

2. Na účely tejto dohody sú „informácie na správu práv“ akékoľvek informácie poskytnuté nositeľmi práv, ktoré označujú dielo alebo iný predmet ochrany uvedený v pododdiele 1, autora alebo akéhokoľvek iného nositeľa práv, alebo informáciu o podmienkach používania diela alebo iného predmetu ochrany, a akékoľvek čísla alebo kódy, ktoré vyjadrujú tieto informácie.

Prvý odsek sa uplatní, ak je ktorákoľvek z týchto informácií spojená s rozmnoženinou diela alebo iného predmetu ochrany uvedeného v pododdiele 1, alebo sa objaví v súvislosti s ich verejným prenosom.

ČLÁNOK 178

Nositelia a predmet práva na nájom a vypožičiavanie

1. Zmluvné strany by mali stanoviť výhradné právo povoliť alebo zakázať nájom a vypožičiavanie pre:
 - a) autora, pokiaľ ide o originál a rozmnoženinu jeho diela;
 - b) výkonného umelca, pokiaľ ide o záznamy jeho umeleckého výkonu;
 - c) výrobcu zvukového záznamu, pokiaľ ide o jeho zvukové záznamy;
 - d) výrobcu prvého záznamu filmu, pokiaľ ide o originál a rozmnoženiny jeho filmu.
2. Tieto ustanovenia sa nevzťahujú na práva na nájom a vypožičiavanie, pokiaľ ide o stavby a diela úžitkového umenia.

3. Zmluvné strany môžu stanoviť výnimky z výhradného práva podľa odseku 1, pokiaľ ide o verejné vypožičiavanie, a to za predpokladu, že aspoň autori dostanú odmenu za takéto vypožičiavanie. Zmluvné strany môžu voľne určiť výšku tejto odmeny tak, aby zodpovedala ich kultúrnopolitickým záujmom.
4. Tam, kde zmluvné strany nezavedú výhradné právo na vypožičiavanie podľa tohto článku, pokiaľ ide o zvukové záznamy, filmy a počítačové programy, zavedú aspoň v prípade autorov právo na odmenu.
5. Zmluvné strany môžu oslobodiť od povinnosti platiť odmenu podľa odsekov 3 a 4 určité kategórie zariadení.

ČLÁNOK 179

Neodňateľné právo na primeranú odmenu

1. Pokiaľ autor alebo výkonný umelec previedol alebo postúpil svoje právo na nájom týkajúce sa zvukového záznamu alebo originálu či rozmnoženiny filmu na výrobcu zvukového záznamu alebo filmu, zostáva tomuto autorovi alebo výkonnému umelcovi zachované právo na primeranú odmenu za nájom.
2. Nároku na primeranú odmenu za nájom sa autori ani výkonní umelci nemôžu vzdať.

3. Správa tohto práva na primeranú odmenu môže byť prevedená na organizácie kolektívnej správy, ktoré autorov alebo výkonných umelcov zastupujú.
4. Zmluvné strany môžu upraviť prípustnosť a rozsah, v akom môžu organizácie kolektívnej správy vykonávať správu práva na primeranú odmenu a od koho sa môže táto odmena požadovať a vyberať.

ČLÁNOK 180

Ochrana počítačových programov

1. Zmluvné strany budú chrániť počítačové programy autorským právom ako literárne diela v zmysle Bernského dohovoru. Na účely tohto ustanovenia zahŕňa pojem „počítačové programy“ aj ich prípravný koncepčný materiál.
2. Ochrana podľa tejto dohody sa vzťahuje na vyjadrenia počítačového programu v akejkoľvek forme. Myšlienky a princípy, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok počítačového programu, vrátane tých, ktoré sú podkladom ich rozhrania, nie sú podľa tejto dohody autorským právom chránené.
3. Počítačový program je chránený, ak je pôvodný v tom zmysle, že je autorovým vlastným duševným výtvorom. Žiadne iné kritériá na určenie možnej ochrany sa nepoužijú.

ČLÁNOK 181

Autorstvo počítačových programov

1. Autorom počítačového programu je fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb, ktorá program vytvorila, resp. ak to umožňuje právny poriadok zmluvnej strany, právnická osoba označená týmto právnym poriadkom za nositeľa práv.
2. Pri počítačovom programe vytvorenom spoločne skupinou fyzických osôb patria výhradné práva týmto osobám spoločne.
3. Ak právne poriadky zmluvných strán uznávajú spoločné dielo, pokladá sa za jeho autora osoba považovaná právnymi poriadkami zmluvných strán za tú, ktorá vytvorila dielo.
4. Ak je počítačový program vytvorený zamestnancom pri plnení jeho povinnosti alebo podľa pokynov vydaných jeho zamestnávateľom, je zamestnávateľ výhradne oprávnený vykonávať všetky majetkové práva k takto vytvorenému programu, ak nie je v zmluve dohodnuté inak.

ČLÁNOK 182

Vyhradené konania v súvislosti s počítačovými programami

S výhradou ustanovení článkov 183 a 184 tejto dohody súčasťou výhradných práv nositeľa práv v zmysle článku 181 je aj právo realizovať alebo povoliť:

- a) trvalé alebo dočasné vyhotovenie rozmnoženiny počítačového programu akýmkoľvek prostriedkami a v akejkoľvek forme, čiastočne alebo v celku. Ak si načítanie, zobrazenie, prevádzka, prenos alebo uloženie počítačového programu vyžadujú takú rozmnoženinu; na takéto úkony sa vyžaduje súhlas zo strany nositeľa práv;
- b) preklad, spracovanie, úpravu a akúkoľvek inú zmenu počítačového programu a rozmnožovanie takto vzniknutých programov, a to bez toho, aby tým boli dotknuté práva osoby, ktorá mení program;
- c) akúkoľvek formu verejného rozširovania originálu alebo rozmnoženiny počítačového programu vrátane nájmu.

ČLÁNOK 183

Výnimky z vyhradených konaní v súvislosti s počítačovými programami

1. Ak niet osobitných zmluvných dojednaní, konania uvedené v článku 182 písm. a) a b) tejto dohody si nevyžadujú súhlas nositeľa práv, ak sú potrebné na použitie počítačového programu oprávneným nadobúdateľom v súlade so zamýšľaným účelom vrátane opravy chýb.
2. Osobe oprávnenej používať počítačový program sa nesmie zmluvne brániť, aby si vyhotovila záložnú rozmnoženinu, pokiaľ je na takéto použitie potrebná.
3. Osoba, ktorá má právo používať rozmnoženinu počítačového programu, je oprávnená bez súhlasu nositeľa práv tento program skúmať, študovať alebo skúšať jeho fungovanie na účely zistenia myšlienok a princípov, na ktorých je založený ktorýkoľvek prvok programu, ak tak takáto osoba koná pri uskutočňovaní načítavania, zobrazovania, prevádzkovania, prenášania alebo ukladania, ktoré je oprávnená vykonať.

ČLÁNOK 184

Dekompilácia

1. Súhlas nositeľa práv sa nevyžaduje tam, kde vyhotovovanie rozmnoženiny kódu alebo preklad jeho formy v zmysle článku 182 písm. a) a b) sú nevyhnutné na získanie informácie potrebnej na dosiahnutie interoperability medzi nezávisle vytvoreným počítačovým programom a inými programami, pod podmienkou, že sú splnené tieto podmienky:
 - a) toto konanie uskutočňuje nadobúdateľ licencie alebo iná osoba, ktorá má právo používať rozmnoženinu počítačového programu, resp. osoba oprávnená tak konať v ich mene;
 - b) informácie potrebné na dosiahnutie interoperability nebola osobám uvedeným v písm. a) tohto odseku skôr jednoducho dostupná, a
 - c) toto konanie sa obmedzuje len na tie časti pôvodného programu, ktoré sú potrebné na dosiahnutie interoperability.
2. Ustanoveniami odseku 1 sa neumožňuje, aby informácie získané ich uplatnením:
 - a) boli použité na iné ciele ako na dosiahnutie interoperability nezávisle vytvoreného počítačového programu;

- b) boli poskytnuté iným, s výnimkou prípadov, keď je to potrebné na dosiahnutie interoperability nezávisle vytvoreného počítačového programu, alebo
 - c) boli využité na vývoj, výrobu alebo odbyť počítačového programu v zásade podobného v jeho vyjadrení, alebo na akékoľvek iné konania v rozpore s autorským právom.
3. V súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru sa tento článok nesmie vykladať tak, že umožňuje svoje uplatnenie spôsobom, ktorý neodôvodnene zasahuje do oprávnených záujmov nositeľa práv alebo ktorý je v rozpore s bežným použitím počítačového programu.

ČLÁNOK 185

Ochrana databáz

1. Na účely tejto dohody je „databáza“ zbierka nezávislých diel, údajov alebo iných materiálov systematicky alebo metodicky usporiadaných a individuálne prístupných elektronickými alebo inými prostriedkami.
2. Ochrana podľa tejto dohody sa nevzťahuje na počítačové programy použité pri zostavení alebo prevádzkovaní databáz prístupných elektronickými prostriedkami.

ČLÁNOK 186

Predmet ochrany

1. V súlade s pododdielom 1 sú databázy, ktoré predstavujú spôsobom výberu alebo usporiadaním ich obsahov autorov vlastný duševný výtvor, chránené ako také autorským právom. Na určenie oprávnenosti na túto ochranu sa nepoužijú žiadne ďalšie kritériá.
2. Autorskoprávna ochrana databáz, ktorú stanovuje pododdiel 1, sa nevzťahuje na ich obsah a nie sú ňou dotknuté ani žiadne práva viažuce sa na predmetný obsah.

ČLÁNOK 187

Autorstvo databázy

1. Autorom databázy je fyzická osoba alebo skupina fyzických osôb, ktoré vytvorili databázu, resp. právnická osoba označená za nositeľa práv právnym poriadkom zmluvných strán, ak to povoľujú právne predpisy zmluvných strán.
2. Ak právne poriadky zmluvných strán uznávajú spoločné dielo, patria majetkové práva osobe, ktorá je nositeľom autorských práv.
3. Pri databáze vytvorenej spoločne skupinou fyzických osôb patria výhradné práva týmto osobám spoločne.

ČLÁNOK 188

Vyhradené konania v súvislosti s databázami

Vo vzťahu k vyjadreniu databázy, ktorému sa poskytuje ochrana podľa autorského práva, má autor databázy výhradné právo realizovať alebo povoliť:

- a) časovo obmedzené alebo trvalé rozmnožovanie akýmkoľvek spôsobom a akoukoľvek formou, vcelku alebo sčasti;
- b) preklad, spracovanie, úpravu a akúkoľvek inú zmenu;
- c) akúkoľvek formu verejného rozširovania databázy alebo jej rozmnoženín;
- d) akýkoľvek verejný prenos, vystavenie alebo vykonanie;
- e) akékoľvek rozmnožovanie a verejné rozširovanie, prenos, vystavenie alebo vykonanie výsledkov konania podľa písm. b).

ČLÁNOK 189

Výnimky z vyhradených konaní v súvislosti s databázami

1. Výkon akéhokoľvek konania oprávneným užívateľom databázy alebo jej rozmnoženiny podľa článku 188 tejto dohody, ktoré je potrebné na účely prístupu k obsahu databázy a zvyčajné používanie obsahu oprávneným používateľom, si nevyžaduje súhlas autora databázy. Pokiaľ má oprávnený používateľ súhlas na použitie iba určitej časti databázy, vzťahuje sa toto ustanovenie iba na túto časť.
2. Zmluvné strany majú možnosť stanoviť obmedzenia práv stanovených v článku 188 v týchto prípadoch:
 - a) rozmnožovanie neelektronickej databázy na súkromné účely;
 - b) pokiaľ ide o použitie výhradne na účely predvedenia pri vyučovaní alebo vedeckom výskume, s uvedením zdroja a v rozsahu, v akom je to odôvodnené na nekomerčné účely;
 - c) pokiaľ ide o použitie na účely zabezpečenia verejnej bezpečnosti alebo na účely správneho alebo súdneho konania;
 - d) pokiaľ ide o situáciu, v ktorej sa uplatňujú ďalšie výnimky z autorského práva zvyčajne povolené jednotlivými zmluvnými stranami; ustanovenia písmen a), b) a c) týmto nie sú dotknuté.

3. V súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru sa tento článok nesmie vykladať tak, že umožňuje svoje uplatnenie spôsobom, ktorý neodôvodnene zasahuje do oprávnených záujmov nositeľa práv alebo ktorý je v rozpore s bežným použitím databázy.

ČLÁNOK 190

Právo na odmenu pri ďalšom predaji

1. Zmluvné strany stanovia v prospech autora pôvodného umeleckého diela právo na odmenu pri ďalšom predaji, ktoré bude vymedzené ako nescudziteľné právo a ktorého sa nemožno vzdať, a to ani vopred, pričom jeho obsahom bude odmena vychádzajúca z predajnej ceny získanej za každý ďalší predaj diela po prvom prevode diela autorom.
2. Právo uvedené v odseku 1 sa bude vzťahovať na všetky úkony ďalšieho predaja, na ktorých sa zúčastňujú ako predávajúci, kupujúci alebo sprostredkovatelia odborníci na trh s umením, napríklad aukčné siene, umelecké galérie, a vo všeobecnosti všetci obchodníci s umeleckými dielami.
3. Zmluvné strany môžu v súlade so svojimi právnymi predpismi stanoviť, že právo uvedené v odseku 1 nebude platiť pre úkony ďalšieho predaja, ak predávajúci kúpil dielo priamo od autora skôr než tri roky pred týmto ďalším predajom, a ak predajná cena nepresahuje určitú stanovenú minimálnu sumu.
4. Odmenu zaplatí predávajúci. Zmluvné strany môžu stanoviť, že zodpovednosť za zaplatenie tejto odmeny ponesie okrem predávajúceho aj jedna z fyzických alebo právnických osôb uvedených v odseku 2 spolu s predávajúcim.

ČLÁNOK 191

Vysielanie programov prostredníctvom satelitu

Každá zmluvná strana stanoví v prospech autora výhradné právo povoliť verejný prenos autorským dielom chránených diel prostredníctvom satelitu.

ČLÁNOK 192

Káblová retransmisia

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby v prípade káblovej retransmisie programov z inej zmluvnej strany na ich území bolo dodržané platné autorské právo a práva súvisiace s autorským právom a aby sa takáto retransmisia uskutočňovala na základe individuálnych alebo kolektívnych zmluvných dojednaní medzi nositeľmi autorských práv, nositeľmi práv súvisiacich s autorským právom a prevádzkovateľmi káblových rozvodov.

PODODDIEL 2

OCHRANNÉ ZNÁMKY

ČLÁNOK 193

Postup pri zápise

1. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina zavedú systém zápisu ochranných známk do registra, v rámci ktorého sa každé zamietnutie zápisu ochrannej známky do registra zo strany príslušného známkového úradu riadne odôvodní. Dôvody na zamietnutie zápisu sa oznámia žiadateľovi písomne, pričom žiadateľ bude mať možnosť napadnúť toto zamietnutie a odvolať sa proti konečnému zamietnutiu na súdnom orgáne. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina takisto zavedú možnosť podať námietky voči žiadosti o zápis ochrannej známky do registra. Konanie o takýchto námietkach musí mať kontradiktórny charakter. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina zriadia verejne dostupnú elektronickú databázu žiadostí o zápis ochranných známk a zápisov ochranných známk do registra.
2. Zmluvné strany stanovujú dôvody zamietnutia alebo vyhlásenia neplatnosti zápisu ochranných známk do registra. Do registra nebudú zapísané, alebo ak už sú zapísané, musia byť vyhlásené za neplatné:
 - a) označenia, ktoré nemôžu tvoriť ochrannú známku;
 - b) ochranné známky, ktoré nemajú žiadnu rozlišovaciu spôsobilosť;

- c) ochranné známky, ktoré sú tvorené výlučne z označení alebo značiek, ktoré môžu v obchode slúžiť na označenie druhu, kvality, množstva, účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu alebo času výroby tovaru alebo poskytnutia služby, alebo iných vlastností tovaru alebo služieb;
- d) ochranné známky, ktoré sa skladajú výlučne z označení alebo značiek, ktoré sa stali v obvyklými v bežnej reči alebo v *bona fide* a v zaužívaných obchodných zvyklostiach;
- e) označenia, ktoré sa skladajú výlučne z:
 - i) tvaru, ktorý vyplýva z povahy samotného tovaru, alebo
 - ii) tvaru tovaru, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku, alebo
 - iii) tvaru, ktorý dodáva tovaru podstatnú hodnotu;
- f) ochranné známky, ktoré sú v rozpore s verejným poriadkom alebo s dobrými mravmi;
- g) ochranné známky, ktoré môžu klamať verejnosť, najmä pokiaľ ide o povahu, kvalitu alebo zemepisný pôvod tovaru alebo služieb;
- h) ochranné známky, ktoré neschválili kompetentné orgány a ktoré majú byť zamietnuté alebo vyhlásené za neplatné podľa článku 6 *ter* Parížskeho dohovoru.

3. Zmluvné strany stanovia dôvody zamietnutia alebo vyhlásenia neplatnosti týkajúce sa konfliktu so skoršími právami. Ochranná známka nebude zapísaná do registra a ak už bola zapísaná, musí byť vyhlásená za neplatnú:

- a) ak je táto ochranná známka zhodná so skoršou ochrannou známkou a tovary alebo služby, pre ktoré je táto ochranná známka podaná, alebo pre ktoré je zapísaná, sú zhodné s tovarmi alebo službami, pre ktoré je chránená táto skoršia ochranná známka;
- b) ak existuje z dôvodu totožnosti alebo podobnosti so skoršou ochrannou známkou a totožnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa ochranná známka vzťahuje, pravdepodobnosť zámieny na strane verejnosti, vrátane pravdepodobnosti asociácie so skoršou ochrannou známkou.

4. Zmluvné strany taktiež môžu stanoviť ďalšie dôvody zamietnutia alebo vyhlásenia neplatnosti týkajúce sa konfliktu so skoršími právami.

ČLÁNOK 194

Všeobecne známe ochranné známky

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme účinnej ochrany všeobecne známych ochranných známk v zmysle článku 6 *bis* Parížskeho dohovoru a článkov 16.2 a 16.3 dohody TRIPS.

ČLÁNOK 195

Práva z ochrannej známky

Zapísaná ochranná známka dáva svojmu majiteľovi výhradné práva. Majiteľ bude mať právo zabrániť všetkým tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas, aby v obchodnom styku používali:

- a) akékoľvek označenie, ktoré je zhodné s ochrannou známkou pre tovary alebo služby, ktoré sú zhodné s tými, pre ktoré je ochranná známka zapísaná;
- b) akékoľvek označenie, ktoré je zhodné s ochrannou známkou alebo je jej natoľko podobné, a zároveň sú si natoľko podobné príslušné tovary alebo služby, že existuje pravdepodobnosť zámieny zo strany verejnosti, vrátane pravdepodobnosti asociácie medzi označením a ochrannou známkou.

ČLÁNOK 196

Výnimky z práv poskytnutých ochrannou známkou

1. Zmluvné strany stanovujú spravodlivé používanie opisných výrazov vrátane zemepisných označení ako obmedzenej výnimky z práv poskytnutých ochrannou známkou, a to pod podmienkou, že tieto obmedzené výnimky zohľadnia oprávnené záujmy vlastníka ochrannej známky a tretích strán. Zmluvné strany môžu za rovnakých podmienok stanoviť aj ďalšie obmedzené výnimky.

2. Ochranná známka neoprávňuje majiteľa zakázať tretím stranám používať v obchodnom styku:
- a) ich vlastné meno alebo adresu;
 - b) údaje týkajúce sa druhu, kvality, množstva, zamýšľaného účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu, času výroby alebo poskytnutia služby či iných vlastností tovaru alebo služieb;
 - c) ochrannú známku, ak je to potrebné na označenie zamýšľaného účelu výrobku alebo služby, predovšetkým ak ide o príslušenstvo alebo náhradné diely, pod podmienkou, že ich tretia strana používa v súlade s čestným konaním v priemysle alebo obchode.
3. Ochranná známka neoprávňuje majiteľa zakázať tretím stranám používať v obchodnom styku skoršie právo, ktoré sa vzťahuje len na istú oblasť, ak je toto právo uznané právnymi predpismi príslušnej zmluvnej strany a je využívané len na území, pre ktoré je uznané.

ČLÁNOK 197

Používanie ochranných známok

1. Ak majiteľ nezačal v priebehu piatich rokov odo dňa ukončenia konania o zápise ochrannú známku skutočne používať pre tovary alebo služby, pre ktoré bola táto ochranná známka zapísaná na príslušnom území, alebo ak bolo toto používanie pozastavené počas neprerušného obdobia piatich rokov, táto ochranná známka bude podliehať sankciám podľa tohto pododdielu, s výnimkou prípadu, ak bolo toto nepoužívanie primerane odôvodnené.
2. Za používanie v zmysle odseku 1 sa považuje aj:
 - a) používanie ochrannej známky vo forme, ktorá sa líši v prvkoch, ktoré nemenia rozlišovaciu spôsobilosť ochrannej známky v podobe, v akej bola zapísaná;
 - b) umiestňovanie ochrannej známky na tovary alebo na ich obaly výlučne na účely exportu.
3. Za používanie majiteľom v zmysle odseku 1 sa považujú aj prípady, keď sa ochranná známka používa so súhlasom majiteľa alebo ak ju používa osoba, ktorá má právo používať kolektívnu ochrannú známku alebo garančnú známku alebo certifikačnú známku.

ČLÁNOK 198

Dôvody na zrušenie

1. Zmluvné strany stanovujú, že ochranná známka bude zrušená, ak nebola počas nepretržitého obdobia piatich rokov skutočne používaná na príslušnom území pre tovary alebo služby, pre ktoré bola zapísaná, s výnimkou prípadu ak bolo toto nepoužívanie primerané odôvodnené. Žiadna osoba však nesmie žiadať, aby majiteľove práva na ochrannú známku boli zrušené, ak v období medzi uplynutím päťročného obdobia a podaním návrhu na zrušenie sa začala ochranná známka skutočne používať alebo sa jej používanie obnovilo. Začatie alebo obnovenie používania počas troch mesiacov pred podaním návrhu na zrušenie, ktoré začali najskôr po uplynutí nepretržitého päťročného obdobia nepoužívania, sa však nebude brať do úvahy, ak prípravy na toto začatie alebo obnovenie začali až potom, ako sa majiteľ dozvedel, že môže byť podaný návrh na zrušenie.

2. Ochranná známka môže byť tiež zrušená, ak po dni, kedy bola zapísaná:

- a) v dôsledku konania alebo nekonania majiteľa sa táto ochranná známka stala v obchode bežným názvom výrobku alebo služby, pre ktoré bola zapísaná;
- b) v dôsledku užívania majiteľom alebo s jeho súhlasom pre tovary alebo služby, pre ktoré bola zapísaná, by sa mohla zavádzať verejnosť, predovšetkým pokiaľ ide o povahu, kvalitu, alebo zemepisný pôvod týchto tovarov alebo služieb.

ČLÁNOK 199

Čiastočné zamietnutie, zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti

Ak existujú dôvody na zamietnutie zápisu alebo zrušenie alebo vyhlásenia neplatnosti ochrannej známky len v súvislosti s niektorými tovarmi alebo službami, pre ktoré bola ochranná známka prihlásená alebo zapísaná, tak sa zamietnutie zápisu alebo zrušenie alebo neplatnosť bude vzťahovať len na tieto tovary alebo služby.

ČLÁNOK 200

Trvanie ochrany

Trvanie doby ochrany v zmluvnej strane EÚ a na Ukrajine je najmenej 10 rokov od podania žiadosti o zápis. Nositeľovi práv sa môže doba ochrany predĺžiť o ďalších 10 rokov.

PODODDIEL 3

ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

ČLÁNOK 201

Rozsah pôsobnosti pododdielu

1. Pokiaľ ide o uznávanie a ochranu zemepisných označení s pôvodom na územiach zmluvných strán, použije sa tento pododdiel.
2. Na zemepisné označenia zmluvnej strany, ktoré má chrániť druhá zmluvná strana, sa vzťahujú ustanovenia tejto dohody len v tom prípade, ak sa na nich vzťahujú právne predpisy uvedené v článku 202 tejto dohody.

ČLÁNOK 202

Zavedené zemepisné označenia

1. Zmluvná strana EÚ na základe preskúmania právnych predpisov Ukrajiny uvedených v prílohe XXII-A časti A tejto dohody dospela k záveru, že tieto právne predpisy spĺňajú prvky stanovené v prílohe XXII-A časti B tejto dohody.

2. Ukrajina na základe preskúmania právnych predpisov zmluvnej strany EÚ uvedených v prílohe XXII-A časti A tejto dohody dospela k záveru, že tieto právne predpisy spĺňajú prvky stanovené v prílohe XXII-A časti B tejto dohody.

3. Ukrajina na základe ukončenia procesu predkladania námietok v súlade s kritériami stanovenými v prílohe XXII-B k tejto dohode a preskúmania zemepisných označení poľnohospodárskych výrobkov a potravín zmluvnej strany EÚ uvedených v prílohe XXII-C k tejto dohode a zemepisných označení vín, aromatizovaných vín a liehovín zmluvnej strany EÚ uvedených v prílohe XXII-D k tejto dohode, ktoré boli zaregistrované zmluvnou stranou EÚ podľa právnych predpisov uvedených v odseku 2, poskytne týmto zemepisným označeniam úroveň ochrany v súlade s týmto pododdielom.

4. Zmluvná strana EÚ na základe ukončenia procesu predkladania námietok v súlade s kritériami stanovenými v prílohe XXII-B k tejto dohode a preskúmania zemepisných označení vín, aromatizovaných vín a liehovín Ukrajiny uvedených v prílohe XXII-D k tejto dohode, ktoré boli zaregistrované Ukrajinou podľa právnych predpisov uvedených v odseku 1, poskytne týmto zemepisným označeniam úroveň ochrany v súlade s týmto pododdielom.

ČLÁNOK 203

Pridanie nových zemepisných označení

- 1 Zmluvné strany sa dohodli, že do príloh XXII-C a XXII-D k tejto dohode je možné v súlade s článkom 211 ods. 3 tejto dohody pridať ďalšie zemepisné označenia, ktoré sa majú chrániť, a to na základe ukončenia procesu predkladania námietok a preskúmania zemepisných označení v zmysle článku 202 ods. 3 a 4 tejto dohody k obojstrannej spokojnosti zmluvných strán.
- 2 Od zmluvnej strany nemožno požadovať, aby ako zemepisné označenie chránila názov, ktorý je v rozpore s názvom odrody rastlín alebo plemena zvierat a v dôsledku toho by pravdepodobne mohol zavádzať spotrebiteľa, pokiaľ ide o skutočný pôvod výrobku.

ČLÁNOK 204

Rozsah ochrany zemepisných označení

1. Zemepisným označeniam uvedeným v prílohách XXII-C a XXII-D k tejto dohode vrátane tých, ktoré boli do zoznamov pridané podľa článku 203 tejto dohody, sa poskytne ochrana pred:
 - a) akýmkoľvek priamym alebo nepriamym komerčným použitím chráneného názvu na porovnateľné výrobky, ktoré nie sú v súlade so špecifikáciami výrobkov označených chráneným názvom, resp. v rozsahu, v akom takéto použitie zneužíva povest' predmetného zemepisného označenia;

- b) akýmkoľvek zneužitím, napodobením alebo vyvolávaním mylnej predstavy, a to aj v prípade, že sa uvedie skutočný pôvod výrobku, resp. sa použije preklad chráneného názvu, jeho transkripcia alebo transliterácia, resp. tento chránený výraz sprevádzajú výrazy, ako je „štýl“, „typ“, „metóda“, „ako sa vyrába v“, „imitácia“, „s príchuťou“, „podobný“, resp. iné podobné výrazy;
- c) akýmkoľvek iným nepravdivým alebo zavádzajúcim označením proveniencie, pôvodu, povahy alebo základných vlastností výrobku na vnútornom alebo vonkajšom obale, na reklamných materiáloch alebo v dokumentoch týkajúcich sa dotknutého výrobku, ako aj balením výrobku do nádob, ktoré by mohli vyvolať mylný dojem o jeho pôvode;
- d) akýmkoľvek iným postupom zavádzajúcim spotrebiteľa, pokiaľ ide o skutočný pôvod výrobku.

2. Chránené zemepisné označenia sa na územiach zmluvných strán nestanú druhovými.

3. Ak sú zemepisné označenia úplne alebo čiastočne homonymné, ochrana sa poskytne každému z nich, pod podmienkou, že sa používali v dobrej viere, ako aj s náležitým ohľadom na miestne a tradičné použitie a skutočné riziko zámeny. Bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia článku 23 dohody TRIPS, zmluvné strany dosiahnu vzájomnú dohodu o praktických podmienkach používania, na základe ktorých sa homonymné zemepisné označenia navzájom odlišia, pričom sa zohľadní potreba zabezpečiť spravodlivé zaobchádzanie s príslušnými výrobcami a ochrániť spotrebiteľov od zavádzania. Homonymný názov, ktorý spotrebiteľa zavádza, že výrobky pochádzajú z iného územia, sa nezapíše do registra, aj keď je názov presný, pokiaľ ide o skutočné územie, oblasť alebo miesto pôvodu dotknutého výrobku.

4. Keď zmluvná strana v kontexte rokovaní s treťou krajinou navrhne chrániť zemepisné označenie tejto tretej krajiny a meno je homonymné so zemepisným označením inej zmluvnej strany, táto zmluvná strana je informovaná a umožní sa jej vyjadriť sa predtým, ako sa názov stane chránený.
5. Žiadne z ustanovení tejto dohody neukladá zmluvnej strane povinnosť chrániť zemepisné označenie druhej zmluvnej strany, ktoré nie je chránené v krajine svojho pôvodu, resp. tam prestane byť chránené. Zmluvné strany si navzájom oznámia zemepisné označenia, ktoré prestali byť v krajine svojho pôvodu chránené. Toto oznámenie sa uskutoční v súlade s článkom 211 ods. 3 tejto dohody.
6. Žiadnym z ustanovení tejto dohody nie sú dotknuté práva akejkolvek osoby používať v rámci obchodnej činnosti svoje meno alebo meno svojho predchodcu v podnikaní, okrem prípadov, keď sa takéto meno používa spôsobom zavádzajúcim verejnosť.

ČLÁNOK 205

Právo na používanie zemepisného označenia

1. Komerčné použitie názvu chráneného podľa tejto dohody na označenie poľnohospodárskych produktov, potravín, vín, aromatizovaných vín a liehovín zodpovedajúcich príslušnej špecifikácii je otvorené pre akýkoľvek subjekt.
2. V prípade, že je zemepisné označenie chránené podľa tejto dohody, nebude sa na používanie takéhoto chráneného názvu už vyžadovať žiadny zápis používateľov do registra ani žiadne ďalšie poplatky.

ČLÁNOK 206

Vzťah k ochranným známkam

1. Zmluvné strany zamietnu zapísať do registra alebo vyhlásia za neplatnú ochrannú známku, ktorá zodpovedá ktorejkoľvek zo situácií uvedených v článku 204 ods. 1 tejto dohody v súvislosti s chráneným zemepisným označením pre podobné výrobky, pod podmienkou, že žiadosť o zápis ochrannej známky bola predložená na príslušnom území po dni predloženia žiadosti o zápis zemepisného označenia.
2. V prípade zemepisných označení uvedených v článku 202 tejto dohody sa za deň predloženia žiadosti o zápis považuje deň nadobudnutia platnosti tejto dohody.
3. V prípade zemepisných označení uvedených v článku 203 tejto dohody sa za deň predloženia žiadosti o zápis považuje deň predloženia žiadosti o ochranu zemepisného označenia druhej zmluvnej strane.
4. Zmluvné strany nemajú žiadnu povinnosť chrániť zemepisné označenia podľa článku 203 tejto dohody, ak vzhľadom na ochrannú známku s dobrým menom alebo všeobecne známu ochrannú známku môže takáto ochrana spôsobiť zavádzanie spotrebiteľov, pokiaľ ide o skutočnú identitu výrobku.

5. Bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 4 tohto článku, zmluvné strany budú chrániť zemepisné označenia aj v prípadoch, keď už existuje skoršia ochranná známka. Skoršia ochranná známka je ochranná známka, používanie ktorej zodpovedá niektorej zo situácií uvedených v článku 204 ods. 1 tejto dohody, pričom o jej zápis bolo požiadané alebo ktorá bola zapísaná do registra alebo ktorá bola zavedená na základe používania, ak to umožňujú príslušné právne predpisy, na území niektorej zo zmluvných strán pred dňom predloženia žiadosti o ochranu zemepisného označenia druhej zmluvnej strane podľa tejto dohody. Takáto ochranná známka sa môže ďalej používať a jej ochrana sa môže predlžovať bez ohľadu na ochranu zemepisného označenia, a to pod podmienkou, že v právnych predpisoch zmluvných strán upravujúcich oblasť ochranných známk neexistujú žiadne dôvody na vyhlásenie ochrannej známky za neplatnú, resp. na jej zrušenie.

ČLÁNOK 207

Presadzovanie ochrany

Zmluvné strany budú presadzovať ochranu stanovenú v článkoch 204 až 206 tejto dohody pomocou vhodných opatrení, ktoré prijmú ich orgány vrátane orgánov na colných hraniciach. Takú ochranu budú presadzovať aj na žiadosť zainteresovanej strany.

ČLÁNOK 208

Dočasné opatrenia

1. Výrobky vyrobené a označené v súlade s vnútroštátnym právom pred nadobudnutím platnosti tejto dohody, ktoré však nie sú v súlade s touto dohodou, sa môžu predávať ďalej až do vyčerpania zásob.
2. Výrobky vyrobené a označené v súlade s vnútroštátnym právom, ktoré nesú niektoré zo zemepisných označení uvádzaných v odsekoch 3 a 4 tohto článku po nadobudnutí platnosti tejto dohody a pred uplynutím lehôt, na ktoré sa odkazuje v odsekoch 3 a 4 tohto článku, pričom však nie sú v súlade s požiadavkami tejto dohody, sa môžu predávať na území zmluvnej strany, ktorá je krajinou pôvodu daného výrobku, ďalej až do vyčerpania zásob.
3. Počas prechodného obdobia v trvaní 10 rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody ochrana podľa tejto dohody týchto zemepisných označení zmluvnej strany EÚ nebráni tomu, aby sa tieto zemepisné označenia používali na označenie a prezentáciu určitých porovnateľných výrobkov s pôvodom na Ukrajine:
 - a) Champagne;
 - b) Cognac;
 - c) Madeira;
 - d) Porto;
 - e) Jerez /Xérès/ Sherry;

- f) Calvados;
- g) Grappa;
- h) Anis Português;
- i) Armagnac;
- j) Marsala;
- k) Málaga;
- l) Tokaj.

4. Počas prechodného obdobia v trvaní siedmich rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody ochrana podľa tejto dohody týchto zemepisných označení zmluvnej strany EÚ nebráni tomu, aby sa tieto zemepisné označenia používali na označenie a prezentáciu určitých porovnateľných výrobkov s pôvodom na Ukrajine:

- a) Parmigiano Reggiano;
- b) Roquefort;
- c) Feta.

ČLÁNOK 209

Všeobecné pravidlá

1. Dovozy, vývoz a obchodné zhodnocovanie akéhokoľvek výrobku uvedeného v článkoch 202 a 203 tejto dohody sa bude uskutočňovať v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi platnými na území zmluvnej strany, na ktorom sa výrobky uvádzajú na trh.
2. Akékoľvek záležitosti vyplývajúce zo špecifikácie výrobkov pri registrovaných zemepisných označeniach sa budú riešiť na pôde podvýboru pre zemepisné označenia, zriadeného podľa článku 211 tejto dohody.
3. Zápis zemepisného označenia chráneného podľa tejto dohody môže zrušiť len zmluvná strana, ktorá je krajinou pôvodu predmetného výrobku.
4. Špecifikácia výrobkov v zmysle tohto pododdielu je špecifikácia, ako aj jej zmeny, ktoré schválili orgány zmluvnej strany, ktorá je krajinou pôvodu predmetného výrobku.

ČLÁNOK 210

Spolupráca a transparentnosť

1. Zmluvné strany budú buď priamo alebo prostredníctvom podvýboru pre zemepisné označenia, zriadeného podľa článku 211 tejto dohody udržiavať styky, pokiaľ ide o všetky záležitosti súvisiace s vykonávaním a fungovaním tejto dohody zmluvná strana môže od druhej zmluvnej strany najmä požadovať poskytnutie informácií o špecifikácii výrobkov a ich zmenách, ako aj o kontaktných miestach na účely kontroly opatrení.
2. Každá zmluvná strana sprístupní špecifikácie výrobkov alebo ich zhrnutia, ako aj kontaktné miesta na účely kontroly opatrení týkajúcich sa zemepisných označení druhej zmluvnej strany, ktoré sú chránené podľa tejto dohody.

ČLÁNOK 211

Podvýbor pre zemepisné označenia

1. Týmto sa zriaďuje podvýbor pre zemepisné označenia. Podvýbor podáva správu o svojej činnosti Výboru pre pridruženie v zložení podľa článku 465 ods. 4 tejto dohody. Podvýbor pre zemepisné označenia sa bude skladať zo zástupcov zmluvnej strany EÚ a Ukrajiny, ktorých úlohou bude monitorovať stav tejto dohody a posilňovať spoluprácu a dialóg medzi zmluvnými stranami v oblasti zemepisných označení.

2. Podvýbor pre zemepisné označenia bude prijímať rozhodnutia na základe konsenzu. Okrem toho si určí svoj rokovací poriadok. Zasadá na žiadosť niektorej zo zmluvných strán striedavo v Európskej únii a na Ukrajine, a to v deň, na mieste a spôsobom (napr. aj prostredníctvom videokonferencie), ktoré zmluvné strany stanovia spoločne, ale najneskôr 90 dní od podania žiadosti.
3. Podvýbor pre zemepisné označenia dohliada na riadne fungovanie tohto pododdielu a môže sa zaoberať akýmkoľvek záležitosťami spojenými s jeho vykonávaním a fungovaním. Je zodpovedný najmä za:
- a) zmenu prílohy XXII-A časti A tejto dohody, pokiaľ ide o odkazy na platné právne predpisy zmluvných strán;
 - b) zmenu prílohy XXII-A časti B tejto dohody, pokiaľ ide o prvky v súvislosti so zápisom a kontrolou zemepisných označení;
 - c) zmenu prílohy XXII-B k tejto dohode, pokiaľ ide o kritéria, ktoré sa majú začleniť do procesu predkladania námietok;
 - d) úpravu príloh XXII-C a XXII-D k tejto dohode, pokiaľ ide o zemepisné označenia;

- e) výmenu informácií o vývoji v oblasti právnych predpisov a politiky, pokiaľ ide o zemepisné označenia, ako aj o akejkolvek inej otázke spoločného záujmu v oblasti zemepisných označení;
- f) výmenu informácií o zemepisných označeniach na účely zváženia ich ochrany v súlade s touto dohodou.

PODODDIEL 4

DIZAJNY

ČLÁNOK 212

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto dohody:

- a) „dizajn“ je vonkajšia úprava celého výrobku alebo jeho časti, ktorá vyplýva najmä zo znakov, ako sú línie, obrisy, farby, tvar, štruktúra a/alebo materiály samotného výrobku a/alebo jeho zdobenie;

- b) „výrobok“ je akýkoľvek priemyselný alebo remeselnícky druh tovaru vrátane *inter alia* súčastí, ktoré sú určené na montáž do zloženého výrobku, balenie, úprava, grafické symboly a typografické znaky, s výnimkou počítačových programov;
- c) „zložený výrobok“ je výrobok, ktorý je zložený z mnohých súčastí, ktoré sa môžu vymeniť a ktoré umožňujú rozobratie a opätovné zostavenie výrobku.

ČLÁNOK 213

Požiadavky na ochranu

1. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina poskytnú ochranu nezávisle vytvoreným dizajnom, ktoré sú nové a majú osobitý charakter.
2. Dizajn aplikovaný na výrobku alebo začlenený do výrobku, ktorý tvorí súčasť zloženého výrobku, sa považuje za nový a majúci osobitý charakter vtedy:
 - a) ak súčasť, pokiaľ je už začlenená do zloženého výrobku, zostáva viditeľná počas jeho bežného používania, a
 - b) v takom rozsahu, v akom tieto viditeľné znaky súčasti samotné spĺňajú požiadavky týkajúce sa novosti a osobitého charakteru.

3. Dizajn sa považuje za nový, ak nebol verejnosti sprístupnený žiadny zhodný dizajn:
- a) v prípade nezapísaného dizajnu: pred dňom prvého sprístupnenia dizajnu, pre ktorý sa požaduje ochrana, verejnosti;
 - b) v prípade zapísaného dizajnu: pred dňom podania žiadosti o zápis dizajnu, pre ktorý sa požaduje ochrana, do registra, resp. ak sa požaduje právo prednosti, pred dňom vzniku práva prednosti.

Dizajny sa považujú za zhodné, ak sa ich znaky odlišujú iba v nepodstatných detailoch.

4. Dizajn má osobitý charakter, ak sa celkový dojem, ktorý vyvoláva u informovaného používateľa, odlišuje od celkového dojmu vyvolaného u takéhoto používateľa akýmkoľvek iným dizajnom, ktorý už bol sprístupnený verejnosti:
- a) v prípade nezapísaného dizajnu: pred dňom prvého sprístupnenia dizajnu, pre ktorý sa požaduje ochrana, verejnosti;
 - b) v prípade zapísaného dizajnu: pred dňom podania žiadosti o zápis dizajnu, pre ktorý sa požaduje ochrana, do registra, resp. ak sa požaduje právo prednosti, pred dňom vzniku práva prednosti.

Pri posudzovaní osobitého charakteru sa berie do úvahy stupeň voľnosti pôvodcu dizajnu pri jeho vytváraní.

5. Túto ochranu poskytne zápis do registra, a majiteľom dizajnov z neho budú vyplývať výhradné práva v súlade s ustanoveniami tohto článku. Rovnaké výhradné práva vyplývajú aj z nezapísaných dizajnov sprístupnených verejnosti, avšak len v tom prípade, že napadnuté využívanie je výsledkom kopírovania chráneného dizajnu.

6. Dizajn sa považuje za sprístupnený verejnosti, ak bol uverejnený následne po zápise alebo iným spôsobom, resp. bol vystavený, použitý v obchode alebo inak zverejnený, s výnimkou prípadov, keď sa tieto skutočnosti odôvodnene nemohli pri bežnom obchodnom styku stať známymi pre kruhy špecializované v príslušnom sektore, vykonávajúce činnosť na území, na ktorom sa požaduje ochrana, pred dňom žiadosti o zápis, resp. ak sa požaduje právo prednosti, pred dňom vzniku práva prednosti. V prípade ochrany nezapísaných dizajnov sa dizajn považuje za sprístupnený verejnosti, ak bol uverejnený, vystavený, použitý v obchode alebo inak zverejnený takým spôsobom, že sa tieto skutočnosti odôvodnene mohli pri bežnom obchodnom styku stať známymi pre kruhy špecializované v príslušnom sektore vykonávajúce činnosť na území, na ktorom sa požaduje ochrana.

Dizajn sa však nepovažuje za sprístupnený verejnosti len preto, že bol sprístupnený tretej strane na základe výslovných alebo implicitných podmienok zachovania dôvernosti.

7. Zverejnenie sa na účely uplatnenia odsekov 3 a 4 tohto článku neberie do úvahy, ak dizajn, pre ktorý sa požaduje ochrana prostredníctvom práva k zapísanému dizajnu, bol sprístupnený verejnosti:

- a) pôvodcom dizajnu, jeho právnym nástupcom alebo treťou osobou v dôsledku poskytnutia informácie pôvodcom dizajnu alebo konania pôvodcu dizajnu alebo jeho právneho nástupcu,
a
- b) počas 12-mesačného obdobia predchádzajúceho dňu podania žiadosti, resp. ak sa požaduje právo prednosti, dňu vzniku práva prednosti.

8. Odsek 7 tohto článku sa taktiež uplatní, ak bol dizajn sprístupnený verejnosti ako dôsledok zneužitia vzťahu s pôvodcom alebo jeho právnym nástupcom.

ČLÁNOK 214

Trvanie ochrany

- 1. Trvanie doby ochrany v zmluvnej strane EÚ a na Ukrajine je najmenej päť rokov od zápisu do registra. Nositeľovi práv sa môže doba ochrany predĺžiť o jedno alebo viac päťročných období, až na celkovú dobu trvania 25 rokov odo dňa podania žiadosti.
- 2. Využiteľné trvanie doby ochrany v zmluvnej strane EÚ a na Ukrajine pre nezapísané dizajny je najmenej tri roky odo dňa sprístupnenia dizajnu verejnosti na území niektorej zo zmluvných strán.

ČLÁNOK 215

Vyhlásenie neplatnosti alebo zamietnutie zápisu

1. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina môžu stanoviť, že zamietnutie zápisu dizajnu do registra, resp. vyhlásenie jeho neplatnosti po zápise, sa môže uskutočniť len na základe podstatných dôvodov v týchto prípadoch:

- a) ak dizajn nie je v súlade s vymedzením obsiahnutým v článku 212 písm. a) tejto dohody;
- b) ak dizajn nespĺňa požiadavky stanovené v článku 213 a článku 217 (odseky 3, 4 a 5) tejto dohody;
- c) ak na základe súdneho rozhodnutia nositeľ práv nemá právo na dizajn;
- d) ak je dizajn v rozpore so skorším dizajnom, ktorý bol sprístupnený verejnosti po dni podania žiadosti, alebo, ak sa požaduje právo prednosti, po dni vzniku práva prednosti dizajnu, a ktorý je chránený odo dňa, ktorý predchádza uvedenému dňu, dizajnom zapísaným do registra, resp. prihláškou dizajnu;
- e) ak je v neskoršom dizajne použité označenie s rozlišovacou spôsobilosťou a právo príslušnej zmluvnej strany, ktorým sa toto označenie spravuje, poskytuje nositeľovi práv k tomuto označeniu právo zakázať jeho používanie;
- f) ak dizajn predstavuje neoprávnené použitie diela chráneného podľa autorského práva príslušnej zmluvnej strany;

- g) ak dizajn predstavuje nevhodné použitie ktoréhokoľvek zo znakov uvedených v článku 6 *ter* Parížskeho dohovoru alebo iných znakov, emblémov alebo erbov, na ktoré sa nevzťahuje uvedený článok 6 *ter* a ktoré sú na území príslušnej zmluvnej strany predmetom osobitného verejného záujmu.

Týmto odsekom nie je dotknuté právo zmluvných strán stanoviť formálne požiadavky na žiadosti o zápis dizajnu.

2. Zmluvná strana môže ako alternatívu neplatnosti ustanoviť, že dizajn, ktorý je možné vyhlásiť za neplatný z dôvodov stanovených v odseku 1 tohto článku môže byť predmetom obmedzení, pokiaľ ide o jeho využívanie.

ČLÁNOK 216

Poskytnuté práva

Majiteľ chráneného dizajnu bude mať prinajmenšom výhradné právo dizajn používať a brániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas, v jeho používaní, a to najmä pokiaľ ide o výrobu, ponúkanie, uvedenie na trh, dovoz, vývoz alebo používanie výrobku, do ktorého je dizajn začlenený alebo na ktorom bol dizajn aplikovaný, resp. skladovanie tohto výrobku na uvedené účely.

ČLÁNOK 217

Výnimky

1. Práva vyplývajúce z práva k dizajnu, ktoré vznikli zápisom, sa neuplatňujú, pokiaľ ide o:
 - a) činnosti vykonávané súkromne a na nekomerčné účely;
 - b) činnosti vykonávané na experimentálne účely;
 - c) vyhotovovanie rozmnoženín na účely citovania alebo vyučovania, a to pod podmienkou, že toto konanie je zlučiteľné s poctivým obchodným stykom a neodôvodnene nezasahuje do bežného použitia dizajnu, ako aj že sa uvedie zdroj.
2. Okrem toho sa práva vyplývajúce z práva k dizajnu na základe zápisu neuplatňujú, pokiaľ ide o:
 - a) zariadenie lodí a lietadiel registrovaných v inej krajine, keď tieto dočasne vstúpia na územie príslušnej zmluvnej strany;
 - b) dovoz náhradných dielov a príslušenstva do príslušnej zmluvnej strany na účel opráv týchto plavidiel a lietadiel;
 - c) vykonanie opráv týchto plavidiel a lietadiel.

3. Právo k dizajnu neexistuje pre znaky vonkajšej úpravy výrobku, ktoré sú dané výlučne jeho technickou funkciou.
4. Právo k dizajnu neexistuje pre znaky vonkajšej úpravy výrobku, ktoré musia byť reprodukované v ich presnom tvare a rozmeroch tak, aby mohol byť výrobok, do ktorého je dizajn začlenený alebo na ktorom bol dizajn aplikovaný, mechanicky spojený s iným výrobkom alebo umiestnený do tohto výrobku, okolo tohto výrobku alebo oproti tomuto výrobku tak, aby každý výrobok mohol plniť svoju funkciu.
5. Právo k dizajnu neexistuje pre dizajn, ktorý je v rozpore s verejným poriadkom alebo s dobrými mravmi.

ČLÁNOK 218

Vzťah k autorskému právu

Dizajn chránený právom k dizajnu zapísaný v súlade s týmto pododdielom v zmluvnej strane je tiež oprávnený na ochranu podľa zákona zmluvnej strany o autorskom práve, a to odo dňa, kedy bol dizajn vytvorený, resp. v akejkoľvek forme zaznamenaný. Rozsah tejto ochrany a podmienky, za ktorých sa udeľuje, vrátane požadovaného stupňa pôvodnosti, určí každá zmluvná strana.

PODODDIEL 5

PATENTY

ČLÁNOK 219

Patenty a verejné zdravie

1. Zmluvné strany uznávajú význam Vyhlásenia z Dauhy o dohode TRIPS a verejnom zdraví prijatého 14. novembra 2001 na konferencii ministrov WTO. Zmluvné strany pri výklade a vykonávaní práv a povinností vyplývajúcich z tejto kapitoly zabezpečia súlad s týmto vyhlásením.
2. Zmluvné strany prispievajú k vykonávaniu a dodržiavaniu rozhodnutia Generálnej rady WTO z 30. augusta 2003, ktoré sa týka vykonávania odseku 6 Vyhlásenia z Dauhy o dohode TRIPS a verejnom zdraví.

ČLÁNOK 220

Dodatkové ochranné osvedčenie

1. Zmluvné strany uznávajú, že lieky a prípravky na ochranu rastlín chránené na ich príslušných územiach patentom môžu podliehať pred uvedením na ich trhy administratívne postupom povoľovania alebo registrácie. Zmluvné strany uznávajú, že čas, ktorý uplynie medzi podaním patentovej prihlášky a prvým oprávnením na uvedenie výrobku na ich príslušný trh v zmysle vymedzenia stanoveného na tento účel v ich príslušných právnych predpisoch, môže skrátiť obdobie účinnej patentovej ochrany.

2. Zmluvné strany stanovlia dodatočnú lehotu ochrany liekov a prípravkov na ochranu rastlín chránených patentom, ktoré prešli administratívnym postupom povoľovania, pričom dĺžka tejto dodatočnej lehoty sa bude rovnať času uvedenému v odseku 1, ktorý sa skráti o päť rokov.

3. Pokiaľ ide o lieky, v prípade ktorých boli uskutočnené pediatrické štúdie a výsledky týchto štúdií boli zohľadnené v informácii o lieku, zmluvné strany predĺžia lehotu ochrany uvedenú v odseku 2 tohto článku o ďalších šesť mesiacov.

ČLÁNOK 221

Ochrana biotechnologických vynálezov

1. Zmluvné strany budú chrániť biotechnologické vynálezy v súlade s vnútroštátnymi predpismi v oblasti patentového práva. V prípade potreby tieto predpisy prispôsobia ustanoveniam tejto dohody. Týmto článkom nie sú dotknuté povinnosti, ktoré zmluvným stranám vyplývajú z medzinárodných dohôd, a to predovšetkým z dohody TRIPS a Dohovoru o biologickej diverzite z roku 1992.

2. Na účely tohto pododdielu sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- a) „biologický materiál“ je akýkoľvek materiál obsahujúci genetické informácie a schopný reprodukovať sa alebo byť reprodukován v biologickom systéme;
- b) „mikrobiologický spôsob“ je akýkoľvek spôsob používajúci alebo uskutočnený na mikrobiologickom materiáli alebo spôsob, výsledkom ktorého je mikrobiologický materiál.

3. Na účely tejto dohody sú vynálezy, ktoré sú nové, ktoré zahŕňajú vynálezcovskú činnosť a ktoré sú priemyselne využiteľné, patentovateľné dokonca aj vtedy, ak sa týkajú výrobku z biologického materiálu alebo obsahujúceho biologický materiál alebo spôsobu, pomocou ktorého sa biologický materiál vyrába, spracováva alebo využíva.

Biologický materiál, ktorý je izolovaný zo svojho prirodzeného prostredia alebo produkovaný prostredníctvom technického postupu, môže byť predmetom vynálezu dokonca aj vtedy, ak sa predtým vyskytoval v prírode.

Prvok izolovaný z ľudského tela alebo inak získaný prostredníctvom technického spôsobu, vrátane reťazca alebo časti reťazca génu, môže predstavovať patentovateľný vynález dokonca aj vtedy, ak štruktúra takéhoto prvku je identická so štruktúrou prirodzene existujúceho prvku. Priemyselné využitie reťazca alebo časti reťazca génu musia byť uvedené v patentovej prihláške.

4. Predmetom patentovej ochrany nie sú:

- a) odrody rastlín a plemená zvierat;
- b) v podstate biologické spôsoby vytvárania rastlín alebo zvierat;
- c) ľudské telo na jednotlivých stupňoch svojho vzniku a vývoja a jednoduchý objav jedného z jeho prvkov vrátane reťazca alebo časti reťazca nejakého génu.

Vynálezy, ktoré sa týkajú rastlín alebo živočíchov, sú patentovateľné, ak technická uskutočniteľnosť nie je obmedzená na určitú odrodu rastlín alebo plemeno zvierat. Písmenom b) tohto odseku nie je dotknutá patentovateľnosť vynálezov, ktoré sa týkajú mikrobiologického alebo iného technického spôsobu alebo výrobku získaného prostredníctvom takéhoto spôsobu.

5. Vynálezy sa považujú za nepatentovateľné, ak by bolo ich komerčné využitie v rozpore s verejným poriadkom alebo morálkou; využívanie sa však nepovažuje za využívanie v rozpore s verejným poriadkom alebo morálkou len preto, že ho zakazuje nejaký zákon alebo iný právny predpis. Nepatentovateľnými sú najmä:

- a) spôsoby klonovania ľudských jedincov;
- b) spôsoby úpravy zárodočnej línie genetickej identity ľudských jedincov;
- c) využívanie ľudských embryí na priemyselné alebo obchodné účely;
- d) spôsoby úpravy genetickej identity živočíchov, ktoré by im pravdepodobne mohli spôsobiť utrpenie bez akéhokoľvek liečebného prínosu pre človeka alebo živočíchy, a ani živočíchy pochádzajúce z takýchto procesov.

6. Ochrana udelená patentom biologickému materiálu majúcemu zvláštne vlastnosti následkom vynálezu sa rozširuje na každý biologický materiál získaný z tohto biologického materiálu prostredníctvom vegetatívneho rozmnožovania alebo množením v identickej alebo odlišnej forme a majúci rovnaké vlastnosti.

7. Ochrana udelená patentom na spôsob, ktorý umožňuje, aby bol biologický materiál produkován tak, aby mal následkom vynálezu zvláštne vlastnosti, sa rozširuje na biologický materiál získaný priamo prostredníctvom tohto spôsobu a na každý ďalší biologický materiál pochádzajúci z priamo získaného biologického materiálu prostredníctvom vegetatívneho rozmnožovania alebo množenia v identickej alebo odlišnej podobe, ktorý má rovnaké vlastnosti.

8. Ochrana udelená patentom na výrobok obsahujúci genetické informácie alebo pozostávajúci z genetických informácií sa rozširuje na všetok materiál, s výnimkou uvedenou v odseku 4 písm. c) tohto článku, v ktorom je výrobok obsiahnutý a v ktorom je genetická informácia obsiahnutá a plní svoju funkciu.

9. Ochrana uvedená v odsekoch 7 a 8 tohto článku sa nevzťahuje na biologický materiál získaný vegetatívnym rozmnožovaním alebo množením biologického materiálu dodávaného na trh na území zmluvných strán majiteľom patentu alebo s jeho súhlasom, kde množenie alebo vegetatívne rozmnožovanie nutne vyplývajú z využitia, na ktorý bol biologický materiál uvedený na trh za predpokladu, že získaný materiál nie je následne používaný na ďalšie vegetatívne rozmnožovanie alebo množenie.

10. Odchyľne od ustanovení odsekov 7 a 8 tohto článku predaj alebo akákoľvek iná forma obchodného zhodnocovania rastlinného reprodukčného materiálu majiteľom patentu alebo s jeho súhlasom vo vzťahu k pestovateľovi na poľnohospodárske využitie, zahŕňa oprávnenie pre pestovateľa použiť produkt svojej práce na vegetatívne rozmnožovanie alebo množenie na svojom hospodárstve. Rozsah a podmienky takejto odchýlky zodpovedajú rozsahu a podmienkam stanoveným vo vnútroštátnych právnych predpisoch a praxi zmluvných strán v oblasti práv k odrodám rastlín.

Odchyľne od ustanovení odsekov 7 a 8 tohto článku predaj alebo akákoľvek iná forma obchodného zhodnocovania reprodukčného materiálu šľachteného dobytku alebo iných zvierat majiteľom patentu alebo s jeho súhlasom vo vzťahu k chovateľovi zahŕňa oprávnenie pre chovateľa použiť chránený dobytok na poľnohospodárske účely. To zahŕňa využitie živočíšneho alebo iného živočíšneho reprodukčného materiálu na účely vykonávania jeho poľnohospodárskej činnosti, avšak nie na predaj v rámci alebo na účely komerčne orientovanej reprodukčnej činnosti. Rozsah tejto odchýlky a jej podmienky sa určia vnútroštátnymi zákonmi, inými právnymi predpismi a praxou.

11. Zmluvné strany zavedú nútené poskytovanie vzájomných licencií v týchto prípadoch:

- a) ak šľachtiteľ nemôže získať alebo využiť právo na rastlinnú odrodu bez toho, aby porušil skorší patent, môže na základe zaplattenia príslušného poplatku požiadať o nútenú licenciu na nevýlučné využitie vynálezu chráneného patentom v takom rozsahu, v akom je licencia potrebná pre využitie rastlinnej odrody, ktorá má byť chránená. V prípade, že je takáto licencia udelená, zmluvné strany stanovia, že majiteľ patentu bude oprávnený na poskytnutie vzájomnej licencie na využitie chránenej odrody za primeraných podmienok;
- b) ak majiteľ patentu týkajúceho sa biotechnologického vynálezu ho nemôže využívať bez toho, že by porušoval skoršie právo k rastlinnej odrode, môže požiadať o nútenú licenciu na nevýlučné využívanie rastlinnej odrody chránenej týmto právom, za čo musí zaplatiť príslušný licenčný poplatok. Zmluvné strany stanovia, že v prípadoch, keď bude takáto licencia udelená, má majiteľ práva k rastlinnej odrode právo na udelenie vzájomnej licencie na využívanie vynálezu chráneného patentom za primeraných podmienok.

12. Žiadatelia o udelenie licencie v zmysle odseku 11 tohto článku musia preukázať, že:

- a) požiadali, avšak bezúspešne, majiteľa patentu alebo majiteľa práva k rastlinnej odrode o zmluvnú licenciu;
- b) rastlinná odroda alebo vynález predstavuje dôležitý technický pokrok značného ekonomického významu v porovnaní s vynálezom chráneným patentom alebo chránenou rastlinnou odrodou.

Ochrana údajov predložených na účely získania povolenia
na uvedenie lieku na trh

1. Zmluvné strany zavedú komplexný systém s cieľom zabezpečiť, aby sa s údajmi predkladanými na účely získania povolenia na uvedenie lieku na trh zaobchádzalo ako s dôvernými údajmi, ako aj aby sa nezverejňovali a nepoužívali ako podklady na iné účely.
2. Na tento účel ak zmluvná strana pred tým, ako schváli uvedenie určitého lieku na trh, požaduje predloženie údajov z testov alebo predloženie štúdií v súvislosti s jeho bezpečnosťou a účinnosťou, neumožní, a to najmenej po dobu piatich rokov odo dňa prvého ňou udeleného schválenia, iným žiadateľom uviesť na trh rovnaký alebo podobný výrobok na základe schválenia, ktoré udelila žiadateľovi, čo predložil predmetné údaje z testov alebo štúdie, ibaže na to tento žiadateľ udelí súhlas. Počas tohto obdobia sa predmetné údaje z testov alebo štúdie predložené na účely prvého schválenia nepoužijú v záujme žiadneho následného žiadateľa, ktorý bude žiadať o schválenie uvedenia určitého lieku na trh, ibaže na to prvý žiadateľ udelí súhlas.
3. Ukrajina zosúladí svoje právne predpisy upravujúce ochranu údajov v oblasti liekov s právnymi predpismi EÚ v tejto oblasti, a to v čase, o ktorom rozhodne Výbor pre obchod.

Ochrana údajov v súvislosti s prípravkami na ochranu rastlín

1. Zmluvné strany stanovujú požiadavky na bezpečnosť a účinnosť pred tým, ako povolia uviesť prípravky na ochranu rastlín na trh.
2. Zmluvné strany uznávajú, že majiteľ testovacích protokolov alebo správ zo štúdií predložených po prvýkrát má časovo obmedzené právo získať povolenie na uvedenie prípravku na ochranu rastlín na trh. Počas tohto obdobia sa predmetný testovací protokol ani správa zo štúdií nepoužije v záujme žiadnej inej osoby, ktorá bude žiadať o schválenie uvedenia určitého prípravku na ochranu rastlín na trh, ibaže s tým prvý majiteľ vyjadrí výslovný súhlas. Toto právo sa bude ďalej uvádzať ako „ochrana údajov“.
3. Zmluvné strany stanovujú požiadavky, ktoré musí spĺňať testovací protokol alebo správa zo štúdií.
4. Trvanie ochrany údajov by malo byť aspoň 10 rokov odo dňa, kedy bolo získané prvé povolenie v príslušnej zmluvnej strane. Zmluvné strany môžu rozhodnúť o predĺžení trvania ochrany v prípade nízkorizikových prípravkov na ochranu rastlín. V takomto prípade možno trvanie ochrany predĺžiť na 13 rokov.
5. Zmluvné strany môžu rozhodnúť, že tieto doby ochrany budú predĺžené pri každom predĺžení povolenia na menej významné použitia¹. V takomto prípade nesmie celkové trvanie ochrany údajov presiahnuť 13 rokov, resp. v prípade nízkorizikových prípravkov na ochranu rastlín 15 rokov.

¹ Menej významné použitie je použitie prípravku na ochranu rastlín v určitej zmluvnej strane na rastlinách alebo rastlinných produktoch, ktoré sa v tejto zmluvnej strane nepestujú vo veľkom rozsahu, resp. sa pestujú vo veľkom rozsahu s cieľom uspokojiť mimoriadnu potrebu súvisiacu s ochranou rastlín.

6. Testy alebo štúdie sú chránené aj v prípade, že boli potrebné na obnovenie alebo preskúmanie určitého povolenia. V takýchto prípadoch trvá ochrana údajov 30 mesiacov.
7. Zmluvné strany stanovujú pravidlá s cieľom predísť duplicitnému vykonávaniu testov na stavovcoch. Každý žiadateľ, ktorý má v úmysle vykonať testy alebo štúdie na stavovcoch, prijme potrebné opatrenia s cieľom overiť, či sa už takéto testy a štúdie nevykonali alebo nezačali vykonávať.
8. Nový žiadateľ a držiteľ alebo držiteľia príslušných povolení vynaložia maximálne úsilie, aby zabezpečili spoločné využívanie testov a štúdií, ktoré sa vykonali na stavovcoch. Náklady na spoločné využívanie testovacích protokolov alebo správ zo štúdií sa určujú spravodlivým, transparentným a nediskriminačným spôsobom. Od nového žiadateľa sa požaduje len to, aby sa podieľal na nákladoch na informácie, ktorých predloženie sa od neho požaduje na splnenie požiadaviek na udelenie povolenia.
9. Ak nový žiadateľ a držiteľ alebo držiteľia príslušných povolení na prípravky na ochranu rastlín nie sú schopní dosiahnuť dohodu o spoločnom využívaní testovacích protokolov alebo správ zo štúdií na stavovcoch, nový žiadateľ o tom informuje príslušnú zmluvnú stranu.
10. Nedosiahnutie dohody nebráni príslušnej zmluvnej strane používať testovacie protokoly alebo správy zo štúdií na stavovcoch na účely žiadosti nového žiadateľa.
11. Držiteľ alebo držiteľia príslušného povolenia majú právo od nového žiadateľa požadovať, aby im uhradil oprávnený podiel nákladov, ktoré im vznikli. Príslušná zmluvná strana môže dať dotknutým stranám pokyn, aby záležitosť vyriešili prostredníctvom formálneho a záväzného rozhodcovského konania podľa vnútroštátneho práva.

PODODDIEL 6

TOPOGRAFIE POLOVODIČOVÝCH VÝROBKOV

ČLÁNOK 224

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto pododdielu sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

- a) „polovodičový výrobok“ je konečný výrobok alebo polovýrobok, ktorý

pozostáva z telesa obsahujúceho vrstvu polovodičového materiálu, má jednu alebo viac vrstiev zložených z vodivého, izolačného alebo polovodičového materiálu vo vopred danom trojrozmernom usporiadaní a je určený na plnenie elektronickej funkcie, a to výlučne alebo spolu s inými funkciami;

- b) „topografia“ polovodičového výrobku je séria akokoľvek zafixovaných alebo zakódovaných vzájomne súvisiacich zobrazení,

ktorá znázorňuje trojrozmerné usporiadanie vrstiev, z ktorých sa polovodičový výrobok skladá, pričom v týchto sériách každé zobrazenie znázorňuje vzor alebo časť vzoru povrchu polovodičového výrobku v ktoromkoľvek stupni jeho výroby;

- c) „komerčné využitie“ je predaj, nájom, lízing alebo iný spôsob komerčného rozširovania, resp. ponuka na takéto účely. Na účely článku 227 tejto dohody sa však za „komerčné využitie“ nepovažuje využitie za podmienok zachovania dôvernosti, a to v rozsahu, v akom nedôjde k žiadnemu ďalšiemu rozširovaniu tretím stranám.

ČLÁNOK 225

Požiadavky na ochranu

1. Zmluvné strany budú chrániť topografie polovodičových výrobkov prostredníctvom prijatia právnych predpisov poskytujúcich výhradné práva v súlade s ustanoveniami tohto článku.
2. Zmluvné strany poskytnú ochranu topografii polovodičového výrobku, ak spĺňa podmienky, že je výsledkom tvorivej duševnej činnosti pôvodcu a nie je v odvetví polovodičových výrobkov bežná. Ak je topografia vytvorená z prvkov bežných v odvetví polovodičových výrobkov, je chránená iba vtedy, ak kombinácia týchto prvkov ako celok spĺňa vyššie uvedené podmienky.

ČLÁNOK 226

Výhradné práva

1. Súčasťou výhradných práv uvedených v článku 225 ods. 1 tejto dohody je právo povoliť alebo zakázať:
 - a) vyhotovovanie rozmnoženín topografie, ak je chránená podľa článku 225 ods. 2 tejto dohody;
 - b) komerčné využitie alebo dovoz topografie na tento účel alebo polovodičového výrobku vyrobeného s použitím topografie.
2. Výhradné práva uvedené v odseku 1 písm. a) tohto článku sa nevzťahujú na vyhotovovanie rozmnoženín na účely analýzy, vyhodnotenia alebo výučby koncepcií, procesov, systémov alebo techník obsiahnutých v topografii, resp. ktoré predstavuje topografia samotná.
3. Výhradné práva uvedené v odseku 1 tohto článku sa nevzťahujú na žiadne takéto konanie, pokiaľ ide o topografiu, ktorá spĺňa požiadavky článku 225 ods. 2 tejto dohody a je vytvorená na základe analýzy a hodnotenia inej topografie, vykonaných v súlade s odsekom 2 tohto článku.
4. Výhradné práva povoliť alebo zakázať konanie podľa odseku 1 písm. b) tohto článku sa nevzťahujú na žiadne takéto konanie, ku ktorému dôjde po tom, ako sa topografia alebo polovodičový výrobok oprávnene uviedli na trh.

ČLÁNOK 227

Trvanie ochrany

Výhradné práva zanikajú uplynutím 10 rokov od momentu, keď bola topografia prvýkrát komerčne využitá kdekoľvek na svete, resp. v prípade, že podmienkou pre vznik alebo pokračovanie uplatňovania výhradných práv je zápis, uplynutím 10 rokov od skoršej z týchto udalostí:

- a) koniec kalendárneho roku, v ktorom bola topografia prvýkrát komerčne využitá kdekoľvek na svete;
- b) koniec kalendárneho roku, v ktorom bola podaná predpísaným spôsobom žiadosť o zápis do registra.

PODODDIEL 7

ĎALŠIE USTANOVENIA

ČLÁNOK 228

Odrody rastlín

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme podpory a posilnenia ochrany práv k odrodám rastlín v súlade s Medzinárodným dohovorom na ochranu nových odrôd rastlín z roku 1961 v revidovanom ženevskom znení z 10. novembra 1972, 23. októbra 1978 a 19. marca 1991, vrátane opčnej výnimky zo šľachtiteľských práv v zmysle článku 15.2 tohto dohovoru.

ČLÁNOK 229

Genetické zdroje, tradičné vedomosti a folklór

1. S výhradou svojich vnútroštátnych právnych predpisov budú zmluvné strany rešpektovať, chrániť a zachovávať vedomosti, inovácie a postupy pôvodných a miestnych spoločenstiev s tradičným spôsobom života relevantné pre zachovanie a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity a podporovať ich väčšie využívanie so súhlasom a zapojením nositeľov takýchto vedomostí, inovácií a postupov, pričom budú podporovať spravodlivé rozdelenie výhod ich využívania.

2. Zmluvné strany s výhradou vnútroštátnych právnych predpisov uznávajú význam prijímania primeraných opatrení na ochranu tradičných vedomostí a dohodli sa, že budú pokračovať v úsilí zameranom na vytvorenie medzinárodne dohodnutých *sui generis* vzorov právnej ochrany tradičných vedomostí.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že ustanovenia o ochrane duševného vlastníctva obsiahnuté v tomto pododdieli a v Dohovore o biologickej diverzite sa budú vykonávať obojstranne nápomocným spôsobom.
4. Zmluvné strany sa dohodli na pravidelnej výmene názorov a informácií o príslušných multilaterálnych diskusiách.

ODDIEL 3

PRESADZOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

ČLÁNOK 230

Všeobecné povinnosti

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky, ktoré im vyplývajú z dohody TRIPS a najmä z jej časti III, a ustanovia ďalej uvedené doplnkové opatrenia, postupy a prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie presadzovania práv duševného vlastníctva¹. Tieto opatrenia, postupy a prostriedky nápravy budú spravodlivé a nestranné, nebudú zbytočne zložité alebo nákladné, nebudú obsahovať neprimerané lehoty a nebudú mať za následok bezdôvodné zdržania.
2. Tieto opatrenia a prostriedky nápravy okrem toho budú účinné, primerané a odrádzajúce a budú sa uplatňovať tak, aby sa zabránilo vytváraniu prekážok legitímneho obchodu a aby sa zabezpečila ochrana pred ich zneužívaním.

¹ Na účely tohto oddielu by pojem „práva duševného vlastníctva“ mal prinajmenšom zahŕňať autorské právo, práva súvisiace s autorským právom, *sui generis* právo zhotoviteľa databázy, práva pôvodcu topografií polovodičového výrobku, práva z ochrannej známky, práva z dizajnu, práva z patentu vrátane práv z dodatkových ochranných osvedčení; zemepisné označenia; práva k úžitkovým vzorom, práva k odrodám rastlín, ako aj obchodné mená, ak sú chránené ako výhradné práva v rámci príslušného domáceho právneho poriadku.

ČLÁNOK 231

Oprávnení žiadatelia

1. Zmluvné strany uznajú za osoby oprávnené žiadať uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov nápravy uvedených v tomto oddiele a v časti III dohody TRIPS:
 - a) nositeľov práv duševného vlastníctva v súlade s ustanoveniami platného práva,
 - b) všetky ostatné osoby oprávnené na využívanie týchto práv, najmä nadobúdateľov licencií, a to v rozsahu povolenom ustanoveniami platného práva a v súlade s ním;
 - c) profesijné ochranné združenia, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu povolenom ustanoveniami platného práva a v súlade s ním.
2. Zmluvné strany môžu uznať za osoby oprávnené žiadať uplatňovanie opatrení, postupov a prostriedkov nápravy uvedených v tomto oddiele a v časti III dohody TRIPS aj orgány kolektívnej správy práv duševného vlastníctva, ktoré sa zvyčajne považujú za oprávnené zastupovať nositeľov práv duševného vlastníctva, a to v rozsahu povolenom ustanoveniami platného práva a v súlade s ním.

PODODDIEL 1

OBČIANSKOPRÁVNE OPATRENIA, POSTUPY A PROSTRIEDKY NÁPRAVY

ČLÁNOK 232

Prezumpcia autorstva alebo vlastníctva

Zmluvné strany na účely uplatňovania opatrení, postupov a prostriedkov nápravy stanovených v tejto dohode uznávajú, že:

- a) v prípade autorov literárnych a umeleckých diel, na to, aby boli uznaní za autorov týchto diel, pokiaľ neexistuje dôkaz o opaku, postačí, aby ich mená či názvy boli uvedené na diele obvyklým spôsobom, pričom to postačí aj na to, aby boli oprávnení na podanie návrhu na začatie konania vo veci porušenia práv duševného vlastníctva;
- b) ustanovenie písmena a) tohto článku sa *mutatis mutandis* uplatní aj na nositeľov práv súvisiacich s autorským právom, pokiaľ ide o ich predmety ochrany.

ČLÁNOK 233

Dôkazy

1. V prípade, že strana sporu predloží primerane dostupné dôkazy dostatočné na podporu jej tvrdenia a že pre stanovenie opodstatnenosti svojich tvrdení označí relevantné dôkazy, ktoré sa však nachádzajú pod kontrolou druhej strany, budú mať súdne orgány zmluvných strán právo nariadiť tejto druhej strane predloženie týchto dôkazov, a to s výhradou podmienok na zabezpečenie ochrany dôverných informácií.
2. Zmluvné strany za rovnakých podmienok prijímú opatrenia potrebné na to, aby v prípade, porušenia práv duševného vlastníctva v komerčnom rozsahu mohli príslušné súdne orgány v prípade potreby a na žiadosť jednej strany sporu nariadiť druhej strane predloženie bankových, finančných alebo obchodných dokumentov, ktoré sa nachádzajú pod jej kontrolou, a to s výhradou ochrany dôverných informácií.

Opatrenia na účely zabezpečenia dôkazov

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby ešte pred začatím konania vo veci samej príslušné súdne orgány mohli na základe žiadosti strany, ktorá predložila primerane dostupné dôkazy na podporu tvrdenia, že bolo porušené jej právo duševného vlastníctva, resp. že k porušeniu tohto práva má dôjsť, nariadiť okamžité a účinné predbežné opatrenia na účely zabezpečenia relevantných dôkazov v súvislosti s údajným porušením, s výhradou ochrany dôverných informácií. Súčasťou takýchto opatrení môže byť podrobný opis, s odobratím vzorky alebo bez, alebo fyzické zabavenie tovaru údajne porušujúceho práva a, vo vhodných prípadoch, materiálov a prostriedkov použitých na výrobu a/alebo distribúciu takéhoto tovaru a súvisiacich dokumentov. Tieto opatrenia sa prijímú, ak je to nevyhnutné, bez toho, aby bola vypočutá druhá strana, najmä ak je pravdepodobné, že akékoľvek oneskorenie spôsobí nenapraviteľnú škodu nositeľovi práv, resp. ak hrozí preukázateľné nebezpečenstvo zničenia dôkazov.
2. Zmluvné strany zabezpečia, aby boli opatrenia na účely zabezpečenia dôkazov na návrh odporcu zrušené alebo aby inak prestali byť účinné, a to bez toho, aby tým bolo dotknuté uplatniteľné právo na náhradu škody, ak navrhovateľ nepodá v primeranej lehote na príslušný súdny orgán návrh na začatie konania vedúceho k rozhodnutiu vo veci samej.

ČLÁNOK 235

Právo na informácie

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby príslušné súdne orgány mohli v rámci konania vo veci porušenia práv duševného vlastníctva a na základe odôvodnenej a primeranej žiadosti navrhovateľa nariadiť poskytnutie informácií o pôvode a distribučných sieťach tovaru alebo služieb porušujúcich práva duševného vlastníctva porušovateľovi a/alebo akejkolvek inej osobe, o ktorej sa:

- a) zistilo, že vlastní tovar, ktorý tieto práva porušuje v komerčnom rozsahu;
- b) zistilo, že používa služby, ktoré tieto práva porušujú v komerčnom rozsahu;
- c) zistilo, že v komerčnom rozsahu poskytuje služby využívané pri porušovaní týchto práv, alebo
- d) vyjadrila osoba uvedená v písmenách a), b) alebo c) tohto odseku, že je zapojená do výroby, produkcie alebo distribúcie tovaru alebo poskytovania služieb.

2. Informácie uvedené v odseku 1 tohto článku podľa potreby obsahujú:
 - a) mená a adresy výrobcov, producentov, distribútorov, dodávateľov alebo poskytovateľov a iných predchádzajúcich vlastníkov tovaru alebo služieb, ako aj predpokladaných veľkoobchodníkov a maloobchodníkov;
 - b) informácie o vyrobených, vyprodukovaných, dodaných, prijatých alebo objednaných množstvách, ako aj o cene za daný tovar alebo služby.
3. Odseky 1 a 2 tohto článku sa uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté iné zákonné ustanovenia, ktorými:
 - a) sa poskytujú nositeľovi práv práva na získanie kompletnejších informácií;
 - b) sa spravuje využívanie informácií poskytnutých podľa tohto článku na účely občianskoprávných alebo trestných konaní;
 - c) je upravená zodpovednosť za zneužitie práva na informácie;
 - d) sa udeľuje možnosť odmietnuť poskytnúť informácie, ktoré by prinútili osobu uvedenú v odseku 1 tohto článku, aby uznala svoju účasť, resp. účasť svojich blízkych príbuzných na porušení práv duševného vlastníctva,
 - e) je upravená ochrana dôvernosti zdrojov informácií alebo spracovanie osobných údajov.

Predbežné a preventívne opatrenia

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby súdne orgány mohli na žiadosť navrhovateľa vydať predbežný príkaz s cieľom zabrániť akémukoľvek hroziacemu porušeniu práv duševného vlastníctva, resp. predbežne a prípadne pod hrozbou opakovaného uloženia pokuty podľa vnútroštátneho práva zakázať pokračovanie údajného porušovania týchto práv či podmieniť toto pokračovanie zložením záruk určených na zabezpečenie kompenzácie pre nositeľa práv. Predbežný príkaz je možné vydať za rovnakých podmienok aj v súvislosti so sprostredkovateľom, ktorého služby využíva tretia strana na účely porušovania práv duševného vlastníctva.
2. Predbežný príkaz je možné vydať aj na účely nariadenia zabavenia alebo vydania tovaru podozrivého z porušovania práv duševného vlastníctva, aby sa zabránilo jeho vstupu do obchodnej siete alebo pohybu v nej.
3. V prípade porušovania, ku ktorému dochádza v komerčnom rozsahu, zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, že navrhovateľ preukáže, že existujú okolnosti pravdepodobne ohrozujúce získanie náhrady škody, mohli súdne orgány nariadiť preventívne zabavenie hnutel'ného a nehnuteľného majetku údajného porušovateľa vrátane zablokovania jeho bankových účtov a iného jeho majetku. Na tento účel môžu príslušné orgány nariadiť poskytnutie bankových, finančných alebo obchodných dokumentov, prípadne primeraný prístup k príslušným informáciám.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby sa predbežné opatrenia v zmysle odsekov 1, 2 a 3 tohto článku mohli prijímať vo vhodných prípadoch bez toho, aby bol vypočutý odporca, najmä ak by akékoľvek oneskorenie spôsobilo nenapraviteľnú škodu nositeľovi práv. V takýchto prípadoch budú strany sporu bezodkladne informované o opatreniach najneskôr po ich prijatí. Na návrh odporcu sa uskutoční preskúmanie, ako aj uplatní právo na vypočutie, s cieľom v primeranej dobe po oznámení opatrení rozhodnúť, či sa tieto opatrenia majú pozmeniť, zrušiť alebo potvrdiť.
5. Zmluvné strany zabezpečia, aby boli predbežné opatrenia v zmysle odsekov 1, 2 a 3 tohto článku na návrh odporcu zrušené alebo aby inak prestali byť účinné, ak navrhovateľ nepodá v primeranej lehote na príslušný súdny orgán návrh na začatie konania vedúceho k rozhodnutiu vo veci samej.
6. Ak sú predbežné opatrenia zrušené alebo ak sú premlčané v dôsledku nejakého skutku alebo opomenutia zo strany navrhovateľa, resp. ak sa následne zistí, že nedošlo k porušeniu alebo k hrozbe porušenia práv duševného vlastníctva, súdne orgány budú mať právomoc na návrh odporcu nariadiť navrhovateľovi, aby poskytol odporcovi primeranú kompenzáciu za akúkoľvek škodu spôsobenú týmito opatreniami.

ČLÁNOK 237

Nápravné opatrenia

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby príslušné súdne orgány mohli na žiadosť navrhovateľa, bez toho, aby tým bola dotknutá akákoľvek náhrada škody vzniknutej nositeľovi práv z dôvodu porušenia práv, a bez akejkoľvek kompenzácie, nariadiť stiahnutie tovaru alebo jeho úplné odstránenie z obchodnej siete, resp. jeho zničenie, ak v súvislosti s týmto tovarom zistili, že porušuje práva duševného vlastníctva. Príslušné súdne orgány môžu tiež nariadiť prípadné zničenie materiálov a prostriedkov použitých pri výrobe alebo produkcii tohto tovaru.
2. Súdne orgány nariaďa, aby sa tieto opatrenia vykonali na účet porušujúcej osoby, pokiaľ nie sú uvedené osobitné dôvody, aby sa tak nestalo.

ČLÁNOK 238

Súdne príkazy

Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, že bolo prijaté súdne rozhodnutie vyslovujúce porušenia práv duševného vlastníctva, mohli súdne orgány vydať proti porušovateľovi súdny príkaz zakazujúci pokračovanie porušovania. Ak to umožňuje vnútroštátne právo, za nedodržanie príkazu sa vo vhodných prípadoch opakovane uloží pokuta, aby sa zabezpečilo jeho dodržanie. Zmluvné strany tiež zabezpečia, aby si nositelia práv mohli uplatniť príkaz aj voči sprostredkovateľom, ktorých služby využíva tretia strana na účely porušovania práv duševného vlastníctva.

ČLÁNOK 239

Alternatívne opatrenia

Zmluvné strany môžu stanoviť, že vo vhodných prípadoch a na žiadosť osoby, ktorá podlieha opatreniam stanoveným v článku 237 a/alebo 238 tejto dohody, môžu príslušné súdne orgány nariadiť namiesto uplatnenia opatrení stanovených v článku 237 a/alebo 238 tejto dohody zaplatenie finančnej kompenzácie poškodenej strane, ak táto osoba nekonala úmyselne ani z nedbanlivosti, ak by jej uplatnenie predmetných opatrení spôsobilo neprimeranú škodu a ak sa finančná kompenzácia poškodenej osoby javí ako dostatočne uspokojivá.

ČLÁNOK 240

Náhrada škody

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby súdne orgány pri stanovení náhrady škody:
 - a) zohľadnili všetky príslušné aspekty, ako napríklad nepriaznivé ekonomické dôsledky vrátane ušlého zisku, ktoré poškodená strana utrpela, akékoľvek bezdôvodné obohatenie, ktoré nadobudol porušovateľ, a vo vhodných prípadoch aj iné prvky ako ekonomické faktory, ako napríklad morálnu ujmu spôsobenú nositeľovi práv porušovateľom, alebo

b) ako alternatívu k písmenu a) tento odsek mohli vo vhodných prípadoch stanoviť náhradu škody ako paušálnu sumu na základe takých prvkov, ako je prinajmenšom výška odmeny, ktorú by musel zaplatiť porušovateľ, ak by požiadal o povolenie na použitie príslušného predmetu chráneného právom duševného vlastníctva.

2. Zmluvné strany môžu stanoviť, že ak porušovateľ nevedel, resp. nemal dostatočné dôvody vedieť, že porušuje právo, súdne orgány môžu nariadiť, aby poškodenej strane nahradil zisky alebo zaplatil škodu, ktoré môžu byť stanovené vopred.

ČLÁNOK 241

Trovy konania

Zmluvné strany zabezpečia, aby pokiaľ to nie je v rozpore so zásadou spravodlivosti, boli zodpovedajúce a primerané trovy konania a iné výdavky, ktoré vznikli strane, ktorá bola v spore úspešná, v zásade uhradené stranou, ktorá v spore nebola úspešná.

ČLÁNOK 242

Uverejňovanie súdnych rozhodnutí

Zmluvné strany zabezpečia, aby v rámci súdnych konaní vo veci porušenia práv duševného vlastníctva súdne orgány mohli nariadiť na žiadosť žiadateľa a na náklady porušujúcej osoby primerané opatrenia na zverejnenie informácií týkajúcich sa rozhodnutia vrátane jeho uverejnenia v celom rozsahu alebo čiastočne. Zmluvné strany môžu ustanoviť ďalšie dodatočné opatrenia týkajúce sa zverejňovania, ktoré sú primerané daným okolnostiam, vrátane inzercie na prominentnom mieste.

ČLÁNOK 243

Administratívne postupy

V rozsahu, v akom možno nariadiť akýkoľvek občianskoprávny prostriedok nápravy ako výsledok správneho konania vo veci samej, je potrebné zabezpečiť, aby takéto postupy boli v súlade so zásadami, ktoré sú vo svojej podstate rovnocenné zásadám uvedeným v tomto pododdiele.

PODODDIEL 2

ZODPOVEDNOSŤ POSKYTOVATEĽOV SPROSTREDKOVATEĽSKÝCH SLUŽIEB

ČLÁNOK 244

Využívanie sprostredkovateľských služieb

Zmluvné strany uznávajú, že tretie strany môžu na činnosti súvisiace s porušovaním práv využívať služby sprostredkovateľov. V záujme zabezpečenia voľného pohybu informačných služieb a súčasne v záujme presadzovania práv duševného vlastníctva v digitálnom prostredí prijme každá zmluvná strana opatrenia ustanovené v tomto pododdieli, pokiaľ ide o poskytovateľov sprostredkovateľských služieb. Tento pododdiel sa uplatní len na zodpovednosť, ktorá môže vzniknúť v dôsledku porušenia v oblasti práv duševného vlastníctva a najmä autorského práva¹.

¹ Výnimky zo zodpovednosti stanovené v tomto článku sa vzťahujú len na prípady, kde činnosť poskytovateľa služieb informačnej spoločnosti je obmedzená na technický proces prevádzky a poskytovania prístupu ku komunikačnej sieti, prostredníctvom ktorej sa prenášajú alebo dočasne uchovávajú informácie sprístupňované tretím stranám, a to s jediným účelom – zabezpečiť, aby bol prenos efektívnejší; táto činnosť má výlučne technickú, automatickú a pasívnu povahu, ktorá znamená, že poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti nepozná, ani nemá kontrolu nad informáciami, ktoré sú prenášané alebo uchovávané.

ČLÁNOK 245

Zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb: „Mere conduit“ (Iba prenos)

1. Ak poskytovaná služba informačnej spoločnosti pozostáva z prenosu informácií, ktoré sú poskytované príjemcom tejto služby prostredníctvom komunikačnej siete alebo z poskytnutia prístupu do komunikačnej siete, musia zmluvné strany zabezpečiť, aby poskytovateľ služieb nebol zodpovedný za prenášané informácie, a to pod podmienkou, že poskytovateľ:

- a) nezačína prenos;
- b) nevyberá príjemcu prenosu, a
- c) nevyberá ani neupravuje informácie, ktoré sú prenášané.

2 Prenos informácií a poskytnutie prístupu, ktoré sú uvedené v odseku 1 tohto článku, zahŕňajú automatické, dočasné a prechodné uloženie prenášaných informácií, pokiaľ k takémuto uloženiu dochádza výlučne v záujme vykonania prenosu v komunikačnej sieti, a pod podmienkou, že sa informácie neuchovávajú dlhšie, ako je primerane nevyhnutné na tento prenos.

3 Tento článok nemá vplyv na možnosť súdneho alebo administratívneho orgánu požadovať v súlade s právnymi systémami zmluvných strán od poskytovateľa služieb, aby ukončil porušovanie, resp. aby mu zabránil.

Zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb: „Caching“
(Ukladanie informácií do vyrovnávacej pamäte)

1 Ak sa poskytuje služba informačnej spoločnosti, ktorá pozostáva z prenosu informácií, ktoré sú poskytované príjemcom tejto služby, prostredníctvom komunikačnej siete, musia zmluvné strany zabezpečiť, aby poskytovateľ služieb nebol zodpovedný za automatické, dočasné a prechodné uloženie týchto informácií, ktoré sa vykonáva výlučne v záujme zefektívnenia ďalšieho prenosu informácií k ďalším príjemcom služby na ich žiadosť, a to pod podmienkou, že poskytovateľ:

- a) neupravuje informácie;
- b) dodržiava podmienky prístupu k informáciám;
- c) dodržiava pravidlá týkajúce sa aktualizácie informácií, ktoré sú špecifikované spôsobom všeobecne uznávaným a používaným v tomto odvetví;
- d) nezasahuje do zákonom povoleného používania technológie, ktorá je všeobecne uznávaná a používaná v tomto odvetví, s cieľom získať údaje o používaní informácií, a
- e) koná promptne, aby odstránil alebo zamedzil prístup k informáciám, ktoré uchováva, po tom, ako sa dozvie skutočnosť, že informácie boli na pôvodnom zdroji prenosu odstránené zo siete, alebo k nim bol zamedzený prístup, alebo že súdny alebo správny orgán nariadili ich odstránenie alebo zamedzenie prístupu k nim.

2. Tento článok nemá vplyv na možnosť súdneho alebo administratívneho orgánu požadovať v súlade s právnymi systémami zmluvných strán od poskytovateľa služieb, aby ukončil porušovanie, resp. aby mu zabránil.

ČLÁNOK 247

Zodpovednosť poskytovateľov sprostredkovateľských služieb: „Hosting“ (Ukladanie informácií na hostiteľskom serveri)

1. Ak sa poskytuje služba informačnej spoločnosti, ktorá pozostáva z uloženia informácií, ktoré poskytuje príjemca tejto služby, musia zmluvné strany zabezpečiť, aby poskytovateľ služieb nebol zodpovedný za informácie uchovávané na žiadosť príjemcu služby, a to pod podmienkou, že poskytovateľ:

- a) nevie o nezákonnej činnosti alebo informáciách, a pokiaľ ide o nároky na náhradu škody, nie je si vedomý skutočností alebo okolností, z ktorých by bolo zrejmé, že ide o nezákonnú činnosť alebo informácie, alebo
- b) po zistení alebo uvedomení si týchto skutočností, koná promptne, aby odstránil alebo znemožnil prístup k informáciám.

2. Odsek 1 tohto článku sa neuplatní, ak príjemca služby koná na základe právomoci od poskytovateľa alebo pod jeho vedením.

3. Tento článok nemá vplyv na možnosť súdneho alebo administratívneho orgánu požadovať v súlade s právnymi systémami zmluvných strán od poskytovateľa služieb, aby porušovanie práv ukončil alebo aby mu predchádzal, a nemá vplyv ani na možnosť zmluvných strán stanoviť postupy, ktorými by sa upravovalo odstránenie informácií alebo znemožnenie prístupu k nim.

ČLÁNOK 248

Neexistencia všeobecnej povinnosť monitorovania

1. Zmluvné strany neuložia poskytovateľom služieb, na ktoré sa vzťahujú články 245, 246 a 247 tejto dohody, všeobecnú povinnosť monitorovať informácie, ktoré prenášajú alebo ktoré uchovávajú, ani všeobecnú povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré by naznačovali, že ide o nezákonnú činnosť.
2. Zmluvné strany môžu stanoviť pre poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti povinnosť promptne informovať zodpovedné orgány o údajných nezákonných činnostiach alebo informáciách, ktoré im poskytujú príjemcovia ich služieb, resp. zodpovedným orgánom na ich žiadosť poskytnúť informácie umožňujúce identifikáciu príjemcov ich služby, s ktorými uzavreli dohody o uchovávaní údajov.

ČLÁNOK 249

Prechodné obdobie

Ukrajina v plnom rozsahu vykoná povinnosti vyplývajúce z tohto pododdielu do 18 mesiacov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

PODODDIEL 3

ĎALŠIE USTANOVENIA

ČLÁNOK 250

Opatrenia na hraniciach

1. Na účely tohto ustanovenia je „tovar porušujúci práva duševného vlastníctva“:
 - a) „falšovaný tovar“, a to:
 - i) tovar, vrátane jeho obalu, ktorý bez povolenia nesie ochrannú známku, ktorá je rovnaká ako ochranná známka riadne zapísaná pre rovnaký typ tovaru, resp. ktorú nie je možné odlíšiť v jej základných aspektoch od tejto ochrannej známky a ktorá preto porušuje práva majiteľa ochrannej známky;
 - ii) akýkoľvek symbol obchodnej známky (logo, etiketa, nálepka, brožúra, návod na použitie alebo záručné doklady), aj keď sa uvádza používa samostatne, a to za rovnakých podmienok, aké sa uplatňujú na tovar uvedený v bode i),
 - iii) obalové materiály nesúce obchodné známky falšovaného tovaru, používané samostatne, a to za rovnakých podmienok, aké sa uplatňujú na tovar uvedený v bode i);

- b) „pirátsky tovar“, menovite tovar, ktorý je kópiou alebo obsahuje kópie vyrobené bez súhlasu nositeľa autorského práva alebo práv súvisiacich s autorským právom alebo práv k dizajnu, resp. bez súhlasu osoby riadne oprávnenej týmto nositeľom pre územie krajiny výroby, a to bez ohľadu na to, či je alebo nie je zapísané na základe vnútroštátneho práva;
- c) tovar, ktorý podľa právnych predpisov zmluvnej strany, v ktorej sa žiada o colné opatrenie, porušuje:
 - i) patent;
 - ii) dodatkové ochranné osvedčenie;
 - iii) právo k odrodám rastlín;
 - iv) dizajn,
 - v) zemepisné označenie.

2. Pokiaľ sa v tomto pododdiele neustanovuje inak, zmluvné strany prijímú postupy¹, ktoré umožnia nositeľovi práv, ktorý má opodstatnený dôvod domnievať sa, že môže dôjsť k dovozu, vývozu, opätovnému vývozu, vstupu na colné územie či k opusteniu colného územia, umiestneniu do režimu s podmieneným oslobodením od cla alebo k umiestneniu do bezcolnej zóny či bezcolného skladu tovaru porušujúceho práva duševného vlastníctva, predložiť príslušným administratívnym alebo súdnym orgánom písomnú žiadosť, aby colné orgány pozastavili prepustenie takéto tovaru do voľného obehu, resp. aby takýto tovar zadržali.

¹ Rozumie sa, že takto nie je nutné postupovať pri dovoze tovaru, ktorý umiestnil na trh v inej krajine nositeľ práva, resp. ktorý tam bol umiestnený s jeho súhlasom.

3. Zmluvné strany stanovia, že ak colné orgány v rámci svojej činnosti a predtým, než nositeľ práva predloží žiadosť alebo než sa jeho žiadosti vyhovel, majú oprávnené dôvody domnievať sa, že tovar porušuje práva duševného vlastníctva, môžu pozastaviť prepustenie tovaru alebo ho zadržať, aby mal nositeľ práva možnosť predložiť žiadosť o prijatie opatrenia podľa predchádzajúceho odseku.
4. Všetky práva a povinnosti stanovené v oddiele 4 časti III dohody TRIPS týkajúce sa dovozcu sa vzťahujú aj na vývozcu, resp. na držiteľa tovaru.
5. Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme poskytnutia technickej pomoci a budovania kapacít na účely vykonania tohto článku.
6. Ukrajina v plnom rozsahu vykoná povinnosti vyplývajúce z tohto článku do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 251

Kódex správania a spolupráca vo forenznej oblasti

Zmluvné strany budú podporovať:

- a) vypracovanie kódexov správania, ktoré by mali prispieť k presadzovaniu práv duševného vlastníctva, zo strany odvetvových alebo profesijných združení alebo organizácií;

- b) predkladanie návrhov kódexov správania príslušným orgánom zmluvných strán a posudzovanie ich uplatňovania.

ČLÁNOK 252

Spolupráca

1. Zmluvné strany sa dohodli, že budú spolupracovať v záujme podpory vykonávania záväzkov a povinností prevzatých na základe tejto kapitoly.
2. Popri ustanoveniach hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) a súlade s ustanoveniami hlavy VI (Finančná spolupráca a ustanovenia o boji proti podvodom) tejto dohody medzi oblasti spolupráce budú patriť aj tieto činnosti:
 - a) výmena informácií o právnom rámci týkajúcom sa práv duševného vlastníctva a príslušných pravidiel ich ochrany a presadzovania; výmena skúseností zmluvnej strany EÚ a Ukrajiny v oblasti legislatívneho procesu;
 - b) výmena skúseností zmluvnej strany EÚ a Ukrajiny v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva;
 - c) výmena skúseností zmluvnej strany EÚ a Ukrajiny s presadzovaním práv na centrálnej a nižšej úrovni colnými orgánmi, políciou, administratívnymi a súdnymi orgánmi; koordinácia v záujme predchádzania vývozu falšovaného tovaru, a to aj s inými krajinami;

- d) budovanie kapacít; výmena a odborná príprava pracovníkov;
- e) podpora a šírenie informácií o právach duševného vlastníctva okrem iného v podnikateľských kruhoch a v občianskej spoločnosti; podpora verejného povedomia spotrebiteľov a nositeľov práv;
- f) posilňovanie inštitucionálnej spolupráce, napríklad medzi orgánmi, ktoré sú zodpovedné za oblasť duševného vlastníctva;
- g) aktívna podpora povedomia širokej verejnosti a jej vzdelávanie v oblasti politík na ochranu a presadzovania práv duševného vlastníctva: vytvorenie účinných stratégií na identifikovanie hlavných príjemcov posolstiev a vytvorenie komunikačných programov na zvýšenie povedomia spotrebiteľov a médií o dosahoch porušovania práv duševného vlastníctva, a to aj v súvislosti s hrozbami z pohľadu zdravia a bezpečnosti a v kontexte prepojenia na organizovaný zločin.

3. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 1 a 2 tohto článku, a na ich doplnenie sa zmluvné strany dohodli, že budú pokračovať v účinnom dialógu o záležitostiach duševného vlastníctva, ktorý bude spadať pod kontrolu Výboru pre obchod, s cieľom riešiť témy relevantné z hľadiska ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, ako aj o akékoľvek iné relevantné záležitosti.

KAPITOLA 10

HOSPODÁRSKA SÚŤAŽ

ODDIEL 1

ANTITRUSTOVÉ PREDPISY A FÚZIE

ČLÁNOK 253

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto oddielu sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „orgán na ochranu hospodárskej súťaže” je:
 - a) v prípade zmluvnej strany EÚ – Európska komisia, a
 - b) v prípade Ukrajiny – Protimonopolný výbor Ukrajiny;
2. „právne predpisy na ochranu hospodárskej súťaže“ sú:
 - a) v prípade zmluvnej strany EÚ články 101, 102 a 106 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie EÚ o fúziách) a ich vykonávacie predpisy a zmeny;

- b) v prípade Ukrajiny zákon č. 2210-III z 11. januára 2001 (v znení následných zmien) a jeho vykonávacie predpisy a zmeny. V prípade rozporu medzi ustanoveniami zákona č. 2210-III a akýmkoľvek iným hmotnoprávnym ustanovením o hospodárskej súťaži Ukrajina zabezpečí, aby prednosť mali ustanovenia uvedeného zákona; ako aj
 - c) akékoľvek zmeny uvedených nástrojov prijaté po nadobudnutí platnosti tejto dohody.
3. Pojmy použité v tomto oddiele sú bližšie vysvetlené v prílohe XXIII.

ČLÁNOK 254

Zásady

Zmluvné strany uznávajú význam voľnej a nenarušenej hospodárskej súťaže vo svojich obchodných vzťahoch. Uznávajú, že protisúťažné podnikateľské postupy a transakcie majú potenciál narušiť riadne fungovanie trhov a vo všeobecnosti oslabujú výhody liberalizácie obchodu. Preto súhlasia s tým, že nasledujúce postupy a transakcie vymedzené v príslušných predpisoch na ochranu hospodárskej súťaže nie sú v súlade s touto dohodou, keďže môžu ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami:

- a) dohody medzi podnikmi, zosúladené postupy podnikov a rozhodnutia združení podnikov, ktorých cieľom alebo následkom je vylúčenie, obmedzenie, narušenie alebo podstatné oslabenie hospodárskej súťaže na území niektorej zo zmluvných strán;

- b) zneužívanie dominantného postavenia zo strany jedného alebo viacerých podnikov na území niektorej zo zmluvných strán, alebo
- c) koncentrácie medzi podnikmi, ktoré výsledkom je monopolizácia alebo značné obmedzenie hospodárskej súťaže na trhu na území niektorej zo zmluvných strán.

ČLÁNOK 255

Vykonávanie

1. Zmluvná strana EÚ a Ukrajina zachovávajú v platnosti právne predpisy na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré účinne riešia postupy a transakcie uvedené v článku 254 písm. a), b) a c).
2. Zmluvné strany zachovávajú orgány na ochranu hospodárskej súťaže zodpovedné za účinné presadzovanie právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže uvedených v odseku 1 tohto článku a riadne na to vybavené.
3. Zmluvné strany uznávajú význam uplatňovania svojich príslušných právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže transparentným, včasným a nediskriminačným spôsobom, pri dodržaní zásad spravodlivosti v konaní a práva na obhajobu. Každá zmluvná strana predovšetkým zabezpečí, aby:
 - a) predtým, ako orgán na ochranu hospodárskej súťaže niektorej zo zmluvných strán uplatní sankciu alebo prostriedok nápravy voči určitej fyzickej alebo právnickej osobe pre porušenie súťažného práva tejto zmluvnej strany, umožní tejto osobe po tom, ako jej oznámi predbežné závery vo veci existencie porušenia právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže, v primeranej lehote stanovenej príslušným právnym predpisom zmluvnej strany vyjadriť sa a predložiť dôkazy, a

b) akúkoľvek takúto sankciu alebo prostriedok nápravy uloží, resp. na žiadosť predmetnej osoby preskúma súd alebo iný nezávislý tribunál zriadený na základe právnych predpisov tejto zmluvnej strany.

4. Na žiadosť zmluvnej strany jej druhá zmluvná strana sprístupní verejné informácie týkajúce sa činností presadzovania v súvislosti s právnymi predpismi na ochranu hospodárskej súťaže, ako aj právne predpisy týkajúce sa povinností, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel.

5. Orgán na ochranu hospodárskej súťaže prijme a uverejní dokument, v ktorom budú ozrejmene zásady upravujúce stanovovanie všetkých peňažných sankcií ukladaných v prípade porušenia predpisov na ochranu hospodárskej súťaže.

6. Orgán na ochranu hospodárskej súťaže prijme a uverejní dokument, v ktorom budú ozrejmene zásady uplatňované pri posudzovaní horizontálnych fúzií.

ČLÁNOK 256

Aproximácia práva a praxe v oblasti presadzovania

Ukrajina uskutoční aproximáciu svojich právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže a postupov na ich presadzovanie s *acquis* EÚ v tejto oblasti v súlade s časovým harmonogramom uvedeným ďalej:

1. nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 zmluvy;

Časový harmonogram: Článok 30 nariadenia sa vykoná do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

2. Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie EÚ o fúziách).

Časový harmonogram: Článok 1 a článok 5 ods. 1 a 2 nariadenia sa vykonávajú do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

Článok 20 sa vykoná do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

3. Nariadenie Komisie (EÚ) č. 330/2010 z 20. apríla 2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov.

Časový harmonogram: Články 1, 2, 3, 4, 6, 7 a 8 nariadenia sa vykonávajú do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

4. Nariadenie Komisie (ES) č. 772/2004 zo 7. apríla 2004 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 zmluvy na kategórie dohôd o transfere technológií.

Časový harmonogram: Články 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8 nariadenia sa vykonávajú do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 257

Verejné podniky a podniky, ktorým boli zverené osobitné alebo výhradné práva

1. Pokiaľ ide o verejné podniky a podniky, ktorým boli zverené osobitné alebo výhradné práva:
 - a) žiadna zo zmluvných strán neprijme ani nezachová v platnosti žiadne opatrenia, ktoré by boli v rozpore so zásadami obsiahnutými v článku 254 a článku 258 ods. 1 tejto dohody, a
 - b) zmluvné strany zabezpečia, aby sa na takéto podniky vzťahovali právne predpisy na ochranu hospodárskej súťaže uvedené v článku 253 ods. 2 tejto dohody,

pokiaľ uplatňovanie týchto právnych predpisov a zásad právne ani fakticky nebráni týmto podnikom v plnení konkrétnych úloh, ktoré im boli zverené.

2. Žiadne z ustanovení predchádzajúceho odseku nemožno vykladať tak, že bráni zmluvným stranám v tom, aby zriadili alebo zachovali určitý verejný podnik, resp. aby podnikom zverili alebo zachovali ich osobitné alebo výhradné práva.

ČLÁNOK 258

Štátne monopoly

1. Každá zmluvná strana do piatich rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody upraví štátne monopoly obchodného charakteru takým spôsobom, aby zabezpečila, že nebude existovať diskriminácia medzi fyzickými a právnickými osobami zmluvných strán, pokiaľ ide o podmienky, za ktorých sa tovar obstaráva a uvádza na trh.
2. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nedotýka práv a povinností zmluvných strán, ktoré im vyplývajú kapitoly 8 (Verejné obstarávanie) hlavy IV tejto dohody.
3. Žiadne z ustanovení odseku 1 nemožno vykladať tak, že zmluvnej strane bráni v zriadení alebo zachovaní štátneho monopolu.

ČLÁNOK 259

Výmena informácií a spolupráca pri presadzovaní právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže

1. Zmluvné strany uznávajú význam spolupráce a koordinácie medzi svojimi príslušnými orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže v záujme ďalšej podpory účinného presadzovania právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže a v záujme splnenia cieľov tejto dohody prostredníctvom podpory hospodárskej súťaže a zamedzenia protisúťažného správania sa podnikov alebo protisúťažných transakcií.

2. Na tento účel môže orgán na ochranu hospodárskej súťaže jednej zmluvnej strany informovať orgán na ochranu hospodárskej súťaže druhej zmluvnej strany o tom, že má záujem o spoluprácu v oblasti presadzovania právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže. Táto spolupráca nebude brániť zmluvným stranám v tom, aby prijímali nezávislé rozhodnutia.

3. Zmluvné strany si môžu v záujme uľahčenia účinného uplatňovania svojich príslušných právnych predpisov na ochranu hospodárskej súťaže vymieňať informácie, okrem iného aj o právnych predpisoch a činnostiach v oblasti presadzovania, a to v rámci obmedzení daných ich príslušnými právnymi predpismi a pri zohľadnení svojich základných záujmov.

ČLÁNOK 260

Konzultácie

1. Každá zo zmluvných strán na požiadanie druhej zmluvnej strany začne konzultácie týkajúce sa pripomienok druhej zmluvnej strany s cieľom posilniť vzájomné porozumenie alebo riešiť konkrétne záležitosti, ktoré vyplývajú z tohto oddielu. Zmluvná strana žiadajúca konzultácie uvedie, ako predmetná záležitosť ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami.

2. Zmluvné strany na požiadanie niektorej zo zmluvných strán bezodkladne prerokujú akékoľvek záležitosti, ktoré sa týkajú výkladu alebo uplatňovania tohto oddielu.

3. V záujme uľahčenia diskusie o záležitosti, ktorá je predmetom konzultácií, sa každá zmluvná strana bude usilovať poskytnúť druhej zmluvnej strane príslušné informácie, ktoré nie sú dôverného charakteru, a to v rámci obmedzení daných ich príslušnými právnymi predpismi a pri zohľadnení svojich základných záujmov.

ČLÁNOK 261

Zmluvné strany v súvislosti s otázkami patriacimi do rozsahu pôsobnosti tohto oddielu nemôžu s výnimkou článku 256 tejto dohody využiť postupy na urovnávanie sporov podľa kapitoly 14 (Urovnávanie sporov) hlavy IV tejto dohody.

ODDIEL 2

ŠTÁTNA POMOC

ČLÁNOK 262

Všeobecné zásady

1. Pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme Ukrajinou alebo členským štátom Európskej únie zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s riadnym fungovaním tejto dohody, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami.
2. S riadnym fungovaním tejto dohody je však zlučiteľná:
 - a) pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov;
 - b) pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami.

3. Za zlučiteľnú s riadnym fungovaním tejto dohody možno ďalej považovať:
- a) pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou;
 - b) pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu¹ alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve niektorého z členských štátov Európskej únie alebo Ukrajiny;
 - c) pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so záujmami zmluvných strán;
 - d) pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc nepriaznivo neovplyvňuje podmienky obchodovania v rozsahu, ktorý odporuje záujmami zmluvných strán;
 - e) pomoc na dosiahnutie cieľov, ktoré umožňujú nariadenia EÚ o horizontálnych skupinových výnimkách a pravidlá upravujúce horizontálnu a odvetvovú štátnu pomoc, ak sa táto pomoc poskytuje v súlade s podmienkami týchto nariadení a pravidlami;
 - f) pomoc v prípade investícií zameraných na dosiahnutie súladu s obligatórными normami smerníc EÚ uvedených v prílohe XXIX kapitoly 6 (Životné prostredie) hlavy V tejto dohody, poskytnutá počas obdobia, ktoré v tejto prílohe bolo stanovené na vykonanie príslušných noriem; táto pomoc musí zahŕňať úpravu prevádzok a zariadení tak, aby spĺňali nové požiadavky, pričom je povolená do maximálnej výšky 40 % hrubých oprávnených nákladov.

¹ Na účely tohto ustanovenia pojem „spoločný európsky záujem“ zahŕňa spoločný záujem zmluvných strán.

4. Podniky poverené poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu alebo podniky, ktoré majú povahu fiškálneho monopolu, podliehajú pravidlám tohto oddielu, za predpokladu, že uplatňovanie týchto pravidiel neznemožňuje právne ani fakticky plniť konkrétne úlohy, ktoré im boli zverené. Rozvoj obchodu nesmie byť ovplyvnený v takom rozsahu, aby to bolo v rozpore so záujmami zmluvných strán.

Pojmy použité v tomto oddiele sú bližšie vysvetlené v prílohe XXIII.

ČLÁNOK 263

Transparentnosť

1. Každá zmluvná strana zabezpečí transparentnosť v oblasti štátnej pomoci. Na tento účel zmluvná strana každoročne oznámi druhej zmluvnej strane celkovú výšku poskytnutej štátnej pomoci spôsobilej ovplyvniť obchod medzi zmluvnými stranami, ako aj jej druhy a odvetvia, do ktorých smerovala. Súčasťou príslušných oznámení by mali byť aj informácie o cieľoch, forme, sume alebo rozpočte, orgáne poskytujúcom pomoc a podľa možnosti aj o príjemcoch pomoci. Na účely tohto článku pomoc pod prahovou hodnotou 200 000 EUR na jeden podnik počas obdobia troch rokov nie je potrebné notifikovať. Predmetná notifikácia sa považuje za vykonanú, ak sa pošle druhej zmluvnej strane alebo ak sa príslušné informácie sprístupnia na verejne prístupnej webovej stránke do 31. decembra ďalšieho kalendárneho roka.
2. Na žiadosť jednej zmluvnej strany jej druhá zmluvná strana poskytne ďalšie informácie o akýchkoľvek schémach štátnej pomoci a konkrétnych prípadoch štátnej pomoci ovplyvňujúcej obchod medzi zmluvnými stranami. Zmluvné strany si navzájom budú vymieňať informácie, pričom zohľadnia obmedzenia, ktoré vyplývajú z požiadaviek služobného a obchodného tajomstva.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby finančné vzťahy medzi verejnými orgánmi a verejnými podnikmi boli transparentné, aby boli zrejmé najmä:

- a) prostriedky z verejných zdrojov, ktoré boli priamo či nepriamo (napríklad prostredníctvom verejných podnikov alebo finančných inštitúcií) verejnými orgánmi sprístupnené dotknutým verejným podnikom;
- b) účely, na aké boli tieto prostriedky z verejných zdrojov v skutočnosti použité.

4. Zmluvné strany ďalej zabezpečia, aby finančná a organizačná štruktúra akéhokoľvek podniku, ktorý požíva osobitné alebo výhradné právo zverené Ukrajinou alebo členským štátom Európskej únie, resp. ktorému bolo zverené poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ak sa mu poskytuje kompenzácia za služby vo verejnom záujme v akejkoľvek forme v súvislosti s predmetnou službou, bola náležitým spôsobom zohľadnená oddeleným vedením účtov, aby boli zrejmé najmä:

- a) výdavky a príjmy spojené so všetkými výrobkami alebo službami, v súvislosti s ktorými boli podniku udelené osobitné alebo výhradné práva, resp. so všetkými službami všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorými boli podniku zverené, a na druhej strane každý ďalší osobitný výrobok alebo služba, v súvislosti s ktorým podnik vykonáva určité činnosti;
- b) všetky podrobnosti súvisiace s postupmi pri rozdeľovaní a pridelovaní výdavkov a príjmov na jednotlivé aktivity. Tieto postupy musia byť založené na účtovných zásadách kauzality, objektívnosti, transparentnosti a súdržnosti, a to v zmysle medzinárodne uznávaných účtovných metodík, ako je napr. sledovanie nákladov podľa činností, pričom sa musia opierať o audítorsky preverené údaje.

5. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa ustanovenia tohto článku uplatňovali do piatich rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.

ČLÁNOK 264

Výklad

Zmluvné strany sa dohodli, že článok 262, článok 263 ods. 3 alebo článok 263 ods. 4 tejto dohody budú uplatňovať tak, že ako zdroje výkladu týchto článkov použijú kritériá vyplývajúce z uplatňovania článkov 106, 107 a 93 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vrátane príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, ako aj príslušných sekundárnych právnych predpisov, rámcov, usmernení a ďalších administratívnych aktov platných v Európskej únii.

ČLÁNOK 265

Vzťah k WTO

Týmito ustanoveniami nie je dotknuté právo zmluvných strán uplatniť nápravné opatrenia v oblasti obchodu alebo iné vhodné opatrenia proti určitej dotácii, resp. využiť postupy na urovnávanie sporov podľa príslušných ustanovení WTO.

ČLÁNOK 266

Rozsah pôsobnosti

Ustanovenia tohto oddielu sa vzťahujú na tovar a služby uvedené v prílohe XVI kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod) hlavy IV tejto dohody, a to v súlade s vzájomne dohodnutým rozhodnutím o prístupe na trh a s výnimkou dotácií na výrobky, na ktoré sa vzťahuje príloha 1 Dohody WTO o poľnohospodárstve a iných dotácií, na ktoré sa vzťahuje Dohoda WTO o poľnohospodárstve.

ČLÁNOK 267

Vnútroštátny systém kontroly štátnej pomoci

Na účely dosiahnutia súladu s článkami 262 až 266 tejto dohody:

1. Ukrajina predovšetkým prijme vnútroštátne právne predpisy upravujúce oblasť štátnej pomoci, ako aj zriadi funkčne nezávislý orgán, ktorý bude mať právomoci potrebné na úplné uplatňovanie článku 262 tejto dohody, a to do troch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody. Tento orgán bude mať okrem iného právo schvaľovať schémy štátnej pomoci a individuálne pomoci v súlade s kritériami uvedenými v článkoch 262 a 264 tejto dohody, ako aj právo nariadiť vrátenie štátnej pomoci, ktorá bola poskytnutá protiprávne. Akákoľvek nová štátna pomoc poskytnutá Ukrajinou musí byť v súlade s článkami 262 a 264 tejto dohody do jedného roka odo dňa zriadenia predmetného orgánu.

2. Ukrajina do piatich rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody vypracuje kompletný prehľad schém pomoci, ktoré zaviedla pred zriadením orgánu uvedeného v odseku 1 a tieto schémy pomoci dá do súladu s kritériami uvedenými v článkoch 262 a 264 tejto dohody najneskôr do siedmich rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody.
3. a) Na účely uplatňovania ustanovení článku 262 tejto dohody zmluvné strany súhlasia, že počas prvých päť rokov po nadobudnutí platnosti tejto dohody sa bude vyhodnocovať každá štátna pomoc poskytnutá Ukrajinou so zreteľom na skutočnosť, že Ukrajina sa považuje za rovnakú oblasť, ako oblasti Európskej únie opísané v článku 107 ods. 3 písm. a) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
- b) Do štyroch rokov od nadobudnutia platnosti tejto dohody Ukrajina predloží Európskej komisii údaje o svojom hrubom domácom produkte na obyvateľa, harmonizované na úrovni NUTS II. Orgán uvedený v odseku 1 tohto článku a Európska komisia potom spoločne zhodnotia oprávnenosť regiónov Ukrajiny a súvisiace maximálne intenzity pomoci, s cieľom vypracovať na základe príslušných usmernení Spoločenstva regionálnu mapu pomoci.

KAPITOLA 11

ENERGETICKÉ OTÁZKY SÚVISIACE S OBCHODOM

ČLÁNOK 268

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia kapitoly 5 (Uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu) hlavy IV tejto dohody, sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „energetický tovar“ je zemný plyn (kód HS 27.11), elektrická energia (kód HS 27.16) a ropa (kód HS 27.09);
2. „pevná infraštruktúra“ je prenosová alebo distribučná sieť, zariadenia súvisiace so skvapalneným zemným plynom a zariadenia na jeho uchovávanie v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou (ďalej len „smernica 2003/54/ES“) a smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/55/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom (ďalej len „smernica 2003/55/ES“);
3. „tranzit“ je tranzit uvedený v kapitole 5 (Uľahčenia v rámci colnej oblasti a obchodu) hlavy IV tejto dohody, energetického tovaru prostredníctvom pevnej infraštruktúry alebo ropovodu;

4. „doprava“ je prenos a distribúcia v zmysle smernice 2003/54/ES a smernice 2003/55/ES a preprava ropy prostredníctvom ropovodu;

5. „nedovolené odoberanie“ je činnosť spočívajúca v neoprávnenom odobratí energetického tovaru z pevnej infraštruktúry.

ČLÁNOK 269

Vnútroštátne regulované ceny

1. Ceny za dodávky plynu a elektrickej energie priemyselným zákazníkom sa budú určovať výhradne na základe ponuky a dopytu.

2. Odchyľne od ustanovení odseku 1 tohto článku zmluvné strany môžu vo všeobecnom hospodárskom záujme¹ zaviesť povinnosť pre podniky v súvislosti s cenou za dodávky plynu a elektrickej energie (ďalej len „regulovaná cena“).

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby táto povinnosť bola stanovená jasne, transparentne, primerane, nediskriminačne, overiteľne a na časovo obmedzené obdobie. V rámci uplatnenia tejto povinnosti zmluvné strany okrem toho zaručia pre ostatné podniky rovnosť prístupu ku zákazníkom.

4. V prípade, že je cena, za ktorú sa plyn a elektrická energia predáva na vnútroštátnom trhu, regulovaná, príslušná zmluvná strana zabezpečí, aby pred nadobudnutím účinnosti regulovanej ceny bola uverejnená metodika, z ktorej vychádza výpočet tejto regulovanej ceny.

¹ Pojem „všeobecný hospodársky záujem“ treba chápať rovnako, ako sa chápe v článku 106 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a najmä v súlade s tým, ako je tento pojem upravený v judikatúre zmluvnej strany EÚ.

ČLÁNOK 270

Zákaz stanovovania dvojakých cien

1. Bez toho, aby tým bola dotknutá možnosť stanovovať vnútroštátne regulované ceny a v súlade s odsekmi 2 a 3 článku 269 tejto dohody žiadna zo zmluvných strán ani žiadny ich regulačný orgán neprijme ani nezachová žiadne opatrenie, v dôsledku ktorého by sa zvýšili ceny energetického tovaru vyvážaného do druhej zmluvnej strany v porovnaní s cenami uplatňovanými v prípade, keď je tento tovar určený na vnútroštátnu spotrebu.
2. Vyvážajúca zmluvná strana na žiadosť druhej zmluvnej strany jej poskytne dôkazy, že rozdiel v cenách toho istého energetického tovaru predávaného na vnútroštátnom trhu a určeného na vývoz nie je výsledkom opatrenia zakázaného odsekom 1 tohto článku.

ČLÁNOK 271

Clá a množstvové obmedzenia

1. Medzi zmluvnými stranami sa zakazuje uplatňovanie ciel a množstvových obmedzení na dovoz a vývoz energetického tovaru, ako aj všetky opatrenia s rovnocenným účinkom. Tento zákaz sa vzťahuje aj na clá fiškálnej povahy.
2. Odsek 1 nebráni uplatňovaniu množstvových obmedzení alebo opatrení s rovnocenným účinkom, ak sú odôvodnené na základe verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti, ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, resp. ochrany priemyselného a obchodného vlastníctva. Takéto obmedzenia alebo zákazy však nesmú znamenať svojvoľnú alebo nezdôvodniteľnú diskrimináciu ani skryté obmedzovanie obchodu medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 272

Tranzit

Zmluvné strany prijímú kroky potrebné na uľahčenie tranzitu, a to v súlade so zásadou slobody tranzitu v zmysle článkov V.2, V.4 a V.5 dohody GATT z roku 1994 a článkov 7.1 a 7.3 Zmluvy o energetickej charte z roku 1994, ktoré sa týmto začleňujú do tejto dohody a stávajú sa jej súčasťou.

ČLÁNOK 273

Doprava

Pokiaľ ide o dopravu elektrickej energie a plynu, a to najmä pokiaľ ide o prístup tretích strán k pevnej infraštruktúre, zmluvné strany upravujú svoje právne predpisy podľa prílohy XXVII k tejto dohode a Zmluvy o Energetickom spoločenstve z roku 2005, aby tarify uverejnené pred nadobudnutím platnosti uvedenej dohody a zmluvy, ako aj postupy pridelovania kapacít a všetky ďalšie podmienky boli objektívne, primerané a transparentné a aby nediskriminovali na základe pôvodu, vlastníctva alebo určenia predmetnej elektrickej energie alebo plynu.

ČLÁNOK 274

Spolupráca v súvislosti s infraštruktúrou

Zmluvné strany sa budú usilovať uľahčiť využívanie infraštruktúry na prenos plynu a zariadení na jeho uchovávanie, pričom budú navzájom konzultovať a prípadne koordinovať kroky zamerané na rozvoj infraštruktúry. Zmluvné strany budú spolupracovať v otázkach súvisiacich s obchodom so zemným plynom, ako aj v otázkach udržateľnosti a bezpečnosti dodávok.

V záujme ďalšej integrácie trhov s energetickým tovarom každá zo zmluvných strán zoberie pri vypracúvaní dokumentov venovaných otázke rozvoja, pokiaľ ide o scenáre dopytu a ponuky, vytváranie prepojení, stratégie v oblasti energetiky a plány rozvoja infraštruktúry, do úvahy energetické siete a kapacity druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 275

Nedovolené odoberanie energetického tovaru

Každá zmluvná strana prijme všetky opatrenia potrebné na to, aby sa zakázalo a vyriešilo nedovolené odoberanie energetického tovaru v tranzite, resp. dopravovaného cez jej priestor.

ČLÁNOK 276

Prerušenie tranzitu a dopravy energetického tovaru

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby prevádzkovatelia prenosovej sústavy prijali opatrenia, ktoré sú potrebné na:
 - a) minimalizáciu rizika náhodného prerušenia, zníženia objemu alebo zastavenia tranzitu a dopravy;
 - b) urýchlené obnovenie normálneho fungovania tranzitu alebo dopravy, ktoré boli náhodne prerušené, resp. v prípade ktorých došlo k zníženiu objemu alebo k zastaveniu.
2. Zmluvná strana, cez územie ktorej dochádza k tranzitu energetického tovaru, resp. k jeho doprave, nesmie v prípade sporu o akejkolvek záležitosti týkajúcej sa zmluvných strán či jedného alebo viacerých subjektov patriacich pod kontrolu alebo do jurisdikcie niektorej zo zmluvných strán prerušiť, znížiť objem, umožniť niektorému zo subjektov patriacich pod jej kontrolu alebo do jej jurisdikcie vrátane štátnych obchodných podnikov, aby prerušil alebo znížil, ani od týchto subjektov požadovať, aby prerušili a znížili, existujúcu dopravu alebo tranzit energetického tovaru, s výnimkou prípadov, keď sa tak osobitne ustanovuje v zmluve alebo inej dohode upravujúcej tento tranzit alebo dopravu, a to pred skončením postupu na urovanie sporu na základe príslušnej zmluvy.
3. Zmluvné strany sa dohodli, že zmluvná strana neponesie zodpovednosť za prerušenie alebo zníženie objemu tranzitu alebo dopravy v zmysle tohto článku, ak táto zmluvná strana nebola schopná zabezpečiť dodávku, tranzit alebo dopravu energetického tovaru v dôsledku konania, za ktoré zodpovedá tretia krajina alebo subjekt patriaci pod kontrolu alebo do jurisdikcie tretej krajiny.

ČLÁNOK 277

Regulačný orgán v oblasti elektrickej energie a plynu

1. Regulačný orgán musí byť právne odlišný a musí fungovať nezávisle od akéhokoľvek verejného alebo súkromného subjektu, pričom musí mať dostatočné právomoci na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže na trhu a jeho efektívneho fungovania.
2. Rozhodnutia regulačného orgánu a postupy, ktoré používa, budú nestranné, pokiaľ ide o všetkých účastníkov trhu.
3. Prevádzkovateľ, na ktorého má rozhodnutie regulačného orgánu vplyv, má právo odvolať sa proti tomuto rozhodnutiu na odvolací orgán, ktorý je nezávislý od zúčastnených strán. Ak odvolací orgán nemá charakter súdneho orgánu, dôvody jeho rozhodnutia sa uvedú vždy písomne a jeho rozhodnutia takisto podliehajú preskúmaniu zo strany nestranného a nezávislého súdneho orgánu. Rozhodnutia prijaté odvolacími orgánmi sa musia účinne presadzovať.

ČLÁNOK 278

Vzťah k Zmluve o Energetickom spoločenstve

1. V prípade rozporu medzi ustanoveniami tohto oddielu a ustanoveniami Zmluvy o Energetickom spoločenstve z roku 2005 alebo právnych predpisov EÚ uplatniteľných na jej základe majú v rámci predmetného rozporu prednosť ustanovenia Zmluvy o Energetickom spoločenstve z roku 2005 alebo právnych predpisov EÚ uplatniteľných na jej základe.
2. Pri vykonávaní tohto oddielu sa uprednostní prijímanie právnych predpisov alebo iných aktov, ktoré budú v súlade so Zmluvou o Energetickom spoločenstve z roku 2005, resp. ktoré budú založené na právnych predpisoch, ktoré toto odvetvie upravujú v EÚ. V prípade sporu v súvislosti s týmto oddielom sa budú právne predpisy a iné akty, ktoré spĺňajú tieto kritériá, považovať za súladné s týmto oddielom. Pri posudzovaní súladnosti právnych predpisov alebo iných aktov s týmito kritériami sa zohľadnia všetky relevantné rozhodnutia prijaté na základe článku 91 Zmluvy o Energetickom spoločenstve z roku 2005.
3. Žiadna zmluvná strana nepoužije ustanovenia tejto dohody o urovnávaní sporov na to, aby tvrdila, že došlo k porušeniu ustanovení Zmluvy o Energetickom spoločenstve.

ČLÁNOK 279

Prístup k činnostiam v súvislosti s vyhľadávaním, prieskumom a ťažbou uhľovodíkov a vykonávanie týchto činností

1. Každá zmluvná strana¹ má v súlade s Dohovorom OSN o morskom práve z roku 1982 úplnú zvrchovanosť nad zásobami uhľovodíkov nachádzajúcimi sa na jej území, ako aj v jej súostrovných a teritoriálnych vodách, a to popri zvrchovaných právach na účely prieskumu a využívania zásob uhľovodíkov nachádzajúcich sa v jej výhradnej hospodárskej zóne a kontinentálnom šelfe.
2. Každá zmluvná strana si ponecháva právo určiť v rámci svojho územia, ako aj súostrovných a teritoriálnych vôd, výhradnej hospodárskej zóny a kontinentálneho šelfu oblasti, ktoré sa sprístupnia na účely výkonu činností v súvislosti s vyhľadávaním, prieskumom a ťažbou uhľovodíkov.
3. Vždy, keď sa na účely výkonu týchto činností sprístupní určitá oblasť, každá zo zmluvných strán je povinná zabezpečiť, aby sa so všetkými subjektmi zaobchádzalo rovnocenne, pokiaľ ide o prístup k týmto činnostiam a ich výkon.
4. Každá zo zmluvných strán môže požadovať od subjektu, ktorému udelila povolenie na výkon činností v súvislosti s vyhľadávaním, prieskumom a ťažbou uhľovodíkov, aby zaplatil finančný príspevok alebo príspevok vo forme uhľovodíkov. Podrobnosti tohto príspevku budú stanovené takým spôsobom, aby nezasiahli do riadiaceho a rozhodovacieho procesu subjektov.

¹ Na účely tohto článku sa pod pojmom „zmluvná strana“ rozumie členský štát s poukazom na jeho územie alebo Ukrajina s poukazom na jej územie.

ČLÁNOK 280

Udeľovanie licencií a licenčné podmienky

1. Zmluvné strany prijímú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby licencie, na základe ktorých je určitý subjekt oprávnený vykonávať vo vlastnom mene a na vlastný účet právo vyhľadávania, prieskumu alebo ťažby uhl'ovodíkov v určitej geografickej oblasti, boli vydávané na základe zverejneného konania, ako aj aby potenciálni záujemcovia boli vyzvaní na predloženie žiadostí prostredníctvom oznámenia.
2. V oznámení sa podrobne uvedie druh licencie, príslušná geografická oblasť alebo jej časť, ako aj navrhovaný čas alebo lehota na udelenie licencie.
3. Článok 104 a 105 tejto dohody sa použijú na licenčné podmienky a postup udeľovania licencií.

KAPITOLA 12

TRANSPARENTNOST

ČLÁNOK 281

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. pojem „všeobecne záväzné opatrenia“ zahŕňa zákony, iné právne predpisy, súdne rozhodnutia, postupy a administratívne rozhodnutia, ako aj akékoľvek iné všeobecné alebo abstraktné akty, výklady alebo ďalšie požiadavky, ktoré majú vplyv na akúkoľvek záležitosť, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda. Tento pojem nezahŕňa rozhodnutie, ktoré sa uplatňuje na konkrétnu osobu, a
2. „zainteresovaná osoba“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, na ktorú sa môžu vzťahovať akékoľvek práva alebo povinnosti vyplývajúce zo všeobecne záväzných opatrení v zmysle článku 282 tejto dohody.

ČLÁNOK 282

Cieľ a rozsah pôsobnosti

1. Zmluvné strany, vedomé si vplyvu, ktorý môže mať ich regulačné prostredie na obchod medzi nimi, vytvoria a zachovajú predvídateľné regulačné prostredie pre hospodárske subjekty podnikajúce na ich území, a to najmä pre malých podnikateľov, pričom sa náležite zohľadní požiadavka právnej istoty a proporcionality.
2. Zmluvné strany potvrdzujú svoje vlastné záväzky vyplývajúce z dohody o WTO a týmto stanovujú vysvetlenia a skvalitnené mechanizmy, pokiaľ ide o transparentnosť, konzultácie a lepšiu správu všeobecne záväzných opatrení, v rozsahu, v akom tieto môžu mať vplyv na akúkoľvek záležitosť, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda.

ČLÁNOK 283

Uverejňovanie

1. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby všeobecne záväzné opatrenia:
 - a) boli urýchlene zverejnené, resp. iným spôsobom dané okamžite a nediskriminačne k dispozícii všetkým zainteresovaným osobám prostredníctvom oficiálne stanoveného média, a ak je to uskutočniteľné a možné, elektronicky, tak, aby sa s nimi mohli zainteresované osoby a druhá zmluvná strana oboznámiť;

- b) obsahovali vysvetlenie svojho cieľa a dôvodov, a
- c) stanovovali dostatočne dlhý čas medzi ich uverejnením a nadobudnutím účinnosti, ibaže by to nebolo možné z naliehavých dôvodov.

2. Každá zmluvná strana:

- a) sa bude usilovať vopred uverejniť akékoľvek návrh všeobecne záväzného opatrenia alebo návrh na jeho zmenu, ako aj vysvetlenie cieľa a dôvodov predmetného návrhu;
- b) poskytne zainteresovaným osobám dostatok príležitostí na vznesenie pripomienok k takémuto navrhovanému opatreniu, pričom poskytne najmä dostatočne dlhý čas na tento účel, a
- c) sa bude usilovať zohľadniť pripomienky, ktoré zainteresované osoby predložili v súvislosti s takýmto navrhovaným opatrením.

ČLÁNOK 284

Miesta na predkladanie otázok a kontaktné miesta

1. Každá zmluvná strana stanoví alebo zachová vhodné mechanizmy odpovedania na otázky od akejkoľvek zainteresovanej osoby týkajúce sa akýchkoľvek navrhovaných všeobecne záväzných opatrení, ako aj ich spôsobu uplatňovania vo všeobecnosti.

V záujme uľahčenia komunikácie medzi zmluvnými stranami o akejkol'vek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto dohoda, ustanoví každá zo zmluvných strán kontaktné miesto. Toto kontaktné miesto poskytne na požiadanie druhej zmluvnej strany informácie o úrade alebo úradníkovi, ktorí sú za predmetnú záležitosť zodpovední a poskytne potrebnú podporu na uľahčenie komunikácie so žiadajúcou zmluvnou stranou.

Otázky možno predkladať prostredníctvom mechanizmov vytvorených touto dohodou.

2. Zmluvné strany uznávajú, že odpoveď podľa odseku 1 tohto článku nemusí byť konečná ani právne záväzná, ale bude slúžiť len na informačné účely, ak sa v zákonoch a iných právnych predpisoch zmluvných strán nestanovuje inak.

3. Na žiadosť jednej zmluvnej strany jej druhá zmluvná strana okamžite poskytne informácie a odpoveď na otázky týkajúce sa akéhokoľvek uplatňovaného alebo navrhovaného všeobecne záväzného opatrenia, v súvislosti s ktorým sa žiadajúca zmluvná strana domnieva, že by mohlo byť ovplyvnené fungovanie tejto dohody, a to bez ohľadu na to, či žiadajúcej strane bolo toto opatrenie vopred oznámené.

4. Každá zmluvná strana zachová alebo vytvorí vhodné mechanizmy pre zainteresované osoby, ktorých úlohou bude pokúsiť sa účinne vyriešiť ich problémy zainteresovaných osôb druhej zmluvnej strany, ktoré môžu nastať pri uplatňovaní všeobecne záväzných opatrení a správnych konaní v zmysle článku 285 tejto dohody. Tieto mechanizmy by mali byť ľahko dostupné, časovo ohraničené, zamerané na výsledky a transparentné. Nebudú nimi dotknuté žiadne odvolacie postupy ani postupy preskúmavania, ktoré zmluvné strany stanovia alebo zachovávajú. Takisto nimi nebudú dotknuté ani práva a povinnosti zmluvných strán vyplývajúce z kapitoly 14 (Urovnávanie sporov) a kapitoly 15 (Mediácia) hlavy IV tejto dohody.

ČLÁNOK 285

Administratívne konania

Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa všetky jej všeobecne záväzné opatrenia uvedené v článku 281 tejto dohody uplatňovali jednotne, nestranne a primerane. Na tento účel ak sa v konkrétnych prípadoch tieto opatrenia uplatnia na konkrétne osoby, tovar, služby alebo usadené subjekty druhej zmluvnej strany, každá zmluvná strana:

- a) sa bude snažiť zainteresovaným osobám druhej zmluvnej strany, ktorých sa konanie priamo týka, v súlade so svojimi postupmi primerane oznámiť začatie konania, pričom poskytne aj opis charakteru konania, vyhlásenie príslušného orgánu, ktorý začal konanie, a všeobecný opis všetkých sporných otázok;
- b) poskytne týmto zainteresovaným osobám vhodnú príležitosť na predloženie skutočností a argumentov na podporu ich stanovísk skôr, než sa pristúpi ku konečnému administratívne opatreniu, ak to umožňuje čas, charakter konania a verejný záujem, a
- c) zabezpečí, aby jej postupy vychádzali z jej vnútroštátnych právnych predpisov a boli s nimi v súlade.

ČLÁNOK 286

Preskúmanie a odvolanie

1. Každá zmluvná strana zriadi alebo zachová súdy alebo iné nezávislé tribunály a v relevantných prípadoch aj kvázi súdne alebo administratívne tribunály alebo postupy na účely urýchleného preskúmania a v odôvodnených prípadoch aj nápravy administratívneho opatrenia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda. Tieto súdy, tribunály, resp. postupy, budú nestranné a nezávislé od úradu alebo orgánu povereného presadzovaním administratívnych predpisov a nebudú mať žiadny podstatný záujem na výsledku predmetnej záležitosti.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby strany zúčastnené na konaní mali pred týmito súdmi a tribunálmi alebo v rámci týchto postupov právo na:
 - a) primeranú možnosť podporiť alebo obhájiť svoje príslušné stanoviská, a
 - b) rozhodnutie založené na dôkazoch a poskytnutých záznamoch alebo, v prípade, že to právne predpisy zmluvnej strany vyžadujú, na zázname vypracovanom administratívnym orgánom.
3. S výhradou odvolania alebo ďalšieho preskúmania podľa jej vnútroštátneho právneho poriadku každá zmluvná strana zabezpečí, aby každé takéto rozhodnutie vykonal úrad alebo orgán, ktorý je príslušný na dané administratívne opatrenie, resp. aby sa týmto rozhodnutím riadili postupy tohto úradu alebo orgánu.

ČLÁNOK 287

Kvalita v regulačnej oblasti a riadna administratívna prax

1. Zmluvné strany sa dohodli na spolupráci pri podpore kvality v regulačnej oblasti a výkonnosti, a to aj prostredníctvom výmeny informácií a najlepších postupov, pokiaľ ide o ich reformy v regulačnej oblasti a posúdenia vplyvu regulačných opatrení.
2. Strany sa zaväzujú, že budú uplatňovať zásady riadnej administratívnej praxe, a dohodli sa, že budú spolupracovať pri podpore týchto zásad, a to aj prostredníctvom výmeny informácií a najlepších postupov.

ČLÁNOK 288

Nediskriminácia

Každá zmluvná strana bude uplatňovať na zainteresované osoby druhej zmluvnej strany normy v oblasti transparentnosti, ktoré nebudú menej priaznivé ako tie, ktoré uplatňuje na svoje vlastné zainteresované osoby.

KAPITOLA 13

OBCHOD A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

ČLÁNOK 289

Kontext a ciele

1. Zmluvné strany sa odvolávajú na Agendu 21 o životnom prostredí a rozvoji z roku 1992, johannesburský plán vykonávania v oblasti trvalo udržateľného rozvoja z roku 2002, programy v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky dohodnuté na medzinárodnej úrovni (najmä program dôstojnej práce Medzinárodnej organizácie práce, ďalej len „MOP“) a Ministerské vyhlásenie Hospodárskej a sociálnej rady OSN o plnej zamestnanosti a dôstojnej práci z roku 2006. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoj záväzok podporovať rozvoj medzinárodného obchodu tak, aby prispeli k dosiahnutiu cieľa trvalo udržateľného rozvoja, a zabezpečiť, aby bol tento cieľ začlenený a zohľadnený na každej úrovni ich obchodného vzťahu.

2. Na tento účel zmluvné strany uznávajú význam, ktorý má plné zohľadnenie najlepších záujmov ich obyvateľstva, ako aj budúcich generácií, v oblasti hospodárskej, sociálnej aj environmentálnej a zabezpečiť, aby sa politiky v oblasti hospodárskeho rozvoja, životného prostredia a sociálnej oblasti navzájom podporovali.

ČLÁNOK 290

Právo na reguláciu

1. Uznávajúc, že zmluvné strany majú právo vytvárať vlastné politiky, stanovovať vlastné úrovne ochrany, ako aj priority, pokiaľ ide o oblasť životného prostredia, práce a trvalého udržateľného rozvoja, a to v súlade s príslušnými medzinárodne uznávanými normami alebo dohodami, ako aj právo prijímať alebo upraviť zodpovedajúcim spôsobom svoje príslušné právne predpisy, pričom sú povinné zabezpečiť, aby ich právne predpisy stanovovali vysokú úroveň ochrany v oblasti životného prostredia a práce, ako aj usilovať sa o skvalitnenie týchto právnych predpisov.
2. Ukrajina, keďže ide o jeden zo spôsobov dosiahnutia cieľov uvedených v tomto článku, uskutoční aproximáciu svojich zákonov, iných právnych predpisov a svojej administratívnej praxe s *acquis* EÚ.

ČLÁNOK 291

Multilaterálne pracovné normy a dohody

1. Zmluvné strany uznávajú, že plná a produktívna zamestnanosť a dôstojná práca pre všetkých sú hlavnými prvkami obchodu v kontexte globalizácie. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoju pripravenosť na podporu rozvoja obchodu spôsobom, ktorý podporuje plnú a produktívnu zamestnanosť a dôstojnú prácu pre všetkých vrátane mužov, žien a mladých ľudí.
2. Zmluvné strany budú v rámci svojich právnych predpisov a postupov podporovať a vykonávať medzinárodne uznávané normy v oblasti práce, a to predovšetkým:
 - a) slobodu združovania a účinné uznávanie práva na kolektívne vyjednávanie;

- b) odstránenie všetkých foriem nútenej alebo povinnej práce;
- c) účinné odstraňovanie detskej práce, a
- d) odstránenie diskriminácie v súvislosti so zamestnaním a povolaním.

3. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoj záväzok účinne vykonávať základné a prioritné dohovory MOP, ktoré ratifikovali, ako aj Deklaráciu MOP o základných zásadách a právach pri práci z roku 1998. Zmluvné strany zvažia aj ratifikáciu a vykonanie ďalších dohovorov MOP, ktoré MOP klasifikuje ako „aktuálne“.

4. Zmluvné strany zdôrazňujú, že normy v oblasti práce by sa nemali využívať na protekcionistické účely v oblasti obchodu. Zmluvné strany zdôrazňujú, že by sa nemali spochybňovať ich komparatívne výhody.

ČLÁNOK 292

Multilaterálne environmentálne dohody

1. Zmluvné strany uznávajú význam medzinárodnej environmentálnej správy a dohôd v oblasti životného prostredia ako reakcie medzinárodného spoločenstva na globálne či regionálne environmentálne problémy.

2. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoj záväzok účinne vykonávať vo svojich právnych predpisoch a postupoch multilaterálne dohody v oblasti životného prostredia, na ktorých sa zúčastňujú.

3. Žiadne z ustanovení tejto dohody neobmedzuje právo zmluvných strán prijať alebo zachovať opatrenia na vykonanie multilaterálnych dohôd v oblasti životného prostredia, na ktorých sa zúčastňujú. Tieto opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by znamenal svojvoľnú alebo bezdôvodnú diskrimináciu medzi zmluvnými stranami, resp. skryté obmedzovanie obchodu.
4. Zmluvné strany zabezpečia, aby politika v oblasti životného prostredia bola založená na zásade predbežnej opatrnosti, ako aj na zásade, že by sa mali prijímať preventívne opatrenia, ďalej že škody na životnom prostredí by sa mali naprávať prioritne pri zdroji a že náhradu škody by mal platiť znečisťovateľ.
5. Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom podporiť obozretné a rozumné využívanie prírodných zdrojov v súlade s cieľom trvalo udržateľného rozvoja, a to v záujme posilnenia väzieb medzi politikami a postupmi zmluvných strán v oblasti obchodu a v environmentálnej oblasti.

ČLÁNOK 293

Obchod podporujúci trvalo udržateľný rozvoj

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že obchod by mal podporovať trvalo udržateľný rozvoj vo všetkých jeho aspektoch. Uznávajú prínos, ktorý môžu základné normy v oblasti práce a dôstojná práca znamenať z hľadiska ekonomickej efektívnosti, inovácií a produktivity, a vyzdvihujú význam väčšej súdržnosti medzi obchodnými politikami na jednej strane a politikou v oblasti zamestnanosti a sociálnou politikou na strane druhej.

2. Zmluvné strany sa budú usilovať uľahčiť a podporovať obchod, ako aj priame zahraničné investície do environmentálnych tovarov, služieb a technológií, trvalo udržateľnej energie z obnoviteľných zdrojov, energeticky účinných výrobkov a služieb a výrobkov s ekologickou značkou, a to aj prostredníctvom riešenia súvisiacich necolných prekážok.

3. Zmluvné strany sa budú usilovať uľahčiť obchod s výrobkami, ktoré prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju, ako aj s výrobkami, na ktoré sa vzťahujú také modely ako napr. model spravodlivého a etického obchodu, ako aj s výrobkami, v prípade ktorých sa dodržiava zásada sociálnej zodpovednosti podnikov.

ČLÁNOK 294

Obchod s produktmi lesného hospodárstva

Zmluvné strany sa v záujme podpory trvalo udržateľného hospodárenia s lesnými zdrojmi zaväzujú, že budú spolupracovať s cieľom zlepšiť vynútiteľnosť práva a správu v lesnom hospodárstve a podporovať obchod s produktmi lesného hospodárstva získavanými z legálnych a trvalo udržateľných zdrojov.

ČLÁNOK 295

Obchod s produktmi rybného hospodárstva

Zmluvné strany sa so zreteľom na dôležitosť, ktorú pripisujú potrebe zabezpečenia zodpovedného a trvalo udržateľného riadenia populácií rýb, ako aj vzhľadom na význam podpory dobrej správy vecí verejných v oblasti obchodu, zaväzujú, že budú spolupracovať:

- a) v rámci prijímania účinných opatrení na monitorovanie a kontrolu rýb a ďalších vodných zdrojov;
- b) v rámci zabezpečenia úplného súladu s príslušnými opatreniami na ochranu a kontrolu, ktoré prijímajú regionálne organizácie pre riadenie rybného hospodárstva, ako aj pri maximálnej možnej spolupráci s týmito organizáciami a v rámci nich, a
- c) pri prijímaní opatrení, a to nielen v oblasti obchodu, na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu.

ČLÁNOK 296

Zachovanie úrovne ochrany

1. Zmluvná strana neupustí od účinného presadzovania svojich environmentálnych ani pracovnoprávných predpisov, a to či už prostredníctvom trvalého alebo opakovaného konania alebo nekonania, aby tým ovplyvnila obchod alebo investície medzi zmluvnými stranami.

2. Zmluvná strana neoslabí ani neobmedzí environmentálnu ani pracovnoprávnu ochranu vyplývajúcu z jej právnych predpisov v záujme podpory obchodu alebo investícií, a to či už prostredníctvom upustenia od svojich zákonov, iných právnych predpisov a noriem, resp. poskytnutia výnimky z nich alebo ponúknutia možnosti takéhoto upustenia alebo výnimky, spôsobom ovplyvňujúcim obchod medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 297

Vedecké informácie

Zmluvné strany uznávajú, že pri príprave, prijímaní a vykonávaní opatrení zameraných na ochranu životného prostredia, verejného zdravia a sociálnych podmienok, ktoré ovplyvňujú obchod medzi zmluvnými stranami, je dôležité zohľadňovať vedecké a technické informácie, príslušné medzinárodné normy, usmernenia alebo odporúčania.

ČLÁNOK 298

Preskúmanie vplyvu na udržateľnosť

Zmluvné strany sa zaväzujú, že budú preskúmať, monitorovať a posudzovať vplyv vykonávania tejto hlavy na trvalo udržateľný rozvoj, a to prostredníctvom svojich príslušných participačných procesov a inštitúcií, ako aj procesov a inštitúcií vytvorených na základe tejto dohody, napríklad prostredníctvom posúdení vplyvu na udržateľnosť v súvislosti s obchodom.

ČLÁNOK 299

Inštitúcie občianskej spoločnosti

1. Každá zmluvná strana určí a ustanoví novú alebo existujúcu poradnú skupinu pre trvalo udržateľný rozvoj, ktorej úlohou bude poskytovať poradenstvo v súvislosti s vykonávaním tejto kapitoly.
2. Táto poradná skupina bude pozostávať z nezávislých organizácií zastupujúcich občiansku spoločnosť, a to pri vyváženom zastúpení organizácií zamestnávateľov a zamestnancov, mimovládnych organizácií, ako aj ďalších relevantných zainteresovaných strán.
3. Členovia poradných skupín každej zo zmluvných strán sa budú stretávať na otvorenom fóre občianskej spoločnosti, kde sa bude viesť dialóg o aspektoch trvalo udržateľného rozvoja obchodných vzťahov medzi zmluvnými stranami. Fórum občianskej spoločnosti sa bude schádzať raz ročne, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Zmluvné strany sa dohodnú na fungovaní fóra občianskej spoločnosti najneskôr do jedného roka po nadobudnutí platnosti tejto dohody.
4. Dialógom na fóre občianskej spoločnosti nie je dotknutá úloha Platformy občianskej spoločnosti vytvorenej na základe článku 469 tejto dohody, ktorá je určená na výmenu názorov o akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa vykonávania tejto dohody.
5. Zmluvné strany budú informovať fórum občianskej spoločnosti o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní tejto kapitoly. Názory, stanoviská alebo návrhy fóra občianskej spoločnosti môžu byť zmluvným stranám predložené priamo alebo prostredníctvom poradných skupín.

ČLÁNOK 300

Inštitucionálne a monitorovacie mechanizmy

1. Týmto sa zriaďuje podvýbor pre obchod a udržateľný rozvoj. Podvýbor podáva správu o svojej činnosti Výboru pre pridruženie v zložení podľa článku 465 ods. 4 tejto dohody. Podvýbor pre obchod a udržateľný rozvoj bude pozostávať z vyšších úradníkov verejnej správy každej zo zmluvných strán. Bude vykonávať dohľad nad uplatňovaním tejto kapitoly, a to aj pokiaľ ide o výsledky monitorovacích činností a posúdení vplyvu, pričom bude v dobrej viere prerokúvať problémy vyplývajúce z uplatňovania tejto kapitoly. Podvýbor prijme svoj rokovací poriadok. Zíde sa do jedného roka od nadobudnutia platnosti tejto dohody a následne najmenej raz ročne.
2. Každá zo zmluvných strán ustanoví v rámci svojich správnych orgánov kontaktné miesto v záujme uľahčenia komunikácie medzi zmluvnými stranami o akejkoľvek záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto kapitola.
3. Zmluvné strany môžu monitorovať pokrok dosahovaný pri vykonávaní a presadzovaní opatrení, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola. Zmluvná strana môže od druhej zmluvnej strany požadovať, aby jej poskytla konkrétne informácie o výsledkoch dosiahnutých pri vykonávaní tejto kapitoly, a to aj s odôvodnením.
4. Zmluvná strana môže požiadať o konzultácie s druhou zmluvnou stranou týkajúce sa akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto kapitoly, a to prostredníctvom predloženia písomnej žiadosti kontaktnému miestu druhej zmluvnej strany. Zmluvné strany sa dohodli, že na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany bezodkladne uskutočnia vhodnou formou konzultácie.

5. Zmluvné strany vyvinú čo najväčšiu snahu, aby v predmetnej záležitosti dospeli k vzájomne uspokojivému riešeniu a v záujme jej úplného preskúmania môžu požiadať o poradenstvo, informácie alebo pomoc akékoľvek osoby alebo subjekty, ktoré na tento účel považujú za vhodné. Zmluvné strany zohľadnia činnosti MOP, resp. príslušných multilaterálnych environmentálnych organizácií alebo subjektov, ktorých sú členmi.

6. Ak sa zmluvným stranám nepodarí predmetnú záležitosť vyriešiť prostredníctvom konzultácií, každá z nich môže požiadať o zvolanie podvýboru pre obchod a udržateľný rozvoj na účely jej posúdenia, a to prostredníctvom predloženia písomnej žiadosti kontaktnému miestu druhej zmluvnej strany. Podvýbor sa urýchlene zide a bude sa usilovať o dosiahnutie dohody o vyriešení predmetnej záležitosti, pričom ju prípadne prekonzultuje s vládnymi aj mimovládnymi expertmi. Riešenie, ku ktorému dospeje podvýbor pre obchod a udržateľný rozvoj, sa zverejní, pokiaľ podvýbor nerozhodne inak.

7. Vo všetkých záležitostiach vyplývajúcich z tejto kapitoly môžu zmluvné strany využiť jedine postupy stanovené v článkoch 300 a 301 tejto dohody.

ČLÁNOK 301

Skupina expertov

1. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, ktorákoľvek z nich môže, a to 90 dní po predložení žiadosti o konzultácie v zmysle článku 300 ods. 4 tejto dohody, požiadať, aby sa zvolalo zasadnutie skupiny expertov na účely preskúmania záležitosti, v prípade ktorej sa nedosiahlo počas vládnych konzultácií uspokojivé riešenie. Do 30 dní po predložení žiadosti zmluvnej strany o zvolanie zasadnutia skupiny expertov je na žiadosť niektorej zo zmluvných strán možné na účely prerokovania predmetnej záležitosti zvolať zasadnutie podvýboru pre obchod a udržateľný rozvoj. Zmluvné strany môžu skupine expertov podávať návrhy. Skupina expertov môže od ktorejkoľvek zmluvnej strany, poradnej skupiny, resp. skupín alebo medzinárodných organizácií požadovať, aby jej poskytli informácie alebo poradenstvo. Skupina expertov sa zide na zasadnutí do 60 dní od podania žiadosti niektorou zo zmluvných strán.

2. Skupina, ktorej členovia sa vyberajú v súlade s postupmi stanovenými v odseku 3 tohto článku, poskytuje pri vykonávaní tejto kapitoly svoje odborné znalosti. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak, skupina expertov predloží zmluvným stranám správu do 90 dní odo dňa výberu posledného experta. Zmluvné strany vynaložia maximálne úsilie, aby sa realizovali rady a odporúčania skupiny expertov v súvislosti s vykonávaním tejto kapitoly. Realizáciu odporúčaní skupiny expertov bude monitorovať podvýbor pre obchod a udržateľný rozvoj. Správa skupiny expertov sa prístupní poradnej skupine, resp. skupinám zmluvných strán. Pokiaľ ide o dôverné informácie a procesné pravidlá, použijú sa zásady obsiahnuté v prílohe XXIV ku kapitole 14 (Urovnávanie sporov) hlavy IV tejto dohody.

3. Zmluvné strany sa pri nadobudnutí platnosti tejto dohody dohodnú na zozname najmenej 15 osôb s odbornými znalosťami v oblastiach upravených touto kapitolou, medzi ktorými bude najmenej päť osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi žiadnej zo zmluvných strán a ktoré budú zastávať predsednícku funkciu v skupine expertov. Experti budú nezávislí od akejkoľvek strany alebo organizácií zastúpených v poradnej skupine či poradných skupinách, resp. s nimi nebudú spojení, ani od nich nebudú prijímať žiadne pokyny. Každá zmluvná strana vyberie jedného experta zo zoznamu expertov do 50 dní odo dňa prijatia žiadosti zmluvnej strany o zriadenie skupiny expertov. Ak zmluvná strana v uvedenej lehote nevyberie svojho experta, druhá zmluvná strana vyberie zo zoznamu expertov štátneho príslušníka zmluvnej strany, ktorá experta nevybrala. Dvaja vybraní experti sa dohodnú na predsedovi, ktorý bude vybraný spomedzi expertov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi žiadnej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 302

Spolupráca v oblasti obchodu a trvalo udržateľného rozvoja

Zmluvné strany budú v záujme dosiahnutia cieľov tejto dohody spolupracovať na aspektoch politik v oblasti práce a ochrany životného prostredia, ktoré súvisia s obchodom.

UROVNÁVANIE SPOROV

ČLÁNOK 303

Cieľ

Cieľom tejto kapitoly je v dobrej viere predchádzať sporom medzi zmluvnými stranami v súvislosti s uplatňovaním ustanovení tejto dohody uvedených v článku 304 tejto dohody, urovnávať ich a zabezpečiť, aby zmluvné strany, ak je to možné, dospeli k vzájomne dohodnutému riešeniu².

ČLÁNOK 304

Rozsah pôsobnosti

Ak nie je výslovne ustanovené inak, ustanovenia tejto kapitoly sa použijú v prípade akýchkoľvek sporov v súvislosti s výkladom a uplatňovaním ustanovení hlavy IV tejto dohody.

¹ V záujme odstránenia akýchkoľvek pochybností treba uviesť, že žiadne z ustanovení tejto hlavy nemožno vykladať tak, že sa ním udeľujú práva či ukladajú povinnosti, ktorých by sa bolo možno priamo dovolávať na vnútroštátnych súdoch zmluvných strán.

² Na odstránenie akýchkoľvek pochybností treba uviesť, že táto kapitola sa nevzťahuje na žiadne rozhodnutia ani na kýmkoľvek tvrdené nekonanie orgánov vytvorených touto dohodou.

ČLÁNOK 305

Konzultácie

1. Zmluvné strany sa budú usilovať vyriešiť akékoľvek spory týkajúce sa výkladu a uplatňovania ustanovení tejto dohody uvedených v článku 304 tejto dohody tak, že začnú v dobrej viere konzultácie s cieľom čo najskôr dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.
2. Zmluvná strana požiada o konzultácie písomnou žiadosťou adresovanou druhej zmluvnej strane, v ktorej uvedie sporné opatrenie a tie ustanovenia tejto dohody uvedené v článku 304 tejto dohody, ktoré pokladá za uplatniteľné, pričom kópiu tejto žiadosti zašle Výboru pre obchod.
3. Konzultácie sa uskutočnia do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti a budú prebiehať na území strany, voči ktorej sťažnosť smerovala, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Konzultácie sa považujú za ukončené do 30 dní odo dňa doručenia žiadosti s výnimkou prípadu, že sa obidve zmluvné strany dohodnú na ich pokračovaní. Všetky dôverné informácie poskytnuté v rámci rokovaní zostanú dôvernými.
4. Konzultácie o naliehavých záležitostiach vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze alebo sezónneho tovaru, sa uskutočnia do 15 dní odo dňa predloženia žiadosti a považujú sa za ukončené do 15 dní odo dňa predloženia žiadosti.

5. Ak ide o konzultácie týkajúce sa dopravy energetického tovaru prostredníctvom sietí a niektorá zo zmluvných strán považuje vyriešenie sporu za naliehavé z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, konzultácie sa uskutočnia do troch dní odo dňa predloženia žiadosti a považujú sa za ukončené do troch dní odo dňa predloženia žiadosti s výnimkou prípadu, že sa obidve zmluvné strany dohodnú na ich pokračovaní. Všetky dôverné informácie poskytnuté v rámci rokovaní zostanú dôvernými.
6. Ak sa konzultácie neuskutočnia v lehotách stanovených v odseku 3 alebo v odseku 4 tohto článku, alebo ak boli konzultácie ukončené bez toho, aby sa dospelo k vzájomne dohodnutému riešeniu, sťažujúca sa zmluvná strana môže požiadať o zriadenie rozhodcovského tribunálu v súlade s článkom 306 tejto dohody.

ODDIEL 1

ROZHODCOVSKÉ KONANIE

ČLÁNOK 306

Začatie rozhodcovského konania

1. Ak sa zmluvným stranám nepodarí vyriešiť spor konzultáciami podľa článku 305 tejto dohody, sťažujúca sa zmluvná strana môže požiadať o zriadenie rozhodcovského tribunálu.
2. Žiadosť o zriadenie rozhodcovského tribunálu sa podáva písomne zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod. Sťažujúca sa zmluvná strana vo svojej žiadosti uvedie konkrétne sporné opatrenie a stručné zhrnutie právneho základu svojej sťažnosti, aby bol predmetný problém dostatočne zrejmý. V prípade, že sťažujúca sa zmluvná strana požaduje zriadenie rozhodcovského tribunálu s iným ako štandardným referenčným rámcom, musí písomná žiadosť obsahovať aj tento iný referenčný rámec.
3. Ak sa zmluvné strany do piatich dní odo dňa zriadenia tribunálu nedohodnú inak, referenčný rámec rozhodcovského tribunálu bude:
„preskúmať záležitosť uvedenú v žiadosti o zriadenie rozhodcovského tribunálu na účely rozhodnutia o zlučiteľnosti príslušného opatrenia s ustanoveniami tejto dohody uvedenými v článku 304 tejto dohody a vydať rozhodnutie o tejto záležitosti v súlade s článkom 310 tejto dohody.“

ČLÁNOK 307

Zloženie rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál sa skladá z troch rozhodcov.
2. Do 10 dní odo dňa predloženia žiadosti o zriadenie rozhodcovského tribunálu Výboru pre obchod strany navzájom konzultujú s cieľom dohodnúť sa na zložení rozhodcovského tribunálu.
3. V prípade, že zmluvné strany nie sú schopné dohodnúť sa na zložení rozhodcovského tribunálu v rámci lehoty stanovenej v odseku 2 tohto článku, ktorákoľvek zmluvná strana môže požiadať predsedu Výboru pre obchod, alebo jeho zástupcu, aby všetkých troch členov vybral žrebovaním zo zoznamu zostaveného podľa článku 323 tejto dohody, pričom jeden člen sa vyberie spomedzi osôb navrhnutých sťažujúcou sa zmluvnou stranou, jeden člen spomedzi osôb navrhnutých zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smerovala, a jeden člen spomedzi osôb, ktoré boli zmluvnými stranami vybrané, aby plnili predsednícku funkciu.
4. V prípade, že sa zmluvné strany dohodnú na jednom alebo niekoľkých členoch rozhodcovského tribunálu, zostávajúci člen či členovia sa vyberú v súlade s tým istým postupom:
 - a) ak sa zmluvné strany dohodnú na dvoch členoch rozhodcovského tribunálu, zostávajúci člen sa vyberie spomedzi osôb, ktoré boli zmluvnými stranami vybrané, aby plnili predsednícku funkciu;
 - b) ak sa zmluvné strany dohodnú na jednom členovi rozhodcovského tribunálu, jeden zo zostávajúcich členov sa vyberie spomedzi osôb, ktoré navrhla sťažujúca sa zmluvná strana, a druhý spomedzi osôb navrhnutých zmluvnou stranou, voči ktorej sťažnosť smerovala.

5. Predseda Výboru pre obchod alebo jeho zástupca vyberie rozhodcov do piatich dní od predloženia žiadosti uvedenej v odseku 3. Pri tomto akte môžu byť prítomní zástupcovia každej zmluvnej strany.
6. Za deň zriadenia rozhodcovského tribunálu sa považuje deň ukončenia procesu výberu.
7. V prípade, že v čase predloženia žiadosti podľa odseku 3 tohto článku nebudú existovať žiadne zoznamy podľa článku 323 tejto dohody, všetci traja rozhodcovia sa vyberú žrebovaním spomedzi osôb, ktoré boli formálne navrhnuté jednou resp. oboma zmluvnými stranami.
8. V prípade, že ide o spor týkajúci sa kapitoly 11 (Energetické otázky súvisiace s obchodom) hlavy IV tejto dohody, ktorý niektorá zo zmluvných strán považuje za naliehavý z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie, resp. z dôvodu hrozby takéhoto prerušenia, medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, uplatní sa, a to bez možnosti využitia odseku 2 tohto článku, odsek 3 tohto článku, pričom lehota podľa odseku 5 tohto článku je dva dni.

ČLÁNOK 308

Predbežná správa tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál poskytne zmluvným stranám predbežnú správu obsahujúcu skutkové zistenia, uplatniteľnosť príslušných ustanovení a základné odôvodnenie všetkých zistení a odporúčaní rozhodcovského tribunálu, a to najneskôr 90 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského tribunálu. Ak tribunál usúdi, že túto lehotu nemožno dodržať, predseda rozhodcovského tribunálu o tom musí bezodkladne zmluvné strany a Výbor pre obchod písomne informovať a uviesť dôvody omeškania a deň predpokladaného vydania predbežnej správy tribunálu. Predbežná správa nemôže byť za žiadnych okolností vydaná neskôr ako 120 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského tribunálu.
2. Ktorákoľvek zmluvná strana môže rozhodcovskému tribunálu predložiť písomnú žiadosť o preskúmanie konkrétnych aspektov predbežnej správy do 14 dní od jej vydania.
3. V naliehavých prípadoch, vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze alebo sezónneho tovaru, rozhodcovský tribunál vynaloží maximálne úsilie, aby vydal predbežnú správu za polovičný čas, než je stanovený v odsekoch 1 a 2, pričom ktorákoľvek zmluvná strana môže rozhodcovskému tribunálu predložiť písomnú žiadosť, aby preskúmal konkrétne aspekty predbežnej správy takisto za polovičný čas ako v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

4. V prípade, že ide o spor týkajúci sa kapitoly 11 (Energetické otázky súvisiace s obchodom) hlavy IV tejto dohody, ktorý niektorá zo zmluvných strán považuje za naliehavý z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie, resp. z dôvodu hrozby takéhoto prerušenia, medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, bude predbežná správa vydaná po 20 dňoch, a všetky žiadosti v zmysle odseku 2 sa musia predložiť do piatich dní od vydania písomnej predbežnej správy. Rozhodcovský tribunál sa takisto môže rozhodnúť, že predbežná správa nie je potrebná.

5. Po zvážení písomných pripomienok zmluvných strán k predbežnej správe rozhodcovský tribunál môže zmeniť svoju správu a vykonať akékoľvek ďalšie preskúmanie, ktoré bude považovať za potrebné. Záverečné rozhodnutie rozhodcovského tribunálu obsahuje aj argumenty predložené vo fáze predbežného preskúmania.

ČLÁNOK 309

Zmierovacie konanie pre prípad naliehavých sporov v súvislosti s energetickými otázkami

1. V prípade, že ide o spor týkajúci sa kapitoly 11 (Energetické otázky súvisiace s obchodom) hlavy IV tejto dohody, ktorý niektorá zo zmluvných strán považuje za naliehavý z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie, resp. z dôvodu hrozby takéhoto prerušenia, medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, môže každá zo zmluvných strán od predsedu rozhodcovského tribunálu požadovať, aby konal ako zmierovateľ v akejkoľvek otázke súvisiacej so sporom, a to prostredníctvom predloženia žiadosti určenej tribunálu.

2. Zmierovateľ sa bude usilovať dosiahnuť vyriešenie sporu dohodou alebo dohodu o postupe na vyriešenie sporu. Ak sa do 15 dní od vymenovania zmierovateľa nepodarí zmierovateľovi takúto dohodu dosiahnuť, vydá odporúčanie, ako by sa spor mal vyriešiť, resp. aký postup by sa mal uplatniť na jeho vyriešenie, pričom rozhodne aj o podmienkach, ktoré sa musia dodržať s účinnosťou od konkrétného dňa, ktorý sám určí, až do vyriešenia sporu.

3. Zmluvné strany, ako aj subjekty, ktoré patria pod kontrolu alebo do jurisdikcie zmluvných strán, sú povinné riadiť sa odporúčaniami v súvislosti s podmienkami vydanými podľa odseku 2 tohto článku počas obdobia troch mesiacov od zmierovateľovho rozhodnutia, resp. až pokým sa spor nevyrieši, podľa toho, čo nastane skôr.

4. Zmierovateľ sa bude riadiť kódexom správania členov rozhodcovského tribunálu.

ČLÁNOK 310

Rozhodnutie rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie zmluvným stranám a Výboru pre obchod najneskôr do 120 dní odo dňa svojho zriadenia. Ak usúdi, že túto lehotu nemožno dodržať, predseda rozhodcovského tribunálu o tom písomne informuje strany a Výbor pre obchod a uvedie dôvody omeškania a deň predpokladaného ukončenia činnosti tribunálu. Rozhodnutie by za žiadnych okolností nemalo byť oznámené neskôr ako 150 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského tribunálu.

2. V naliehavých veciach vrátane tých, ktoré sa týkajú tovaru podliehajúceho skaze alebo sezónneho tovaru, rozhodcovský tribunál vynaloží maximálne úsilie, aby oznámil svoje rozhodnutie do 60 dní odo dňa svojho zriadenia. Rozhodnutie tribunálu by za žiadnych okolností nemalo byť vydané neskôr ako 75 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského tribunálu. Rozhodcovský tribunál môže do desiatich 10 dní od svojho zriadenia vydať predbežné rozhodnutie o tom, či pokladá prípad za naliehavý.

3. V prípade, že ide o spor týkajúci sa kapitoly 11 (Energetické otázky súvisiace s obchodom) hlavy IV tejto dohody, ktorý niektorá zo zmluvných strán považuje za naliehavý z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie, resp. z dôvodu hrozby takéhoto prerušenia, medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie do 40 dní odo dňa svojho zriadenia.

ODDIEL 2

SPLNENIE ROZHODNUTIA

ČLÁNOK 311

Splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

Každá zmluvná strana prijme všetky opatrenia potrebné na to, aby v dobrej viere splnila rozhodnutie rozhodcovského tribunálu, a zmluvné strany sa budú snažiť o dosiahnutie dohody v otázke lehoty potrebnej na splnenie tohto rozhodnutia.

ČLÁNOK 312

Primeraná lehota na splnenie rozhodnutia

1. Najneskôr do 30 dní od oznámenia rozhodnutia rozhodcovského tribunálu zmluvným stranám zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, oznámi sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod lehotu, o ktorej sa domnieva, že ju bude potrebovať na splnenie rozhodnutia (ďalej len „primeraná lehota“).
2. Ak sa zmluvné strany na primeranej lehote na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu nedohodnú, sťažujúca sa zmluvná strana do 20 dní odo dňa oznámenia podľa odseku 1 tohto článku písomne požiada pôvodný rozhodcovský tribunál, aby určil dĺžku primeranej lehoty. Táto žiadosť sa súčasne oznámi druhej zmluvnej strane a Výboru pre obchod. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie zmluvným stranám a Výboru pre obchod najneskôr do 20 dní odo dňa predloženia žiadosti.

3. Ak nie je možné zvolať pôvodný rozhodcovský tribunál alebo niektorých z jeho členov, uplatnia sa postupy uvedené v článku 307 tejto dohody. Lehota na oznámenie rozhodnutia je 35 dní odo dňa predloženia žiadosti uvedenej v odseku 2 tohto článku.
4. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, písomne informuje sťažujúcu sa zmluvnú stranu o tom, ako pokračuje s plnením rozhodnutia rozhodcovského tribunálu, aspoň mesiac pred uplynutím primeranej lehoty.
5. Primeranú lehotu možno predĺžiť na základe vzájomnej dohody zmluvných strán.

ČLÁNOK 313

Preskúmanie opatrenia prijatého na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Pred uplynutím primeranej lehoty oznámi zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod všetky opatrenia, ktoré prijala na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu.
2. V prípade, že sa medzi zmluvnými stranami vyskytnú nezhody týkajúce sa existencie alebo súladu akéhokoľvek opatrenia oznámeného podľa odseku 1 s touto dohodou, sťažujúca sa zmluvná strana môže písomne požiadať pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto záležitosti. V tejto žiadosti sa uvedie konkrétne sporné opatrenie, ako aj s ktorými ustanoveniami tejto dohody nie je toto opatrenie v súlade, pričom tieto informácie musia byť podané spôsobom, aby bol zrejmý právny základ sťažnosti. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie do 45 dní od dátumu predloženia žiadosti.

3. Ak nie je možné zvolať pôvodný rozhodcovský tribunál alebo niektorých z jeho členov, uplatnia sa postupy uvedené v článku 307 tejto dohody. Lehota na oznámenie rozhodnutia je 60 dní odo dňa predloženia žiadosti uvedenej v odseku 2 tohto článku.

ČLÁNOK 314

Prostriedky nápravy pre prípad naliehavých sporov v súvislosti s energetickými otázkami

1. V prípade, že ide o spor týkajúci sa kapitoly 11 (Energetické otázky súvisiace s obchodom) hlavy IV tejto dohody, ktorý niektorá zo zmluvných strán považuje za naliehavý z dôvodu úplného alebo čiastočného prerušenia dopravy zemného plynu, ropy alebo elektrickej energie, resp. z dôvodu hrozby takéhoto prerušenia, medzi Ukrajinou a zmluvnou stranou EÚ, uplatnia sa ďalej uvedené ustanovenia o prostriedkoch nápravy.
2. Odchyľne od ustanovení článkov 311, 312 a 313 tejto dohody sťažujúca sa zmluvná strana je oprávnená pozastaviť plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto dohody na úrovni rovnocennej zrušeniu alebo poškodeniu spôsobenému zmluvnou stranou, ktorá nezabezpečila dosiahnutie súladu s nálezom tribunálu do 15 dní od jeho vydania. Toto pozastavenie môže byť prijaté s okamžitou platnosťou. Môže trvať maximálne tri mesiace, ibaže by zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, nezabezpečila dosiahnutie súladu s nálezom tribunálu.
3. V prípade, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, spochybňuje tvrdenie o nezabezpečení súladu, resp. má námietky voči miere pozastavenia v dôsledku nezabezpečenia súladu, môže dať návrh na začatie konania podľa článkov 315 a 316 tejto dohody, ktoré sa musí urýchlene preskúmať. Sťažujúca sa zmluvná strana je povinná ukončiť alebo upraviť pozastavenie, iba ak tribunál rozhodol v danej veci, pozastavenie je možné zachovať počas trvania predmetného konania.

ČLÁNOK 315

Dočasné prostriedky nápravy v prípade nesplnenia rozhodnutia

1. Ak zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, neoznámí žiadne opatrenie prijaté na zabezpečenie splnenia rozhodnutia rozhodcovského tribunálu pred uplynutím primeranej lehoty, resp. ak rozhodcovský tribunál rozhodne, že opatrenie oznámené podľa článku 313 ods. 1 tejto dohody nie je zlučiteľné so záväzkami tejto zmluvnej strany uvedenými v článku 304 tejto dohody, musí táto zmluvná strana, ak o to požiadá sťažujúca sa zmluvná strana, predložiť ponuku na dočasnú kompenzáciu.
2. Ak sa nedosiahne žiadna dohoda o kompenzácii do 30 dní od skončenia primeranej lehoty alebo od rozhodnutia rozhodcovského tribunálu podľa článku 313 tejto dohody o tom, že prijaté opatrenie nie je v súlade s ustanoveniami tejto dohody uvedenými v článku 304, sťažujúca sa zmluvná strana je oprávnená na základe oznámenia zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod pozastaviť plnenie záväzkov vyplývajúcich z ktoréhokoľvek ustanovenia uvedeného v kapitole o zóne voľného obchodu na úrovni rovnocennej zrušeniu alebo zníženiu výhod v dôsledku tohto porušovania. Sťažujúca sa zmluvná strana môže vykonať pozastavenie kedykoľvek po uplynutí 10 dní odo dňa oznámenia, pokiaľ zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, nepožiadala o rozhodcovské konanie podľa odseku 4 tohto článku.
3. Pri pozastavení plnenia záväzkov sťažujúca sa zmluvná strana môže rozhodnúť zvýšiť svoje colné sadzby na úroveň uplatňovanú v prípade iných členov WTO na objem obchodu, ktorý sa určí takým spôsobom, aby sa objem obchodu vynásobený zvýšením colných sadzieb rovnal hodnote zrušenia alebo zníženia výhod v dôsledku tohto porušovania.

4. Ak sa zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, domnieva, že úroveň pozastavenia nie je rovnocenná zrušeniu alebo zníženiu spôsobenému porušením, môže písomne požiadať pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto veci. Takáto žiadosť sa oznámi sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod pred uplynutím lehoty 10 dní, ktorá je uvedená v odseku 2 tohto článku. Rozhodcovský tribunál oznámi zmluvným stranám a Výboru pre obchod svoje rozhodnutie o úrovni pozastavenia plnenia záväzkov do 30 dní odo dňa predloženia žiadosti. Plnenie záväzkov sa nesmie pozastaviť, kým rozhodcovský tribunál neoznámi svoje rozhodnutie, a akékoľvek pozastavenie musí byť v súlade s rozhodnutím rozhodcovského tribunálu.

5. Ak nie je možné zvolať pôvodný rozhodcovský tribunál alebo niektorých z jeho členov, uplatnia sa postupy uvedené v článku 307 tejto dohody. Lehota na oznámenie rozhodnutia je v takom prípade 45 dní odo dňa predloženia žiadosti uvedenej v odseku 4 tohto článku.

6. Pozastavenie plnenia záväzkov je dočasné a použije sa len dovtedy, kým opatrenie, ktoré nie je v súlade s ustanoveniami tejto dohody uvedenými v článku 304, nebude zrušené alebo zmenené takým spôsobom, aby bolo uvedené do súladu s ustanoveniami tejto dohody uvedenými v článku 304, ako je stanovené v článku 316, alebo kým sa zmluvné strany nedohodnú na urovnaní sporu.

ČLÁNOK 316

Preskúmanie opatrenia prijatého na splnenie rozhodnutia po pozastavení plnenia záväzkov

1. Zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, oznámi sťažujúcej sa zmluvnej strane a Výboru pre obchod všetky opatrenia prijaté na splnenie rozhodnutia rozhodcovského tribunálu, a svoju žiadosť na ukončenie pozastavenia plnenia záväzkov uplatňovaného sťažujúcou sa zmluvnou stranou.
2. Ak sa zmluvné strany nedohodnú na tom, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, oznámeným opatrením zabezpečila dosiahnutie súladu s ustanoveniami tejto dohody uvedenými v článku 304 do 30 dní odo dňa predloženia oznámenia, sťažujúca sa zmluvná strana môže písomne požiadať pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto záležitosti. Táto žiadosť sa súčasne oznámi zmluvnej strane, voči ktorej sťažnosť smerovala, a Výboru pre obchod. Rozhodcovský tribunál oznámi svoje rozhodnutie zmluvným stranám a Výboru pre obchod najneskôr do 45 dní odo dňa predloženia žiadosti. Ak rozhodcovský tribunál rozhodne, že zmluvná strana, voči ktorej sťažnosť smerovala, zabezpečila dosiahnutie súladu s touto dohodou, resp. ak sťažujúca sa zmluvná strana do 45 dní odo dňa predloženia oznámenia uvedeného v odseku 1 tohto článku nepožiadala pôvodný rozhodcovský tribunál o rozhodnutie v tejto záležitosti, pozastavenie plnenia záväzkov sa ukončí do 15 dní od rozhodnutia rozhodcovského tribunálu, resp. od uplynutia uvedenej 45 dňovej lehoty.
3. Ak nie je možné zvolať pôvodný rozhodcovský tribunál alebo niektorých z jeho členov, uplatnia sa postupy uvedené v článku 307 tejto dohody. Lehota na oznámenie rozhodnutia je v takom prípade 60 dní odo dňa predloženia žiadosti uvedenej v odseku 2 tohto článku.

ODDIEL 3

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 317

Vzájomne dohodnuté riešenie

Zmluvné strany môžu kedykoľvek dospieť k vzájomne dohodnutému riešeniu sporu podľa tejto kapitoly. Každé takéto riešenie spoločne oznámia Výboru pre obchod a prípadne predsedovi rozhodcovského tribunálu. Ak sa vyžaduje, aby rozhodnutie bolo schválené podľa príslušných vnútroštátnych postupov zmluvných strán, uvedie sa táto skutočnosť v oznámení, a rozhodcovské konanie sa pozastaví. Ak sa nepožaduje takéto schválenie, resp. oznámením ukončenia všetkých takýchto vnútroštátnych postupov, sa rozhodcovské konanie ukončí.

ČLÁNOK 318

Procesné pravidlá

1. Na postupy urovnávania sporov podľa tejto kapitoly sa vzťahujú procesné pravidlá stanovené v prílohe XXIV k tejto dohode.
2. Pojednávania rozhodcovského tribunálu sú v súlade s procesnými pravidlami stanovenými v prílohe XXIV k tejto dohode verejné.

ČLÁNOK 319

Informácie a odborné poradenstvo

Rozhodcovský tribunál môže na žiadosť niektorej zo zmluvných strán alebo na vlastný podnet požiadať o informácie ktorýkoľvek zdroj vrátane zmluvných strán zúčastnených na spore, ktorý pokladá za vhodný vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovský tribunál má tiež právo vyžiadať si príslušný názor odborníkov, ak to pokladá za vhodné. Všetky takto získané informácie sa musia oznámiť obom zmluvným stranám, aby sa k nim vyjadrili. Zainteresované fyzické alebo právnické osoby usadené na území zmluvných strán sú v súlade s ustanoveniami procesných pravidiel stanovených v prílohe XXIV k tejto dohode oprávnené predložiť rozhodcovskému tribunálu informácie *amicus curiae*.

ČLÁNOK 320

Pravidlá výkladu

Každý rozhodcovský tribunál vykladá ustanovenia uvedené v článku 304 tejto dohody v súlade s obvyčajovými výkladovými pravidlami medzinárodného práva verejného vrátane tých, ktoré sú uvedené vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve z roku 1969. Ak je určitý záväzok vyplývajúci z tejto dohody totožný so záväzkom vyplývajúcim z dohody o WTO, rozhodcovský tribunál prijme výklad, ktorý bude v súlade s každým príslušným výkladom stanoveným v rozhodnutiach orgánu WTO na urovnávanie sporov. Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu nemôžu rozširovať ani obmedzovať práva a povinnosti stanovené v tejto dohode.

ČLÁNOK 321

Rozhodnutia rozhodcovského tribunálu

1. Rozhodcovský tribunál vynaloží maximálne úsilie, aby sa ku každému rozhodnutiu dospelo konsenzom. Ak však k rozhodnutiu nemožno dospieť konsenzom, rozhodnutie v záležitosti sa prijme väčšinou hlasov. Nesúhlasné stanoviská rozhodcov sa však v žiadnom prípade nezverejňujú.
2. Každé rozhodnutie rozhodcovského tribunálu je pre zmluvné strany záväzné a nezakladá žiadne práva ani povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám. Rozhodnutie obsahuje skutkové zistenia, uplatniteľnosť príslušných ustanovení tejto dohody a základné odôvodnenie všetkých zistení a záverov, ku ktorým tribunál dospel. Výbor pre obchod sprístupní rozhodnutia rozhodcovského tribunálu verejnosti v celom rozsahu, s výnimkou prípadov, keď sa rozhodne tak neurobiť.

ČLÁNOK 322

Urovnávanie sporov súvisiacich s aproximáciou regulačného rámca

1. Postupy stanovené v tomto článku sa použijú na spory vo veci výkladu a uplatňovania ustanovenia tejto dohody, ktoré súvisí s aproximáciou regulačného rámca obsiahnutého v kapitole 3 (Technické prekážky obchodu), kapitole 4 (Sanitárne a fytosanitárne opatrenia), kapitole 5 (Clá a uľahčovanie obchodu), kapitole 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod), kapitole 8 (Verejné obstarávanie) alebo kapitole 10 (Hospodárska súťaž), alebo ktorým sa niektoréj zmluvnej strane iným spôsobom ukladá určitá povinnosť formou odkazu na ustanovenie právneho predpisu EÚ.

2. V prípade, že v rámci sporu vznikne otázka týkajúca sa výkladu určitého ustanovenia právneho predpisu EÚ uvedeného v odseku 1, rozhodcovský tribunál o nej nerozhodne, ale požiada Súdny dvor Európskej únie, aby rozhodol v danej veci. V takom prípade sa pozastavuje plynutie lehôt, ktoré sa vzťahujú na rozhodnutia rozhodcovského tribunálu, a to až do vydania rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie bude pre rozhodcovský tribunál záväzné.

ODDIEL 4

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 323

Rozhodcovia

1. Výbor pre obchod vypracuje najneskôr do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti tejto dohody zoznam 15 osôb, ktoré sú ochotné a schopné zastávať funkciu rozhodcov. Každá zo zmluvných strán navrhne päť osôb, ktoré majú plniť funkciu rozhodcov. Obe zmluvné strany tiež vyberú päť osôb, ktoré nie sú štátnymi príslušníkmi žiadnej z nich a ktoré budú plniť funkciu predsedu rozhodcovského tribunálu. Výbor pre obchod zabezpečí, aby bol zoznam vždy udržiavaný na tejto úrovni.
2. Zoznam vypracovaný podľa odseku 1 tohto článku bude slúžiť na zostavovanie rozhodcovského tribunálu v súlade s článkom 307 tejto dohody. Budú doň zaradení rozhodcovia, ktorí majú osobitné znalosti alebo skúsenosti v oblasti práva a medzinárodného obchodu.
3. Všetci rozhodcovia, ktorí boli vybraní za členov rozhodcovského tribunálu, budú nezávislí, budú vykonávať túto funkciu osobne, nebudú prijímať pokyny od žiadnej organizácie ani vlády, ani nebudú spojení s vládou žiadnej zo zmluvných strán a budú konať v súlade s kódexom správania stanoveným v prílohe XXV k tejto dohode.

ČLÁNOK 324

Vzťah k záväzkom vyplývajúcim z členstva vo WTO

1. Odvolaním sa na ustanovenia tejto kapitoly o urovnávaní sporov nie sú dotknuté žiadne opatrenia v rámci WTO vrátane opatrení na urovnávanie sporov.
2. Ak však niektorá zo zmluvných strán začala v súvislosti s konkrétnym opatrením konanie o urovnaní sporu, buď podľa článku 306 ods. 1 tejto dohody, alebo podľa dohody WTO, nemôže začať konanie o urovnaní sporu týkajúce sa toho istého opatrenia na inom fóre dovtedy, kým sa neuzavrie prvé konanie. Zmluvné strany sa okrem toho nebudú usilovať o riešenie záväzku, ktorý je rovnaký podľa tejto dohody aj dohody WTO, na oboch fórach. V takomto prípade po začatí konania o urovnaní sporu zmluvná strana nepredloží žiadosť o riešenie rovnakého záväzku podľa druhej dohody na druhom fóre, s výnimkou prípadu, keď vybrané fórum z procesných alebo jurisdikčných dôvodov nedospeje k zisteniam týkajúcim sa žiadosti o nápravu plnenia tohto záväzku.
3. Na účely odseku 2:
 - a) konania o urovnaní sporov podľa dohody o WTO sa pokladajú za začaté od momentu podania žiadosti zmluvnej strany o zriadenie rozhodcovského tribunálu podľa článku 6 Dohovoru WTO o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, ktorý tvorí prílohu 2 k dohode o WTO, a pokladajú sa za uzavreté, keď orgán WTO na urovnávanie sporov prijme správu rozhodcovského tribunálu a/alebo prípadne správu odvolacieho orgánu podľa článkov 16 a 17.14 tohto dohovoru, a

b) konania o urovnaní sporov podľa tejto kapitoly sa pokladajú za začaté od momentu podania žiadosti zmluvnej strany o zriadenie rozhodcovského tribunálu podľa článku 306 ods. 1 tejto dohody a pokladajú sa za uzavreté, keď rozhodcovský tribunál vydá svoje rozhodnutie zmluvným stranám a Výboru pre obchod.

4. Žiadne z ustanovení tejto kapitoly nebráni zmluvnej strane, aby uplatnila pozastavenie plnenia záväzkov, ktoré schválil orgán WTO na urovnávanie sporov. Na dohodu o WTO sa nemožno odvolávať s cieľom zabrániť zmluvnej strane v pozastavení plnenia záväzkov podľa tejto kapitoly.

ČLÁNOK 325

Lehoty

1. Všetky lehoty uvedené v tejto kapitole vrátane lehôt, ktoré majú rozhodcovské tribunály na oznámenie svojich rozhodnutí, sa počítajú v kalendárnych dňoch, pričom prvým dňom je deň nasledujúci po úkone alebo skutočnosti, na ktorú odkazujú.

2. Všetky lehoty uvedené v tejto kapitole sa môžu predĺžiť na základe vzájomnej dohody zmluvných strán.

ČLÁNOK 326

Úprava ustanovení kapitoly

Výbor pre obchod môže rozhodnúť o úprave tejto kapitoly, procesných pravidiel rozhodcovského tribunálu stanovených v prílohe XXIV k tejto dohode a kódexu správania členov rozhodcovských tribunálov a mediátorov, ktorý sa stanovuje v prílohe XXV k tejto dohode.

KAPITOLA 15

MEDIAČNÝ MECHANIZMUS

ČLÁNOK 327

Cieľ a rozsah pôsobnosti

1. Cieľom tejto kapitoly je uľahčiť nájdenie vzájomne dohodnutého riešenia, a to prostredníctvom komplexného a rýchleho konania prebiehajúceho za pomoci mediátora.
2. Táto kapitola sa vzťahuje na všetky opatrenia spadajúce do rozsahu pôsobnosti kapitoly I hlavy IV tejto dohody (Národné zaobchádzanie a prístup na trh pre tovar), ktoré nepriaznivo ovplyvňujú obchod medzi zmluvnými stranami.

3. Táto kapitola sa nevzťahuje na opatrenia spadajúce do rozsahu pôsobnosti kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod), kapitoly 7 (Bežné platby a pohyb kapitálu), kapitoly 8 (Verejné obstarávanie), kapitoly 9 (Duševné vlastníctvo) a kapitoly 13 (Obchod a trvalo udržateľný rozvoj) tejto dohody. Výbor pre obchod môže na základe náležitého zváženia rozhodnúť, že tento mechanizmus sa na niektoré z uvedených odvetví použije.

ODDIEL 1

POSTUP V RÁMCI MEDIAČNÉHO MECHANIZMU

ČLÁNOK 328

Žiadosť o informácie

1. Pred začatím mediačného konania môže zmluvná strana kedykoľvek požadovať, aby jej boli poskytnuté informácie o opatrení, ktoré nepriaznivo ovplyvňuje obchod medzi zmluvnými stranami. Zmluvná strana, ktorej bola takáto žiadosť predložená, poskytne odpoveď obsahujúcu aj jej stanovisko k informáciám uvedeným v žiadosti do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti. Žiadosť aj odpoveď na ňu sa podľa možnosti predkladá v písomnej forme.
2. Ak požiadaná zmluvná strana dospeje k záveru, že nie je možné odpovedať do 20 dní, informuje žiadajúcu zmluvnú stranu o dôvodoch omeškania, pričom uvedie predpokladanú lehotu, ktorá je podľa nej najkratším možným časom na poskytnutie odpovede.

ČLÁNOK 329

Začatie konania

1. Ktorákoľvek zo zmluvných strán môže kedykoľvek požadovať, aby zmluvné strany začali mediačné konanie. Takáto žiadosť sa druhej zmluvnej strane podáva písomne. Žiadosť musí byť dostatočne podrobná, aby sa v nej jasným spôsobom podávali obavy žiadajúcej zmluvnej strany, pričom:

- a) sa v nej musí označiť opatrenie, ktorého sa týka;
- b) musí obsahovať vyhlásenie o údajných nepriaznivých účinkoch na obchod alebo investície medzi zmluvnými stranami, ktoré podľa žiadajúcej zmluvnej strany opatrenie má alebo bude mať, a
- c) musí obsahovať ozrejenie súvislosti, ktorá podľa žiadajúcej zmluvnej strany existuje medzi týmito účinkami a predmetným opatrením.

2. Zmluvná strana, ktorej bola takáto žiadosť podaná, je povinná ju s porozumením zvážiť a vyjadriť sa k nej v písomnej forme kladne alebo zamietavo, a to do 10 dní od jej doručenia.

ČLÁNOK 330

Výber mediátora

1. Zmluvné strany sa od začatia mediačného konania budú usilovať o to, aby dosiahli dohodu o osobe mediátora do 15 dní od doručenia odpovede na žiadosť.

2. Ak zmluvné strany nie sú schopné dosiahnuť dohodou o mediátorovi v rámci stanovenej lehoty, každá z nich sa má právo obrátiť na predsedu Výboru pre obchod, alebo na jeho zástupcu, aby vybral mediátora žrebovaním spomedzi príslušných osôb uvedených v zozname vytvorenom podľa článku 323 tejto dohody. Na žrebovanie sa s dostatočným časovým predstihom pozvú zástupcovia oboch zmluvných strán zúčastnených na spore. Žrebovanie sa musí uskutočniť za prítomnosti zmluvných strán.
3. Predseda Výboru pre obchod alebo jeho zástupca vyberie mediátora do piatich pracovných dní od predloženia žiadosti uvedenej v odseku 2 niektorou zo zmluvných strán.
4. V prípade, že v čase predloženia žiadosti podľa odseku 2 tohto článku nebude existovať zoznam podľa článku 323 tejto dohody, mediátori sa vyberú žrebovaním spomedzi osôb, ktoré boli formálne navrhnuté jednou resp. oboma zmluvnými stranami.
5. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že mediátor bude štátnym príslušníkom niektorej zo zmluvných strán.
6. Mediátor pomôže zmluvným stranám nestranne a transparentne ozrejmiť predmetné opatrenie a jeho možné účinky na obchod, ako aj v ich snahe dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie. Na mediátorov sa kódex správania, ktorý sa stanovuje v prílohe XXV k tejto dohode, vzťahuje v súlade s ustanoveniami v ňom obsiahnutými. Primerane sa použijú aj pravidlá 3 až 7 (oznamovanie) a pravidlá 41 až 46 (preklad a výpočet lehôt) procesných pravidiel stanovených v prílohe XXIV k tejto dohode.

ČLÁNOK 331

Pravidlá mediačného konania

1. Do 10 dní od určenia mediátora zmluvná strana, ktorá iniciovala mediačné konanie, predloží mediátorovi a druhej zmluvnej strane podrobný písomný opis problému, ktorý bude zameraný predovšetkým na fungovanie predmetného opatrenia a jeho účinky na obchod. Do 20 dní od prijatia opisu problému môže druhá zmluvná strana písomne vyjadriť svoje pripomienky k nemu. Každá zo zmluvných strán môže do svojho opisu alebo pripomienok zahrnúť akékoľvek informácie, ktoré považuje za relevantné.
2. Mediátor sa môže rozhodnúť o najvhodnejšom spôsobe na ozrejenie predmetného opatrenia a jeho možných účinkov na obchod. Môže predovšetkým organizovať stretnutia zmluvných strán, uskutočňovať s nimi spoločné alebo samostatné konzultácie, požiadať o pomoc príslušných expertov a zainteresované strany alebo konzultovať s nimi, ako aj poskytovať zmluvným stranám akúkoľvek podporu, o ktorú požiadajú. Mediátor však môže požiadať o pomoc príslušných expertov a zainteresované strany, resp. uskutočniť s nimi konzultácie, len na základe už uskutočnených konzultácií so zmluvnými stranami.
3. Mediátor môže zmluvným stranám ponúknuť pomoc a predložiť im na zváženie riešenie, pričom zmluvné strany toto riešenie môžu schváliť alebo ho zamietnuť, prípadne sa môžu dohodnúť na inom riešení. Mediátor by však nemal poskytovať poradenstvo ani sa vyjadrovať v otázke súladu predmetného opatrenia s touto dohodou.
4. Konanie sa uskutoční na území zmluvnej strany, ktorej bola adresovaná žiadosť, prípadne sa na základe vzájomnej dohody uskutoční na akomkoľvek inom mieste, resp. akýmkoľvek inými prostriedkami.

5. Zmluvné strany sa budú usilovať dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie do 60 dní od určenia mediátora. Kým sa nedosiahne konečná dohoda, zmluvné strany môžu zvážiť predbežné riešenie, a to najmä keď sa opatrenie týka tovaru podliehajúceho skaze.
6. Riešenie sa môže prijať rozhodnutím Výboru pre obchod. Každá zo zmluvných strán môže takéto rozhodnutie podmieniť ukončením potrebných vnútroštátnych postupov. Vzájomne dohodnuté riešenia sa zverejnia. Verzia, ktorá sa zverejní, však nemôže obsahovať žiadne informácie, ktoré niektorá zo zmluvných strán označila za dôverné.
7. Konanie sa skončí:
- a) prijatím riešenia vzájomne dohodnutého medzi zmluvnými stranami, a to dňom jeho prijatia,
 - b) písomným vyhlásením mediátora na základe konzultácií so zmluvnými stranami, v ktorom sa konštatuje, že pokračovanie mediačného konania by bolo bezvýsledné;
 - c) písomným vyhlásením zmluvnej strany na základe preskúmania vzájomne dohodnutých riešení navrhovaných v rámci mediačného konania, ako aj zváženia rád mediátora a ním navrhovaných riešení, alebo
 - d) v ktorejkoľvek fáze konania na základe vzájomnej dohody zmluvných strán.

ODDIEL 2

VYKONÁVANIE

ČLÁNOK 332

Vykonávanie vzájomne dohodnutého riešenia

1. V prípade, že zmluvné strany dosiahnu dohodu na určitom riešení, každá z nich prijme opatrenia potrebné na vykonanie tohto vzájomne dohodnutého riešenia v rámci dohodnutej lehoty.
2. Vykonávajúca zmluvná strana bude písomne informovať druhú zmluvnú stranu o všetkých krokoch či opatreniach podniknutých alebo prijatých v záujme vykonania vzájomne dohodnutého riešenia.
3. Mediátor na žiadosť zmluvných strán vydá pre zmluvné strany návrh písomnej faktickej správy, ktorá bude obsahovať stručný súhrn:
 - a) opatrenia, ktoré bolo predmetom konania,
 - b) uplatnených postupov, a
 - c) akéhokoľvek vzájomne dohodnutého riešenia, ktoré je konečným výsledkom týchto postupov, ako aj všetkých prípadných predbežných riešení.

Mediátor poskytne zmluvným stranám lehotu v trvaní 15 dní na vyjadrenie pripomienok. Mediátor na základe zváženia pripomienok, ktoré mu zmluvné strany predložili v uvedenej lehote, predloží do 15 dní konečnú písomnú faktickú správu. Táto faktická správa nebude obsahovať žiadny výklad ustanovení tejto dohody.

ODDIEL 3

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 333

Vzťah k urovnávaniu sporov

1. Konanie na základe tohto mediačného mechanizmu nemá slúžiť ako základ pre postupy urovnávania sporov podľa tejto dohody alebo inej dohody. Zmluvná strana v rámci postupov urovnávania sporov sa nebude ako dôkazu dovoľávať ani nepoužije ako dôkaz, resp. nebude od tribunálu žiadať, aby zbral do úvahy:
 - a) žiadne zo stanovísk, ktoré zmluvné strany zaujímali počas mediačného konania;
 - b) skutočnosť, že druhá zmluvná strana naznačovala, že je v rámci mediácie pripravená súhlasiť s určitým riešením opatrenia, alebo
 - c) žiadne rady alebo návrhy, ktoré poskytol mediátor.

2. Mediačným mechanizmom nie sú dotknuté práva a povinnosti, ktoré zmluvným stranám vyplývajú z ustanovení o urovnávaní sporov.

3. Pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak a bez toho, aby tým bol dotknutý článok 331 ods. 6 tejto dohody všetky fázy konania, ako aj akékoľvek poskytnuté rady a predložené návrhy, majú dôverný charakter. Zmluvná strana však môže zverejniť skutočnosť, že prebieha mediačné konanie.

ČLÁNOK 334

Lehoty

Lehoty uvedené v tejto kapitole možno zmeniť vzájomnou dohodou zmluvných strán zúčastnených na predmetných konaniach.

ČLÁNOK 335

Náklady

1. Každá zmluvná strana sama znáša vlastné náklady, ktoré jej vznikajú v súvislosti s účasťou na mediačnom konaní.

2. Zmluvné strany budú spoločne a rovnakou mierou znášať náklady vznikajúce v súvislosti s organizačnými otázkami vrátane nákladov na odmeny a výdavky mediátorov, ich asistentov a, ak zmluvné strany nedosiahnu dohodu a používaní jedného spoločného jazyka, aj náklady súvisiace s prekladaním. Mediátorovi bude patriť odmena zodpovedajúca odmene predsedu rozhodcovského tribunálu, ktorá je stanovená v odseku 8 prílohy XXIV k tejto dohode.

ČLÁNOK 336

Preskúmanie

Zmluvné strany uskutočnia po piatich rokoch odo dňa nadobudnutia platnosti tejto dohody vzájomné konzultácie, v rámci ktorých preskúmajú, či je potrebné mediačný mechanizmus vzhľadom na získané skúsenosti a vývoj obdobného mechanizmu WTO upraviť.

HLAVA V

HOSPODÁRSKA A ODVETVOVÁ SPOLUPRÁCA

KAPITOLA 1

SPOLUPRÁCA V ODVETVÍ ENERGETIKY VRÁTANE JADROVEJ OBLASTI

ČLÁNOK 337

1. Zmluvné strany sa dohodli, že budú pokračovať v prebiehajúcej spolupráci, pričom ju zintenzívnia, v otázkach energetiky, a to v záujme posilnenia energetickej bezpečnosti, konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti, čo má zásadný význam pre podporu hospodárskeho rastu, ako aj pre dosiahnutie pokroku v rámci integrácie trhu, a to aj prostredníctvom postupnej aproximácie v oblasti energetiky a účasti v regionálnych rámcoch spolupráce v oblasti energetiky. V rámci spolupráce v regulačnej oblasti sa zohľadní potreba zabezpečiť plnenie príslušných povinností vo verejnom záujme, ako aj opatrenia zamerané na informovanie a ochranu spotrebiteľov pred nečestnými praktikami pri predaji a zabezpečenie prístupu k cenovo dostupnej energii, a to aj pre najviac zraniteľné skupiny obyvateľstva.

2. Táto spolupráca bude založená na komplexnom partnerstve a bude sa riadiť zásadami spoločného záujmu, reciprocity, transparentnosti a predvídateľnosti, v súlade so zásadami trhového hospodárstva, Zmluvou o energetickej charte z roku 1994, Memorandom o porozumení vzťahujúcim sa na spoluprácu v oblasti energetiky, ako aj s ostatnými multilaterálnymi a súvisiacimi bilaterálnymi dohodami.

Vzájomná spolupráca sa bude okrem iného týkať týchto oblastí:

- a) realizácia stratégií a politík v oblasti energetiky a tvorba, resp. vypracúvanie prognóz a scenárov, ako aj zlepšenie systému vedenia štatistických údajov v odvetví energetiky na základe včasnej výmeny informácií o energetických bilanciách a energetických tokoch, a to v súlade s medzinárodnou praxou, ako aj rozvoj infraštruktúry;
- b) vytvorenie účinných mechanizmov na riešenie potenciálnych energetických krízových situácií v duchu solidarity;
- c) modernizácia a skvalitnenie existujúcich energetických infraštruktúr v spoločnom záujme vrátane kapacít na výrobu elektrickej energie, celistvosť, bezpečnosť a ochrana energetických sietí, postupná integrácia ukrajinskej elektrickej siete do európskej elektrickej siete, ako aj úplné obnovenie infraštruktúry na tranzit energie a inštalácia cezhraničných meracích systémov na vonkajších hraniciach Ukrajiny, a vybudovanie novej energetickej infraštruktúry v spoločnom záujme na účely diverzifikácie energetických zdrojov, dodávateľov, prepravných trás a metód dopravy hospodársky a environmentálne vhodným spôsobom;
- d) rozvoj konkurencieschopných, transparentných a nediskriminačných trhov s energiou v konvergencii s pravidlami a normami EÚ prostredníctvom reforiem v regulačnej oblasti;
- e) spolupráca v rámci Zmluvy o Energetickom spoločenstve z roku 2005;

- f) skvalitnenie a posilnenie dlhodobej stability a bezpečnosti obchodu v odvetví energetiky, ako aj tranzitu, prieskumu, ťažby, rafinovania, výroby, skladovania, dopravy, prenosu, distribúcie a uvádzania na trh či predaja energetického tovaru na vzájomne výhodnom a nediskriminačnom základe a v súlade s medzinárodnými pravidlami, a to najmä so Zmluvou o energetickej charte z roku 1994, dohodou o WTO a touto dohodou;
- g) dosahovanie pokroku v rámci budovania atraktívneho a stabilného investičného prostredia, a to prostredníctvom riešenia inštitucionálnych, právnych, fiškálnych a iných podmienok, ako aj podporou vzájomných investícií do energetiky na nediskriminačnom základe;
- h) efektívna spolupráca s Európskou investičnou bankou (EIB), Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBRD) a s ďalšími medzinárodnými finančnými organizáciami a mechanizmami na podporu spolupráce zmluvných strán v oblasti energetiky;
- i) podpora energetickej efektívnosti a úspor energie, a to aj prostredníctvom vytvorenia politík zameraných na energetickú efektívnosť a právnych a regulačných rámcov v tejto oblasti, s cieľom dosiahnuť výrazné posuny smerom ku kvalite zodpovedajúcej normám EÚ, a to aj prostredníctvom efektívnej výroby, dodávky, rozvodu a využívania energetického tovaru v súlade s trhovými mechanizmami, ak aj podpora efektívneho využívania energií v zariadeniach, osvetlení a budovách;
- j) rozvoj a podpora energie z obnoviteľných zdrojov hospodársky a environmentálne vhodným spôsobom, ako aj alternatívnych palív vrátane výroby trvalo udržateľných biopalív, spolupráca v regulačných otázkach a v súvislosti s osvedčovaním a normalizáciou, a takisto aj v oblasti technologického a obchodného rozvoja;

- k) podpora spoločného implementačného mechanizmu na základe Kjótskeho protokolu k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy z roku 1997 na zníženie emisií skleníkových plynov prostredníctvom projektov v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov;
- l) vedecká a technická spolupráca a výmena informácií v záujme rozvoja a skvalitnenia technológií v oblasti výroby energie, ako aj jej dopravy, dodávok a koncového využívania, s osobitným zameraním na energeticky efektívne a ekologické technológie vrátane zachytávania a ukladania oxidu uhličitého a efektívnych a čistých uhoľných technológií, a to v súlade so zásadami, ktoré sú okrem iného stanovené v Dohode o spolupráci vo vede a technike medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou;
- m) spolupráca v rámci európskych a medzinárodných normalizačných orgánov v oblasti energetiky.

ČLÁNOK 339

Zmluvné strany si budú vymieňať informácie a skúsenosti, pričom si poskytnú aj príslušnú podporu, pokiaľ ide proces regulačných reforiem, kam patrí aj reštrukturalizácia uhoľného odvetvia (energetické uhlie, koksovateľné uhlie a lignit), a to v záujme posilnenia jeho konkurencieschopnosti, zvýšenia banskej bezpečnosti a bezpečnosti pri práci, ako aj zníženia jeho environmentálnych dosahov a pri zohľadnení regionálnych a sociálnych účinkov. V záujme vyššej efektivity, konkurencieschopnosti a lepšej trvalej udržateľnosti musí proces reštrukturalizácie zahŕňať celý hodnotový reťazec uhlia, t. j. musí sa týkať prieskumu, výroby, a spracovania, transformácie a narábania so zvyškami, ktoré vznikli spracovaním a spaľovaním uhlia. Súčasťou tohto prístupu je zhodnocovanie a využívanie emisií metánu z uhoľných baní, ako aj z petrochemických zariadení, skládok a z poľnohospodárskeho odvetvia, ako sa okrem iného stanovuje v iniciatíve Global Methane Initiative, na ktorej sa zmluvné strany zúčastňujú.

ČLÁNOK 340

Zmluvné strany týmto zriaďujú mechanizmus včasného varovania, ako sa stanovuje v prílohe XXVI ku kapitole 1 (Spolupráca v odvetví energetiky vrátane jadrovej oblasti) hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

ČLÁNOK 341

Postupná aproximácia sa uskutoční v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v prílohe XXVII k tejto dohode.

ČLÁNOK 342

1. Spolupráca v civilnom jadrovom odvetví sa bude uskutočňovať prostredníctvom vykonávania osobitných dohôd pre túto oblasť, ktoré zmluvné strany uzatvorili alebo uzatvoria, a to v rozsahu právomocí a pôsobnosti, ktorú má EÚ a jej členské štáty, resp. Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom) a jeho členské štáty, a v súlade s právnymi postupmi každej zo zmluvných strán.
2. Cieľom tejto spolupráce bude zabezpečiť vysokú úroveň jadrovej bezpečnosti a čisté a mierové využívanie jadrovej energie, pričom sa bude týkať všetkých činností a fáz palivového cyklu realizovaných v rámci civilnej jadrovej energetiky vrátane výroby jadrového materiálu a obchodovania s ním, aspektov bezpečnosti a ochrany jadrovej energetiky, pripravenosti na núdzové situácie, ako aj aspektov súvisiacich s ochranou zdravia a životného prostredia a s nešírením jadrových materiálov. Spolupráca bude v tomto kontexte zahŕňať aj ďalší rozvoj politík a právnych a regulačných rámcov na základe právnych predpisov a praxe EÚ, ako aj na základe noriem Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu. Zmluvné strany budú podporovať civilný vedecký výskum v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany vrátane spoločného výskumu a činností zameraných na rozvoj, odborné vzdelávanie a mobilitu vedeckých pracovníkov.
3. V rámci spolupráce sa budú riešiť problémy spôsobené černobyľskou katastrofou, ako aj v rámci vyradovania černobyľskej jadrovej elektrárne, a to najmä:
 - a) plán vybudovania ochranného krytu, ktorého cieľom je transformovať jednotku č. 4 (existujúci kryt) na environmentálne bezpečný systém;
 - b) nakladanie s použitým jadrovým palivom;

- c) dekontaminácia území;
- d) nakladanie s rádioaktívnym odpadom;
- e) monitorovanie životného prostredia;
- f) ďalšie oblasti, na ktorých sa zmluvné strany dohodnú, ako sú napr. medicínske, vedecké, hospodárske, regulačné, sociálne a administratívne aspekty úsilia zameraného na zmiernenie následkov tejto katastrofy.

KAPITOLA 2

MAKROEKONOMICKÁ SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK 343

EÚ a Ukrajina napomôžu hospodárskym reformám tak, že budú spolupracovať na lepšom pochopení zásadných prvkov svojich ekonomík a na kvalitnejšej tvorbe a realizácii hospodárskej politiky v podmienkach trhového hospodárstva. Ukrajina sa bude usilovať o vytvorenie fungujúceho trhového hospodárstva a o postupnú aproximáciu svojich politík s politikami EÚ, a to v súlade s usmerňujúcimi zásadami makroekonomickej stability, zdravých verejných financií a udržateľnej platobnej bilancie.

ČLÁNOK 344

Na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 343 tejto dohody zmluvné strany budú spolupracovať týmto spôsobom:

- a) výmena informácií o makroekonomických výsledkoch a perspektívach a o stratégiách rozvoja,
- b) spoločná analýza ekonomických otázok spoločného záujmu, ako aj opatrení v oblasti hospodárskej politiky a nástrojov na ich realizáciu, ako sú napr. metódy ekonomického prognózovania a vypracúvanie stratégií, s cieľom posilniť súlad medzi tvorbou politík na Ukrajině a zásadami a postupmi uplatňovanými pri tvorbe politík v EÚ;

- c) výmena odborných znalostí v oblasti makroekonomiky;
- d) spolupráca, ktorá bude tiež zahŕňať aj výmenu informácií o zásadách a fungovaní európskej hospodárskej a menovej únie.

ČLÁNOK 345

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 2 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 3

RIADENIE VEREJNÝCH FINANCIÍ: ROZPOČTOVÁ POLITIKA, VNÚTORNÁ KONTROLA A EXTERNÝ AUDIT

ČLÁNOK 346

Cieľom spolupráce v oblasti riadenia verejných financií je zabezpečiť rozvoj rozpočtovej politiky a riadnu verejnú vnútornú kontrolu a externý audit, ktoré budú vychádzať z medzinárodných noriem a ktoré budú zlučiteľné so základnými zásadami zodpovednosti, transparentnosti, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

ČLÁNOK 347

Zmluvné strany si budú vymieňať informácie, skúsenosti a najlepšie postupy, pričom prijímajú aj ďalšie opatrenia, predovšetkým pokiaľ ide o tieto záležitosti:

1. v oblasti rozpočtovej politiky:
 - a) rozvoj systémov strednodobého rozpočtového prognózovania, resp. plánovania;
 - b) zlepšenie rozpočtového procesu, pokiaľ ide o uplatňovanie prístupu orientovaného na programy, a analýza efektívnosti a účinnosti plnenia rozpočtových programov;
 - c) lepšia výmena informácií a skúseností týkajúcich sa plánovania a plnenia rozpočtu, ako aj problematiky verejného dlhu;

2. v oblasti externého auditu:
 - vykonávanie noriem a uplatňovanie metód Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií (INTOSAI), ako aj výmena najlepších postupov EÚ v oblasti externej kontroly a auditu verejných financií, a to s osobitným zameraním na nezávislé postavenie príslušných orgánov zmluvných strán;
3. v oblasti verejnej vnútornej finančnej kontroly:
 - ďalší rozvoj systému verejnej vnútornej finančnej kontroly prostredníctvom harmonizácie s medzinárodne dohodnutými normami Inštitútu vnútorných audítorov (IIA), Medzinárodnej federácie účtovníkov (IFAC), INTOSAI, metodikami, ako aj s najlepšími postupmi EÚ v oblasti vnútornej kontroly a vnútorného auditu v štátnych orgánoch;
4. v oblasti boja proti podvodom:
 - Zlepšenie metód zameraných na predchádzanie a boj proti podvodom a korupcii v oblasti, na ktorú sa vzťahuje kapitola 3 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody, vrátane spolupráce medzi príslušnými správnymi orgánmi.

ČLÁNOK 348

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 3 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 4

ZDAŇOVANIE

ČLÁNOK 349

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme posilnenia dobrej správy v daňovej oblasti, a to s cieľom ďalšieho zlepšenia v oblasti hospodárskych vzťahov, obchodu, investícií a spravodlivej hospodárskej súťaže.

ČLÁNOK 350

Zmluvné strany v súvislosti s článkom 349 tejto dohody uznávajú a zaväzujú sa, že budú uplatňovať zásady dobrej správy v daňovej oblasti, t. j. zásady transparentnosti a výmeny informácií, ktoré uznávajú členské štáty na úrovni EÚ. Na tento účel a bez toho, aby boli dotknuté právomoci EÚ a členských štátov, budú zmluvné strany zlepšovať medzinárodnú spoluprácu v daňovej oblasti, uľahčovať výber oprávnených daňových príjmov a vypracúvať opatrenia zamerané na účinné uplatňovanie uvedených zásad.

ČLÁNOK 351

Zmluvné strany takisto posilnia vzájomnú spoluprácu zameranú na skvalitnenie a rozvoj ukrajinského daňového systému a ukrajinskej správy v tejto oblasti, ako aj na posilnenie kapacít v oblasti výberu daní a daňovej kontroly, najmä pokiaľ ide o postupy na vrátenie dane z pridanej hodnoty, aby sa predišlo hromadeniu nedoplatkov, zabezpečil účinný výber daní a posilnil boj proti daňovým podvodom a proti vyhýbaniu sa daňovej povinnosti. Zmluvné strany sa budú usilovať o posilnenie spolupráce a zdieľanie skúseností v oblasti boja proti daňovým podvodom, najmä podvodom typu „kolotoč“.

ČLÁNOK 352

Zmluvné strany budú rozvíjať vzájomnú spoluprácu a harmonizovať politiky v oblasti boja proti podvodom s tovarom podliehajúcim spotrebnej dani a jeho pašovaniu. Táto spolupráca bude okrem iného zahŕňať postupnú aproximáciu sadzieb spotrebných daní z tabakových výrobkov v maximálnej možnej miere a pri súčasnom zohľadnení obmedzení vyplývajúcich z regionálneho kontextu, a to pri zohľadnení dialógu prebiehajúceho na regionálnej úrovni a v súlade s Rámcovým dohovorom Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku z roku 2003. Zmluvné strany na tento účel posilnia vzájomnú spoluprácu realizovanú v rámci regionálneho kontextu.

ČLÁNOK 353

Postupná aproximácia k daňovej štruktúre stanovenej v *acquis* EÚ sa uskutoční v súlade s prílohou XXVIII k tejto dohode.

ČLÁNOK 354

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 4 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 5

ŠTATISTIKA

ČLÁNOK 355

Zmluvné strany rozvinú a posilnia vzájomnú spoluprácu v štatistickej oblasti, čím prispejú k dlhodobému cieľu poskytovania včasných, medzinárodne porovnateľných a spoľahlivých štatistických údajov. Očakáva sa, že trvalo udržateľné, efektívne a odborne nezávislé vnútroštátne štatistické systémy poskytnú občanom, podnikom a rozhodovacím orgánom na Ukrajine a v EÚ dôležité informácie, čo im umožní prijímať informované rozhodnutia. V rámci vnútroštátnych štatistických systémov by sa mali dodržiavať základné štatistické zásady Organizácie spojených národov, a to pri zohľadnení *acquis* EÚ v oblasti štatistiky vrátane Kódexu európskej štatistiky, aby sa vnútroštátny štatistický systém harmonizoval s európskymi pravidlami a normami. Uvedené *acquis* EÚ v oblasti štatistiky je vymedzené v každoročne aktualizovanom prehľade štatistických požiadaviek, ktorý zmluvné strany považujú za prílohu k tejto dohode (príloha XXIX).

ČLÁNOK 356

Spolupráca sa predovšetkým zameria na:

- a) ďalšie posilnenie kapacít vnútroštátneho štatistického systému, s osobitným zameraním na kvalitný právny základ, náležitú politiku šírenia údajov a metaúdajov a užívateľskú ústretovosť;
- b) postupnú aproximáciu ukrajinského štatistického systému s európskym štatistickým systémom;
- c) doladenie poskytovania údajov do EÚ, a to pri zohľadnení uplatňovania príslušných medzinárodných a európskych metodík, ako aj klasifikácií;
- d) posilnenie odborných a riadiacich kapacít vnútroštátneho štatistického úradu s cieľom uľahčiť uplatňovanie štatistických noriem EÚ a prispieť k rozvoju ukrajinského štatistického systému;
- e) výmenu skúseností medzi zmluvnými stranami, pokiaľ ide o rozvoj know-how v oblasti štatistiky;
- f) podporu celkového riadenia kvality pri všetkých procesoch prípravy a šírenia štatistických údajov.

ČLÁNOK 357

Zmluvné strany budú spolupracovať v rámci Európskeho štatistického systému, kde funkciu štatistického úradu EÚ plní Eurostat. Táto spolupráca sa zameria okrem iného na:

- a) štatistiku o obyvateľstve vrátane sčítaní;
- b) poľnohospodársku štatistiku vrátane poľnohospodárskeho cenzu a environmentálnej štatistiky;
- c) podnikovú štatistiku vrátane obchodných registrov a využívania administratívnych zdrojov na štatistické účely;
- d) energetiku vrátane bilancií;
- e) národné účty;
- f) štatistiku zahraničného obchodu;
- g) regionálnu štatistiku,
- h) celkové riadenie kvality pri všetkých procesoch prípravy a šírenia štatistických údajov.

ČLÁNOK 358

Zmluvné strany si budú okrem iného vymieňať informácie a odborné znalosti a budú rozvíjať vzájomnú spoluprácu, pričom zohľadnia skúsenosti, ktoré získali pri reforme štatistického systému začatej v rámci rôznych programov pomoci. Úsilie sa zameria na ďalšiu postupnú aproximáciu s *acquis* EÚ v oblasti štatistiky na základe národnej stratégie rozvoja ukrajinského štatistického systému, a to pri zohľadnení vývoja Európskeho štatistického systému. Pri procese prípravy štatistických údajov sa bude klásť dôraz na ďalší rozvoj výberových zisťovaní, a to pri zohľadnení potreby zabezpečiť zníženie administratívneho zaťaženia respondentov. Údaje budú relevantné pre tvorbu a monitorovanie politík vo všetkých kľúčových oblastiach spoločenského a hospodárskeho života.

ČLÁNOK 359

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 5 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody. Činnosti vyvíjané v rámci Európskeho štatistického systému by mali byť v čo najväčšej možnej miere otvorené ukrajinskej účasti, a to na základe obvyklých pravidiel, ktoré platia pre účasť tretích krajín.

KAPITOLA 6

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ČLÁNOK 360

Zmluvné strany nadviažu a posilnia vzájomnú spoluprácu v environmentálnych otázkach, čím prispievajú k dosiahnutiu dlhodobého cieľa trvalo udržateľného rozvoja a ekologického hospodárstva. Očakáva sa, že posilnenie ochrany životného prostredia bude prínosom pre občanov a podnikateľské subjekty na Ukrajine a v EÚ, a to aj vďaka lepšiemu verejnému zdraviu, ochrane prírodných zdrojov, vyššej hospodárskej a environmentálnej efektívnosti, integrácii environmentálnych aspektov do ostatných politík, ako aj vďaka vyššej produktivite, ktoré sa dosiahne v dôsledku uplatňovania moderných technológií. Spolupráca sa bude uskutočňovať na základe zváženého záujmu zmluvných strán, ich rovnosti a spoločného záujmu, ako aj pri zohľadnení vzájomnej previazanosti medzi zmluvnými stranami, ktorá existuje v oblasti ochrany životného prostredia a multilaterálnych dohôd v tejto oblasti.

ČLÁNOK 361

Spolupráca sa zameria na ochranu, zlepšenie a obnovu kvality životného prostredia, ochranu zdravia ľudí, obozretné a rozumné využívanie prírodných zdrojov a podporu opatrení na medzinárodnej úrovni v záujme riešenia regionálnych alebo globálnych environmentálnych problémov, a to okrem iného na tieto oblasti:

- a) zmena klímy,

- b) environmentálne riadenie a horizontálne otázky vrátane vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj prístupu k environmentálnym informáciám a k rozhodovacím procesom;
- c) kvalita vzduchu,
- d) kvalita vody, hospodárenie s vodnými zdrojmi vrátane morského prostredia;
- e) odpadové hospodárstvo a hospodárenie so zdrojmi;
- f) ochrana prírody vrátane ochrany biodiverzity a krajinnej diverzity (ekologické siete);
- g) priemyselné znečistenie a priemyselné riziká,
- h) chemikálie;
- i) geneticky modifikované organizmy, a to aj v oblasti poľnohospodárstva;
- j) znečistenie hlukom;
- k) civilná ochrana vrátane prírodných katastrof a človekom vytváraných hrozieb;
- l) mestské prostredie;
- m) environmentálne poplatky.

ČLÁNOK 362

1. Zmluvné strany okrem iného budú:
 - a) uskutočňovať výmenu informácií a odborných znalostí;
 - b) realizovať spoločný výskum a výmenu informácií v oblasti čistejších technológií;
 - c) plánovať riešenie katastrof a iných krízových situácií;
 - d) vyvíjať spoločnú činnosť na regionálnej a medzinárodnej úrovni, a to aj pokiaľ ide o multilaterálne dohody v oblasti životného prostredia, ktoré zmluvné strany ratifikovali, a prípadné spoločné činnosti v rámci príslušných agentúr.
2. Zmluvné strany budú venovať osobitnú pozornosť cezhraničným otázkam

ČLÁNOK 363

Postupná aproximácia ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi a politikou EÚ v oblasti životného prostredia sa uskutoční v súlade s prílohou XXX k tejto dohode.

ČLÁNOK 364

Spolupráca v odvetví civilnej ochrany sa bude uskutočňovať prostredníctvom vykonávania osobitných dohôd pre túto oblasť, ktoré zmluvné strany uzatvorili, a to v rozsahu právomocí a pôsobnosti, ktorú má EÚ a jej členské štáty, a v súlade s právnymi postupmi každej zo zmluvných strán. Zameria sa okrem iného na:

- a) uľahčenie vzájomnej pomoci v prípade núdzových situácií;
- b) výmenu včasných varovaní a aktualizovaných informácií o cezhraničných núdzových situáciách na 24-hodinovom základe, a to aj pokiaľ ide o žiadosti o pomoc a ponuky poskytnutia pomoci;
- c) spoluprácu pri posudzovaní environmentálnych dosahov katastrof;
- d) pozývanie expertov na osobitné odborné semináre a sympóziá venované problematike civilnej ochrany;
- e) pozývanie, a to na základe od prípadu k prípadu, pozorovateľov na konkrétne cvičenia a podujatia odbornej prípravy organizované EÚ a/alebo Ukrajinou;
- f) posilnenie existujúcej spolupráce v rámci čo najúčinnnejšieho využívania dostupných spôsobilostí civilnej ochrany.

ČLÁNOK 365

Spolupráca sa bude okrem iného týkať týchto cieľov:

- a) vypracovanie celkovej stratégie v oblasti životného prostredia, ktorá bude zahŕňať plánované inštitucionálne reformy spolu s ich časovým harmonogramom, a to v záujme zabezpečenia vykonania a presadzovania environmentálnych právnych predpisov; del'ba právomocí medzi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi správnymi orgánmi v oblasti životného prostredia; rozhodovacie procesy a postupy na vykonávanie rozhodnutí; postupy na podporu integrácie environmentálnych aspektov do ostatných politík; vymedzenie potrebných ľudských a finančných zdrojov a mechanizmus preskúmania;
- b) vypracovanie odvetvových stratégií týkajúcich sa kvality ovzdušia; kvalita vody, hospodárenie so zdrojmi vrátane morského prostredia; odpadové hospodárstvo a hospodárenie so zdrojmi; ochrana prírody; priemyselné znečistenie a priemyselné riziká, ako aj chemikálie, vrátane jasne stanovených harmonogramov a cieľov pre vykonávanie, administratívnych kompetencií, a takisto aj stratégií financovania v oblasti investícií do infraštruktúry a technológií;
- c) vypracovanie a realizácia politiky v oblasti zmeny klímy, a to najmä v súlade s prílohou XXXI k tejto dohode.

ČLÁNOK 366

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 6 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 7

DOPRAVA

ČLÁNOK 367

Zmluvné strany:

- a) rozšíria a posilnia vzájomnú spoluprácu v oblasti dopravy s cieľom prispieť k rozvoju trvalo udržateľných systémov dopravy;
- b) podporia efektívne a bezpečné dopravné operácie, ako aj intermodalitu a interoperabilitu systémov dopravy;
- c) sa budú usilovať o posilnenie hlavných dopravných spojení medzi ich územiami.

ČLÁNOK 368

1. Cieľom vzájomnej spolupráce medzi zmluvnými stranami bude reštrukturalizácia a modernizácia ukrajinského odvetvia dopravy a postupná aproximácia smerom k prevádzkovým normám a politikám, ktoré budú porovnateľné s normami a politikami uplatňovanými v EÚ, a predovšetkým vykonanie opatrení stanovených v prílohe XXXII k tejto dohode, a to bez toho, aby tým boli dotknuté záväzky zmluvných strán, ktoré im vyplývajú z osobitných dohôd o doprave, ktoré medzi sebou uzavreli. Vykonávanie uvedených opatrení nesmie byť v rozpore s právami a povinnosťami, ktoré zmluvným stranám vyplývajú z medzinárodných dohôd, na ktorých sa zúčastňujú, resp. ktoré im vyplývajú z členstva v medzinárodných organizáciách.

2. Cieľom spolupráce bude aj zlepšenie pohybu osôb a tovaru, vyššia dynamika dopravných tokov medzi Ukrajinou a EÚ a tretími krajinami v regióne, a to vďaka odstráneniu administratívnych, technických, cezhraničných a iných prekážok, zlepšeniu dopravných sietí a modernizácii infraštruktúry, a to najmä pokiaľ ide o hlavné osi, ktoré spájajú zmluvné strany. Táto spolupráca bude zahŕňať aj opatrenia na zlepšenie prekračovania hraníc.

3. Spolupráca bude zahŕňať výmenu informácií a spoločné činnosti:

- na regionálnej úrovni, a to najmä pri zohľadnení a začlenení pokroku, ktorý sa dosahuje v rámci rôznych mechanizmov regionálnej spolupráce v oblasti dopravy, ako je napr. dopravný panel Východného partnerstva, Dopravný koridor Európa – Kaukaz – Ázia (TRACECA), proces z Baku a ďalšie iniciatívy v oblasti dopravy;
- na medzinárodnej úrovni, a to aj pokiaľ ide o medzinárodné organizácie v oblasti dopravy a medzinárodné dohody a dohovory, ktoré zmluvné strany ratifikovali, a to v rámci rôznych agentúr EÚ pre oblasť dopravy.

ČLÁNOK 369

Táto spolupráca bude zahŕňať najmä:

- a) vytvorenie trvalo udržateľnej národnej dopravnej politiky, ktorá sa bude týkať všetkých druhov dopravy, a to predovšetkým s cieľom zabezpečiť efektívne a bezpečné systémy dopravy a podporiť začlenenie dopravných aspektov do ostatných politík;

- b) vypracovanie odvetvových stratégií, a to so zreteľom na národnú dopravnú politiku (vrátane právnych požiadaviek na modernizáciu technického vybavenia a dopravných prostriedkov v záujme splnenia najprísnejších medzinárodných noriem), pre cestnú, železničnú, vnútrozemskú vodnú, leteckú a námornú dopravu, vrátane príslušných harmonogramov a cieľov pre vykonávanie, administratívnych kompetencií, a takisto aj plánov financovania;
- c) rozvoj kombinovanej dopravnej siete napojenej na transeurópsku dopravnú sieť (TEN-T) a zlepšenie politiky pre oblasť infraštruktúry s cieľom lepšieho vymedzenia a hodnotenia infraštruktúrnych projektov v rámci rôznych druhov dopravy. Vypracovanie stratégií financovania so zameraním na údržbu, kapacitné obmedzenia a chýbajúce časti infraštruktúry, ako aj aktivizácia a podpora v záujme zabezpečenia účasti súkromného sektora na dopravných projektoch v zmysle prílohy XXXIII k tejto dohode;
- d) vstup do príslušných medzinárodných organizácií a prístupenie k príslušným medzinárodným dohodám vrátane postupov na zabezpečenie precízneho vykonania a účinného presadzovania medzinárodných dohôd a dohovorov v oblasti dopravy;
- e) vedeckú a technickú spoluprácu a výmenu informácií v záujme tvorby a zlepšovania technológií, ako sú napr. inteligentné dopravné systémy;
- f) podporu využívania inteligentných dopravných systémov a informačných technológií v rámci riadenia a prevádzky všetkých druhov dopravy, ako aj podporu intermodality a spolupráce pri využívaní kozmických systémov a komerčných aplikácií uľahčujúcich dopravu.

ČLÁNOK 370

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 7 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 8

VESMÍR

ČLÁNOK 371

1. Zmluvné strany budú podporovať vzájomne výhodnú spoluprácu v oblasti civilného kozmického výskumu a kozmických aplikácií, a to najmä pokiaľ ide o tieto oblasti:
 - a) globálne navigačné satelitné systémy;
 - b) pozorovania Zeme a globálne monitorovanie;
 - c) kozmológia a prieskum;
 - d) aplikované kozmické technológie vrátane odpaľovacích technológií a technológií pohonu.

2. Zmluvné strany budú podporovať výmenu skúseností v súvislosti s politikami zameranými na oblasť kozmu, ako aj v súvislosti s administratívnymi požiadavkami a právnymi aspektmi v tejto oblasti, a taktiež aj reštrukturalizáciu kozmického priemyslu a obchodné zhodnocovanie kozmických technológií.

ČLÁNOK 372

1. Súčasťou spolupráce bude aj vzájomná výmena informácií o politikách a programoch zmluvných strán, ako aj o príslušných možnostiach spolupráce a realizácie spoločných projektov, a taktiež aj účasť ukrajinských subjektov na príslušných tematických okruhoch v rámci ďalšieho rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie - program Horizont 2020.
2. Zmluvné strany budú podporovať výmenu vedeckých pracovníkov a vytváranie príslušných sietí.
3. Spolupráca by mohla zahŕňať aj výmenu skúseností v oblasti riadenia kozmického výskumu a v tejto sfére pôsobiacich vedeckých inštitúcií, ako aj rozvoj prostredia napomáhajúceho výskum a uplatňovanie nových technológií a náležitú ochranu príslušných práv duševného, priemyselného a obchodného vlastníctva.

ČLÁNOK 373

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 8 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody, ako aj prípadná koordinácia a spolupráca s Európskou vesmírnou agentúrou v týchto a akýchkoľvek ďalších relevantných otázkach.

KAPITOLA 9

SPOLUPRÁCA V OBLASTI VEDY A TECHNIKY

ČLÁNOK 374

Zmluvné strany budú rozvíjať a posilňovať vzájomnú vedeckú a technickú spoluprácu s cieľom prispievať k vedeckému rozvoju ako aj posilňovať svoj vedecký potenciál v záujme riešenia domácich a celosvetových výziev. Zmluvné strany sa budú usilovať prispieť k pokroku v rámci nadobúdania vedeckých a technických poznatkov, ktoré sú relevantné na účely hospodárskeho rozvoja, a to prostredníctvom posilňovania svojich výskumných kapacít a ľudského potenciálu. Spoločné využívanie a združovanie vedeckých poznatkov prispeje ku konkurencieschopnosti zmluvných strán, a to vďaka posilneniu ich ekonomík, pokiaľ ide o schopnosť vytvárať a využívať poznatky na účely obchodného zhodnocovania nových výrobkov a služieb. Zmluvné strany budú napokon rozvíjať svoj vedecký potenciál v záujme naplňovania ich celosvetových povinností a záväzkov v takých oblastiach, ako sú otázky súvisiace so zdravím, ochrana životného prostredia vrátane zmeny klímy a ostatné celosvetové výzvy.

ČLÁNOK 375

1. V rámci tejto spolupráce sa zohľadní formálny rámec, ktorý v súčasnosti platí pre spoluprácu na základe Dohody o spolupráci vo vede a technike medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou, ako aj cieľ Ukrajiny spočívajúci v postupnej aproximácii smerom k politikám a právnym predpisom EÚ v oblasti vedy a techniky.
2. Spolupráca medzi zmluvnými stranami sa zameria na uľahčenie zapojenia Ukrajiny do Európskeho výskumného priestoru.
3. Táto spolupráca Ukrajine pomôže v rámci reforiem a reorganizácie jej systému v oblasti riadenia vedy a výskumných inštitúcií (vrátane rozvoja ukrajinských kapacít v oblasti výskumu a technického rozvoja), a to s cieľom podporiť rozvoj konkurencieschopného hospodárstva a znalostnej spoločnosti.

ČLÁNOK 376

Spolupráca sa bude uskutočňovať najmä prostredníctvom:

- a) výmeny informácií o politikách zmluvných strán v oblasti vedy a techniky;
- b) účasti na ďalšom rámcovom programe EÚ pre výskum a inovácie - program Horizont 2020;
- c) spoločnej realizácie vedeckých programov a výskumných činností;

- d) spoločných činností v oblasti výskumu a vývoja zameraných na podporu vedeckého pokroku a transferu technológií a know-how;
- e) odbornej prípravy v rámci programov mobility určených pre výskumných pracovníkov a špecialistov;
- f) organizácie spoločných podujatí a opatrení v oblasti vedeckého a technického rozvoja;
- g) vykonávania opatrení zameraných na rozvoj prostredia napomáhajúceho výskum a uplatňovanie nových technológií a náležitú ochranu výsledkov výskumu chránených právami duševného vlastníctva;
- h) posilňovania spolupráce na regionálnej a medzinárodnej úrovni, a to predovšetkým v čiernomorskom kontexte, ako aj v rámci multilaterálnych organizácií, ako je napr. Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO), Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a zoskupenie G8, a taktiež aj v kontexte multilaterálnych dohôd, ako je Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) z roku 1992;
- i) výmeny odborných znalostí v oblasti riadenia výskumných a vedeckých inštitúcií v záujme rozvoja a zlepšenia kapacít zmluvných strán vo sfére usmerňovania vedeckého výskumu a zabezpečovania účasti na výskumných činnostiach.

ČLÁNOK 377

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 9 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 10

POLITIKA V OBLASTI PRIEMYSLU A PODNIKANIA

ČLÁNOK 378

Zmluvné strany budú rozvíjať a posilňovať vzájomnú spoluprácu, pokiaľ ide o ich politiky v oblasti priemyslu a podnikania, a tým budú zlepšovať podnikateľské prostredie pre všetky hospodárske subjekty, avšak s osobitným zreteľom na malé a stredné podniky. Posilnená spolupráca by mala zlepšiť administratívny a regulačný rámec ukrajinských podnikov aj podnikov EÚ, ktoré podnikajú na území Ukrajiny a EÚ, pričom by sa mala zakladať na politike EÚ v oblasti malých a stredných podnikov a jej priemyselnej politike, a to pri zohľadnení medzinárodne uznávaných zásad a postupov v tejto oblasti.

ČLÁNOK 379

Na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 378 tejto dohody, zmluvné strany budú spolupracovať v záujme:

- a) vykonávania stratégií zameraných na rozvoj malých a stredných podnikov, a to na základe zásad Európskej charty pre malé podniky, a monitorovať toto vykonávanie prostredníctvom každoročného podávania správ a dialógu. Táto spolupráca sa zameria aj na mikropodniky a remeselníkov ako na subjekty s mimoriadnym významom pre hospodárstvo EÚ aj Ukrajiny;
- b) vytvorenia lepších rámcových podmienok, a to prostredníctvom výmeny informácií a osvedčených postupov, s cieľom prispieť k zlepšeniu konkurencieschopnosti. Táto spolupráca bude zahŕňať riadenie štrukturálnych zmien (reštrukturalizáciu), environmentálne otázky a otázky energetiky, ako je napr. energetická efektívnosť a čistejšie metódy výroby energie;

- c) zjednodušenia a racionalizácie predpisov a regulačnej praxe, a to s osobitným zameraním na výmenu osvedčených postupov v oblasti regulačných metód, ako aj na zásady EÚ;
- d) podpory vypracovania politiky v oblasti inovácie, a to prostredníctvom výmeny informácií a osvedčených postupov, pokiaľ ide o obchodné zhodnocovanie výskumu a vývoja (vrátane podporných nástrojov pre začínajúce technologické firmy), rozvoj zoskupení firiem a prístup k financovaniu;
- e) podpory intenzívnejších kontaktov medzi podnikateľskými subjektmi EÚ a Ukrajiny, ako aj medzi týmito podnikateľskými subjektmi a orgánmi na Ukrajine a v EÚ;
- f) podpory rozvoja proexportných činností na Ukrajine;
- g) uľahčenia reštrukturalizácie a modernizácie určitých priemyselných odvetví na Ukrajine aj v EÚ.

ČLÁNOK 380

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 10 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody. Do tohto dialógu budú zapojené aj podnikateľské subjekty EÚ a Ukrajiny.

KAPITOLA 11

ŤAŽBA A KOVY

ČLÁNOK 381

Zmluvné strany rozvinú a posilnia vzájomnú spoluprácu v oblasti ťažobného priemyslu a kovopriemyslu, a to s cieľom podporiť vzájomné porozumenie, zlepšiť podnikateľské prostredie, výmenu informácií a spoluprácu v otázkach nepatriacich do energetiky, a to najmä v súvislosti s ťažbou kovových rúd a priemyselných materiálov. Touto spoluprácou nie sú dotknuté ustanovenia upravujúce oblasť uhlia uvedené v článku 339 tejto dohody.

ČLÁNOK 382

Na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 381 tejto dohody, zmluvné strany budú spolupracovať v záujme:

- a) výmeny informácií o základnej situácii, v ktorej sa nachádza ich ťažobný priemysel a kovopriemysel;
- b) výmeny informácií o perspektívach ťažobného priemyslu a kovopriemyslu EÚ a Ukrajiny, pokiaľ ide o spotrebu, výrobu a prognózy trhového vývoja;
- c) výmeny informácií o opatreniach, ktoré zmluvné strany prijali v záujme uľahčenia reštrukturalizačného procesu v týchto odvetviach;
- d) výmeny informácií a najlepších postupov, pokiaľ ide o trvalo udržateľný rozvoj ťažobného priemyslu a kovopriemyslu na Ukrajine a v EÚ.

KAPITOLA 12

FINANČNÉ SLUŽBY

ČLÁNOK 383

Zmluvné strany uznávajú, že účinný súbor pravidiel a postupov v oblasti finančných služieb je potrebný pre plne fungujúce trhovú hospodárstvo, ako aj pre rozvoj obchodnej výmeny medzi nimi, pričom sa dohodli, že ich vzájomná spolupráca v oblasti finančných služieb bude sledovať tieto ciele:

- a) podpora procesu adaptácie predpisov v oblasti finančných služieb s cieľom prispôsobiť ich potrebám otvoreného trhového hospodárstva;
- b) zabezpečenie účinnej a náležitej ochrany investorov a ďalších spotrebiteľov využívajúcich finančné služby;
- c) zabezpečenie stability a integrity celosvetového finančného systému;
- d) podpora spolupráce rôznych aktérov finančného systému vrátane regulačných orgánov a orgánov dohľadu;
- e) zabezpečiť nezávislý a účinný dohľad.

ČLÁNOK 384

1. Zmluvné strany budú podporovať spoluprácu medzi príslušnými regulačnými orgánmi a orgánmi dohľadu vrátane výmeny informácií, spoločného využívania odborných znalostí o finančných trhoch a iných takýchto opatrení.
2. Osobitná pozornosť sa bude venovať rozvoju administratívnych kapacít takýchto orgánov, okrem iného prostredníctvom výmeny pracovníkov a spoločnej odbornej prípravy.

ČLÁNOK 385

Zmluvné strany budú podporovať postupnú aproximáciu s uznávanými medzinárodnými normami v oblasti regulácie sféry finančných služieb a dohľadu nad touto sférou. Príslušné časti *acquis* EÚ v oblasti finančných služieb sú zahrnuté do kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod) hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

ČLÁNOK 386

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 12 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 13

PRÁVO OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ, SPRÁVA A RIADENIE SPOLOČNOSTÍ, ÚČTOVNÍCTVO A AUDIT

ČLÁNOK 387

1. Uznávajúc dôležitosť účinného súboru pravidiel a postupov v oblasti práva obchodných spoločností, správy a riadenia spoločností, ako aj v oblasti účtovníctva a auditu, v súvislosti s budovaním plne fungujúceho trhového hospodárstva a rozvojom obchodu, sa zmluvné strany dohodli, že budú spolupracovať:
 - a) v oblasti ochrany akcionárov, veriteľov a iných zainteresovaných strán v súlade s pravidlami EÚ upravujúcimi túto problematiku, ktoré sú uvedené v prílohe XXXIV k tejto dohode;
 - b) pri zavádzaní príslušných medzinárodných noriem na vnútroštátnej úrovni, ako aj v rámci postupnej aproximácie s právnymi predpismi EÚ v oblasti účtovníctva a auditu, ktoré sú uvedené v prílohe XXXV k tejto dohode;
 - c) pri ďalšom rozvoji politiky v oblasti správy a riadenia spoločností v súlade s medzinárodnými normami, ako aj v rámci postupnej aproximácie s pravidlami a odporúčaniami v tejto oblasti, ktoré sú uvedené v prílohe XXXVI k tejto dohode.
2. Zmluvné strany sa zamerajú na spoločné využívanie informácií a odborných znalostí o oboch existujúcich systémoch, ako aj o relevantnom aktuálnom dianí v týchto sférach. Zmluvné strany sa budú okrem toho usilovať o lepšiu výmenu informácií medzi ukrajinským národným registrom a obchodnými registrami členských štátov EÚ.

ČLÁNOK 388

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 13 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 14

INFORMAČNÁ SPOLOČNOSŤ

ČLÁNOK 389

Zmluvné strany budú posilňovať vzájomnú spoluprácu v oblasti rozvoja informačnej spoločnosti na prospech občanov a podnikateľských subjektov prostredníctvom širokej dostupnosti informačných a komunikačných technológií, ako aj prostredníctvom vyššej kvality služieb za prijateľné ceny. Touto spoluprácou sa uľahčí prístup na trhy pre poskytovateľov služieb elektronickej komunikácie a podporí hospodárska súťaž a investície do predmetného odvetvia.

ČLÁNOK 390

Spolupráca sa zameria na vykonávanie národných stratégií v oblasti informačnej spoločnosti, na rozvoj komplexného regulačného rámca v oblasti elektronických komunikácií a na intenzívnejšie zapojenie Ukrajiny do výskumných činností EÚ v oblasti informačných a komunikačných technológií.

ČLÁNOK 391

Spolupráca sa zameria:

- a) na podporu širokopásmového prístupu, posilnenie bezpečnosti sietí a širšie využívanie informačných a komunikačných technológií zo strany občanov, podnikateľských subjektov a správnych orgánov, a to tvorbou miestnych obsahov na internete a zavádzaním služieb on-line, najmä elektronického obchodu, elektronickej verejnej správy, elektronického zdravotníctva a elektronického vzdelávania;
- b) na koordináciu politík v oblasti elektronických komunikácií v záujme optimálneho využívania rádiového frekvenčného spektra a interoperability sietí Ukrajiny a EÚ;
- c) na posilnenie nezávislosti a administratívnych kapacít vnútroštátneho regulačného orgánu v oblasti komunikácií, aby sa zabezpečilo, že bude schopný prijímať náležité regulačné opatrenia a presadzovať svoje rozhodnutia a všetky platné právne predpisy, ako aj zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž na trhoch. Vnútroštátny regulačný orgán v oblasti komunikácií by mal spolupracovať s orgánom na ochranu hospodárskej súťaže v súvislosti s monitorovaním týchto trhov;
- d) na podporu spoločných výskumných projektov v oblasti informačných a komunikačných technológií realizovaných na základe ďalšieho rámcového programu EÚ pre výskum a inovácie - program Horizont 2020.

ČLÁNOK 392

Zmluvné strany si budú vymieňať informácie, najlepšie postupy a skúsenosti, ako aj realizovať spoločné opatrenia s cieľom vytvoriť komplexný regulačný rámec a zabezpečiť efektívne fungovanie trhov s elektronickými komunikáciami a nenarušenú súťaž na nich.

ČLÁNOK 393

Zmluvné strany budú podporovať spoluprácu medzi ukrajinským vnútroštátnym regulačným orgánom v oblasti komunikácií a takýmito vnútroštátnymi orgánmi EÚ.

ČLÁNOK 394

1. Zmluvné strany budú podporovať postupnú aproximáciu s právnymi predpismi a regulačným rámcom EÚ vo sfére informačnej spoločnosti a elektronických komunikácií.
2. Príslušné ustanovenia aj *acquis* EÚ v oblasti informačnej spoločnosti a elektronických komunikácií sú zahrnuté do dodatku XVII-3 (Pravidlá uplatniteľné na telekomunikačné služby) kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod) hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

ČLÁNOK 395

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 14 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 15

AUDIOVIZUÁLNA POLITIKA

ČLÁNOK 396

1. Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom podporiť audiovizuálnu tvorbu v Európe a koprodukcii v oblasti kinematografie a televíznej produkcie.
2. Spolupráca by sa okrem iného mohla týkať odbornej prípravy novinárov a iných odborníkov v oblasti tlačených aj elektronických médií, ako aj podpory verejnoprávných a súkromných médií s cieľom posilniť ich nezávislosť, profesionalitu a väzby s inými európskymi médiami, a to v súlade s európskymi normami vrátane noriem Rady Európy.

ČLÁNOK 397

Postupná aproximácia s právnymi predpismi a regulačným rámcom EÚ a medzinárodným nástrojom vo sfére audiovizuálnej politiky sa uskutoční predovšetkým v súlade s prílohou XXXVII k tejto dohode.

ČLÁNOK 398

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 15 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 16

CESTOVNÝ RUCH

ČLÁNOK 399

Zmluvné strany budú spolupracovať v oblasti cestovného ruchu v záujme rozvoja konkurencieschopnejšieho odvetvia cestovného ruchu ako generátora hospodárskeho rastu a nástroja na posilňovanie zodpovednosti, zvyšovanie zamestnanosti a devízových príjmov.

ČLÁNOK 400

1. Spolupráca na bilaterálnej, regionálnej a európskej úrovni by sa mala zakladať na týchto zásadách:

- a) rešpektovanie integrity a záujmov miestnych komunít, a to najmä vo vidieckych oblastiach;
- b) dôležitosť kultúrneho dedičstva;
- c) pozitívne vzájomné pôsobenie medzi cestovným ruchom a ochranou životného prostredia.

2. Príslušné ustanovenia týkajúce sa cestovných agentúr sú zahrnuté do kapitoly 6 (Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod) hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody. Príslušné ustanovenia týkajúce sa pohybu osôb sú zahrnuté do článku 19 tejto dohody.

ČLÁNOK 401

Spolupráca sa zameria na:

- a) výmenu informácií, najlepších postupov a skúseností, ako aj na transfer know-how vrátane inovačných technológií;
- b) vytváranie strategických partnerstiev medzi verejným záujmom, súkromným záujmom a záujmom komún, s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu;
- c) podporu a rozvoj produktov, trhov, infraštruktúry, ľudských zdrojov a inštitucionálneho rámca v oblasti cestovného ruchu;
- d) vytváranie a realizáciu efektívnych politík a stratégií, ako aj príslušných právnych, administratívnych a finančných aspektov;
- e) odbornú prípravu a budovanie kapacít v oblasti cestovného ruchu v záujme skvalitnenia úrovne poskytovaných služieb;
- f) rozvoj a podporu cestovného ruchu založeného na spolupráci s komunitami.

ČLÁNOK 402

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 16 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 17

POLNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA

ČLÁNOK 403

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme podpory rozvoja poľnohospodárstva a vidieka, a to najmä prostredníctvom postupnej aproximácie politík a právnych predpisov.

ČLÁNOK 404

Spolupráca zmluvných strán v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka sa bude okrem iného zameriavať na:

- a) uľahčenie vzájomného chápania politík v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka;
- b) posilnenie administratívnych kapacít na ústrednej a miestnej úrovni v súvislosti s plánovaním, hodnotením a realizáciou politík;
- c) podporu modernej a trvalo udržateľnej poľnohospodárskej výroby, v rámci ktorej sa bude rešpektovať životné prostredie a dobré životné podmienky zvierat, vrátane rozšírenia uplatňovania ekologických výrobných metód a využívania biotechnológií, a to aj prostredníctvom uplatňovania najlepších postupov v týchto oblastiach;
- d) spoločné využívanie poznatkov a najlepších postupov v súvislosti s politikami zameranými na rozvoj vidieka v záujme podpory ekonomického blahobytu vidieckych spoločenskí;

- e) zlepšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho odvetvia a efektívnosti a transparentnosti trhov, ako aj podmienok pre investície;
- f) šírenie poznatkov prostredníctvom odbornej prípravy a informačných podujatí;
- g) podporu inovácií prostredníctvom výskumu a podpory rozšírenia poskytovania služieb poľnohospodárskym výrobcom;
- h) posilnenia harmonizácie v otázkach, ktoré sa riešia v rámci medzinárodných organizácií;
- i) výmenu najlepších postupov v oblasti mechanizmov na podporu poľnohospodárskych politík a vidieka;
- j) podporu politiky zameranej na kvalitu poľnohospodárskych produktov, pokiaľ ide o normy týkajúce sa produktov, požiadaviek na výroby a systémy kvality.

ČLÁNOK 405

Zmluvné strany v rámci uvedenej spolupráce, bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody, budú podporovať postupnú aproximáciu s príslušnými právnymi predpismi a regulačnými normami EÚ, a to najmä k tým, ktoré sa uvádzajú v prílohe XXXVIII k tejto dohode.

ČLÁNOK 406

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 17 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 18

POLITIKA V OBLASTI RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA A NÁMORNÁ POLITIKA

ODDIEL 1

POLITIKA V OBLASTI RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA

ČLÁNOK 407

1. Zmluvné strany budú spolupracovať vo vzájomne prínosných veciach spoločného záujmu v oblasti rybného hospodárstva vrátane ochrany živých vodných zdrojov a hospodárenia s nimi, inšpekcie a kontroly, zberu údajov, ako aj boja proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu.
2. V rámci tejto spolupráce sa budú dodržiavať medzinárodné záväzky, ktoré zmluvné strany majú v oblasti ochrany živých vodných zdrojov a hospodárenia s nimi.

ČLÁNOK 408

Zmluvné strany prijímú spoločné opatrenia, budú si vymieňať informácie a budú si navzájom poskytovať pomoc v záujme podpory:

- a) uplatňovania zásad dobrej správy a najlepších postupov v oblasti riadenia rybného hospodárstva s cieľom zabezpečiť ochranu populácií rýb a hospodárenie s nimi trvalo udržateľným spôsobom, a to na základe ekosystémového prístupu;
- b) zodpovedného rybolovu a riadenia rybného hospodárstva v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja, a to v záujme ochrany populácií rýb a ekosystémov a ich udržania v dobrom stave;
- c) spolupráce prostredníctvom regionálnych organizácií pre riadenie rybného hospodárstva.

ČLÁNOK 409

S odkazom na článok 408 tejto dohody a pri zohľadnení najlepších vedeckých odporúčaní zmluvné strany posilnia vzájomnú spoluprácu a koordináciu svojich činností v oblasti hospodárenia so živými vodnými zdrojmi v Čiernom mori a ich ochrany. Zmluvné strany budú podporovať širšiu medzinárodnú spoluprácu v rámci Čierneho mora, a to v záujme rozvoja vzťahov s príslušnou regionálnou organizáciou pre riadenie rybného hospodárstva.

ČLÁNOK 410

Zmluvné strany budú podporovať iniciatívy, ako je napr. výmena skúseností a vzájomná podpora v záujme zabezpečenia realizácie trvalo udržateľnej politiky zameranej na oblasť rybného hospodárstva, a to na základe prioritných oblastí *acquis* EÚ v tejto sfére a v súvislosti s týmito záležitosťami:

- a) hospodárenie so živými vodnými zdrojmi, rybolovné úsilie a technické opatrenia;
- b) inšpekcia a kontrola rybolovných činností, používanie potrebného sledovacieho vybavenia vrátane systému na monitorovanie plavidiel, ako aj rozvoj zodpovedajúcich administratívnych a súdnych štruktúr schopných zabezpečiť uplatňovanie príslušných opatrení;
- c) harmonizácia údajov o úlovkoch, vykládkach a flotilách, ako aj údajov biologického a ekonomického charakteru;
- d) riadenie rybolovných kapacít vrátane funkčného registra rybárskej flotily;
- e) posilnenie efektívnosti trhov, a to najmä podporou organizácií združujúcich výrobcov, poskytovaním informácií spotrebiteľom, ako aj prostredníctvom obchodných noriem a výsledovateľnosti;
- f) vytvorenie štrukturálnej politiky pre odvetvie rybného hospodárstva, a to s osobitným zameraním na trvalo udržateľný rozvoj pobrežných spoločenstiev.

ODDIEL 2

NÁMORNÁ POLITIKA

ČLÁNOK 411

Zmluvné strany pri zohľadnení vzájomnej spolupráce v oblasti rybného hospodárstva, dopravy, životného prostredia a ďalších politík súvisiacich s morskou problematikou rozvinú spoluprácu v oblasti integrovanej námornej politiky, a to najmä pokiaľ ide o:

- a) podporu integrovaného prístupu k námorným záležitostiam, dobrej správy a výmeny najlepších postupov v rámci využívania námorného priestoru;
- b) vytvorenie rámca pre dosiahnutie rovnováhy medzi rôznymi ľudskými činnosťami a riadenie ich vplyvu na morské prostredie prostredníctvom podpory námorného priestorového plánovania ako nástroja na skvalitnenie rozhodovacieho procesu;
- c) podporu trvalo udržateľného rozvoja pobrežných oblastí a námorných odvetví ako prostriedkov na tvorbu hospodárskeho rastu a zamestnanosti, a to aj prostredníctvom výmeny najlepších postupov;
- d) podporu strategických partnerstiev medzi námornými odvetviami, poskytovateľmi služieb v tejto oblasti a vedeckými inštitúciami špecializujúcimi sa na námorný a morský výskum, a to aj prostredníctvom budovania medzisektorových zoskupení v morskej sfére;

- e) úsilie zamerané na zlepšenie opatrení v oblasti námornej bezpečnosti a ochrany a posilnenie cezhraničného a medzisektorového námorného dozoru v záujme riešenia narastajúcich rizík súvisiacich s intenzívnou námornou dopravou, prevádzkovým vypúšťaním látok z lodí, námornými nehodami a nezákonnými činnosťami na mori, a to na základe skúseností koordinačného a informačného centra so sídlom v Burgase;
- f) nadviazanie pravidelného dialógu a podporu rôznych sietí medzi stranami zainteresovanými na morských záležitostiach.

ČLÁNOK 412

Táto spolupráca bude zahŕňať:

- a) výmenu informácií, najlepších postupov a skúseností, ako aj na transfer know-how v morských záležitostiach vrátane inovačných technológií v námorných odvetviach;
- b) výmenu informácií a najlepších postupov v oblasti financovania projektov, a to aj pokiaľ ide o verejno-súkromné partnerstvá;
- c) posilnenie spolupráce medzi zmluvnými stranami na príslušných medzinárodných fórach zaoberajúcich sa morskými záležitosťami.

ODDIEL 3

PRAVIDELNÝ DIALÓG O POLITIKE V OBLASTI RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA A NÁMORNEJ POLITIKE

ČLÁNOK 413

Zmluvné strany budú viesť pravidelný dialóg o otázkach upravených v oddieloch 1 a 2 kapitoly 18 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 19

RIEKA DUNAJ

ČLÁNOK 414

So zreteľom na cezhraničný charakter povodia rieky Dunaj a historický význam tejto rieky pre spoločenstvá žijúce na územiach, ktorými preteká, zmluvné strany:

- a) zlepšia plnenie medzinárodných záväzkov, ktoré na seba členské štáty EÚ a Ukrajina prevzali v oblasti plavby, rybného hospodárstva, ochrany životného prostredia, a to najmä vodných ekosystémov vrátane ochrany živých vodných zdrojov, a to s cieľom dosiahnuť dobrý ekologický stav, ako aj v ďalších príslušných oblastiach ľudskej činnosti;

- b) v prípade potreby podporia iniciatívy zamerané na vytvorenie systému bilaterálnych a multilaterálnych dohôd a mechanizmov na účely podpory trvalo udržateľného rozvoja, a to s osobitnou pozornosťou venovanou rešpektovaniu tradičného spôsobu života spoločenstiev žijúcich na brehoch a hospodárskym činnostiam vyvíjaným na základe integrovaného využívania povodia rieky Dunaj.

KAPITOLA 20

OCHRANA SPOTREBITEĽA

ČLÁNOK 415

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov a dosiahnuť zlučiteľnosť svojich systémov v oblasti ochrany spotrebiteľa.

ČLÁNOK 416

Na účely dosiahnutia uvedených cieľov bude spolupráca zahŕňať okrem iného:

- a) podporu výmeny informácií o systémoch v oblasti ochrany spotrebiteľa;
- b) poskytovanie odborných znalostí v oblasti legislatívnych a technických kapacít na presadzovanie právnych predpisov a uplatňovanie systémov dohľadu nad trhom;

- c) skvalitnenie informácií poskytovaných spotrebiteľom;
- d) odbornú prípravu administratívnych pracovníkov a osôb, ktoré zastupujú záujmy spotrebiteľov;
- e) podporu rozvoja nezávislých združení spotrebiteľov a kontaktov medzi zástupcami spotrebiteľov.

ČLÁNOK 417

Ukrajina uskutoční postupnú aproximáciu svojich právnych predpisov s *acquis* EÚ uvedenému v prílohe XXXIX k tejto dohode, a to bez toho, aby vznikli prekážky obchodu.

ČLÁNOK 418

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 20 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 21

SPOLUPRÁCA V OBLASTI ZAMESTNANOSTI, SOCIÁLNEJ POLITIKY A ROVNAKÝCH PRÍLEŽITOSTÍ

ČLÁNOK 419

Zmluvné strany pri zohľadnení kapitoly 13 (Obchod a trvalo udržateľný rozvoj) hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody posilnia vzájomný dialóg a spoluprácu v oblasti podpory programu dôstojnej práce, politiky zamestnanosti, zdravia a bezpečnosti pri práci, sociálneho dialógu, sociálnej ochrany, sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti a nediskriminácie.

ČLÁNOK 420

Spolupráca v oblastiach upravených článkom 419 tejto dohody bude sledovať tieto ciele:

- a) zlepšenie kvality života ľudí;
- b) riešenie spoločných výziev, ako sú napr. globalizácia a demografické zmeny;
- c) väčší počet pracovných miest a ich vyššia kvalita spolu s dôstojnými pracovnými podmienkami;
- d) podpora sociálnej spravodlivosti, a to pri reformovaní trhov práce;
- e) podpora podmienok na trhoch práce, ktoré spájajú pružnosť s istotou;

- f) podpora aktívnych opatrení trhu práce a vyššej efektívnosti služieb zamestnanosti tak, aby zodpovedali potrebám trhu práce;
- g) podpora inkluzívnejších trhov práce začleňujúcich znevýhodnených ľudí;
- h) zmenšenie tieňovej ekonomiky prostredníctvom zmien v súvislosti s nelegálnou prácou;
- i) zlepšenie ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, a to aj prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy v týchto oblastiach, podpora preventívnych opatrení, prevencia vážnych nehôd a nakladanie s toxickými chemikáliami, ako aj výmena osvedčených postupov a výsledkov výskumu v tejto oblasti;
- j) zvýšenie úrovne sociálnej ochrany a modernizácia systémov sociálnej ochrany, pokiaľ ide o kvalitu, prístupnosť a finančnú udržateľnosť;
- k) znižovanie chudoby a posilňovanie sociálnej súdržnosti;
- l) rodová rovnosť a zabezpečenie rovnakých príležitostí pre ženy a mužov, pokiaľ ide o zamestnanie, vzdelávanie, odbornú prípravu, ako aj v hospodárstve a spoločnosti a v rámci rozhodovacieho procesu;
- m) boj proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov;
- n) posilňovanie schopností sociálnych partnerov a podpora sociálneho dialógu.

ČLÁNOK 421

Zmluvné strany budú podporovať zapojenie všetkých príslušných zainteresovaných strán, a to najmä sociálnych partnerov, ako aj organizácií občianskej spoločnosti, do ukrajinského procesu reformy politík a do spolupráce zmluvných strán na základe tejto dohody.

ČLÁNOK 422

Zmluvné strany budú podporovať sociálnu zodpovednosť podnikov a zodpovedné podnikateľské postupy, ako napr. postupy uvedené v iniciatíve OSN s názvom Global Compact z roku 2000, tripartitné vyhlásenie Medzinárodnej organizácie práce (MOP) o princípoch pre nadnárodné podniky a sociálnu politiku z roku 1977 v znení zmien a doplnení z roku 2006 a usmernenia OECD pre nadnárodné podniky z roku 1976 v znení zmien a doplnení z roku 2000.

ČLÁNOK 423

Zmluvné strany sa zamerajú na posilnenie vzájomnej spolupráce v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky v rámci všetkých príslušných regionálnych, multilaterálnych a medzinárodných fór a organizácií.

ČLÁNOK 424

Ukrajina zabezpečí postupnú aproximáciu s právnymi predpismi, normami a praxou EÚ v oblasti zamestnanosti, sociálnej politiky a rovnakých príležitostí, ktoré sa uvádzajú v prílohe XL k tejto dohode.

ČLÁNOK 425

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 21 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 22

VEREJNÉ ZDRAVIE

ČLÁNOK 426

Zmluvné strany rozvinú vzájomnú spoluprácu v oblasti verejného zdravia s cieľom zvýšiť úroveň ochrany verejného a ľudského zdravia, čo je predpokladom trvalo udržateľného rozvoja a hospodárskeho rastu.

ČLÁNOK 427

1. Táto spolupráca bude zahŕňať najmä:
 - a) posilnenie ukrajinského verejného zdravotného systému a jeho kapacít, a to najmä prostredníctvom realizácie reforiem, ďalšieho rozvoja primárnej zdravotníckej starostlivosti a odbornej prípravy pracovníkov;

- b) prevenciu a kontrolu prenosných chorôb, ako je HIV/AIDS a tuberkulóza, zvýšenie pripravenosti na prepuknutie vysoko patogénnych chorôb a realizáciu Medzinárodných zdravotných predpisov;
- c) prevenciu a kontrolu neprenosných chorôb, a to prostredníctvom výmeny informácií a osvedčených postupov, podporu zdravých spôsobov života, riešenie rozhodujúcich faktorov zdravia a zdravotných problémov, ako je napríklad zdravie matky a detské zdravie, duševné zdravie, závislosť od alkoholu, drog a tabaku, ako aj vykonanie Rámcového dohovoru o kontrole tabaku z roku 2003;
- d) kvalitu a bezpečnosť látok ľudského pôvodu, ako je napr. krv, tkanivá a bunky;
- e) zdravotnícku osvetu a poznatky, a to aj pokiaľ ide o uplatňovanie prístupu zohľadňujúceho zdravotné aspekty vo všetkých politikách.

2. Zmluvné strany si na tento účel budú vymieňať údaje a najlepšie postupy, ako aj realizovať ďalšie spoločné činnosti, a to aj prostredníctvom uplatňovania prístupu zohľadňujúceho zdravotné aspekty vo všetkých politikách a postupnou integráciou Ukrajiny do európskych sietí v oblasti verejného zdravia.

ČLÁNOK 428

Ukrajina uskutoční postupnú aproximáciu svojich právnych predpisov a praxe so zásadami *acquis* EÚ, a to najmä pokiaľ ide o prenosné choroby, krv, tkanivá, bunky, ako aj tabak. Vybrané prvky *acquis* EÚ sa uvádzajú v prílohe XLI k tejto dohode.

ČLÁNOK 429

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 22 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 23

VZDELÁVANIE, ODBORNÁ PRÍPRAVA A MLÁDEŽ

ČLÁNOK 430

Pri plnom rešpektovaní zodpovednosti zmluvných strán za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov a ich kultúrnej a jazykovej rozmanitosti budú zmluvné strany podporovať spoluprácu v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže v záujme posilnenia vzájomného porozumenia, podpory medzikultúrneho dialógu a posilnenia znalosti svojich kultúr.

ČLÁNOK 431

Zmluvné strany sa zaväzujú, že zintenzívnia spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania, a to najmä s cieľom:

- a) reformovať a modernizovať systémy vysokoškolského vzdelávania;
- b) podporovať konvergenciu v oblasti vysokoškolského vzdelávania vyplývajúcu z bolonského procesu;

- c) posilňovať kvalitu a relevanciu vysokoškolského vzdelávania;
- d) zintenzívniť spoluprácu medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania;
- e) budovať kapacity inštitúcií vysokoškolského vzdelávania;
- f) zvyšovať mobilitu študentov a učiteľov. Pozornosť sa bude venovať spolupráci v oblasti vzdelávania s cieľom uľahčiť prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu.

ČLÁNOK 432

Zmluvné strany sa budú usilovať posilniť výmenu informácií a odborných znalostí v záujme podpory užšej spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, a to najmä s cieľom:

- a) rozvoja systémov odborného vzdelávania a prípravy, ako aj ďalšieho odborného vzdelávania počas pracovného života, ktoré budú reagovať na potreby meniaceho sa trhu práce;
- b) vytvoriť vnútroštátny rámec na zlepšenie transparentnosti a uznávanie kvalifikácií a zručností, a to podľa možnosti na základe skúseností EÚ.

ČLÁNOK 433

Zmluvné strany preskúmajú možnosť rozvoja spolupráce v ďalších oblastiach, ako je napr. sekundárne vzdelávanie, diaľkové vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie.

ČLÁNOK 434

Zmluvné strany sa zaväzujú, že budú podporovať úzku spoluprácu a výmenu skúseností v oblasti politik týkajúcich sa mládeže a neformálne vzdelávanie mladých ľudí, a to s cieľom:

- a) uľahčiť integráciu mladých ľudí do spoločnosti vo všeobecnosti, a to prostredníctvom podpory aktívneho občianstva a iniciatívneho ducha mládeže;
- b) pomôcť mladým ľuďom v získavaní vedomostí, zručností a spôsobilostí mimo systémov vzdelávania, a to aj prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti, ako aj uznávať takto získané skúsenosti;
- c) posilniť spoluprácu s tretími krajinami;
- d) podporiť spoluprácu medzi mládežníckymi organizáciami na Ukrajine a v EÚ a jej členských štátoch;
- e) podporovať zdravý spôsob života, a to s osobitným zameraním na mládež.

ČLÁNOK 435

Zmluvné strany pri vzájomnej spolupráci budú zohľadňovať ustanovenia odporúčaní uvedených v prílohe XLII k tejto dohode.

ČLÁNOK 436

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 23 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 24

KULTÚRA

ČLÁNOK 437

Zmluvné strany sa zaväzujú, že budú podporovať spoluprácu v oblasti kultúry v záujme posilnenia vzájomného porozumenia a rozvoja kultúrnych výmen, ako aj rozvoja mobility umenia a umelcov z EÚ a Ukrajiny.

ČLÁNOK 438

Zmluvné strany budú podporovať medzikultúrny dialóg medzi jednotlivcami a organizáciami v EÚ a na Ukrajine, ako aj medzi svojimi kultúrnymi inštitúciami a subjektmi zastupujúcimi organizovanú občiansku spoločnosť.

ČLÁNOK 439

Zmluvné strany sa zaväzujú úzko spolupracovať v rámci príslušných medzinárodných fór, ako je napr. Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) a Rada Európy, a to okrem iného v záujme rozvoja kultúrnej rozmanitosti, ako aj ochrany a zhodnocovania kultúrneho a historického dedičstva.

ČLÁNOK 440

Zmluvné strany sa budú usilovať o rozvoj pravidelného dialógu o politike v oblasti kultúry s cieľom podporiť rozvoj kultúrneho priemyslu v EÚ a na Ukrajine. Na tento účel zmluvné strany riadne vykonajú Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005.

SPOLUPRÁCA V OBLASTI ŠPORTU A POHYBOVÝCH AKTIVÍT

ČLÁNOK 441

1. Zmluvné strany budú spolupracovať v oblasti športu a pohybových aktivít v záujme rozvoja zdravého spôsobu života všetkých vekových skupín a na účely podpory sociálnych funkcií a vzdelávacích hodnôt športu, ako aj v záujme boja proti takým javom ohrozujúcim šport, ako je doping, ovplyvňovanie výsledkov zápasov, rasizmus a násilie.
2. Táto spolupráca bude predovšetkým zahŕňať výmenu informácií a osvedčených postupov v týchto oblastiach:
 - a) podpora pohybových aktivít a športu prostredníctvom vzdelávacieho systému, v spolupráci s verejnými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami;
 - b) účasť na športových a pohybových aktivitách ako prostriedkoch prispievajúcich k zdravému spôsobu života a všeobecnej prosperite;
 - c) rozvoj národných systémov spôsobilostí a kvalifikácií v športovej sfére;
 - d) začleňovanie znevýhodnených skupín prostredníctvom športu;
 - e) boj proti dopingu;

- f) boj proti ovplyvňovaniu výsledkov zápasov;
- g) bezpečnosť počas významných medzinárodných športových podujatí.

ČLÁNOK 442

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 25 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 26

SPOLUPRÁCA V OBLASTI OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

ČLÁNOK 443

Zmluvné strany budú rozvíjať spoluprácu v oblasti občianskej spoločnosti a zamerajú sa na tieto ciele:

- a) posilnenie kontaktov a podpora výmeny skúsenosti medzi všetkými sférami občianskej spoločnosti v členských štátoch EÚ a na Ukrajine;
- b) zapojenie organizácií občianskej spoločnosti do vykonávania tejto dohody, ako aj do monitorovania tohto vykonávania, a do rozvoja bilaterálnych vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou;

- c) zabezpečenie lepšieho poznania a pochopenia Ukrajiny, ako aj jej dejín a kultúry v členských štátoch EÚ;
- d) zabezpečenie lepšieho poznania a pochopenia Európskej únie, hodnôt, na ktorých sa zakladá, jej fungovania a politik, na Ukrajine.

ČLÁNOK 444

Zmluvné strany budú podporovať dialóg a spoluprácu medzi zainteresovanými subjektmi občianskej spoločnosti z oboch strán ako neoddeliteľnej súčasti vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou, a to prostredníctvom:

- a) posilňovania kontaktov a vzájomnej výmeny skúseností medzi organizáciami občianskej spoločnosti v členských štátoch EÚ a na Ukrajine, a to najmä prostredníctvom odborných seminárov, odbornej prípravy atď.;
- b) uľahčenia budovania a upevňovania organizácií občianskej spoločnosť, a to okrem iného prostredníctvom ich presadzovania, neformálnych sietí, pracovných návštev, seminárov atď.;
- c) vytvorenia podmienok na to, aby sa ukrajinskí zástupcovia mohli oboznámiť s konzultačným procesom a dialógom medzi sociálnymi a občianskymi partnermi v EÚ, s cieľom zapojiť občiansku spoločnosť do politického procesu na Ukrajine.

ČLÁNOK 445

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 26 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 27

CEZHRANIČNÁ A REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA

ČLÁNOK 446

Zmluvné strany budú podporovať vzájomné porozumenie a bilaterálnu spoluprácu v oblasti regionálnej politiky, pokiaľ ide o metódy vytvárania a uplatňovania regionálnych politík vrátane viacúrovňového riadenia a partnerstva a s osobitným dôrazom na rozvoj znevýhodnených oblastí a územnú spoluprácu, a to s cieľom vytvoriť komunikačné kanály a posilniť výmenu informácií medzi celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, sociálno-ekonomickými činiteľmi a občianskou spoločnosťou.

ČLÁNOK 447

Zmluvné strany budú podporovať a posilňovať zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do cezhraničnej a regionálnej spolupráce, ako aj súvisiacich riadiacich štruktúr, a to s cieľom posilnenia spolupráce prostredníctvom vytvárania právneho rámca poskytujúceho príslušné možnosti, v záujme udržania a rozvoja opatrení zameraných na budovanie kapacít a podpory posilňovania cezhraničných a regionálnych hospodárskych a podnikateľských sietí.

ČLÁNOK 448

Zmluvné strany sa budú usilovať o rozvoj cezhraničných a regionálnych prvkov v takých oblastiach, ako je okrem iného doprava, energetika, komunikačné siete, kultúra, vzdelávanie, cestovný ruch a zdravie, ako aj v ďalších oblastiach upravených touto dohodou, ktoré majú vplyv na cezhraničnú a regionálnu spoluprácu. Zmluvné strany budú predovšetkým podporovať rozvoj cezhraničnej spolupráce v súvislosti s modernizáciou, vybavením a koordináciou pohotovostných služieb.

ČLÁNOK 449

Uskutoční sa pravidelný dialóg o otázkach upravených v kapitole 27 hlavy V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.

KAPITOLA 28

ÚČASŤ NA ČINNOSTI AGENTÚR EURÓPSKEJ ÚNIE A JEJ PROGRAMOCH

ČLÁNOK 450

Ukrajine sa umožní účasť na činnosti agentúr EÚ, ktoré sú relevantné pre vykonávanie tejto dohody, ako aj na činnosti ďalších agentúr EÚ, ak to umožňujú predpisy o ich zriadení, a to v súlade s týmito predpismi. Ukrajina uzatvorí osobitné zmluvy s EÚ, ktoré jej umožnia zúčastňovať sa na činnosti všetkých takýchto agentúr a ktoré upravujú aj výšku jej finančného príspevku.

ČLÁNOK 451

Ukrajine sa umožní účasť na všetkých súčasných a budúcich programoch Únie, ktoré sú pre ňu otvorené, a to v súlade s príslušnými ustanoveniami predpisov o prijatí týchto programov. Ukrajina sa bude na programoch Únie zúčastňovať v súlade s ustanoveniami stanovenými v pripojenom protokole III o rámcovej dohode medzi Európskou úniou a Ukrajinou o všeobecných zásadách účasti Ukrajiny na programoch Únie z roku 2010.

ČLÁNOK 452

Európska únia bude Ukrajinu informovať o zriadení nových agentúr EÚ a o nových programoch Únie, ako aj o zmene podmienok účasti na programoch Únie a na činnosti jej agentúr podľa článkov 450 and 451 tejto dohody.

HLAVA VI

FINANČNÁ SPOLUPRÁCA A USTANOVENIA O BOJI PROTI PODVODOM

ČLÁNOK 453

Ukrajine sa umožní využívať finančnú pomoc prostredníctvom príslušných mechanizmov a nástrojov EÚ. Účelom tejto finančnej pomoci bude prispieť k dosiahnutiu cieľov stanovených v tejto dohode, pričom sa bude poskytovať v súlade s ďalej uvedenými článkami tejto dohody.

ČLÁNOK 454

Hlavné zásady finančnej pomoci budú stanovené v príslušných nariadeniach o finančných nástrojoch EÚ.

ČLÁNOK 455

Prioritné, na základe dohody zmluvných strán určené oblasti pre poskytovanie finančnej pomoci EÚ sa stanovujú v príslušných indikatívnych programoch pri zohľadnení priorít dohodnutých v rámci príslušných politík. Indikatívne sumy pomoci dostupnej v rámci týchto indikatívnych programov budú zohľadňovať potreby Ukrajiny, kapacity jednotlivých odvetví a pokrok dosahovaný v rámci realizácie reforiem.

ČLÁNOK 456

Zmluvné strany sa budú v záujme optimálneho využitia dostupných zdrojov usilovať o to, aby sa pomoc EÚ realizovala v úzkej spolupráci a koordinácii s ostatnými darcovskými krajinami, organizáciami a medzinárodnými finančnými inštitúciami, ako aj v súlade s medzinárodnými zásadami účinnosti pomoci.

ČLÁNOK 457

Najdôležitejšie právne, administratívne a technické základy finančnej pomoci sa upravujú v rámci príslušných dohôd medzi zmluvnými stranami.

ČLÁNOK 458

Rada pre pridruženie bude informovaná o pokroku v rámci finančnej pomoci a jej realizácii, ako aj o jej účinkoch na dosahovanie cieľov tejto dohody. Na tento účel budú príslušné orgány zmluvných strán poskytovať náležité informácie na účely monitorovania a hodnotenia, a to na vzájomnom a trvalom základe.

ČLÁNOK 459

1. Zmluvné strany budú realizovať finančnú pomoc v súlade so zásadami riadneho finančného hospodárenia a budú spolupracovať na ochrane finančných záujmov Európskej únie a Ukrajiny v súlade s prílohou XLIII k tejto dohode. Zmluvné strany prijímú účinné opatrenia na predchádzanie podvodom, korupcii a akýmkoľvek iným nelegálnym činnostiam a na boj proti nim, a to okrem iného prostredníctvom vzájomnej administratívnej a právnej pomoci v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda.
2. Ukrajina na tento účel uskutoční postupnú aproximáciu svojich právnych predpisov v súlade s ustanoveniami uvedenými v prílohe XLIV k tejto dohode.
3. Príloha XLIII k tejto dohode sa uplatní na akúkoľvek ďalšiu dohodu alebo finančný nástroj, ktoré zmluvné strany medzi sebou uzatvoria, ako aj na akýkoľvek ďalší finančný nástroj EÚ, ku ktorému môže byť Ukrajina pridružená, a to bez toho, aby tým boli dotknuté akékoľvek ďalšie osobitné ustanovenia týkajúce sa auditov, kontrol na mieste, inšpekcií, kontrol a opatrení proti podvodom, okrem iného vrátane tých, ktoré vykonáva Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) a Európsky dvor audítorov (ECA).

HLAVA VII

INŠTITUCIONÁLNE, VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA 1

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC

ČLÁNOK 460

1. Dialóg na najvyššej politickej úrovni a dialóg o politikách medzi zmluvnými stranami sa bude viesť na úrovni samitov. Samity sa budú uskutočňovať v zásade raz ročne. Samity poskytnú celkové usmernenie pre proces vykonávania tejto dohody a zároveň budú príležitosťou na diskusiu o akýchkoľvek bilaterálnych alebo medzinárodných otázkach spoločného záujmu.
2. Pravidelný politický dialóg a dialóg o politikách sa na ministerskej úrovni bude uskutočňovať na pôde Rady pre pridruženie zriadenej článkom 461 tejto dohody, ako aj v prostredníctvom pravidelných stretnutí zástupcov zmluvných strán organizovaných po spoločnej dohode.

ČLÁNOK 461

1. Týmto sa zriaďuje Rada pre pridruženie. Rada dozerá na uplatňovanie a vykonávanie tejto dohody a toto uplatňovanie a vykonávanie monitoruje, pričom pravidelne preskúmava fungovanie tejto dohody z pohľadu jej cieľov.

2. Rada pre pridruženie sa schádza na ministerskej úrovni v pravidelných intervaloch, a to najmenej raz ročne, ako aj vždy, keď si to vyžadujú okolnosti. Rada sa schádza v akoľvek zložení, ktoré je potrebné, a to na základe vzájomnej dohody.

3. Popri dozeraní na uplatňovanie a vykonávanie tejto dohody a monitorovaní uplatňovania a vykonávania Rada pre pridruženie skúma všetky dôležité otázky vyplývajúce z tejto dohody, ako aj všetky ostatné bilaterálne alebo medzinárodné otázky spoločného záujmu.

ČLÁNOK 462

1. Rada pre pridruženie sa skladá z členov Rady Európskej únie a z členov Európskej komisie na jednej strane a z členov ukrajinskej vlády na strane druhej.

2. Rada pre pridruženie prijme svoj rokovací poriadok.

3. Rade pre pridruženie striedavo predsedá zástupca Únie a zástupca Ukrajiny.

4. V prípade potreby a po vzájomnej dohode sa na práci Rady pre pridruženie môžu zúčastniť so statusom pozorovateľov aj iné orgány.

ČLÁNOK 463

1. Na účely dosiahnutia cieľov tejto dohody má Rada pre pridruženie právomoc prijímať rozhodnutia v rozsahu pôsobnosti tejto dohody a v prípadoch v nej uvedených. Tieto rozhodnutia budú pre zmluvné strany záväzné, pričom zmluvné strany sú povinné prijať náležité opatrenia na ich vykonanie, a to v prípade potreby aj dosiahnutím konania v rámci konkrétnych orgánov zriadených na základe tejto dohody. Rada pre pridruženie môže vydávať aj odporúčania. Rozhodnutia a odporúčania sa prijímajú dohodou zmluvných strán, po ukončení príslušných vnútorných postupov.
2. V súlade s cieľom postupnej aproximácie ukrajinských právnych predpisov s právnymi predpismi Únie stanovenými v tejto dohode bude Rada pre pridruženie slúžiť ako fórum na výmenu informácií o platných aj pripravovaných právnych predpisoch Európskej únie a Ukrajiny, ako aj o opatreniach na zabezpečenie vykonávania, presadzovania a dosiahnutia súladu.
3. Rada pre pridruženie môže na tento účel aktualizovať alebo zmeniť a doplniť prílohy k tejto dohode, a to pri zohľadnení vývoja práva EÚ a uplatniteľných noriem stanovených v medzinárodných nástrojoch, ktoré zmluvné strany považujú za relevantné, a bez toho, aby tým boli dotknuté akékoľvek osobitné ustanovenia zahrnuté do hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

ČLÁNOK 464

1. Týmto sa zriaďuje Výbor pre pridruženie. Výbor pomáha Rade pre pridruženie pri plnení jej úloh. Týmto ustanovením nie je dotknutá zodpovednosť, ktorú nesú rôzne fóra za uskutočňovanie politického dialógu v zmysle článku 5 tejto dohody.
2. Výbor pre pridruženie sa skladá zo zástupcov zmluvných strán, pričom v zásade ide o vyšších úradníkov.
3. Výboru pre pridruženie striedavo predsedá zástupca Únie a zástupca Ukrajiny.

ČLÁNOK 465

1. Rada pre pridruženie v rokovacom poriadku určí úlohy Výboru pre pridruženie, ako aj spôsob jeho práce, pričom jednou z jeho povinností bude príprava zasadnutí Rady pre pridruženie. Výbor pre pridruženie sa bude schádzať najmenej raz ročne.
2. Rada pre pridruženie môže na Výbor pre pridruženie delegovať ktorúkoľvek zo svojich právomocí vrátane svojej právomoci prijímať záväzné rozhodnutia.
3. Výbor pre pridruženie bude mať právomoc prijímať rozhodnutia v prípadoch vymedzených v tejto dohode a v oblastiach, v ktorých naň Rada pre pridruženie delegovala svoje právomoci. Tieto rozhodnutia sú pre strany záväzné a zmluvné strany prijímú náležité opatrenia potrebné na ich vykonanie. Výbor pre pridruženie bude prijímať rozhodnutia na základe dohody zmluvných strán.

4. Výbor pre pridruženie sa zide v osobitnom zložení na účely riešenia všetkých otázok súvisiacich s hlavou IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody. Výbor pre pridruženie sa v tomto zložení bude schádzať najmenej raz ročne.

ČLÁNOK 466

1. Výboru pre pridruženie pomáhajú podvýbory zriadené na základe tejto dohody.
2. Rada pre pridruženie sa môže rozhodnúť, že zriadi ďalšie osobitné výbory alebo orgány v určitých konkrétnych oblastiach, ktoré sú nevyhnutné z pohľadu vykonávania tejto dohody, pričom určí ich zloženie, úlohy a spôsoby ich fungovania. Tieto osobitné výbory alebo orgány môžu prejednávať akákoľvek záležitosť, ktoré považujú za relevantné, čím nie je dotknuté žiadne z osobitných ustanovení hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.
3. Výbor pre pridruženie môže okrem toho vytvárať podvýbory, ktorých úlohou bude preskúmať pokrok dosiahnutý v rámci pravidelných dialógov uvedených v hlave V (Hospodárska a odvetvová spolupráca) tejto dohody.
4. Podvýbory majú právomoc prijímať rozhodnutia v prípadoch vymedzených v tejto dohode. O svojej činnosti podávajú pravidelné správy Výboru pre pridruženie podľa jeho požiadaviek.

5. Podvýbory zriadené podľa hlavy IV tejto dohody informujú Výbor pre pridruženie v jeho zložení pre obchod podľa článku 465 ods. 4 tejto dohody o dátume a programe svojich zasadnutí v dostatočnom časovom predstihu. O svojej činnosti podávajú správu na každom pravidelnom zasadnutí Výboru pre pridruženie v zložení pre obchod, ako je ustanovené v článku 465 ods. 4 tejto dohody.

6. Existencia akéhokoľvek podvýboru nebráni žiadnej zo zmluvných strán, aby akúkoľvek záležitosť predložila Výboru pre pridruženie zriadenému podľa článku 464 tejto dohody.

ČLÁNOK 467

1. Týmto sa zriaďuje Parlamentný výbor pre pridruženie. Tento výbor bude slúžiť ako fórum pre poslancov Európskeho parlamentu a poslancov ukrajinského parlamentu – Verchovnej rady, kde sa môžu stretávať a vymieňať si názory. Bude sa schádzať s periodicitou, ktorú si sama určí.

2. Parlamentný výbor pre pridruženie sa skladá z členov Európskeho parlamentu na jednej strane a z členov ukrajinského parlamentu – Verchovnej rady – na strane druhej.

3. Parlamentný výbor pre pridruženie prijme svoj rokovací poriadok.

4. Parlamentnému výboru pre pridruženie striedavo predsedá zástupca Európskeho parlamentu a zástupca ukrajinského parlamentu – Verchovnej rady, a to v súlade s podmienkami, ktoré sa stanovujú v jeho rokovacom poriadku.

ČLÁNOK 468

1. Parlamentný výbor pre pridruženie môže od Rady pre pridruženie požadovať akékoľvek informácie týkajúce sa vykonávania tejto dohody, pričom Rada pre pridruženie je povinná požadované informácie parlamentnému výboru poskytnúť.
2. Parlamentný výbor pre pridruženie bude informovaný o rozhodnutiach a odporúčaniach Rady pre pridruženie.
3. Parlamentný výbor pre pridruženie môže predkladať Rade pre pridruženie odporúčania.
4. Parlamentný výbor pre pridruženie môže zriadiť parlamentné podvýbory pre pridruženie.

ČLÁNOK 469

1. Zmluvné strany budú takisto podporovať aj pravidelné stretnutia zástupcov ich občianskych spoločností, ktorých cieľom bude informovať týchto zástupcov o vykonávaní tejto dohody a zhromaždiť ich návrhy v tejto súvislosti.
2. Týmto sa zriaďuje Platforma občianskej spoločnosti. Platforma bude pozostávať z členov Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na jednej strane a zástupcov občianskej spoločnosti Ukrajiny na druhej strane, pričom bude fórom na ich stretnutia a výmenu názorov. Bude sa schádzať s periodicitou, ktorú si sama určí.

3. Platforma občianskej spoločnosti prijme svoj rokovací poriadok.
4. Platforme občianskej spoločnosti striedavo predsedá zástupca Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a zástupcovia občianskej spoločnosti Ukrajiny, a to v súlade s podmienkami, ktoré sa stanovujú v jej rokovacom poriadku.

ČLÁNOK 470

1. Platforma občianskej spoločnosti bude informovaná o rozhodnutiach a odporúčaniach Rady pre pridruženie.
2. Platforma občianskej spoločnosti môže predkladať Rade pre pridruženie odporúčania.
3. Výbor pre pridruženie a Parlamentný výbor pre pridruženie budú udržiavať pravidelné styky so zástupcami Platformy občianskej spoločnosti, aby získali ich názor na to, ako dosahovať plnenie cieľov tejto dohody.

KAPITOLA 2

VŠEOBECNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 471

Prístup k súdnym a administratívnym orgánom

V rozsahu pôsobnosti tejto dohody sa každá zo strán zaväzuje zabezpečiť, aby fyzické a právnické osoby druhej strany mali prístup k jej príslušným súdom a správny orgánom na účel obhajoby osobných práv a vlastníckych práv bez toho, aby boli diskriminované v porovnaní s jej štátnymi príslušníkmi.

ČLÁNOK 472

Opatrenia súvisiace so základnými bezpečnostnými záujmami

Žiadne z ustanovení tejto dohody nebráni zmluvnej strane prijať opatrenia:

- a) ktoré považuje za potrebné na to, aby zamedzila zverejneniu informácií, ktoré by bolo v rozpore s jej základnými bezpečnostnými záujmami;

- b) ktoré sa týkajú výroby alebo obchodu so zbraňami, muníciou a vojenským materiálom alebo výskumu, vývoja, prípadne výroby nevyhnutnej na obranné účely za predpokladu, že takéto opatrenia nezhoršujú podmienky hospodárskej súťaže pri výrobkoch, ktoré nie sú určené osobitne na vojenské účely;
- c) ktoré považuje za nevyhnutné pre zaistenie vlastnej bezpečnosti v prípade vážnych vnútorných problémov nepriaznivo vplyvujúcich na dodržiavanie zákonnosti a poriadku, alebo v čase vojny alebo veľkého medzinárodného napätia vytvárajúceho hrozbu vojny, alebo za potrebné na splnenie si povinností prijatých v záujme udržania mieru a medzinárodnej bezpečnosti.

ČLÁNOK 473

Nediskriminácia

1. V oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, a bez toho, aby tým bolo dotknuté ktorékoľvek z jej osobitných ustanovení:
 - a) opatrenia uplatňované Ukrajinou voči Únii alebo jej členským štátom nesmú spôsobovať diskrimináciu medzi členskými štátmi, ich štátnymi príslušníkmi alebo ich podnikmi či firmami;
 - b) opatrenia uplatňované Úniou alebo jej členskými štátmi voči Ukrajine nesmú spôsobovať diskrimináciu medzi ukrajinskými štátnymi príslušníkmi, resp. jej podnikmi či firmami.

2. Odsekom 1 nie je dotknuté právo zmluvných strán uplatňovať príslušné ustanovenia ich daňových právnych predpisov voči daňovníkom, ktorí nie sú v rovnakej situácii, pokiaľ ide o miesto bydliska.

ČLÁNOK 474

Postupná aproximácia

Ukrajina v súlade s cieľmi tejto dohody stanovenými v článku 1 uskutoční postupnú aproximáciu svojich právnych predpisov s právnymi predpismi EÚ uvedenými v prílohách I až XLIV k tejto dohode, a to na základe záväzkov uvedených v hlavách IV, V a VI tejto dohody a v súlade s ustanoveniami uvedenými v týchto prílohách. Týmto ustanovením nie sú dotknuté žiadne osobitné zásady a povinnosti v súvislosti s aproximáciou regulačného rámca podľa hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

ČLÁNOK 475

Monitorovanie

1. Pod monitorovaním sa rozumie nepretržité posudzovanie pokroku dosahovaného pri vykonávaní a presadzovaní opatrení upravených v rámci tejto dohody.

2. Monitorovanie zahŕňa hodnotenie aproximácie ukrajinského práva s právnymi predpismi EÚ v zmysle tejto dohody vrátane aspektov vykonávania a presadzovania. Tieto hodnotenia sa môžu uskutočňovať individuálne alebo, na základe dohody, spoločne oboma zmluvnými stranami. Ukrajina bude v záujme uľahčenia procesu hodnotenia podávať EÚ správy o pokroku dosiahnutom v rámci aproximácie, a to v prípade potreby ešte pred skončením prechodných období stanovených v tejto dohode v súvislosti s právnymi aktmi EÚ. Proces podávania správ a hodnotení, ako aj modality hodnotení a intervaly medzi nimi, budú zohľadňovať konkrétne modality stanovené v tejto dohode alebo v rozhodnutiach inštitucionálnych orgánov zriadených touto dohodou.
3. Monitorovanie môže zahŕňať misie na konkrétne miesta s účasťou inštitúcií EÚ a jej orgánov a agentúr, ako aj s účasťou mimovládnych subjektov, dozorných orgánov, nezávislých expertov a ďalších osôb, ktorých účasť bude potrebná.
4. Výsledky procesu monitorovania, ako aj hodnotenia aproximácie podľa odseku 2 tohto článku sa prerokujú vo všetkých príslušných orgánoch zriadených podľa tejto dohody. Tieto orgány môžu na základe jednomyselného rozhodnutia prijať spoločné odporúčania, ktoré sa predložia Rade pre pridruženie.
5. Ak zmluvné strany dosiahnu dohodu o tom, že boli vykonané a presadzujú sa potrebné opatrenia upravené v hlave IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody, Rada pre pridruženie na základe právomocí, ktoré jej boli zverené článkom 463 tejto dohody, rozhodne o ďalšom otvorení trhov v zmysle hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

6. V prípade spoločných odporúčaní v zmysle odseku 4 tohto článku predložených Rade pre pridruženie, resp. v prípade nedosiahnutia dohody o takýchto odporúčaníach sa neuplatňujú ustanovenia o urovnávaní sporov podľa hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody. V prípade rozhodnutí prijatých príslušným inštitucionálnym orgánom, resp. neprijatia takýchto rozhodnutí sa taktiež neuplatňujú ustanovenia o urovnávaní sporov podľa hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.

ČLÁNOK 476

Plnenie záväzkov

1. Zmluvné strany prijímú všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia potrebné na splnenie záväzkov, ktoré im vyplývajú z tejto dohody. Zabezpečia, aby sa dosiahli ciele stanovené v tejto dohode.
2. Zmluvné strany súhlasia s tým, že na žiadosť druhej zmluvnej strany vhodnou formou bezodkladne prerokujú všetky záležitosti, ktoré sa týkajú výkladu, vykonávania alebo *bona fide* uplatňovania tejto dohody, ako aj iné relevantné aspekty ich vzájomných vzťahov.
3. Každá zo zmluvných strán je povinná predložiť akýkoľvek spor týkajúci sa výkladu, vykonávania alebo *bona fide* uplatňovania tejto dohody v súlade s článkom 477 tejto dohody Rade pre pridruženie. Rada pre pridruženie môže spor urovnať prostredníctvom záväzného rozhodnutia.

ČLÁNOK 477

Urovnávanie sporov

1. Ak medzi zmluvnými stranami vznikne spor súvisiaci s výkladom, vykonávaním alebo *bona fide* uplatňovaním tejto dohody, každá zmluvná strana zašle druhej zmluvnej strane a Rade pre pridruženie formálnu žiadosť o vyriešenie sporu. Odchyľne platí, že spory týkajúce sa výkladu, vykonávania alebo *bona fide* uplatňovania hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody sa riadia výhradne kapitolou 14 (Urovnávanie sporov) hlavy IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody.
2. Zmluvné strany sa budú usilovať o vyriešenie sporu tak, že v rámci Rady pre pridruženie a ostatných príslušných orgánov uvedených v článkoch 461, 465 a 466 tejto dohody začnú v dobrej viere rokovať s cieľom v najkratšom možnom čase dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.
3. Zmluvné strany poskytnú Rade pre pridruženie a ostatným príslušnými orgánom všetky informácie, ktoré sú potrebné pre dôkladné preskúmanie celej situácie.
4. Spor sa až do vyriešenia prerokúva na každom zasadnutí Rady pre pridruženie. Spor sa považuje za vyriešený, keď Rada pre pridruženie prijme záväzné rozhodnutie o urovnaní veci podľa článku 476 ods. 3 tejto dohody, alebo keď Rada vyhlási, že spor zanikol. Spor sa môže na základe dohody zmluvných strán alebo na žiadosť niektorej z nich prerokovať aj na zasadnutí Výboru pre pridruženie, resp. akéhokoľvek iného príslušného orgánu uvedeného v článkoch 461, 465 a 466 tejto dohody. Spor sa môže prerokovať aj písomnou formou.

5. Všetky informácie poskytnuté v rámci rokovaní zostanú dôvernými.

ČLÁNOK 478

Náležité opatrenia pre prípad neplnenia záväzkov

1. Zmluvná strana môže prijať náležité opatrenia, v prípade, že predmetná vec nie je vyriešená do troch mesiacov odo dňa oznámenia formálnej žiadosti o urovnanie sporu podľa článku 477 tejto dohody a ak sa sťažujúca sa zmluvná strana naďalej domnieva, že si druhá zmluvná strana nesplnila určitú povinnosť vyplývajúcu z tejto dohody. Požiadavka trojmesačnej lehoty na konzultácie sa neuplatňuje vo výnimočných prípadoch stanovených v odseku 3 tohto článku 478.
2. Pri výbere náležitých opatrení sa musia uprednostniť tie, ktoré najmenej narúšajú fungovanie tejto dohody. S výnimkou prípadov uvedených v odseku 3 tohto článku 478 obsahom týchto opatrení nesmie byť pozastavenie práv alebo záväzkov stanovených ustanoveniami tejto dohody a uvedenými v hlave IV (Obchod a obchodné záležitosti) tejto dohody. Tieto opatrenia sa bezodkladne oznámia Rade pre pridruženie a prerokujú sa v súlade s odsekom 2 článku 476 tejto dohody a uplatní sa na ne postup urovnávania sporov v súlade s odsekom 3 článku 476 a článku 477.
3. Výnimky podľa odsekov 1 a 2 tohto článku sa týkajú:
 - a) vypovedania dohody, ktoré nie je prípustné podľa všeobecných pravidiel medzinárodného práva, alebo
 - b) porušenia základných prvkov tejto dohody uvedených v článku 2 druhou zmluvnou stranou.

ČLÁNOK 479

Vzťah k iným dohodám

1. Týmto sa zrušuje Dohoda o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej, ktorá bola podpísaná v Luxemburgu 14. júna 1994 a nadobudla platnosť 1. marca 1998, ako aj protokoly k tejto dohode.
2. Touto dohodou o pridružení sa nahrádza uvedená dohoda. Odkazy na uvedenú dohodu vo všetkých iných dohodách medzi zmluvnými stranami sa vykladajú ako odkazy na túto dohodu.
3. Touto dohodou nie sú dotknuté práva jednotlivcov a hospodárskych subjektov, ktoré im vyplývajú z existujúcich dohôd zaväzujúcich jeden alebo viacero členských štátov na jednej strane a Ukrajinu na strane druhej, a to až pokým sa touto dohodou nedosiahnu pre jednotlivcov a hospodárske subjekty také práva, ktoré sú s uvedenými právami rovnocenné.
4. Existujúce dohody týkajúce sa osobitných oblastí spolupráce, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti tejto dohody, sa považujú za súčasť celkových dvojstranných vzťahov, ktoré sa riadia touto dohodou, a za súčasť spoločného inštitucionálneho rámca.
5. Zmluvné strany môžu doplniť túto dohodu uzatvorením osobitných dohôd v akejkoľvek oblasti, ktorá patrí do rozsahu pôsobnosti tejto dohody. Takéto osobitné dohody tvoria neoddeliteľnú súčasť celkových dvojstranných vzťahov, ktoré sa riadia touto dohodou, a tvoria súčasť spoločného inštitucionálneho rámca.

6. Bez toho, aby tým boli dotknuté príslušné ustanovenia Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, táto dohoda ani žiadne opatrenie vykonané na jej základe nemá vplyv na právomoc členských štátov vykonávať aktivity v rámci dvojstrannej spolupráce s Ukrajinou alebo prípadne uzatvárať s Ukrajinou nové dohody o spolupráci.

ČLÁNOK 480

Prílohy a protokoly

Prílohy a protokoly tejto dohody tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

ČLÁNOK 481

Doba platnosti

1. Táto dohoda sa uzatvára na dobu neurčitú. Zmluvné strany stanovujú komplexné preskúmanie výsledkov dosiahnutých pri plnení cieľov tejto zmluvy do piatich rokov od nadobudnutia jej platnosti a kedykoľvek inokedy na základe vzájomnej dohody zmluvných strán.
2. Túto dohodu môže vypovedať ktorákoľvek zmluvná strana formou oznámenia druhej zmluvnej strane. Platnosť tejto dohody sa skončí šesť mesiacov odo dňa takéhoto oznámenia.

ČLÁNOK 482

Vymedzenie pojmu „zmluvné strany“

Na účely tejto dohody sa pod pojmom „zmluvné strany“ rozumie na jednej strane Únia alebo jej členské štáty resp. Únia a jej členské štáty, v súlade s ich príslušnými právomocami vyplývajúcimi zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a na druhej strane Ukrajina. V príslušných prípadoch táto dohoda odkazuje na Euratom, a to v súlade s jeho právomocami podľa Zmluvy o Euratome.

ČLÁNOK 483

Územná pôsobnosť

Táto dohoda sa na jednej strane vzťahuje na územia, na ktorých sa uplatňuje Zmluva o Európskej únii, Zmluva o fungovaní Európskej únie a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a to za podmienok, ktoré sú v týchto zmluvách ustanovené, a na strane druhej na územie Ukrajiny.

ČLÁNOK 484

Depozitár dohody

Depozitárom tejto dohody je Generálny sekretariát Rady Európskej únie.

ČLÁNOK 485

Autentické znenie

Táto dohoda je vypracovaná v anglickom, bulharskom, českom, dánskom, estónskom, fínskom, francúzskom, gréckom, holandskom, chorvátskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, rumunskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, švédskom, talianskom a ukrajinskom jazyku, pričom všetky znenia sú rovnako autentické.

ČLÁNOK 486

Nadobudnutie platnosti a predbežné vykonávanie

1. Strany túto dohodu ratifikujú alebo schvália v súlade so svojimi vlastnými postupmi. Ratifikačná listina alebo listina o schválení sa uložia na Generálnom sekretariáte Rady Európskej únie.
2. Táto dohoda nadobudne platnosť v prvý deň druhého mesiaca nasledujúceho po dni uloženia poslednej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.
3. Bez ohľadu na odsek 2 Únia a Ukrajina súhlasia s predbežným vykonávaním tejto dohody v čiastočnom rozsahu určenom Úniou, ako sa stanovuje v odseku 4 tohto článku, a prípadne v súlade s ich vnútornými postupmi a právnymi predpismi.

4. Predbežné vykonávanie nadobúda účinnosť od prvého dňa druhého mesiaca nasledujúceho po dátume, kedy bolo depozitárovi doručené:
- oznámenie Únie o ukončení postupov potrebných na tento účel, v ktorom sa označia časti dohody, ktoré sa predbežne vykonávajú, a
 - ratifikačná listina zo strany Ukrajiny uložená v súlade s jej postupmi a platnými právnymi predpismi.
5. Na účely náležitých ustanovení tejto dohody vrátane jej príslušných príloh a protokolov treba všetky odkazy na „dátum nadobudnutia platnosti tejto dohody“ v takýchto ustanoveniach chápať ako „dátum, od ktorého sa táto dohoda predbežne vykonáva“, v súlade s odsekom 3 tohto článku.
6. Počas obdobia predbežného vykonávania sa naďalej uplatňujú ustanovenia Dohody o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej, ktorá bola podpísaná 14. júna 1994 v Luxemburgu a ktorá nadobudla platnosť 1. marca 1998, ak tieto ustanovenia nie sú zahrnuté v predbežnom vykonávaní tejto dohody.
7. Svoj zámer ukončiť predbežné vykonávanie tejto dohody môže depozitárovi písomne oznámiť ktorákoľvek strana. Ukončenie predbežného vykonávania nadobúda účinnosť šesť mesiacov po doručení oznámenia depozitárovi.

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHY HLAVY IV

Príloha I – A ku kapitole 1	Odstránenie ciel
Dodatok A	Indikatívne celkové tarifné kvóty pre dovoz do EÚ
Dodatok B	Indikatívne celkové tarifné kvóty pre dovoz na Ukrajinu
Príloha I – B ku kapitole 1	Dodatočné podmienky obchodu s obnosenými odevmi
Príloha I – C ku kapitole 1	Zoznamy pre odstraňovanie vývozného cla
Príloha I – D ku kapitole 1	Ochranné opatrenia pre vývozné clá
Príloha II ku kapitole 2	Ochranné opatrenia v prípade osobných vozidiel
Príloha III ku kapitole 3	Zoznam právnych predpisov na zosúladenie s časovým harmonogramom na ich vykonávanie
Príloha IV ku kapitole 4	Pôsobnosť
Príloha IV - A ku kapitole 4	Sanitárne a fytosanitárne opatrenia
Príloha IV – B ku kapitole 4	Normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat
Príloha IV – C ku kapitole 4	Ostatné opatrenia
Príloha IV – D ku kapitole 4	Opatrenia, ktoré sa majú začleniť po aproximácii právnych predpisov
Príloha V ku kapitole 4	Komplexná stratégia vykonávania tejto kapitoly
Príloha VI ku kapitole 4	Zoznam chorôb zvierat a živočíchov akvakultúry a regulovaných škodcov podliehajúcich oznamovacej povinnosti, pre ktoré môže byť uznaná regionálna sloboda
Príloha VI – A ku kapitole 4	Choroby zvierat a rýb podliehajúce oznamovacej povinnosti, na ktoré sa vzťahuje uznaný štatút strán a pre ktoré je možno prijať regionalizačné rozhodnutia
Príloha VI – B ku kapitole 4	Uznávanie stavu zamorenia, oblasti bez výskytu škodcov alebo chránených zón

PRÍLOHY HLAVY IV

Príloha VII ku kapitole 4	Regionalizácia/vymedzovanie zón, oblasti bez výskytu škodcov a chránené zóny
Príloha VIII ku kapitole 4	Dočasné schválenie prevádzkárni
Príloha IX ku kapitole 4	Proces určenia rovnocennosti
Príloha X ku kapitole 4	Usmernenia pre overovanie
Príloha XI ku kapitole 4	Dovozné kontroly a poplatky za kontroly
Príloha XII ku kapitole 4	Osvedčovanie
Príloha XIII ku kapitole 4	Nevyriešené otázky
Príloha XIV ku kapitole 4	Členenie na územné jednotky
Príloha XV ku kapitole 5	Aproximácia právnych predpisov upravujúcich colnú oblasť
Príloha XVI ku kapitole 6	Zoznam výhrad v oblasti usadzovania sa; Zoznam záväzkov v oblasti cezhraničného poskytovania služieb; Zoznam výhrad v oblasti poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov
Príloha XVI – A ku kapitole 6	Výhrady EÚ v oblasti usadzovania sa
Príloha XVI – B ku kapitole 6	Zoznam záväzkov v oblasti cezhraničných služieb
Príloha XVI – C ku kapitole 6	Výhrady v oblasti poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov (zmluvná strana EÚ)
Príloha XVI – D ku kapitole 6	Výhrady Ukrajiny v oblasti usadzovania sa
Príloha XVI – E ku kapitole 6	Záväzky Ukrajiny v oblasti cezhraničných služieb
Príloha XVI – F ku kapitole 6	Výhrady v oblasti poskytovateľov zmluvných služieb a nezávislých odborníkov (Ukrajina)

PRÍLOHY HLAVY IV

Príloha XVII	Aproximácia regulačného rámca
Dodatok XVII – 1	Horizontálne úpravy a procesné pravidlá
Dodatok XVII – 2	Pravidlá uplatniteľné na finančné služby
Dodatok XVII – 3	Pravidlá uplatniteľné na telekomunikačné služby
Dodatok XVII – 4	Pravidlá uplatniteľné na poštové a doručovateľské služby
Dodatok XVII – 5	Pravidlá uplatniteľné na služby medzinárodnej námornej dopravy
Dodatok XVII – 6	Ustanovenia o monitorovaní
Príloha XVIII ku kapitole 6	Informačné miesta
Príloha XIX ku kapitole 6	Orientačný zoznam relevantných trhov s výrobkami a službami v EÚ, ktoré sa majú analyzovať podľa článku 116 tejto dohody
Príloha XX ku kapitole 6	Orientačný zoznam relevantných trhov Ukrajiny, ktoré sa majú analyzovať podľa článku 116 tejto dohody
Príloha XXI ku kapitole 8	Verejné obstarávanie
Príloha XXI – A ku kapitole 8	Orientačný časový harmonogram týkajúci sa inštitucionálnych reforiem, aproximácie právnych predpisov a prístupu na trh
Príloha XXI – B ku kapitole 8	Základné prvky smernice 2004/18/ES (fáza 2)
Príloha XXI – C ku kapitole 8	Základné prvky smernice 89/665/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES (fáza 2)
Príloha XXI – D ku kapitole 8	Základné prvky smernice 2004/17/ES (fáza 3)
Príloha XXI – E ku kapitole 8	Základné prvky smernice 92/13/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES (fáza 3)

PRÍLOHY HLAVY IV

Príloha XXI – F ku kapitole 8	Ostatné nepovinné prvky smernice 2004/18/ES (fáza 4)
Príloha XXI – G ku kapitole 8	Ostatné povinné prvky smernice 2004/18/ES (fáza 4)
Príloha XXI – H ku kapitole 8	Ostatné prvky smernice 89/665/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES (fáza 4)
Príloha XXI – I ku kapitole 8	Ostatné nepovinné prvky smernice 2004/17/ES (fáza 5)
Príloha XXI – J ku kapitole 8	Ostatné prvky smernice 92/13/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES (fáza 5)
Príloha XXI – K ku kapitole 8	Ustanovenia smernice 2004/18/ES mimo rozsahu procesu aproximácie právnych predpisov
Príloha XXI – L ku kapitole 8	Ustanovenia smernice 2004/17/ES mimo rozsahu procesu aproximácie právnych predpisov
Príloha XXI – M ku kapitole 8	Ustanovenia smernice 89/665/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES mimo rozsahu procesu aproximácie právnych predpisov
Príloha XXI – N ku kapitole 8	Ustanovenia smernice 92/13/EHS zmenenej a doplnenej smernicou 2007/66/ES mimo rozsahu procesu aproximácie právnych predpisov
Príloha XXI – O ku kapitole 8	Orientačný zoznam otázok týkajúcich sa spolupráce
Príloha XXI - P ku kapitole 8	Prahové hodnoty
Príloha XXII – A ku kapitole 9	Zemepisné označenia – právne predpisy zmluvných strán a prvky v súvislosti so zápisom a kontrolou
Príloha XXII – B ku kapitole 9	Zemepisné označenia – kritéria, ktoré sa majú začleniť do procesu predkladania námietok
Príloha XXII – C ku kapitole 9	Zemepisné označenia poľnohospodárskych výrobkov a potravín uvedené v článku 202 ods. 3 tejto dohody
Príloha XXII – D ku kapitole 9	Zemepisné označenia vín, aromatizovaných vín a liehovín uvedené v článku 202 ods. 3 a článku 202 ods. 4 tejto dohody

PRÍLOHY HLAVY IV

Príloha XXIII ku kapitole 10	Slovník pojmov
Príloha XXIV ku kapitole 14	Procesné pravidlá na urovnávanie sporov
Príloha XXV ku kapitole 15	Kódex správania členov rozhodcovských tribunálov a mediátorov

PRÍLOHY HLAVY V

Príloha XXVI ku kapitole 1	Spolupráca v odvetví energetiky vrátane jadrovej oblasti
Príloha XXVII ku kapitole 1	Spolupráca v odvetví energetiky vrátane jadrovej oblasti
Príloha XXVIII ku kapitole 4	Zdaňovanie
Príloha XXIX ku kapitole 5	Štatistika
Príloha XXX ku kapitole 6	Životné prostredie
Príloha XXXI ku kapitole 6	Životné prostredie
Príloha XXXII ku kapitole 7	Doprava
Príloha XXXIII ku kapitole 7	Doprava
Príloha XXXIV ku kapitole 13	Právo obchodných spoločností, správa a riadenie spoločností, účtovníctvo a audit
Príloha XXXV ku kapitole 13	Právo obchodných spoločností, správa a riadenie spoločností, účtovníctvo a audit
Príloha XXXVI ku kapitole 13	Právo obchodných spoločností, správa a riadenie spoločností, účtovníctvo a audit
Príloha XXXVII ku kapitole 15	Audiovizuálna politika
Príloha XXXVIII ku kapitole 17	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
Príloha XXXIX ku kapitole 20	Ochrana spotrebiteľa
Príloha XL ku kapitole 21	Spolupráca v oblasti zamestnanosti, sociálnej politiky a rovnakých príležitostí
Príloha XLI ku kapitole 22	Verejné zdravie
Príloha XLII ku kapitole 23	Vzdelávanie, odborná príprava a mládež

PRÍLOHY HLAVY VI

Príloha XLIII hlavy VI	Finančná spolupráca a ustanovenia o boji proti podvodom
Príloha XLIV hlavy VI	Finančná spolupráca a ustanovenia o boji proti podvodom

PROTOKOLY

Protokol I	Protokol týkajúci sa vymedzenia pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce
Protokol II	Protokol o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach
Protokol III	Protokol o rámcovej dohode medzi Európskou úniou a Ukrajinou o všeobecných zásadách účasti Ukrajiny na programoch Únie

SPOLOČNÉ VYHLÁSENIE

ZÁVEREČNÝ AKT ZO SAMITU
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A JEJ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE
A UKRAJINOU NA STRANE DRUHEJ,
POKIAĽ IDE O DOHODU O PRIDRUŽENÍ

Samit medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej sa konal v Bruseli 21. marca 2014.

Zástupcovia:

BELGICKÉHO KRÁĽOVSTVA,

BULHARSKEJ REPUBLIKY,

ČESKEJ REPUBLIKY,

DÁNSKEHO KRÁĽOVSTVA,

SPOLKOVEJ REPUBLIKY NEMECKO,

ESTÓNSKEJ REPUBLIKY,

ÍRSKA,

HELÉNSKEJ REPUBLIKY,

ŠPANIELSKÉHO KRÁĽOVSTVA,

FRANCÚZSKEJ REPUBLIKY,

CHORVÁTSKEJ REPUBLIKY,

TALIANSKEJ REPUBLIKY,

CYPERSKEJ REPUBLIKY,

LOTYŠSKEJ REPUBLIKY,

LITOVSKÉJ REPUBLIKY,

LUXEMBURSKÉHO VEĽKOVODSTVA,

MAĎARSKA,

MALTSKEJ REPUBLIKY,

HOLANDSKÉHO KRÁĽOVSTVA,

RAKÚSKEJ REPUBLIKY,

POĽSKEJ REPUBLIKY,

PORTUGALSKEJ REPUBLIKY,

RUMUNSKA,

SLOVINSKEJ REPUBLIKY,

SLOVENSKEJ REPUBLIKY,

FÍNSKEJ REPUBLIKY,

ŠVÉDSKEHO KRÁĽOVSTVA,

SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA,

EURÓPSKEJ ÚNIE

na jednej strane a

UKRAJINY

na strane druhej,

zúčastnení na samite (ďalej len „signatári“)

podpísali znenie nasledujúcich politických ustanovení pripojenej Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej (ďalej len „dohoda“):

1. Preambula
2. Článok 1
3. Hlavy I, II a VII

Signatári potvrdzujú záväzok, že pristúpia k podpisu a uzavretiu hláv III, IV, V a VI dohody, ktoré spolu so zvyškom dohody tvoria jeden nástroj. Na tento účel vykonajú signatári vzájomné konzultácie prostredníctvom diplomatických kanálov s cieľom stanoviť vhodný dátum na uskutočnenie stretnutia signatárov alebo iné vhodné kroky s rovnakým účinkom.

Signatári súhlasia, že na príslušné časti dohody podľa tohto záverečného aktu je uplatniteľný článok 486 ods. 4 o predbežnom vykonávaní dohody.

V Bruseli 21. marca 2014.

ZÁVEREČNÝ AKT
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A EURÓPSKYM SPOLOČENSTVOM
PRE ATÓMOVÚ ENERGIU A ICH ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE
A UKRAJINOU NA STRANE DRUHEJ,
POKIAĽ IDE O DOHODU O PRIDRUŽENÍ

Zástupcovia:

BELGICKÉHO KRÁĽOVSTVA,

BULHARSKEJ REPUBLIKY,

ČESKEJ REPUBLIKY,

DÁNSKEHO KRÁĽOVSTVA,

SPOLKOVEJ REPUBLIKY NEMECKO,

ESTÓNSKEJ REPUBLIKY,

ÍRSKA,

HELÉNSKEJ REPUBLIKY,

ŠPANIELSKEHO KRÁĽOVSTVA,

FRANCÚZSKEJ REPUBLIKY,

CHORVÁTSKEJ REPUBLIKY,

TALIANSKEJ REPUBLIKY,

CYPERSKEJ REPUBLIKY,

LOTYŠSKEJ REPUBLIKY,

LITOVSKEJ REPUBLIKY,

LUXEMBURSKÉHO VEĽKOVODSTVA,

MAĎARSKA,

MALTSKEJ REPUBLIKY,

HOLANDSKÉHO KRÁĽOVSTVA,

RAKÚSKEJ REPUBLIKY,

POĽSKEJ REPUBLIKY,

PORTUGALSKEJ REPUBLIKY,

RUMUNSKA,

SLOVINSKEJ REPUBLIKY,

SLOVENSKEJ REPUBLIKY,

FÍNSKEJ REPUBLIKY,

ŠVÉDSKEHO KRÁĽOVSTVA,

SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA VEĽKEJ BRITÁNIE A SEVERNÉHO ÍRSKA,

EURÓPSKEJ ÚNIE,

EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA PRE ATÓMOVÚ ENERGIU

na jednej strane a

UKRAJINY

na strane druhej,

(ďalej spoločne len „signatári“),

sa stretli dvadsiateho siedmeho júna roku dvetisíc štrnásť v Bruseli,

s cieľom podpísať tie časti Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Ukrajinou na strane druhej (ďalej len „dohoda“), ktoré neboli podpísané 21. marca 2014,

pripomínajú, že na samite, ktorý sa konal v Bruseli 21. marca 2014, podpísali znenie nasledujúcich politických ustanovení dohody:

1. Preambula
2. Článok 1
3. Hlavy I, II a VII

Signatári pristúpili k podpisu týchto ustanovení dohody:

– hlavy III, IV, V a VI a súvisiace prílohy a protokoly

a potvrdzujú, že dohoda predstavuje jediný nástroj.

Signatári súhlasia, že na príslušné časti dohody podľa tohto záverečného aktu je uplatniteľný článok 486 ods. 4 dohody týkajúci sa predbežného vykonávania.

Signatári sa dohodli, že dohoda sa uplatňuje na celé územie Ukrajiny uznané medzinárodným právom a zaväzujú sa uskutočniť konzultácie s cieľom určiť účinky dohody s ohľadom na nezákonné pripojené územia Krymskej autonómnej republiky a mesta Sevastopol, , ktoré ukrajinská vláda v súčasnosti skutočne nekontroluje.

V Bruseli dvadsiateho siedmeho júna dvetisícštrnásť.